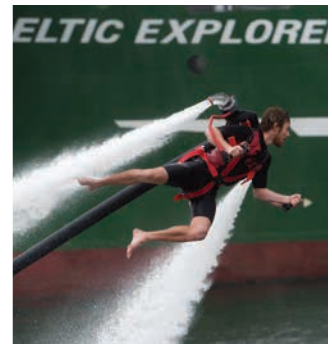

TUARASCÁIL BHLIANTÚIL // 2017 »

Foras na Mara
Marine Institute

An Eolaíocht agus an Mhuir a Fhónamh

Chuíg an Aire Talmhaíochta, Bia agus Mara

De réir cheanglais an Achta um Fhoras na Mara, 1991, is mór an onóir dom Tuarascáil Bhliantúil agus Ráitis Airgeadais Fhoras na Mara don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2017 a chur i láthair.

An Dr John Killeen, Cathaoirleach

Is é Foras na Mara an ghníomhaireacht náisiúnta ag a bhfuil na feidhmeanna ginearálta seo a leanas:

‘chun taighde agus forbairt mhuirí a ghabháil de láimh, a chomhordú, a chur chun cinn agus chun cur leo agus na seirbhísí sin a bhaineann le taighde agus forbairt mhuirí a chur ar fáil ar bhealach, i dtuairim Fhoras na Mara, a chuirfidh forbairt eacnamaíoch chun cinn agus a chruthóidh fostaíocht agus a thabharfaidh cosaint don timpeallacht mhuirí’

An tAcht um Fhoras na Mara, 1991

Ár bhFís:

Geilleagar mara a mbeidh borradh faoi gan dochar don éiceachóras agus a mbeidh ár gcuid sársheirbhísí mar thaca aige.

Foras na Mara
Marine Institute

Clár Ábhar

Struchtúr Eagraíochta Foras na Mara	2
Réamhrá agus Struchtúir Eagraíochta	3
Comhaltai Boird	4
Ráiteas an Chathaoirligh	7
Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh	8
Seirbhísí Corparáideacha	9
Oifig Forbartha Muiri na hÉireann (IMDO)	12
Seirbhísí Muirthimpeallachta agus Sábháilteachta Bia	15
Seirbhísí Comhairleacha um Éiceachórais lascaigh	20
Seirbhísí Aigéaneolaíochta agus Faisnéise	26
Beartais, Nuálaíocht agus Tacaíocht Taighde	32
Riarachán Ginearálta	36

AGUISÍNÍ

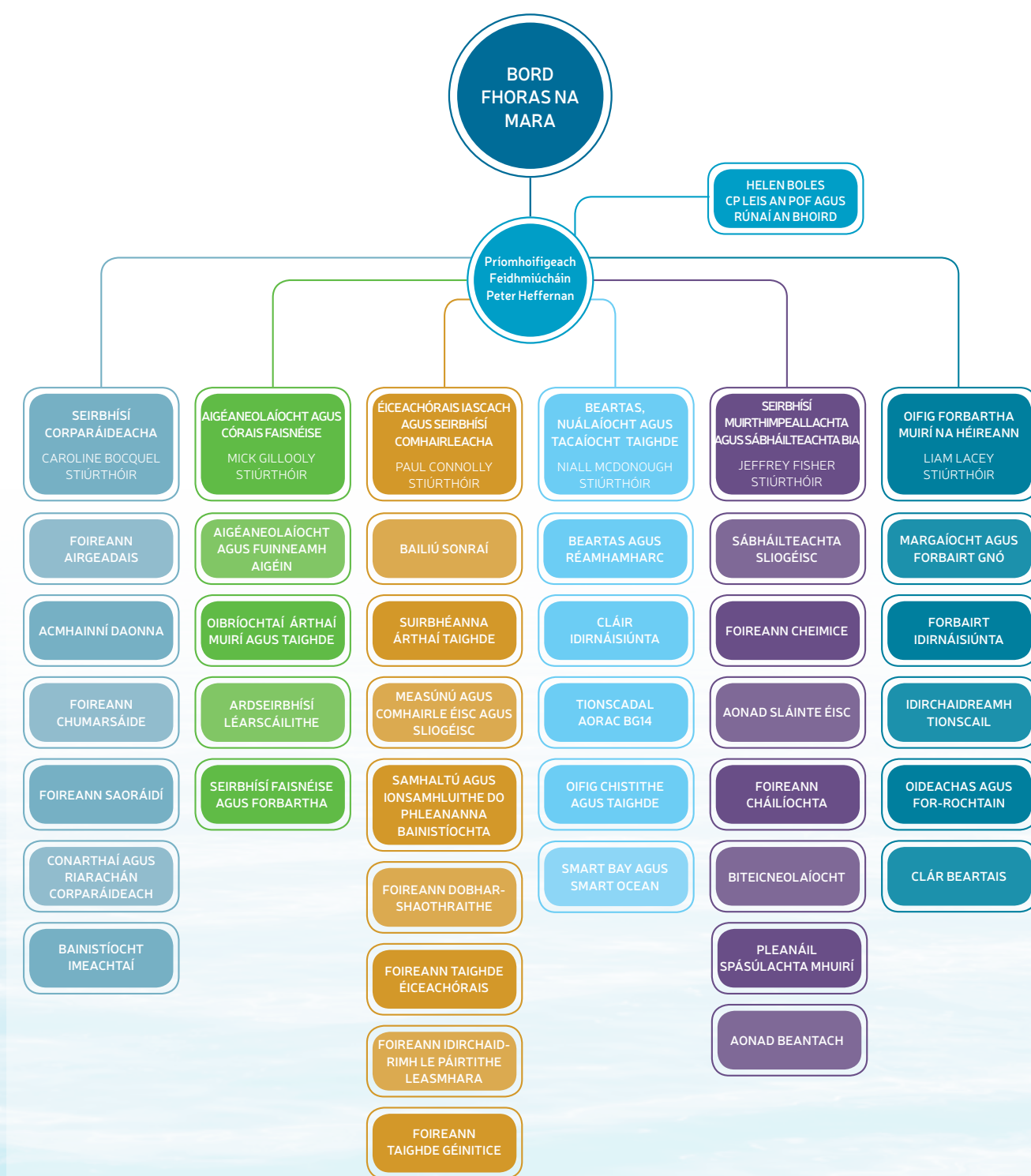
Aguisín 1 - Cláir Taighde Mara 2014 - 2020 Dámhachtainí an Chláir Am Loinge 2017	41
Aguisín 2 - Cláir Taighde Mara 2014 - 2020 Tionscadail Taighde Chistithe 2017	43
Aguisín 3 - Rannpháirtíocht na hÉireann i nGairmeacha Fáis Ghoirm H2020 an AE in 2017	45
Aguisín 4 - Foilseacháin Fhoras na Mara	49
Aguisín 5 - Páipéir agus Foilseacháin Eolaíochta	51
Aguisín 6 - Sonraí Áirimh do Chóras Bhuirios Umhaill 2017	58
Aguisín 7 - Clár Árthaí Taighde 2017	59
Aguisín 8 - Taighde Eachtrach Eolaíochta Muiri Gníomhaíochtaí in Uisce na hÉireann in 2017	62

GLUAIS GHIORRÚCHÁN	63
---------------------------	-----------

RÁITIS AIRGEADAIS	65
--------------------------	-----------

Struchtúr Eagraíochta Fhoras na Mara

Ceanncheathrú Foras na Mara, Gaillimh. Grianghrafadóir Laoise Dillon

Réamhrá agus Struchtúr Eagraíochta

Is é Foras na Mara an ghníomhaireacht náisiúnta um thaighde, teicneolaíocht, forbairt agus nuálaíocht mara. Tá sé de chuspóir aige cumas geilleagrach acmhainní mara na hÉireann a mheas agus a bhaint amach; forbairt inbhuanaithe an tionscail mhara a chur chun cinn trí chlár straitéiseacha chistithe agus trí sheirbhísí eolaíochta bunriachtanacha; agus acmhainní nádúrtha mara na hÉireann a chosaint trí thaighde agus trí mhonatóireacht a dhéanamh ar an gcomhshaol.

Tá acmhainn mhara thart ar 880,000 km² ag Éire faoin bhfarraige mhór, atá níos mó ná deich n-oiread a hachair thalún. Is ionann í agus ollacmhainn ghrinneall na farraige agus mara. Cuireann Foras na Mara forbairt inbhuanaithe na hacmhainne ollmhóire mara seo chun cinn trí thaighde, trí theicneolaíochtaí nua a chur i bhfeidhm, agus trí chomhairle inchreidte eolaíocht bhunaithe a sholáthar don tionscal, don Rialtas agus don AE.

Cuireann an Foras seirbhísí riachtanacha taighde mara ar fáil, lena n-áirítear:

- Clár chistithe náisiúnta taighde agus forbartha
- Measúnú na stoc éisc agus comhairle bainistíochta
- Seirbhísí sláinte éisc
- Monatóireacht ar shábháilteacht bia mara
- Monatóireacht comhshaoil
- Oibriochtaí ártach taighde
- Léarscáiliú ghrinneall na farraige
- Bainistíocht sonraí
- Seirbhísí forbartha muirí

Cuimsíonn Foras na Mara sé réimse seirbhíse agus Oifig an POF. Áirítear ar na réimsí seirbhíse:

- Seirbhísí Corparáideacha
- Seirbhísí Aigéaneolaíochta agus Faisnéise
- Seirbhísí Muirthimpeallachta agus Sábháilteachta Bia
- Seirbhísí Comhairleacha um Éiceachórais lascaigh
- Oifig Forbartha Muirí na hÉireann
- Nuálaíocht Beartais agus Tacaíocht Taighde

Neartaítear an eagraíocht le fócas láidir ar rialachas corparáideach, ionracas agus iompar eiticiúil, agus le béim ar bhainistíocht chiallmhar airgeadais, rud a chuir go mór le rath an Fhorais. Tugtar chun solais sa tuarascáil seo na bunspricanna inghnóthaithe agus an dul chun cinn a rinneadh i dtreo ár bhfíse i rith 2017.

Comhaltaí Boird

An Dr John Killeen (2014 – 2019)

Innealtóir agus fear dúchasach de Chontae Ros Comáin é an Dr John Killeen, a ndearnadh Saorfhear Oinigh de Chathair na Gaillimhe de in 2012. I gcaitheamh a ghairme, d'oibrigh sé leis an Rialtas Áitiúil, le cuideachta ilnáisiúnta thógála (a thóg tollán na Canála Móire i mBaile Átha Cliath i 1973) agus chaith sé seacht mbliana leis an bhfochuideachta Shell International. Bhí an Dr Killeen ina Uachtarán ar Innealtóirí Éireann ó 1995 go 1996 agus ba é Uachtarán bunaidh an Acadaimh Innealtóireachta in Éirinn i 1996-1998. POF ar scor é de chuid Colas Group in Éirinn agus is stiúrthóir bainistíochta ar scor é de chuid Cold Chon Galway Ltd.

Ceapadh an Dr Killeen le Bord Ghrúpa Ospidéal an Iarthair/an Iarthuaiscirt in 2013 agus tá sé ag gníomhú faoi láthair mar Chathaoirleach Eatramhach. In 2009, ba é cathaoirleach imeacht Rás Aigéin Volvo i nGaillimh agus ba é uachtarán finale agus fhéile Rás Aigéin Volvo. Sháraigh an Rás Aigéin gach taifead freastail le haghaidh imeacht spóirt in Éirinn agus b'fhiú thart ar €80 milliún an t-imeacht i dtaobh ioncam turasóireachta agus gnó sa chathair. Tá an Dr Killeen ina Uachtarán ar Institiúid Cheannaireachta Timoney – carthanas a chuireann oiliúint idirnáisiúnta cheannaireachta chun cinn le haghaidh POFanna Éireannacha.

An tOllamh Patricia Barker (2013 – 2018)

Comhalta i an tOllamh Patricia Barker d'Institiúid na gCuntasóirí Cairte in Éirinn, tar éis gur bhain sí a cáilíocht amach i 1973. Chríochnaigh an tOll. Barker MPhil i Staidéar Inscní i gColáiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath. D'fhorbair a PhD paraidim de nochtadh faisnéis airgeadais d'fhostaithe in eagraíochtaí. Rinne sí a hairteagail a sheirbheáil le Stokes Bros. & Pim i mBaile Átha Cliath agus d'oibrigh sí in Peat, Marwick Mitchell i Manchain. Bhí an tOll. Barker ina comhpháirtí ansin i gcleachtas cuntasaiochta i Manchain ar feadh sé bliana agus d'oibrigh sí in Ollscoil Mhanchain mar phríomhléachtóir.

Ceapadh an tOll. Barker ina léachtóir in Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath (DCU) i 1980 agus bhain sí léachtóir sinsearach, Comh-Dhéin (Scoil an Ghnó) agus Leas- Uachtarán Ollscoil (Acadúil) amach. D'oibrigh sí mar ollamh cuairte in ollscoileanna i Nua-Eabhrac, Bostún, Angers, an Mhaláiv, Dárasalám, Sydney agus Cape Town agus bhí sí ina scrúdaitheoir seachtrach d'ollscoileanna agus do chomhlachtaí gairmiúla. Chaith sí seal mar Chathaoirleach ar Choiste Cuntasaiochta Institiúid na gCuntasóirí Cairte ar feadh ocht mbliana agus bhí sí i gComhairle Institiúid na gCuntasóirí Cairte ar feadh ceithre bliana sna 1990idí. Comhalta den Chomhairle atá inti faoi láthair. Rinne sí ionadaíocht ar Bhord na gCaighdeán Cuntasaiochta i Londain ar feadh naoi mbliana agus bhí sí ina chathaoirleach ar an ngrúpa saineolaithe a thugann

tuairisc don Aontas Eorpach ar ról, struchtúr agus feidhmeanna Chúirt Iniúchóirí na hEorpa. Chaith sí roinnt sealanna dualgais mar Mhaoirseoir Toghcháin don Eagraíocht um Shlándáil agus Comhar san Eoraip (ENASCE) sa Bhoisnia agus an Heirseagaivéin, Republica Serpska, an Afraic Theas, an Chosaiv, an Chasacstáin agus an Bhealarúis.

D'oibrigh an tOll. Barker mar Mhonatóir ar Chearta Daonna in Iosrael agus sa Phalaistín. Bhí sí ina comhalta de Bhoird um Chúnamh Ban, Comhlachas Tithíochta Sonas, an Cór Náisiúnta Aireagail agus an tÚdarás um Ard-Oideachas (agus i ina cathaoirleach ar an gCoiste Iniúchóireachta), agus bhí sí ina Cathaoirleach ar Sheirbhís Fuilaisriúcháin na hÉireann ar feadh trí bliana.

Tá an tOll. Barker ina Stiúrthóir ar Bhus Átha Cliath Teo. agus ar Ospidéal Thamhlachta faoi láthair agus is Cathaoirleach í ar Bhord Oideachais Chuntasóirí Cairte Éireann. Ina theannta sin, tá an tOll. Barker ina Cathaoirleach ar na Coistí Iniúchóireachta Inmheánaí d'Fhoras na Mara, Bus Bhaile Átha Cliath agus Rehab. Comhairleoir agus oiliúnóir deonach atá inti faoi láthair le haghaidh Ionad Éigeandála um Éigniú Bhaile Átha Cliath. Scríobh sí leabhair maidir le Cuntasaiocht Grúpa, Obair Sholúbtha sa Ghairm agus níos déanaí scríobh sí faoi mhná ar éirigh leo sa ghairm chuntasaiochta, agus maidir le Rialachas Corparáideach agus Eitic Ghairmiúil.

An tUasal Dermot Clohessy (2015 - 2020)

Is innealtóir é an tUas. Dermot Clohessy (BSc Eng) agus tá cáilíochtaí iarchéime aige i Straitéis Gnó agus Airgeadas araon. Tá tuiscint dhomhain aige ar infheistíocht dhíreach eachtrach ós rud é gur chaith sé 28 bliain le hÚdarás Forbartha Tionscail na hÉireann (ÚFT).

Ba Stiúrthóir Feidhmiúcháin/Priomhoifigeach Oibriúcháin d'ÚFT é an tUas. Clohessy ó 2006 go 2015 agus bhí baint dhíreach aige le forbairt agus feidhmiú rathúil straitéisí corparáideacha an ÚFT i rith na tréimhse seo. Áiríodh i measc a phríomhdhualgaí na margaidh dhomhanda ina mbionn Éire ag iomaíocht le haghaidh infheistíochta a leathnú, agus réimsí nua gnó a fhorbairt le haghaidh infheistíocht dhíreach eachtrach go hÉirinn.

Ba bhall agus cathaoirleach fochoiste é an tUas. Clohessy den Tascfhórsa Forbartha a bunaíodh chun tacú le *Feidhm a bhaint as Saibhreas ár nAigéan - Plean Comhtháite Muiri d'Éirinn a chur i bhfeidhm*. Sula ndeachaigh sé leis an ÚFT i 1987, d'oibrigh an tUas. Clohessy le sainchomhairleoireacht deartha innealtóireachta agus mar stiúrthóir teicniúil de chuideachta déantúsaíochta atá bainteach le tógáil.

Is comhairleoir é anois a oibríonn go hidirnáisiúnta ar straitéisí meallta infheistíochta agus forbartha gnó don earnáil phríobháideach agus do chomhlachtaí rialtais araon, agus ina measc siúd bhí sé ina chomhairleoir straitéiseach leis an tSainchomhairleoireacht um Fhorbairt Gheilleagrach Idirnáisiúnta atá bunaithe in Éirinn.

An tOllamh Alan Dobson (2015 - 2020)

Rinne an tOllamh Alan Dobson staidéar ar an mbithcheimic in Ollscoil na hÉireann, Gaillimh (OÉ Gaillimh) agus i ndiaidh a PhD, d'oibrigh sé mar Chomhalta Taighde lardhoctúireachta ag Coláiste Míochaine Baylor in Houston, Texas. Ina dhiaidh sin, bhog an tOllamh Dobson go dtí Scoil na Micribhitheolaíochta ag Coláiste na hOllscoile, Corcaigh (COC), áit a bhfuil sé ina Chathaoirleach ar an Micribhitheolaíocht Comhshaoil faoi láthair.

Ó 2005 go 2014, bhí an tOllamh Dobson ina Stiúrthóir ar an Institiúid Taighde Comhshaoil ag COC. Díronn a phríomhshuíom taighde ar an staidéar ar mhiocrorgánaigh i gcomhshaoil mhara agus talún agus an cumas saothraithe biteicneolaíochta atá acu. Tá roinnt páipéir eolaíochta foilsithe ag a ghrúpa taighde sa réimse seo.

Ba scoláire Fulbright é an tOll. Dobson i 1992 agus bronnadh Bonn sa Mhicribhitheolaíocht ó Acadamh Ríoga na hÉireann air i 1999. Ina dhiaidh sin, bronnadh DSc sa Mhicribhitheolaíocht agus sa Bhitheolaíocht Mhóilíneach air in 2005 ó Ollscoil na hÉireann agus

toghadh é ina bhall d'Acadamh Ríoga na hÉireann in 2013.

Bhí an tOllamh Dobson ina bhall den Choiste Comhairleach um Beatha agus Eolaíocht Fhisiceach de chuid Ghníomhaireacht Spáis na hEorpa, ó 2003 go 2005. Ó 2009 go 2012, bhí sé ina bhall den phainéal saineolaithe a chomhairligh an Príomhchomhairleoir Eolaíochta do Rialtas na hÉireann a bhí ann ag an am, an tOllamh Patrick Cunningham. Bhí sé ina bhall freisin den mheitheal a d'ullmhaigh an páipéar seasaimh de chuid Fhondúireacht Eolaíochta na hEorpa agus an Bord Mara Biteicneolaíochta Mara: Straitéis Eorpach in 2010 agus ba bhall é den Mheitheal Athbhreithnithe Seachtrach, ag monatóireacht Chaighdeán na nAschur de chuid an Údaráis Eorpaigh um Shábháilteacht Bhia (2012 - 2015).

Faoi láthair, is ball é de Ghrúpa Idirnáisiúnta Comhairleach d'ERA-NET na Biteicneolaíochta Mara (ERA-MarineBiotech) agus Comhalta Boird den Chomhlachas Idirnáisiúnta um Biteicneolaíocht

An Dr Berna Grist (2016 – May 2017)

Dr Berna Grist BL, agus is ollamh taca í sa Scoil Ailtireachta, Pleanála agus Beartais Comhshaoil ag an gColáiste Ollscoile, Baile Átha Cliath. Tá PhD aici ó Ollscoil Ulaidh ar The Legislative and Regulatory Framework for Development in the Republic of Ireland agus tá foilsithe go forleathan aici i réimsí an dlí pleanála agus comhshaoil, beartais phoiblí agus rialachas. In éineacht le James Macken SC, nach maireann, bhí sí ina comheagarthóir ar Irish Planning Law Factbook (2003), a ndéanann sí athnuachan air go bliantúil, agus in 2012 d'fhoilsigh sí an dara heagrán de An Introduction to Irish Planning Law.

Ceapadh an Dr Grist mar Leaschathaoirleach an Bhoird Achomhairc um Cheadúnais Dobharshaothraithe nuair a bunaíodh é i 1998.

Le linn na tréimhse 2001-2006, d'fhóin sí mar bhall ar an mBord Pleanála agus in 2013, ceapadh í ar an nGrúpa Saineolaithe a chomhairligh an tAire Stáit do Thithíocht agus Pleanáil maidir le comharba don *Straitéis Spáis Náisiúnta 2002-2020*. Chuir sí le roinnt tionscadal taighde comhshaoil a bhí urraithe ag an nGníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil agus is ball í de Chumann Dlí Comhshaoil na hÉireann.

An tUasal Donal Kelly (2013 - 2018)

Tá an tUas. Donal Kelly ina Stiúrthóir Bainistíochta le Fast Fish Ltd, gnó rathúil a dhiolann agus a sholáthraíonn iasc agus ola agus atá lonnaithe i mBaile Chaisleáin Bhéarra, Contae Chorcaí. Bhí an tUas. Kelly ar Choiste Bainistíochta Celtic Sea Herring ar feadh deich mbliana agus ar Choiste West Pelagic ar feadh 3 bliana.

D'fhóin an tUas. Kelly ar roinnt bord, san earnáil phríobháideach agus dheonach araon, lena n-áirítear: Fóram Pobail agus Deonach Contae Chorcaí; Bord Forbartha Contae Chorcaí; agus ghníomhaigh sé mar chathaoirleach de Choiste Bainistíochta CLG Bhaile Chaisleáin Bhéarra. Ball é freisin de Chumann Gailf Chuan Bhaile an Chaisleáin agus de Chumann Forbartha Pobail Bhaile Chaisleáin Bhéarra.

An tOllamh J Owen Lewis (2015 - 2020)

Ollamh Emeritus den Eolaíocht Ailtireachta sa Choláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath (COBÁC) is é an tOllamh J Owen Lewis. Tá sé ina leasuachtarán agus cathaoirleach ar Bhord Bainistíochta Chumann Ríoga Bhaile Átha Cliath agus ina chomhalta de Bhoird Ghníomhaireacht Forbartha Ghráinseach Ghormáin, Gailearaí Náisiúnta na hÉireann, Comhairle Tógála Glais na hÉireann agus de Bhord Ghníomhaireacht Fuinnimh Thiobraid Árann.

Bhí an tOll. Lewis ina Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin ar Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann (ÚFIÉ) (2009 - 2012), agus ba chathaoirleach é ar an gCoiste Stiúrtha idir-rannach agus idirghníomhaireachta ar Fhuinneamh Aigéin. Le cáilíochtaí mar ailtire, innealtóir agus teicneolaí fuinnimh, tá cleachtadh gairmiúil aige in Éirinn, i Sasana agus sa tSaimbia. Bhí an tOll. Lewis

ina Stiúrthóir Feidhmiúcháin ar Nuálaíocht agus ar Thaighde agus Forbairt ag Bord na Móna ó 2006 go 2008. Bhí sé ina Dhéan ar Dhámh na hInnealtóireachta agus na hAiltireachta ag COBÁC agus ina dhiaidh sin, ina Phríomhoide ar Choláiste na nEolaíochtaí Innealtóireachta, Matamaitice agus Fisiceacha COBÁC ó 2001 go 2006; agus bhí sé ina stiúrthóir ar Ghrúpa Taighde Fuinnimh COBÁC ó 1974 go 2008. D'fhoilsigh sé thart ar 200 páipéar agus leabhar mar údar, comhúdar nó eagarthóir. Ba chomhairleoir saineolach é leis an gCoimisiún Eorpach, agus ba chomhordaitheoir é le tionscadail éagsúla taighde agus forbartha fuinnimh de chuid an Choimisiúin Eorpaigh idir 1986 agus 2003, le fochonraitheoirí i ngach Ballstát. Chomhbhunaigh sé Cumann Grianfhuinnimh na hÉireann i 1976.

An tUasal David Owens (2012 - 2017)

Is é an tUas. David Owens (A.C.A) an Leas-Uachtarán Sinsearach faoi láthair ar Airgeadas agus Oibríochtaí do SolarWinds. Sula ndeachaigh sé le SolarWinds, d'oibrigh an tUasal Owens le Red Hat, Inc., cuideachta bhogearraí fiontar, ar feadh breis agus seacht mbliana, áit ar fhóin sé i dtosach báire mar Stiúrthóir Lóistíochta

agus Táirgthe Dhomhanda agus ansin mar Stiúrthóir Sinsearach Airgeadais ar Finance Europe, Middle East and Africa (EMEA).

Tá an tUas. Owens cáilithe mar chuntasóir cairte le Ernst & Young agus is ball é d'Institiúid Chuntasóirí Cairte na hÉireann.

An tUasal Lorcán Ó Cinnéide (2015 - 2020)

Is é an tUas. Lorcán Ó Cinnéide Rúnaí Náisiúnta Chumann Phróiseálaithe agus Onnmhairioirí Éisc na hÉireann (CPOÉÉ) agus comhalta Boird de Chomhlachas Próiseálaithe Éisc na hEorpa (AIPCE) faoi láthair. Is iarbhall é den Bhord Achomharc um Cheadúnais Dobharshaothraithe (BACD) agus iar-POF d'Eagras Táirgeoirí Éisc na hÉireann (ETÉÉ), agus ghlac sé páirt in go leor fóram agus struchtúir bhainistíochta a bhaineann leis an tionscal iascaireachta in Éirinn agus ar leibhéal an AE le scór bliain anuas. Is ball é de Choiste Comhairliúcháin an Údarais um Chosaint Iascaigh Mhara (ÚCIM). Anuas

air sin, bhí baint aige i measúnú a dhéanamh ar na cláir éagsúla eolaíochta muirí thar ceann Choimisiún an AE. Iar-úinéir ártach iascaireachta é agus tá céim bainte amach aige san Eacnamaíocht agus sa Pholaitíocht ó Choláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath. Tá réimse leathan suimeanna aige i bhforbairt áitiúil agus caomhnaithe lena n-áirítear léiriú teilifíse agus a ról mar Rúnaí ar Fhondúireacht na mBlascaodaí. Tá cónaí air ar leithinis an Daingin, Contae Chiarraí.

Seo dara téarma an Uas. Ó Cinnéide mar Chomhalta Boird d'Fhoras na Mara agus is iar-Chathaoirleach é ar Choiste Iniúchóireachta an Fhorais é.

Ráiteas an Chathaoirligh

D'oibrigh Bord Foras na Mara ag oibriú go dlúth leis an mbainistíocht agus an fhoireann i rith 2017 chun Straitéis nua uailmhianach Foras na Mara 2018 – 2021 a fhorbairt atá le foilsiú in 2018. Lean an Bord ag díriú ar rialachas corparáideach agus bainistíocht riosca agus rinneadh idirchaidreamh éifeachtach leis an bhfoireann bhainistíochta feidhmiúcháin.

Baineadh comhlíonadh iomlán *Chód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016* amach i ndiaidh gur tugadh faoi chúig iniúchadh inmheánacha i gcaitheamh 2017 a sholáthar maoirseacht rialachais agus ardleibhéil dearbhaithe don Bhord.

Lean borradh ag teacht ar Fhéile na Mara (SeaFest), an fhéile náisiúnta mhuirí na hÉireann, atá anois ar an bhféile mhuirí is mó agus is iontaí dá bhfuil ann, agus mheall imeacht trí lá a bhí ar siúl ón 30 Meitheamh go dtí an 2 Iúil 2017, breis agus 100,000 cuairteoir go Gaillimh. Priomhimeacht for-rochtana atá san imeacht, a chomhordaíonn Foras na Mara thar ceann Grúpa Comhordaithe Mhuirí an Rialtais, chun *Sprioc Fheidhm a Bhaint as Saibhreas ár nAigéin* a bhaint amach chun go ndéanfaidh an pobal idirchaidreamh leis an bhfarraige.

Sheol Michael Creed, T.D., an tAire Talmhaíochta, Bia agus Mara an Straitéis Náisiúnta Nuálaíochta agus Taighde Mhuirí (2017-2021) ag ár gCruinniú Mullaigh Saibhreas ár nAigéin an 30 Meitheamh i nGaillimh. Cinnteoidh an Straitéis, a d'ullmhaigh Foras na Mara thar ceann an Ghrúpa Comhordaithe Mhuirí go dtacóidh aschur taighde agus nuálaíochta nua le sprioc na hÉireann chun fíorthairbhí socheacnamaíocha a ghiniúint tríd an sprioc a bhaint amach go mbeidh geilleagrach aigéin €6.4 billiún ann ar bhealach inbhuanaithe faoi 2020.

Thacaigh Foras na Mara agus pearsanra Sheirbhísí Muirí P&O leis an gcuardach do raic ar iarraidh héileacaptar Gharda Cósta na hÉireann, Tarrtháil 116 i rith Mhárta agus Aibreáin 2017. Sholáthair an Foras an t-árthach náisiúnta taighde, RV an *Celtic Voyager* agus an fheithicil chianoibrithe, ROV *Holland I* agus thacaigh ár bhfoireann agus ár saineolaithe léarscáilithe ghrinneall na farraige leis an gcuardach, i dteannta chomhghleacaithe chlár INFOMAR ag Suirbhéireacht Gheolaíochta na hÉireann.

Bronnadh léas nua, chun tacú le, in 2017 ar an Foras chun Láithreán Tástála Fuinnimh Mhuirí agus In-Athnuaite Chuan na Gaillimhe a oibriú chun tacú le tástáil a dhéanamh ar fheistiú fuinneamh aigéin in-athnuaite ar cheathrú scála, braiteoirí muirí agus Teicneolaíocht Faisnéise agus Cumarsáide (TFC). Táimid ag tnúth le hoibriú lenár gcomhpháirtithe, an SEAL ina measc chun forbairt teicneolaíochta a éascú a bhainfidh feidhm, amach anseo, as cumhacht an aigéin agus a thiontóidh i ina fuinneamh glan in-athnuaite dár dtodhchaí go léir. Baineadh creidiúnú Scothsheirbhís ó Scothfhostaithe amach, arís eile in 2017, a léirigh an infheistíocht i bhfoireann Foras na Mara, a ghlacann ról rithabhachtach chun éifeachtúlacht a uasmhéadú agus acmhainní na heagraíochta a fhorbairt.

Léiríonn na héachtaí seo cumas agus tiomantas na ndaoine a chomhdhéanann Foras na Mara agus ba mhaith liom an deis seo a ghlacadh chun aitheantas a thabhairt don Dr Peter Heffernan agus d'fhoireann Foras na Mara do na héachtaí a bhain siad amach i mbliana agus dá dtiomantas do sholáthar sármhaitheasa sna seirbhísí a sholáthraíonn said.

An Dr John Killeen

Cathaoirleach, Foras na Mara

Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh

Ba bhliain ghnóthach agus tháirgiúil 2017 d'Fhoras na Mara fad a leanamar lenár n-obair chun léarscáileanna mionsonraithe de chríoch fairsing mhuirí na hÉireann a chruthú - achar breis agus 10 n-uaire níos mó ná mórchríoch na hÉireann; tuiscint a fháil ar shláinte stoic éisc in uisce na hÉireann; monatóireacht a dhéanamh ar an timpeallacht mhuirí; teicneolaíocht mhuirí agus an deis a thabhairt chun cinn chun feidhm a bhaint as cumhacht an aigéin; agus cur leis an tuiscint atá againn ar thionchar an athraithe aeráide ar an aigéan.

Thug RV an *Celtic Explorer* agus RV an *Celtic Voyager*, i dteannta a chéile, 586 lá ar muir chun críche agus 58 suirbhé anuraidh. Thug Foras na Mara faoi shuirbhéanna bliantúla iascaigh don Stocleabhar Bliantúil ina soláthraithe an chomhairle eolaíochta neamhchlaonta is déanaí ar 61 stoc éisc ar a ndéantar saothrú tráchtála ar spéis le hÉirinn iad. Úsáideann an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara (an RTBM) an Stocleabhar i rith na hidirbheartaíochta bliantúla ar chuótaí iascaigh leis an AE gach Nollaig agus i gcaitheamh na bliana ag cruinnithe bainistíochta iascaigh. Ghlac ár n-eolaithe páirt, chomh maith, agus chuir siad le comhairle eolaíochta ICES, an Chomhairle Idirnáisiúnta um Thaiscéaladh na Mara.

Tugadh faoi shuirbhé mór comhoibritheach trasatlantach, chomh maith, faoi stiúir Fhoras na Mara agus Ollscoil na hÉireann chun staidéar a dhéanamh ar thionchar an athraithe aeráide ar an aigéan ar RV an *Celtic Explorer*. Sárshampla i foireann suirbhé GO-SHIP A02 d'eolaithe ó shé thír de *Ráiteas na Gaillimhe* ar bun: oibriú le chéile chun tuiscint níos fearr a fháil agus chun ár n-eolas a mhéadú ar an Aigéan Atlantach agus a chórais dhinimiciúla, agus bainistíocht inbhuanaithe a acmhainní a chur chun cinn.

Sa mhullach ar ár gcomhpháirtithe INFOMAR, Suirbhéireacht Gheolaíochta na hÉireann, leanaimid le críoch fhorleathan mhuirí na hÉireann a léarscáiliú. In 2017, cruthaíodh léarscáileanna ardghléine de ghrinneall na farraige le haghaidh breis agus 2,877 km² den Mhuir Cheilteach Sea.

Leanamar ag diriú go tréan ar phríomhsheirbhísí eolaíochta a sholáthar, sábháilteacht bhia mara agus cosaint na timpeallachta mhuirí ina measc. Sholáthraíomar comhairle eolaíochta agus theicniúil do réimse gníomhaireachtaí, an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara; Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann; an Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil; agus

an Roinn Cumarsáide, Fuinnimh agus Acmhainní Náidúrtha ina measc siúd. Go hidirnáisiúnta, leanann ár n-eolaithe le páirt a ghlacadh i bhfóraim eolaíochta agus theicniúla, ar nós na Comhairle Idirnáisiúnta um Thaiscéaladh na Mara (ICES) agus Choinbhinsiún Osló agus Pháras 1992 (OSPAR).

Rinneamar bainistiú ar €8.26 milliún i ndámhachtainí nua infheistíochta in 2017 faoi Chlár Taighde Mhuirí Fhoras na Mara, atá cistithe ag Clár Taighde Mhuirí 2014-2020 an Rialtais. I Samhain, d'fhógair an tAire Creed dámhachtainí cistithe €2.5 milliún do 14 Institiúid Ardoideachais agus cúig FBM le haghaidh saintaighde agus trealamh mhuirí agus bonneagar beag. D'éirigh le pobal taighde na hÉireann chun cistiú iomaíoch Horizon 2020 an AE a bhaint amach in 2017, agus bronnadh suim mheasta iomlán beagán faoi bhun €7 milliún de chistiú an AE ar thaighdeoirí mhuirí na hÉireann.

Leanamar lenár gclár Oideachais do Thaiscéalaithe a fhorbairt, a bhain nach mór 15,000 dalta bunscoile amach in 2017 agus a d'oibrigh le breis agus 600 múinteoir bunscoile chun an úsáid a bhaintear as téamaí mhuirí agus feasacht ar an aigéan sa seomra ranga a chur chun cinn.

Bhí gliondar croi orainn an ceathrú Cruinniú Mullaigh de chuid Shaibhreas ár nAigéin a chomhordú, a thit amach ag OÉ, Gaillimh an 1 Iúil 2017, a chruthaigh príomhchuid den *Straitéis Feidhm a Bhaint as Saibhreas ár nAigéin* de chuid an Rialtais. Táimid ag tnúth le leanúint leis an gcomhoibriú lenár gcomhpháirtithe go léir, Bord Iascaigh Mhara (BIM), an Bord Bia, Fiontraíocht Éireann, Údarás Forbartha Tionscail na hÉireann, Fáilte Éireann, Fondúireacht Eolaíochta Éireann (FEE), Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann (an SEAL) ina measc in 2018.

Gabhaim buíochas ó chroí le foireann uile Fhoras na Mara as a dtiomantas leanúnach agus as a gcaighdeán soláthair seirbhíse atá i gcónaí ard, agus leis an mBord as a maoirseacht agus a ndícheall chun na caighdeáin is airde de rialachas corparáideach a chothú.

An Dr Peter Heffernan

Príomhfheidhmeannach, Foras na Mara

Seirbhísí Corparáideacha

Ráiteas an Stiúrthóra »

D'eascair borradh marthanach agus gníomhaíocht mhéadaithe i measc limistéir uile na hInstitiúide as tionscadail taighde iomaíocha as an bhfeabhas ginearálta leanúnach geilleagrach, i dteannta an ratha a bhí ar Fhoras na Mara i dtaobh tionscadal taighde iomaíocha a bhaint amach. In 2017, dhíriomar ar sheirbhís ghairmiúil, éifeachtúil agus fhreagrúil a sholáthar do chustaiméirí inmheánacha agus seachtracha; luach ar airgead a uasmhéadú trí sheirbhís réamhghníomhach atá faoi thionchar custaiméirí ag a bhfuil díriú soiléir ar rialachas corparáideach dea-chleachtais, a sholáthar.

I measc bhuaicphointí 2017, bhí an méid seo a leanas:

- Creidiúnú Scotsheirbhíse ó Scothfhostaithe (ETP) a choimeád faoi Chaighdeán NSAI – ETP 1000:2012. Is é an ETP an t-aon scéim náisiúnta bainistíochta acmhainní daonna in Éirinn atá dírithe ar ról daoine agus an tionchar a bhíonn acu ar ghnó. Bronnadh an t-ardghradam seo go leanúnach ar Fhoras na Mara ó 2005 ar aghaidh. Léiríonn sé infheistíocht an Fhorais inár bhfoireann a chomhlíonann ról lárnach chun éifeachtacht ár ngó a uasmhéadú agus cumas eagraíochta a mhéadú.
- Chomhlíon an *Foras an Cód Chleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016* go hiomlán ó Nollaig 2017, lena n-áirítear trí mhaoirseacht rialála, cúig iniúchadh inmheánacha ina measc, ar thug gach ceann díobh ardleibhéil dearbhaithe le fíodh don Bhord.
- Chuir Foras na Mara Féile na Mara (SeaFest) 2017 ar siúl - féile náisiúnta mhuirí na hÉireann - i nGaillimh ón 30 Meitheamh go dtí an 2 Iúil 2017. Mheall an fhéile dheireadh seachtaine breis agus 100,000 cuairteoir agus is imeacht tábhachtach for-rochtana é chun an sprioc de chuid *Feidhm a Bhaint as Saibhreas ár nAigéin* a bhaint amach chun go ndéanfaidh an pobal idirchaidreamh leis an bhfarraige.

- Fairsingíodh an Clár Oideachais do Thaiscéalaithe, a bhain nach mór 15,000 dalta bunscoile amach agus a d'oibrigh le breis agus 600 múinteoir bunscoile chun an úsáid a bhaintear as téamaí mhuirí sa seomra ranga a chur chun cinn.
- Rinne foireann *Fuinneamh Níos Glaise* ('Get Greener Energy') a bhí ar fud na heagraíochta dul chun cinn substainteach i dtaobh *Straitéis Fuinnimh 2016-2020* a chur i bhfeidhm agus baineadh laghduithe fuinnimh 14 faoin gcéad amach go dtí seo.
- Díriodh go tréan ar shábháilteacht agus folláine agus mar gheall ar ardchaighdeán sábháilteachta a baineadh amach, níor thit aon timpistí suntasacha amach agus níor thit ach seacht mionteagmhach amach. Tugtar tús áite go fóill do chur chun cinn sláinte agus sábháilteacht agus folláine fostaithe chun ionad oibre atá sábháilte agus sláintiúil a choimeád.
- Cuireadh idirchaidreamh méadaithe meán sóisialta i gcuntas i measc réimse cainéal, ár láithreán gréasáin www.marine.ie ina measc, ar tugadh nach mór 240,000 cuairt air in 2017, agus ba mhéadú mór é seo ar líon na gcuairteanna a tugadh air an bhliain seo caite. Faoi thacaíocht réimse seirbhísí ar líne agus faisnéis agus sonraí inrochtana agus atá éasca le húsáid, leanaimid le barr feabhais a chur ar ár seirbhísí lena chinntiú go bhfreastalaíonn siad ar riachtanais úsáideoirí ar bhealach freagrúil agus éifeachtúil.

An tUasal Caroline Bocquel

Stiúrthóir: Corporate Services

Acmhainní Daonna

Dhírigh Acmhainní Daonna in 2017 ar fhorbairt ceannaireachta, idirchaidreamh le agus aithint fostaithe anuas ar athléimneacht a chruthú agus tacú le forbairt gairme. Thacaigh Cairt Acmhainní Daonna don bhliain 2017 le Foras na Mara chun roinnt cláir ardfeidhmíochta a sholáthar agus chun réimse fairsing seirbhíse a sholáthar, earcaíocht agus coinneáil; tacú leis an bhfoireann chun a lánchumas a bhaint amach trí fhoghlaim agus forbairt leanúnach; feidhmíocht a bhainistiú; caidreamh dearfach oibre, rannpháirtíocht agus folláine a chur chun cinn; bainistíocht riosca agus pleanáil leanúnachas gnó ina measc. Leanamar ag oibriú le hionadaithe foirne chun tacú leis an rath a bhí ar ár nGrúpa um Áit Iontach le hOibriú Ann a sholáthair tionscnaimh maidir le cumarsáid, forbairt gairm bheatha agus phearsanta agus neartú na foirniúlachta.

Rinneadh infheistíocht €450,000 inár gClár Foghlama agus Forbartha. Amach ón oiliúint éigeantach agus bhunriachtanach, díriodh ar chur chuige agus soláthar oiliúint ceannaireachta agus bainistíochta a chaighdeánú, anuas ar oiliúint sonraí agus ghaolmhar theicniúil. Soláthraíodh oiliúint fhorleathan i dtaca le bainistíocht feidhmíochta anuas ar shábháilteacht agus folláine. Rinneadh Clár Fhoirmiúla Mheantóireachta agus Dhlúthpháirtíochta a cheapadh leis an bhfoireann.

Earcaíodh fiche a ceathair a earcú go príomha do thionscadail shealadacha a bhí á gcistiú ag an AE agus ag foinsí eile i measc réimse disciplíní eolaíochta, teicniúla agus riaracháin.

Reachtáladh ár dtríú clár Idirbhliana i bhFeabhra, a chuir seachtain bhlaiste agus oiliúint cumarsáide/ um neartú na foirniúlachta ar fáil d'fhiche a dó mac léinn ó scoileanna sa phobal áitiúil agus ar fud na hÉireann. Áiríodh leis seo iascach, ceimic, aigéaneolaíocht, léarscáilíú ghrinneall na farraige, loingseoireacht agus forbairt mhuiri, forbairt feidhmchlár agus cur i láthair póstaer.

I Meán Fómhair, choinníomar ár dTeastas Scothsheirbhíse ó Scothfhostaithe faoin Caighdeán ETP 1000:2012 an NSAI.

Thionóil an Coiste Sláinte agus Sábháilteachta seacht gcruinniú i gcaitheamh na bliana, le hionadaithe ó gach láthair agus Clár. Cuireadh Measúnuithe Riosca i gcrích, athbhreithniú neamhspleách ina measc ar Shláinte agus Sábháilteacht dár gceanncheathrú in Órán Mór agus don tsaoráid i mBaile Uí Fhiacháin i gContae Maigh Eo. Tá cultúr sábháilteachta agus folláine i bhForas na Mara, agus seasann sé le hardchaighdeán sábháilteachta agus leanann sé ag glacadh le cur chuige comhsheasmhach agus daingean i leith sábháilteachta. Cuireadh i gcuntas agus measúnaíodh seacht dtimpiste, teagmhas nó neasteagmhas sách beag. Thit ár bpromóisin sláinte, sábháilteachta agus folláine amach i rith na bliana a chuir promóisin agus imeachtaí ar bun a rinne breithniú ar fholláine, athléimneacht agus tacaíochtaí fisiciúla agus meabhracha.

Ar aon dul le beartais Bhainistíochta Riosca agus Leanúnachais Gnó, rinne Bord Fhoras na Mara agus a choiste iniúchóireachta agus riosca, i dteannta na n-oifigeach feidhmiúcháin agus riosca, athbhreithniú ar na beartais agus próisis chuí agus chuir siad a n-ainm leo. Rinneadh athbhreithniú ráithiúil ar thuarascálacha an Chláir Rioscaí agus an Phlean Leanúnachais Gnó. Rinneadh athbhreithniú neamhspleách ar phróisis bhainistíochta riosca agus ghaolmhara i rith na bliana. Rinneadh tástáil ar phleananna leanúnachais sé phróiseas rithbhachtacha gnó in 2017.

Airgeadas

Leanann Foras na Mara ag oibriú agus aird ar phrionsabail rialachais

chorparáidigh dea-chleachtais ar aon dul leis na treoirilínte a leagtar amach sa *Chód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016*. Ghlac an Foras go hiomlán leis an gCód leasaithe seo agus dearbhaíonn sé go gcomhlíonann sé gach mír sa Chód. Tá réimse nósanna imeachta, beartas agus treoirilínte i bhfeidhm ag Foras na Mara lena chinntiú go gcomhlíontar an Cód, agus is é beartas an Fhorais chun tacú le forbairt agus neartú timpeallacht rialaithe, córas bainistíochta riosca agus feidhm iniúchóireachta éifeachtach. Tá feidhm iniúchóireachta inmheánaí agus riosca de dhéantús ceart ag Foras na Mara i gcomhréir leis na prionsabail a leagtar amach sa chód cleachtais agus tá cairt fhoirmiúil aige atá faofa ag an Bord Fhoras na Mara.

Tá Coiste Iniúchóireachta agus Riosca, (fo-choiste de Bhord Fhoras na Mara), i bhfeidhm chun maoirseacht a dhéanamh ar agus chun comhairle a thabhairt ar cheisteanna a bhaineann le rioscaí airgeadais, oibriúcháin agus rialachais, bainistíocht riosca fhoirmiúil, agus éifeachtacht na rialuithe inmheánacha agus na bainistíochta riosca laistigh den Fhoras ina measc.

Ar aon dul leis an gclár iniúchóireachta inmheánaí, chas an Coiste Iniúchóireachta agus Riosca Inmheánach ar a chéile ocht n-uaire agus chas siad leis an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste chun plé a dhéanamh ar an deimhniúchán iniúchóireachta a fuarthas don bhliain 2016. Léirítear sa phlean iniúchóireachta inmheánaí don tréimhse 2017-2018 na rioscaí a sainaitníodh i gclár rioscaí Fhoras na Mara, an *Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú*, riachtanais an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus an choiste iniúchóireachta inmheánaí agus riosca.

Athbhreithníonn na hiniúcháir inmheánacha seachfhoinsithe an córas rialuithe inmheánacha ar bhonn bliantúil. Bhí seo i measc ceann de na cúig iniúchadh inmheánacha faoinar tugadh in 2017, a dhearbhaigh ardchaighdeán rialachais an Fhorais agus a chinntigh go bhfuil córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh á choimeád agus á oibriú.

I measc na n-iniúchtaí inmheánacha, rinneadh iniúchadh ar rialuithe airgeadais; soláthar; úsáid árthair; Saoráil Faisnéise; Rochtain ar Fhaisnéis faoin gComhshaol, agus an Cód Iompair.

Gníomhaíodh i leith na moltaí iniúchóireachta inmheánaí go léir agus tuairiscíodh iad don Choiste Iniúchóireachta Inmheánaí agus leis an mBord.

Tá próiseas cuí soláthair phoiblí ag Foras na Mara atá in oiriúint le tairisí reatha luacha chun rialacha náisiúnta agus an AE a chur i bhfeidhm. Cruthaíodh gur bealach éifeachtach agus éifeachtúil chun costais a laghdú agus chun coigilteas a ghiniúint é ceannach láraithe agus an Oifig um Sholáthar Rialtais a úsáid agus leanfar de seo isteach in 2018. Eisíodh seachtó a dó tairiscint, ar foilsíodh ocht gcinn díobh in *Irisleabhar Oifigiúil na gComhphobal Eorpach*.

Tá sé mar bheartas ag Foras na Mara a chinntiú go n-íoctar gach sonrasc go pras de réir théarmaí an *Achta um Íoc Pras Cuntas, 1997* agus *Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íocaíocht Dhéanach in Idirbhearta Tráchtála), 2012*. Tá córais agus nósanna imeachta i bhfeidhm a chumasaíonn rianú a dhéanamh ar shonraisc agus lena chinntiú go ndéantar íocaíochtaí ar bhealach tráthuile agus éifeachtúil. Tá nósanna imeachta i bhfeidhm, áfach, lena chinntiú go n-íoctar ús déanach, más gá.

Saoráidí

Dhírigh an fhoireann saoráidí go príomha ar sholáthar seirbhíse tacaíochta leanúnacha do gach grúpa seirbhíse laistigh den Fhoras, agus bhí éileamh méadaithe ar spás saotharlainne agus oifige. Bhí gá le hatheagrú a dhéanamh ar oifig agus saotharlanna i mBaile Uí Fhiacháin agus Órán Mór araon mar gheall ar mhéadú ar ghníomhaíochtaí taighde. Tá a lánacmhainneacht nach mór bainte ag amach ag an dá shaoráid anois, i ndiaidh gur tugadh faoi athleithdháileadh inmheánach ar spás,

agus timpeallachtaí compordacha agus sábháilte oibre á gcoimeád i gcomhthráth.

D'eascair méadú ar mhéid na seirbhísí laethúla a sholáthraíonn an Fhoireann Saoráidí as tionchar na n-éileamh breise ar sheirbhís laistigh den Fhoras. Priomhfhearacht atá orainn is ea athbhreithniú a dhéanamh ar gach tairiscint de chuid Fhoras na Mara sula bhfógraítear iad ar www.etenders.ie. Baineann rithábacht le cabhrú leis an bpróiseas tairisceana agus comhlíonadh ar fud na hInstitiúide a chinntiú. Baineann páirt lárnach le monatóireacht a dhéanamh ar agus comhairle a sholáthar don fhoireann faoi chonarthaí na hOifige um Sholáthar Rialtais chun soláthar éifeachtúil earraí láraithe a chinntiú. Leanaimid ag oibriú ar bhonn tras-seirbhíse agus bíonn baint againn i sláinte agus sábháilteacht, bainistíocht saotharlainne agus feasacht ar fhuinneamh. Soláthraítear tacaíocht riaracháin d'aonaid éagsúla laistigh den eagraíocht anuas ar sheirbhísí laethúla oibriochtúla a sholáthar, cothabháil, fáiltiú, stóir, glantachán, slándáil agus lónadóireacht ina measc. Trí úsáid a bhaint as teicneolaíochtaí nua-aimseartha agus éifeachtúla, buntacaítear lenár soláthar agus seirbhísí go léir, lena chinntiú go bhfuil an tseirbhís is éifeachtaí agus is freagrúla agus is féidir a sholáthar againn, ar an luach is fearr.

Rinne an fhoireann saoráidí cur i bhfeidhm na *Straitéise Fuinnimh 2016-2020* a stiúradh. Thug an fhoireann faoi athbhreithniú cuimsitheach ar ionad agus oibriochtaí meicniúla agus leictreacha na saotharlainne. Léirigh an t-athbhreithniú gur féidir laghdú breise a bhaint amach in idió fuinnimh maidir le cochall eastarraingthe agus stóráil ceimiceán laistigh de saotharlanna. Tugtar faoi deara go bhfuil coigiltas bainte amach go dtí seo laistigh den mhír 'Fuinneamh' den tuarascáil seo, agus baineadh coigiltas suntasach amach trí sceidil mhúchta an Chupaird Mhúiche agus trí laghdú ar luas éadain. Bhí athrú iompraíochta ar bun go leanúnach trí ghníomhartha na foirne ildisciplín 'Get Greener Energy'.

Seirbhísí Leabharlaine

Leanann Leabharlann Oceanus le samhail inbhuanaithe rochtana a sholáthar d'fhoireann Fhoras na Mara ar fhoilseacháin taighde, a dhéanann gach suibscribhinn ríachtanach irisleabhair a athnuachan agus a sholáthraíonn seirbhís iasachta idirleabharlaine. Déirigh go maith leis an Stór Rochtana Oscailte (<http://oar.marine.ie/>) in 2017, a sholáthair rochtain saor in aisce ar líne ar théacs iomlán fhoilseacháin Fhoras na Mara agus na foirne.

I rith 2017, déirigh linn an Taisclann Rochtana Oscailte a aistriú chuig ardán agus soláthraí nua. Tá cuma shnasta ar an láithreán nua, tá sé níos fusa é a úsáid agus tá níos mó feidhmiúlachta aige, saoráid ina measc ar féidir le taighdeoirí a bpróifil, pictiúr agus foilseacháin a uaslódáil chuige, ar nós ResearchGate. Sholáthair an Taisclann rochtain ar bhreis agus míle earra in 2017, agus tugadh 12,965 cuairt uirthi ó áiteanna ar fud na cruinne.

Leanann an leabharlann le caidreamh dlúth a chothú le príomheagraíochtaí agus déanann sí comhoibriú le leabharlanna seachtracha nuair a thagann na deiseanna aníos.

Cumarsáid

Áirítear le gníomhaíochtaí na foirne Cumarsáide caidreamh leis na meáin, cumarsáid ar líne, imeachtaí, oideachas agus for-rochtain, agus seirbhís leabharlaine.

Dóstaíl agus thacaigh Foras na Mara le roinnt imeachtaí i rith na bliana, Féile na Mara (SeaFest) 2017 - tionscnamh de chuid an Ghrúpa Comhordaithe Mhuiri idir-rannaigh a mheall 101,113 cuairteoir i gcaitheamh an deireadh seachtaine, agus a chuimsigh imeachtaí, *Cruinniú Mullaigh bliantúil Shaibhreas ar nAigéin*, ag OÉ, Gaillimh, an 30 Meitheamh ina measc. Thar

ceann Ghrúpa Comhordaithe Mhuiri an Rialtais, chomhordaigh Foras na Mara an fhéile agus rinne sé an chumarsáid a stiúradh d'Fhéile na Mara 2017, a bhí mar phríomhábhar den chlár teilifíse tríocha nóiméad *Nationwide*, chomh maith, ar RTÉ Bealach a hAon. Mar chuid de ról Fhoras na Mara chun feasacht ar agus idirchaidreamh a dhéanamh leis an aigéan a chur chun cinn, osclaíodh chéad dánlann eolaíochta muiri na hÉireann ag Músaem Cathrach na Gaillimhe. Cuimsíonn an taispeántas idirghníomhach roinnt ábhar, an bealach a oibríonn na taoidí, léarscáilí ilbhioma, taiscéaladh domhainfharraige agus beatha mhuiri feadh an chladaigh.

Thacaigh Foras na Mara le fairsingiú leanúnach an Chláir Oideachais do Thaiscéalaithe www.explorers.ie áit a ndearna ionaid i Sligeach, Dún na nGall, Maigh Eo, Gaillimh, an Clár, Ciarraí, Corcaigh, Port Láirge, Baile Átha Cliath agus Cill Mhantáin teagmháil lena mhéid le 15,000 scoláire bunscoile, agus d'oibrigh siad le breis agus 600 múinteoir scoile chun an úsáid a bhaint as téamaí muiri sa seomra ranga a chur chun cinn. Forbraíodh cluiche meastóireachta piolótach Taiscéalaithe chun an t-eolas a bhí ag múinteoirí agus scoláirí a thástáil roimh ré agus ina dhiaidh agus an t-idirchaidreamh a thástáil a bhí a dhéanamh acu leis aigéan roimh ré agus ina dhiaidh, ónar eascair méadú ar eolas aníos ó 60 faoin gcéad go dtí litearthacht aigéin 88 faoin gcéad i ndiaidh na meastóireachta i measc scoláirí ar fud na tíre. Reáchtáil an Clár Oideachais do Thaiscéalaithe modúl oiliúna do mhúinteoirí faoi oiliúint i gcomhoibriú le Campas Naomh Pádraig de chuid DCU agus oiliúint forbartha gairmiúla do mhúinteoirí le hIonad Oideachais na Gaillimhe.

Aithníodh an rath a bhí ar idirchaidreamh eolaíochta muiri, chomh maith, i nDámhachtainí ó Ghnó go dtí na hEalaíona de chuid Allianz, nuair a bhain an tionscadal 'Build Your Own Unknown' a bhí faoi stiúir Tulca agus a bhí urraithe ag Foras na Mara, ardmholadh amach sa chatagóir 'An Urriaíocht Mheánmhéide is Fearr'. Thug an tionscadal TFC, ealain, agus eolaíocht mhuiri le chéile chun scoláirí a mhúineadh faoi ghaothairí hidriteirmeacha.

Ghlac Foras na Mara páirt in imeachtaí a raibh sé mar aidhm acu feasacht a chur chun cinn san eolaíocht agus sa teicneolaíocht agus iad a nuashonrú, lena n-áirítear Taispeántas Féile Eolaíochta agus Teicneolaíochta na Gaillimhe, agus Féile Eolaíochta agus Teicneolaíochta Mhaigh Eo i mí na Samhna. I rith 2017, thug 105 bunscoil cuairt ar ár saoráid saoráid i mBaile Uí Fhiacháin chun foghlaim faoin taighde atá a dhéanamh ar bhradáin fiáin, an aeráid, agus do bharshaothrú.

Leanann ár láithreán gréasáin www.marine.ie ar aghaidh de bheith mar phríomhardán cumarsáide, ar foilsíodh 118 scéal nua air i rith na bliana. Tháinig méadú 22 faoin gcéad ar an trácht in 2017, a mheall 239,826 cuairt agus breis agus 522,659 amharc leathanaigh. Leanamar le rannpháirtíocht leis na meáin shóisialta a fhorbairt ar ardán ar nós Facebook, LinkedIn agus Twitter. Roinn eolaithe atá ar bord RV an *Celtic Explorer* agus RV an *Celtic Voyager* a n-eispéiris i leith an taighde eolaíochta ar muir a dhéanamh trinár mblag 'eolaithe ar muir' <http://scientistsatsea.blogspot.ie/>.

Chuireamar roinnt fiseáin ghearra le chéile a thaispeáin ár gcuid oibre agus is féidir iad a fheiceáil ar ár gcainéil Vimeo agus YouTube: <https://vimeo.com/marineinstitute> and <https://www.youtube.com/user/marineinstituteIRL>. Áirítear leo fiseán ar Shuirbhé trasatlantach comhoibritheach GoShip ar aeráid aigéin faoi stiúir Fhoras na Mara agus OÉ, Gaillimh ar RV an *Celtic Explorer* i rith Aibreáin agus Bealtaine.

Thacaigh Foras na Mara, chomh maith, le Sea Fever Productions, a thug faoi shuirbhéanna domhainfharraige i dteannta na foirne ar RV an *Celtic Explorer* fad a bhí a sraith nua le haghaidh theilifís RTÉ á scannánú, a chraolfar in 2018.

Inrochtaineacht

Chomhlíon an Foras forálacha iomlána an Achta um Michumas i rith 2017.

Oifig Forbartha Muirí na hÉireann

Ráiteas an Stiúrtóra »

Tháinig borradh ar gheilleagar na hÉireann ar ráta ní ba thapúla ná mar a bhí le sonrú in aon bhallstát eile san AE in 2017, a raibh feidhmíocht thréan trádála mar phríomhchúis leis. Tugann seo le fios daingne gheilleagar na hÉireann nuair a bhíonn dúshláin trádála agus éiginnteacht roimpi a tháinig chun solais sa bhliain faoi chaibidil, agus tugann sé chun solais go soiléir brath gheilleagar na hÉireann ar naisc thrádála idirnáisiúnta agus, thairis sin, ar an tionscal muirí. Trí thaighde a dhéanamh ar agus tuiscint a fháil ar an tionscal muirí, is féidir leis an IMDO a shainordú a chomhlíonadh chun an lucht déanta beartas agus an rialtas a chur ar an eolas ar leordhóthanacht acmhainneacht an phoirt chun freastal ar riachtanais an gheilleagair atá ag dul i mbun fáis agus ar iomaíocht an tionscail seo lena mbaineann tábhacht straitéiseach.

Chomh tábhachtach céanna, caithfidh dearbhú a bheith ag an lucht déanta beartas gur féidir leis an tionscal muirí na dúshláin a chruthaíonn Brexit a sháru agus go mbíonn a fhreagairt ar na rioscaí a bhíonn i gceist cothrom agus ar cóimhéid. Chuige sin, ghlac an IMDO páirt i bhfóraim iomadúla idir-rannacha, tionscail agus náisiúnta, agus é ina chuspóir na dúshláin a scagadh a bheidh roimh an tionscal muirí i ndiaidh Brexit. D'oibrigh an IMDO go dlúth le poirt agus cuideachtaí loingseoireachta Éireannacha lena chinntiú gur tuigeadh riachtanais na hearnála agus, sa chás gur cuí, gur tugadh aird orthu sna freagairtí beartais.

Leanann an IMDO leis na deiseanna a chur chun cinn arb ann dóibh i dtionscal muirí na hÉireann, go sonrach in earnálacha ar nós loingseoireachta, seirbhísí poirt, oideachais agus tráchtáil mhuirí. Mar gheall go mbraitheann Éire go trom ar thrádáil idirnáisiúnta, ábhar mór spéise i measc thromlach na dtionscal muirí is ea iompar muirí, agus bíonn baint ag an IMDO, dá bharr, in earnálacha éagsúla ach gaolmhara de gheilleagar na hÉireann.

Ar aon dul lena sainordú reachtúil, lean an IMDO le monatóireacht dhlúth agus tuairisciú a dhéanamh ar fheidhmíocht na n-earnálacha

loingseoireachta agus na bport trina bhullaitíní ráithiúla agus foilsíú *The Irish Maritime Transport Economist* (IMTE) ar bhonn bliantúil. Tá tábhacht an IMTE, mar cháipéis tagartha don lucht déanta beartas agus do chleachtóirí tionscail éirithe níos dealraithi de réir mar a thosaíonn poirt, cuideachtaí loingseoireachta agus an Stát le hullmhú do Brexit, agus tá béim mhéadaithe á leagan ar thaighde chun cabhrú le pleanáil cáis agus chun faisnéis a sholáthar do bheartas.

Taobh amuigh dá ghnáthmhonatóireacht ar an tionscal, thosaigh an IMDO le hobair ar roinnt tuarascálacha saincheaptha tábhachtacha a dhéileáil leis an méid seo a leanas:

- *Impleachtaí Brexit ar Dhroichead Talún na Ríochta Aontaithe a úsáid*
- *Acmhainneacht Phoirt – 2018 agus ina dhiaidh (ag teastáil faoin mbeartas náisiúnta Port)*
- *Seirbhísí Fuinnimh In-Athnuaite na hÉireann Amach ón gCósta (IPORES)*

Anuas air sin, tá tionscadail taighde ar bun chun feabhas a chur ar *Éifeachtúlacht Phort agus Braislí Tráchtála Muirí a Thógáil*. Tacaíonn Scéim Comhaltachta Cullen an Fhorais leis na tionscadail taighde seo.

Leanann an IMDO le feabhas a chur ar cháiliocht a thaighde gheilleagraigh trí oibriú go dlúth leis an Aonad Mara Socheacnamaíoch (SEMRO) in OÉ, Gaillimh. In 2017, thug sé faoi chleachtaí rialta scanta ar an léasline chun na saincheisteanna a shainaithint a dhéanfaidh difear d'fhorbairt tionscail mhuirí. Ghlac sé páirt i réimse fóraim náisiúnta agus idirnáisiúnta a thug chun solais conas atá an tionscal muirí domhanda ag forbairt agus ag éirí leis, a chuireann ar a chumas é a shuíomh i gcomhthéacs domhanda.

Ar an ní is tábhachtaí, leanann an IMDO ag tabhairt faoin ról forbartha trí Éire a chur chun cinn mar thír ina bhfuil olldeiseanna i measc earnálacha uile a tionscail mhuirí, a

bhronnann glór tréan ar an teachtaireacht i bplean comhtháite an rialtais chun an tionscal muirí a fhorbairt, *Feidhm a Bhaint as Saibhreas ár nAigéin*, go bhfuil Éire ar oscailt le haghaidh gnó. Ghlac an IMDO ról rithábhachtach sna himeachtaí gnó ag 'Cruinniú Mullaigh Shaibhreas ár nAigéin' i nGaillimh, a mhéadaigh freastal gnó i ngach seisiún den Chruinniú Mullaigh agus a d'oibrigh go dlúth le gníomhaireachtaí eile, ar nós an Údaráis Forbartha Tionscadail, Fiontraíocht Éireann, agus an SEAL ar an imeacht agus seó trádála an an-rathúil aigéin dhigitigh.

Thacaigh an IMDO leis na hiarrachtaí tábhachtacha a rinne poirt Éireannacha chun cistiú forbartha a mhealladh ó chlár an AE, agus páirt a ghlacadh in imeachtaí AE i Málta, an Eastóin, an Bheilg agus an Ríocht Aontaithe. D'oibrigh an IMDO, chomh maith, le cuideachtaí poirt i dTionscnamh SmartPorts a úsáideann anailísíocht sonraí chun éifeachtúlacht phoirt a mhéadú agus chun tionchar socheacnamaíoch a mhéadú. Féadfaidh Tionscnamh SmartPorts cumas port a fheabhsú, chomh maith, chun dul i ngleic le roinnt de na príomhcholúin chistithe arb ann dóibh in go leor chlár an AE, go háirithe an aidhm chun feabhas a chur ar imeascadh, éifeachtúlacht a chur chun cinn, agus nuálaíocht a chruthú in iarratais ar chistiú.

Ar an iomlán, ba bhliain ghnóthach, dhúshlánach, spreagúil agus thábhachtach é 2017 don tionscal muirí. Bhí baint lárnach ag an IMDO i mbailiú, scrúdú agus scaipeadh faisnéise a chuireann an tionscal agus an lucht déanta beartas ar an eolas. Thug sárffoireann an IMDO faoin obair seo le tacaíocht agus comhoibriú comhghleacaithe i réimse ranna rialtais, go háirithe laistigh den Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt agus i measc an tionscail mhuirí. Ba mhaith liom mo bhuíochas a chur in iúl dóibh siúd go léir a rannchuidigh leis an gcomhiarracht seo chun ár dtionscal muirí a thuiscint, a fhorbairt agus a chur chun cinn.

Liam Lacey.

An tUasal Liam Lacey

Stiúrthóir: Oifig Forbartha Muirí na hÉireann

Forbairt Gnó

Ghlac an IMDO páirt i roinnt imeachtaí agus comhdhálacha idirnáisiúnta i rith 2017. Sa chás gurbh féidir, lorgaíodh comhoibriú le gníomhaireachtaí forbartha eile chun tionchar láithreach na hÉireann ag na himeachtaí seo a threisiú. Ag comhdháil Norshipping in Osló, an Iorua i mBealtaine, ghlac an IMDO agus Fiontraíocht Éireann ceannas ar mhisean trádála lenar áiríodh ionadaithe den Údarás Forbartha Tionscail agus Coláiste Náisiúnta Mara na hÉireann. Chuir gairmiúlacht agus tacaíocht ár bhfoirne ambasáide san Iorua, faoi stiúir an Ambasadóra Gardner barr feabhais mór ar láithreach na hÉireann ag an gcomhdháil. Tugann an iarracht chomhordaithe seo an comhoibriú méadaitheach le fios atá ag titim amach idir gníomhaireachtaí forbartha chun dul i ngleic le cumas borrra ár dtionscail mhuirí.

Ag Cruinniú Mullaigh Shaibhreas ár nAigéin i nGaillimh i Meitheamh, tháinig gníomhaireachtaí forbartha le chéile chun na deiseanna gnó

agus an iomaí buntáiste iomaíoch a chur in iúl arb ann dóibh i dtionscal muirí na hÉireann. Bhí na clár ghnó seo faoi stiúir an IMDO, an ÚFT, Fiontraíocht Éireann, Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann, agus Bord Iascaigh Mhara. I dteannta a chéile, mheall na gníomhaireachtaí seo breis agus 800 toiscaire chuig imeachtaí a bhain le cúrsaí gnó ag an gCruinniú Mullaigh. Anuas air sin, rinne breis agus 60 cuideachta taispeántas ag seó trádála a rinne taispeántas den uile rud a n-éiríonn go maith le hÉirinn ann sa gheilleagar muirí.

Ag freagairt do na deiseanna a chruthaíonn cinneadh na Ríochta Aontaithe chun an tAontas Eorpach a fhágáil, rinne an IMDO a ghníomhaíochtaí forbartha gnó a threisiú sa Ríocht Aontaithe. I rith Sheachtain Loingseoireachta London i Meán Fómhair, d'óstáil an IMDO imeacht ag Ambasáid na hÉireann, ar ar fhreastail breis agus 100 aoí, chun meallacht na hÉireann a chur in iúl mar ionad le haghaidh tráchtáil mhuirí. Chuir láithreach comhghleacaithe ón ÚFT agus sárphleanáil fhoireann ambasáid na hÉireann go ri-mhór le himeacht fíor-rathúil ónar eascair gur roghnaigh cuideachtaí tráchtála muirí Éire mar bhunláthair dá n-oibriochtaí san Eoraip.

I measc na n-imeachtaí eile inar ghlac an IMDO páirt, bhí an Taispeántas Idirnáisiúnta Aigéaneolaíochta, comhdháil Sheachtain Loingseoireachta na hEorpa, comhdháil Ghnó Aigéin, an chomhdháil 'An Eoraip a Cheangal', comhdháil Bluetech, agus an chomhdháil 'Digital Transport Days'. Chruthaigh na himeachtaí seo deiseanna chun infheistíocht isteach a spreagadh agus chun cur lenár n-eolas faoi conas a bhaineann geilleagair mhuirí ardfheidhmíochta an rath amach.

Ar an iomlán, ghlac an IMDO páirt in 25 imeacht idirnáisiúnta, agus ghlac sé misin trádála chuig an Ríocht Aontaithe, an Iorua, SAM, an Eastóin, an Bheilg, an Ollainn, an tSualainn agus Málta. Chuir an IMDO toiscaireachtaí ar bun ón Ríocht Aontaithe, an Chóiré, an tSualainn, an tSin, SAM, an Chipir agus an Bheilg i rith na bliana. I ngach cás, chuir an IMDO earnáil mhuirí na hÉireann chun cinn agus thapaigh sé na deiseanna chun an acmhainneacht forbartha arb ann di in earnálacha eile den gheilleagar muirí níos fairsinge a thabhairt chun solais.

Déanann cur chuige comhordaithe an IMDO i leith forbairt gnó na ranna rialtais ábhartha agus na gníomhaireachtaí forbartha go léir a spreagadh chun gnímh. Meallann sé infheisteoirí agus cruthaíonn sé muinín go bhfuil straitéisí gníomhaireachtaí rialtais a bhfuil baint acu sa tionscal muirí a fhorbairt aillínithe go cúramach.

I dtaobh ár dtionscail dhúchasaigh, rinne an IMDO idirchaidreamh le páirtithe leasmhara tionscail, agus d'oibrigh sé go dícheallach le poirt agus cuideachtaí loingseoireachta ar thionscadail a bhain le Brexit, acmhainneacht phoirt, SmartPorts agus roinnt iarratas ar chistiú AE. Sa mhullach ar Fhiontraíocht Éireann, chuir an IMDO forbairt Lionra Thionscal Muirí na hÉireann (IMIN) chun cinn, agus chruthaigh sé deiseanna agus imeachtaí lionraithe do chuideachtaí dúchasacha muirí. Tionscadal leanúnach is ea seo a leanfaidh an IMDO ag tacú leis ar mhaithe le comhtháthú a mhéadú laistigh den tionscal, idirspéachas idirspéachas cuideachtaí dúchasacha agus deiseanna a chruthú as a mbainfear comhthairbhe.

Anailís Gheilleagrach

Braitheann an chomhairle a chuireann an IMDO ar fáil don Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt go mór ar thaighde geilleagrach agus socheacnamaíoch. Eisítear bullaitíní a rianaíonn méideanna trádála ar muir trí Phoirt na hÉireann de réir modh iompair agus de réir poirt. Úsáidtear na sonraí seo nuair a bhíonn irisleabhar an *Irish Maritime Transport Economist* á chur le chéile, a ndearnadh téacs tagartha de

d'aon duine ar spéis leo tionscal muirí na hÉireann. In 2017, eisíodh an 14ú heagrán den IMTE, a chuir le hamshraith fhior-luachmhar de shonraí muirí. Níos ginearálta, leanann Foras na Mara le luach a léiriú ar an obair a dhéanann an tAonad Taighde Mhuirí Shocheacnamaíoch (SEMRU) in OÉ, Gaillimh a dhéanann luach a thomhas agus a rianáinn borradh an gheilleagair mhuirí níos fairsinge ina fhoilseachán débhlantúil, *Ireland's Ocean Economy*. Oibríonn sé go dlúth le SEMRU, chomh maith, chun anailís a dhéanamh ar an earnáil mhuirí.

Ina theannta sin, cuireann an IMDO tuarascálacha saincheaptha agus aighneachtaí le chéile a iarrann an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt orthu ó thráth go chéile nó a bhíonn ag teastáil mar gheall ar chúinsi athraitheacha tionscail. In 2017, cuireadh tús le hobair ar staidéir a bhain le himpleachtaí Brexit ar an tionscal muirí, acmhainneacht phoirt agus cumas port glacadh le borradh geilleagrach, agus fuinneamh in-athnuaite muirí, agus cumas phoirt na hÉireann chun forbairt na foinse tábhachtaí fuinnimh seo a fhónamh atá ag teacht chun cinn.

Tá comhghaol dlúth idir borradh in earnáil mhuirí na hÉireann agus borradh náisiúnta geilleagrach. In 2017, chuir borradh láidir ar Olltáirgeacht Intire (OTI) le méadú 7 faoin gcéad ar thrádáil aonadaithe trí phoirt na hÉireann. Is ionann trádáil aonadaithe agus saghsanna tráchta Ro/Ro agus Lo/Lo a bhíonn dlúth go leor i bPort Bhaile Átha Cliath. Tháinig méadú cúig faoin gcéad in 2017 ar innéacs iShip an IMDO - ar tomhas ilchodach é ar na saghsanna tráchta mhuirí go léir. Thug an borradh a tháinig ar mhéideanna tráchta trí phoirt Éireannacha agus tionchar dóchúil Brexit ar oibríochtaí poirt an gá chun cinn chun tabhairt faoi athbhreithniú ar acmhainneacht phoirt i measc ghréasán phoirt na hÉireann. Cuireadh tús leis an obair seo, atá riachtanach faoin mBeartas Port Náisiúnta, in 2017 agus soláthrófar i in 2018.

Tacaíocht Beartais agus Forbairt Poirt

Ceanglaítear i sainordú an IMDO tacaíocht agus comhairle beartais a sholáthar don Aire agus don Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt, ar gnách dó a bheith i bhfoirm anailíse ar an margadh agus anailís gheilleagrach. Bhain go leor de chomhairle beartais an IMDO in 2017 le Brexit agus na héifeachtaí iarmhartacha ar phoirt agus seirbhísí loingseoireachta.

In 2017, d'éirigh na coinníollacha faoina bhféadfaidh an Ríocht Aontaithe an AE ní ba shoiléire ach níor réitíodh iad go hiomlán. Dá bhrí, bhí ar an IMDO leanúint le súil a choimeád ar na socrúithe aistrithe a bhí ag teacht chun cinn agus ar an tionchar a imreoidh athleagan teorainneacha agus rialuithe custam ar mhéideanna trádála, seirbhísí loingseoireachta, modhanna tráchta agus oibríochtaí poirt. Mar gheall go mbraitheann trádáil idirnáisiúnta na hÉireann an oiread sin ar iompar muirí, agus nuair a chuirtear san áireamh go n-iompraítear os cionn 94 faoin gcéad den trádáil iomlán ar muir, ní féidir beag is fiú a dhéanamh den tábhacht lena mbaineann acmhainneacht leordhóthanach a choimeád inár ngréasán port anuas ar chumas chun acmhainneacht loingseoireachta a mhúnlú go tapa chun borradh geilleagrach a éascú, agus spreag seo réimse staidéar dá dtagraítear thuas.

Trí oibríú go díreach le poirt agus cuideachtaí loingseoireachta, sholáthair he an IMDO comhairle ar conas is féidir cláir chistithe AE a úsáid chun ár mbonneagar muirí a fhorbairt. Ghlac an IMDO páirt i roinnt imeachtaí AE a bhí á bhforbairt in Éirinn agus a bhféadfaidís éifeacht chlaochlaithe a imirt ar conas a oibrítear ár bpoirt agus ár seirbhísí loingseoireachta. Téitear i ngleic sna tionscadail seo leis na sé cholún cistithe a shaináithin an tUasal Violeta Bulc, Coimisinéir Iompair an AE i rith a cuairte ar Bhaile Átha Cliath i nDeireadh Fómhair. Áirítear leo seo: Éifeachtúlacht, Imeascadh, Dícharbónú, Digitíú, Nuálaíocht, agus

Infheistíocht. Anuas air sin, tá tionscadal suntasach á chur chun cinn a théann i ngleic leis an limistéar go mhéadófar go forimeallach a mbeidh Éire thíos leis, agus aird ar an ngá atá leis an gCroichonair a atarraingt ina bhfuil Éire lonnaithe, agus ina bhfuil an Ríocht Aontaithe faoi láthair.

Fónann an IMDO ar Ghrúpa Stiúrtha an Phlean Forbartha Fuinnimh In-Athnuaite Amach ón gCósta agus glacann sé páirt i gcomhairle a sholáthar don lucht déanta beartas sa limistéar tábhachtach seo.

Oideachas, Oiliúint agus For-Rochtain

Is ar cheardaithe cumasacha, céimithe agus gairmithe oile a sholáthar a mhaireann an tionscal muirí. Aithníonn an IMDO an gá atá le spéis a mhéadú sa tionscal muirí i measc fágóirí scoile, céimithe, an phobail i gcoitinne agus gníomhaíonn sé ar roinnt bealaí éagsúla chun an cuspóir seo a bhaint amach. Déanann an IMDO an méid seo a leanas:

- Páirt a ghlacadh ar bhord comhairleach Choláiste Náisiúnta Mara na hÉireann (NMCI), an coláiste a chur chun cinn go náisiúnta agus go hidirnáisiúnta mar ionad sármhaitheasa in oideachas muirí.
- Cothaíonn sé oiliúint a chur ar mhairnéalaigh ghairmiúla trí Scéim Cúnaimh Oideachais do Mharaithe na hÉireann, a sholáthraíonn deiseanna oiliúna do dhaltai ón NMCI. In 2017, iocadh breis agus €200,000 amach faoin scéim seo, a chuir ar chumas breis agus 80 dalta chun tabhairt faoi oiliúint le cuideachtaí loingseoireachta idirnáisiúnta móra le rá agus chun fostaíocht a aimsiú sa tionscal muirí.
- Soláthraíonn sé cláir for-rochtana do scoláirí meánscoile trí chlár taithíochta na hIdirbhliana. In 2017, bhain na cláir seo 1,800 scoláire meánscoile amach.
- Soláthraíonn sé tacaíocht d'oiliúint ghairmiúil agus oideachais trí ghníomhaíochtaí comhlachtaí gairmiúla lena mbaineann tábhacht straitéiseach a chistiú, ar nós Institiúid na mBroicéirí Muiriompair Cairte agus Institiúid na Máistir-mhairnéalach.
- Tugann sé deiseanna gairm bheatha sa tionscal muirí chun solais tríd an tairseach phost ar a láithreán gréasáin.

Conclúid

Bhí an bhliain faoi athbhreithniú dúshlánach ar go leor bealaí. Cruthóidh Brexit deacrachtaí dár bpoirt agus seirbhísí loingseoireachta. Thug an IMDO faoi thaighde luachmhar chun tuiscint a fháil ar impleachtaí Brexit don tionscal muirí, a áiríodh sa bheartas agus sa chomhairle tionscail. D'eascair méideanna méadaithe poirt as geilleagar athéiríoch na hÉireann anuas ar ghá chun athbhreithniú práinneach a dhéanamh ar thuartha acmhainneachta dár ngréasán port. Chuirfeadh tearcsholáthar acmhainneacht phoirt srian ar ár ngeilleagar méadaitheach, agus ar fhreagairt ar iarraidh ón Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt, thug an IMDO faoi dhá shreabhadh de thaighde ar éifeachtúlacht phoirt agus acmhainneacht phoirt a imreoidh tionchar suntasach ar fhreagairt na hÉireann.

Cuireadh roinnt príomhthionscadal ar féidir leo éifeacht chlaochlaithe a bheith acu ar an tionscal muirí chun cinn i rith 2017. Áirítear leo seo cruthú beartaithe Ionad Seirbhísí Loingseoireachta Idirnáisiúnta agus plean comhordaithe a fhorbairt lena chur ar chumas ár bpoirt chun freagairt ar dhúshlán Brexit.

D'ainneoin na ndúshlán, tháinig borradh suntasach ar thionscal muirí na hÉireann in 2017, agus ghlac an IMDO a bpáirt sa rath seo.

Seirbhísí Muirthimpeallachta agus Sábháilteachta Bia

Ráiteas an Stiúrthóra »

Soláthraíonn Seirbhísí Muirthimpeallachta agus Sábháilteachta Bia (MEFS) seirbhísí comhairleacha chun tacú le forbairt agus bainistíocht inbhuanaithe na timpeallachta muirí; déanann sé monatóireacht ar tháscairí ceimiceacha, fisiciúla agus bitheolaíoch thimpeallacht mhuirí na hÉireann lena chinntiú sláinte chomhshaoil; agus déanann sé maoirseacht ar shláinte stoic éisc agus sliogéisc chultúrtha agus fhiáin trí thabhairt faoi chigireachtaí agus diagnóisiú agus aistrithe stoic a rialú mar an tÚdarás Inniúil; agus cosnaíonn sé sláinte phoibli trí mhonatóireacht dhian a dhéanamh ar uisce fáis sliogéisc i dtaobh blás algach agus na tocsaine ar féidir leo cnuasach uatha i measc sliogéisc.

Soláthraíonn an obair seo trí thrí chroífhéidhmeanna: monatóireacht, comhairle agus tacaíocht agus taighde teicniúil. Tacaíonn córas daingean bainistíochta cáilíochta leis na feidhmeanna uile seo a chinntiú go mbíonn ár nósanna imeachta bainistíochta saotharlainne agus sonraí oiriúnacha don fheidhm chun muinín a sholáthar i gcruinneas ár sonraí agus ár n-anailise a ghintear dár máthair-roinn, an RTBM, príomhchomhlachtaí rialtais eile, agus an pobal níos fairsinge.

Áiríodh le díriú ár seirbhísí monatóireachta an méid seo a leanas:

- Cláir mhonatóireachta náisiúnta biotocsain sliogéisc agus bláis algaigh dhiobhálaigh ghaolmhair de réir Threoir 2004/853 agus 854/CE ón AE.
- Monatóireacht an chláir náisiúnta maidir le rialú iarmhair i dtaobh éilleáin cheimiceacha antrapaigineacha agus ceimiceáin chóireála tréidliachta i mbia mara de réir IR 268 agus Treoracha 96/23/CE agus 2006/113/CE, ón AE agus a thacaíonn le measúnú a dhéanamh ar Thuairisceoir 9 faoi *Chreat-Treoir na Straitéise Muirí (MSFD) 2008/56/CE*.
- Iniúchtaí ar shláinte éisc agus sliogéisc agus monatóireacht ar ghluaiseachtaí stoc éisc agus sliogéisc, mar a cheanglaítear faoi IR 261 maidir le sláinte éisc agus Treoir 2006/88/CE ón AE.
- Monatóireacht ar shubstaintí tosaíochta in uisce

cósta agus idirchriosacha de réir na *Creat-Treoir Uisce (2000/6/CE)*, agus ag tacú leis na measúnuithe ar éilleáin agus eotrófú faoin MSFD (Tuairisceoir 8).

- Monatóireacht ar phobail bheantacha chun tacú le measúnuithe faoi thuairisceoirí MSFD chun measúnú a dhéanamh ar stádas na bithéagsúlachta, bia-eangai agus iomláine ghrinneall na farraige (D1, D3 agus D6).
- In 2017, soláthraíodh ár seirbhísí comhairleacha agus teicniúla do réimse Ranna agus gníomhaireachtaí, ina measc:
- An Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara
 - » Tástálacha i leith Measúnú Oiriúnachta ar ghníomhaíocht iascaigh agus dobharshaothraithe i Limistéir faoi Chaomhnú Speisialta (SACanna) agus Limistéir faoi Chosaint Speisialta (SPAanna)
 - » Ceadúnú dobharshaothraithe
 - An tÚdarás um Chosaint Iascaigh Mhara (an SFPA) agus Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann (FSAI)
 - » Sábháilteacht bhia
 - An Roinn Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil (an RTPPRÁ)
 - » Creat-Treoir na Straitéise Mara (MSFD)
 - » Cinnti faoi léas/ceadúnú urthrá
 - An Gníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil (an GCC)
 - » Iarratais ar dhumpáil ar muir agus teagmháil le OSPAR
 - An Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil (an RCGAC)
 - » An Plean Forbartha Fuinnimh In-Athnuaite san Fharraige Amuigh a chur i bhfeidhm

Ina theannta sin, cuireadh feabhsuithe móra ar ár gcóras bainistíochta cáilíochta i bhfeidhm, chomh maith, ar fud MEFS in 2017. Trí iniúchtaí rathúla laistigh de na frámaí ama a cheadaítear, choimeádamar ár gcreidiúnú de chuid Bhord Náisiúnta na hÉireann um Chreidiúnú dár saotharlanna faoi ISO 17025 agus aistríodh ár ndeimhniúchán faoi

ISO 9001 d'obair oifig an Údaráis Inniúil maidir le Sláinte Éisc chuig an gcaighdeán rioscabhunaithe/sreafa próisis a foilsíodh in 2015. Shíneamar scóip ár gcreidiúnaithe faoi ISO 17025 chun Modh CHE a áireamh le haghaidh anailís mearcair i sáile, agus tá tríocha a trí modh againn faoi láthair atá creidiúnaithe in MEFS, agus tá dhá mhodh á gcónascadh chun feabhas a chur ar éifeachtúlachtaí san Aonad Sláinte Éisc.

ISO 17025 agus aistriodh ár ndeimhniú faoi ISO 9001 d'obair oifig an Údaráis Inniúil maidir le Sláinte Éisc chuig an gcaighdeán rioscabhunaithe/sreafa próisis a foilsíodh in 2015. Shíneamar scóip ár gcreidiúnaithe faoi ISO 17025 chun Modh CHE a áireamh le haghaidh anailís mearcair i sáile, agus tá 33 modh againn faoi láthair atá creidiúnaithe in MEFS, agus tá dhá mhodh á gcónascadh chun feabhas a chur ar éifeachtúlachtaí san Aonad Sláinte Éisc.

Ina theannta sin cuireadh córas Bainistíochta Cáipéisí Leictreonacha Paraidim 3 chun cinn, chomh maith, in 2017. Leis na bogearraí seo, ní theastaíonn ach córas amháin chun féachaint ar cháipéisí agus taifid chun neamhchomhréireacht, taifid trealaimh, iniúchtaí, iarrataí ar obair, cáipéisí tagartha, liosta faofa soláthraithe agus foirmeacha um athrú rialaithe a bhainistiú, a chruthaíonn borradh soiléir éifeachtúlachta do MEFS. Ina theannta sin, chuaigh Foireann thrasghearrthach um Chomhtháthú Cáilíochta (QIT) MEFS i ngleic le deiseanna breise éifeachtúlachta trí bhuan-nósanna imeachta oibriúcháin a chomhtháthú lena chinntiú go dtugtar faoi nósanna imeachta go haonfhoirmeach i measc rannóga saotharlainne. Laghdaigh seo na líonta de bhuan-nósanna imeachta oibriúcháin scartha ar fud MEFS anuas ó 90 go 13 bhuan-nós imeachta oibriúcháin.

Ba bhuaicphointe bainistíochta cáilíochta eile lenar bhain suntas a cuireadh i bhfeidhm in MEFS, agus a cuireadh i bhfeidhm anois ar fud Fhoras na Mara, tabhairt isteach Chóras ChemDoc. Bainistíonn an córas leictreonach gan pháipéar na Bileoga Sonraí Sábháilteachta (SDSanna) go léir do cheimiceáin a stóráiltear ag Foras na Mara, a chumasaíonn rochtain agus nuashonrú gan stró, agus chun dul i ngleic le dúshlán clár sláinte agus sábháilteachta ainsealaithe atá roimh na saotharlann trí limistéar aonair stórála a chinntiú do gach SDS.

Go hidirnáisiúnta, leanann ár n-eolaithe le páirt a ghlacadh i bhfóiraim eolaíochta agus theicniúla fóiraim ar nós ICES agus OSPAR ar ábhair, dobharshaothrú; sábháilteacht bhia; substaintí guaiseacha agus eotróif; aigéadú aigéin; gnéithe comhshaoil den tionscal amach ón gcósta; teacht ar mhuinisin dhumpáilte; ábhartha dreideáilte a dhiúscairt; pleanáil spásúlachta mhuiri; táscairí coitianta faoin MSFD, agus sláinte éisc ina measc.

Ar deireadh, leanadh le rannpháirtíocht ghníomhach i gcláir agus tionscadail taighde a thacaíonn lenár gcroiríol mhonatóireachta agus chomhairleacha comhshaoil agus sábháilteachta bia mara in 2017, faoi mar a dtugtar achoimre ghearr thíos air.

An Dr Jeff Fisher

Stiúrthóir: Seirbhísí Muirthimpeallachta agus Sábháilteachta Bia

Monatóireacht

Sábháilteacht Sliogéisc

Faoinár gcúram mar an tSaotharlann Tagartha Náisiúnta Éireannach sainithe ag an AE do bhiotocsain mhara agus micribhitheolaíocht sliogéisc araon, tugtar an tAonad Sábháilteachta Sliogéisc de chuid MEFS faoi roinnt clár chun a chinntiú go gcomhlíonann muintir na hÉireann le rialacháin an AE um shábháilteacht sliogéisc agus chun sábháilteacht an tomhaltóra a chosaint, faoi mar a dtugtar cuntas air in 853/2004/CE agus 854/2004/CE.

Soláthraíonn an t-aonad seirbhís monatóireachta leanúnach ar feadh na bliana a dhéanann measúnú níos mó ná 100 láithreán táirgthe sliogéisc cladaigh agus talamh iascaireachta amach ón gcósta mar chuid de na cláir seo. Tugtar faoin obair i ndlúthchomhar leis an Údarás um Chosaint Iascaigh Mhara (an SFPA) agus an tÚdarás Sábháilteachta Bia na hÉireann le comhoibriú tréan tionscail mar chuid de rialuithe oifigiúla náisiúnta maidir le sábháilteacht bhia mara.

I measc na gclár gníomhaíochta rinneadh tástáil do biotocsain i bhfeoil sliogéisc; monatóireacht ar sháile do speicis fiteaplanctóin dhochracha agus measúnú ar éilliú miocróbach sna limistéir tháirgthe sliogéisc aicmithe — déanann an measúnú a shonraítear thuas monatóireacht anuas air sin a cheanglaítear faoin Treoir maidir le hUisce Sliogéisc 2006/113/CE.

Déantar monatóireacht ar bhiotocsain a dtagtar orthu sa timpeallacht nádúrtha, trí anailís cheimiceach a úsáid lena dtacaíonn monatóireacht ar fiteaplanctón agus measúnachtaí bitheolaíochta móilíneacha chun láithreach tocsaine agus a n-orgánach cúiseach a bhrath. In 2017, rinneadh anailís ar 2,978 sampla sliogéisc i dtobh tocsain sliogéisc; tugadh 14,799 anailís chun críche.

Áiríodh leis na tástálacha seo na grúpaí tocsaine is tábhachtaí in Éirinn: Nimhiú Buinni Sliogéisc (RCS), Nimhiú Aispioraigéadacha (AZA), Nimhiú Sliogéisc Phairilísigh (PSP) agus Nimhiú Sliogéisc Airmnéiseach (ASP). Bhí an patrún tocsaineachta beagán cosúil leis an mblain roimhe sin le tréimhse thocsaineach teoranta den chuid is mó do mhionna an tsamhraidh san iardheisceart.

Rinneadh anailís ar 3,331 sampla sáile, ar an iomlán, i dtobh speicis thocsaineacha agus dhiobhálacha fiteaplanctóin in 2017. Tá na sonraí seo á meas chomh maith leis na sonraí biotocsaine lena cinntiú nach dteann na sliogéisc tocsaineach isteach i slabhra bia daoine. Cruthaítear tuairiscí laethúla chun stádas oscailte na limistéir táirgthe a chur in iúl. Úsáidtear na sonraí seo, chomh maith, chun tuarascáil sheachtainiúil ar líne a chur i dtoll a chéile a sholáthraíonn achoimriú ar láithreach bhlaithithe algaigh dhiobhálacha, agus tuar gearrthéarmach ar an dóchúlacht i leith athruithe ar stádas. Ghlac na húdaráis rialála agus páirtithe leasmhara an tionscail dobharshaothraithe go maith leis na tuarascálacha sionoptacha seo.

Tá tástáil mhicribhitheolaíochta ar siúl go leanúnach ar leibhéil *E. coli* i limistéir tháirgthe sliogéisc chun rangú ar cheantair tháirgthe sliogéisc a nuashonrú. Cuireadh comhairle ar fáil arís don SFPA chun rangú cui a shannadh do gach limistéar. Leanadh le seirbhís tástála a sholáthar do noraivíreas (NoV) in oisrí. Soláthraíonn an tseirbhís tástála seo tacaíocht don tionscal ar mian leis dearbhú cáilíochta a thabhairt do chustaiméirí i margai iógair, ar nós an Chianoirthir. Rinneadh anailís ar bhreis agus 1,200 sampla de NoV in 2017 i dtobh dáirí thacaíochta tionscail, taighde agus reachtúla.

Comhdháil an ICMSS

Buaicphointe ar leith don fhoireann sábháilteachta sliogéisc i mbliana a bhí san 11ú Comhdháil Idirnáisiúnta um Shábháilteacht Iasc Sliogáin Moileascach (an ICMSS) ar éirigh leo a chur ar siúl, a tionóladh ag OÉ, Gaillimh agus ar ar fhreastail breis agus 200 toscaire idirnáisiúnta. Is é an ICMSS an t-aon chomhdháil idirnáisiúnta a dhíríonn go sonrach ar shábháilteacht iasc

sliogáin moileascach. Thug an t-imeacht gairmithe, eolaithe, rialtóirí agus saineolaithe tionscail sábháilteachta bia le chéile chun smaointe, faisnéis agus na torthaí taighde is déanaí a mhalartú, agus tugann sé an deis, chomh maith, do thoscáir chun athbhreithniú a dhéanamh ar ionchais reatha agus amach anseo i sábháilteacht iasc sliogáin moileascach.

Athfhorbairt an Láithreáin Ghréasáin agus an Bhunachair Shonraí

Braitheann na cláir shábháilteachta sliogéisc ar thorthaí prasa a tháirgeadh lena chur ar chumas an tionscail a dtáirge a bhaint agus é a chur ar an margadh laistigh de shrianta ama. Braitheann foilsíú éifeachtúil torthaí ar bhunachair sonraí a bheith ann ar féidir bonn cinntí meara a dhéanamh agus a fhoilsíú ar líne ar bhealach éifeachtúil agus tapa.

Is é an córas atá in úsáid i bhForas na Mara HABS - Blás Algach Diobhálach - agus bhí sé i bhfeidhm ó 2002 ar aghaidh. In 2017, áfach, cuireadh córas HABS II ar líne. Cuireann an córas cumarsáide gréasánbhunaithe seo faisnéis ábhartha ar fáil do tháirgeoirí, oibreoirí gnólacht bia, agus custaiméirí araon, agus tá feabhas curtha cheana féin aige ar éifeachtúlacht na monatóireachta ar limistéir tháirgthe sliogéisc trína chur ar ár gcumas tabhairt faoinár ról sábháilteachta bia ar bhealach níos éifeachtúla agus éifeachtaí.

Monatóireacht ar Iarmhair agus Éilleáin i mBia Mara

Thug aonad ceimice an MEFS faoi chomhábhar éisc eite feirme den Chlár Monatóireachta Faireachais Náisiúnta 2017 ar iarmhair in Iasc Feirme lena chinntiú comhlíonadh reachtaíocht an Choimisiúin Eorpaigh 92/23/CE agus lena chinntiú go mbíonn iasc feirme oiriúnach le hithe. Tuairisceofar na torthaí in 2018. Foilsíodh torthaí 2016, inar cuireadh breis agus 691 tástáil agus 19,335 tomhais i láthair, in 2017.

Léiríodh sa tuarascáil seo comhlíonadh iomlán na gcaighdeán Eorpach, seachas dhá shampla shaothraithe a tuairiscíodh amháil neamhchomhlíontach mar gheall ar leibhéil oisateitriciglin a bhí os cionn na teorann uasta iarmhair. De bhreis air sin, rinneadh tástáil ar shamplaí iascaigh ó thíortha neamh-AE a bailíodh ag ionaid iniúchta teorann i dtaobh iarmhair tréidliachta.

Rinneadh monatóireacht agus suirbhéanna breise ar leibhéil éilleáin chomhshaoil i measc shliogéisc, chrústaigh agus éisc fhiáine na hÉireann, chomh maith, i gcomhar leis an FSAI agus an SFPA, a chruthaíonn go bhfuil teorainneacha rialála na hEorpa á mbaint amach a shainítear in 2006/113/CE agus IR 268, faoi seach.

Monatóireacht ar Shláinte Sliogéisc agus Éisc

Cosúil le 2016, b'iseal do bhásmhaireacht a tuairiscíodh i measc moileasc fud fad na tíre in 2017. D'fhiosraigh an tAonad Sláinte Éisc 14 thuairisc i leith imeachtaí minormálta básmhaireachta a d'imir thionchar ar oisrí an Aigéin Chiúin. Bhain na himreachtaí básmhaireachta seo go príomha le láithreach na pataigine baictéaraí *Vibrio aestuarianus* nó spuaic osterid-1 μVar. Ar an iomlán, rinneadh tástáil ar 2,748 moileasc ar chuspóirí diagnóiseacha nó faireachais.

Tugadh imscrúdú eipeasótach isteach i dtoradh *Bonamia ostreae* in oisrí dúchasacha (*Oisre Eorpach coiteann*) i gCuan Chill Chiaráin, Contae na Gaillimhe i Nollaig 2016, chun críche i rith na bliana. Cé nárbh fhéidir a dheimhniú le cinnteacht foinse an ionfhabhtaithe, rinneadh breithniú ar gach bealach ionfhabhtaithe i gcaitheamh an imscrúdaithe. Baineadh an tátal as gur chruthaigh tabhairt isteach féideartha oisrí ó limistéar ionfhabhtaithe an riosca ba mhó.

Rinneadh scagthástáil ar bhreis agus 3,000 iasc eite, bradáin Atlantach go príomha, ach ar breac, ballach, léasán leice agus iasc garbh, chomh maith,

i dtaobh pataigine in 2017. B'ábhar buartha básmhaireacht i líon beag feirmeacha bradáin muirí ar bhálthú smugairle róin ba chúis leo go luath san fhómhar, agus bhí siondróm cairdimiópaithe le sonrú ar fheirm bhradáin amháin.

Braitheadh Suanghalar Koi ar víreas cyprinid edema (CEV) ba chúis leis i gCarbán Koi i lochán gairdín i gContae Bhaile Átha Cliath. Cé go bhfuil an galar seo forleathan san Eoraip, ba é an chéad uair ar thángthas air in Éirinn.

I rith 2017, dheimhnigh an NRL ceithre bhriseadh amach de phlá gliomach fionnuisce, i ndiaidh gur tugadh básmhaireacht mhinormálta le fios i measc cráifisc liathdhonn (*Austropotamobius pallipes*). Deimhnigh briseadh amach plá gliomaigh fionnuisce, i dtosach sa tSiúir, ansin sa Daoil, agus in Abhainn Lothera i gContae Thiobraid Árann, (atá laistigh de dhobharcheantar na Sionainne) agus in Abhainn na Bearú ar deireadh. Léirigh anailís ghéinitipála faoinar thug saotharlanna tagartha OIE sa Ríocht Aontaithe agus san Fhionlainn gurb ann do thrí ghéinitipála éagsúla, ar a laghad, de *Aphanomyces astaci* in Éirinn. Tugann éagsúlacht ghéiniteach of *A. astaci* le fios gur tugadh an galar isteach sa tír trí huair ar leith, ar a laghad. Teastaíonn anois go géar tuiscint níos fearr ar fhoinsí féideartha an ghalar, na bealaí a tharchuirtear é, agus a leathadh reatha.

Rinneadh sampláil freisin ar chéad sampla den luaineachán, *Necorapuber*, mar chuid de thionscadal a rinne meastóireacht ar stádas galair stoc, agus diríodh ar leithéadúlacht *Paramartelia* sp. i gcomhar le comhghleacaithe i Seirbhísí Comhairleacha um Éiceachórais Iascaigh. Bailíodh na samplaí seo ó Chuan na Gaillimhe, Binn Éadair agus Baile Chaisleáin Bhéarra. Leanfar le sampláil bhreise in 2018 agus díreoidh obair scagthástála agus thréithrithe go príomha ar *Paramartelia* sp., *Haematodinium* sp. and *Microsporidian* sp.

An tÚdarás Inniúil maidir le Sláinte Éisc

Is é Foras na Mara an t-údarás inniúil chun Treoir 2006/88/CE ón gComhairle a chur i bhfeidhm. Téitear i ngleic ann seo le sláinte ainmhithe do bharshaothraithe agus galair áirithe uisceacha ainmhithe a chosc agus a rialú. Sa ról seo, stiúranann an tAonad um Shláinte Éisc obair Chigirí Tréidliachta an RTBM a oibríonn i réimse an do bharshaothraithe. In 2017, cuireadh 185 cigireacht i gcrích de réir na reachtaíochta; údaraíodh 2,034 gluaiseacht (iompórtálacha, easpórtálacha agus gluaiseachtaí inmheánacha) i leith ainmhithe uisceacha beo; agus eisíodh náid Fógra Comhlíonta agus deonaíodh naoi nÚdarú Sláinte Éisc, rud a fhágann go bhfuil 402 gnólacht táirgthe do bharshaothraithe údaraithe sa tír faoi láthair.

Monatóireacht Comhshaoil

Thar ceann an GCC agus an RTPPRÁ, rinne Foras na Mara monatóireacht comhshaoil mar chuid de thimthriall Chreat- Treoir Uisce an AE 2016-2020 le measúnú a dhéanamh ar stádas éiceolaíoch agus ceimiceach uiscí idirchriosacha agus cósta agus monatóireacht chomhordaithe OSPAR. Rinneadh sampláil ar dhobharlaigh roghnaithe na Creat-Treorach Uisce agus ar uiscí sainithe fáis sliogéisc i dtaobh táscairí éagsúla i leith cháiliocht an uisce lena dheimhniú cé acu ar bhain nó nár bhain siad stádas maith éiceolaíochta agus ceimiceach amach, faoi mar a shainmhínítear faoin gCreat-Treoir Uisce.

Rinneadh sampláil ar pharaiméadair fisiceimiceacha ar 492 sampla; substaintí tosaíochta agus truaileáin eile san uisce agus i mbiotóra ó 308 sampla, agus fiteaplanctón ó 222 sampla. Bailíodh 300 sampla portáin, de bhreis air sin, ó 28 do bharlach agus rinneadh anailís orthu i dtaobh inverteabraigh bheantacha, 197 sampla ina measc ó naoi ndobharlach uisce cósta a bailíodh i rith an tsuirbhé bhliantúil comhshaoil geimhridh ar bord RV an *Celtic Voyager* i bhFeabhra Baineann eolaithe Foras na Mara úsáid as na sonraí seo chun measúnú a dhéanamh ar threochtaí bliantúla agus ar stádas truaileán san Atlantach Iarthuaisceart le haghaidh OSPAR, agus chun comhtháscáir a fhorbairt faoi Chreat-Treoir Straitéise Muirí.

Monatóireacht ar Fheirmeacha Iasc Eite

Thug an grúpa Benthic Ecology faoina athbhreithniú bliantúil ar thuarascálacha ó shaothróirí iasc éite a d'eascair ó shuirbhéanna beantacha chun scrúdú a dhéanamh ar dhálai ghrinneall na farraige faoi bhun na gcásanna éisc i gcomhréir le Prótacail Mhonatóireachta Beantai an RTBM. Ullmhaionn an grúpa Benthos Ecology athbhreithniú gach bliain agus cuirtear seo faoi bhráid an RTBM.

Breathnóireacht Aigéin Oscailte agus Bithghеоiceimic

I bhFeabhra, thug foirne ceimice an MEFS agus OSIS faoi shuirbhé aigéaneolaíochta/aeráid ar Umar Rocal theas agus leas á bhaint as RV an Celtic Explorer. Ba mhórghniomhaíocht in 2017 príomhról an MEFS, OSIS agus OÉ, Gaillimh i suirbhé trasatlantach Hidreagrafaíochta Longbhunaithe an Aigéin Dhomhanda (GO-SHIP) A02. Bhí seo mar chuid d'iarracht dhomhanda chun tomhais hidreagrafacha a bhailiú, deich mbliana ón uair dheireanach a bailíodh iad, ar athraitheigh bhunriachtanacha aigéin: pCO₂, pH, alcaileacht iomlán, teocht, cothaitheigh, agus carbón tuaslagtha neamhorgánach feadh na bpríomhráic 'tagartha' aigéin. Seo an chéad uair gur stiúir Éire a leithéid de shuirbhé ina raibh baint ag 11 institiúid ó sé thír. Béard a bhain leis an suirbhé seo ná na paraiméadair fhisiciúla agus cheimiceacha seo a phróifiliú tríd an gcolún iomlán uisce ag 58 stáisiún idir scairbh ilchríochach Newfoundland agus na Mara Ceilti i gcaitheamh 27 lá.

Comhairle agus Tacaíocht Theicniúil

Ceadúnú Dobharshaothraithe

Leanann an MEFS le comhairle a thabhairt don RTBM chun eolas a sholáthar do chinntí ceadúnaithe dobharshaothraithe a bhféadfadh impleachtaí a bheith acu i leith SACanna/ SPAanna muirí agus nó buarthai comhshaoil eile. In 2017, áiríodh leis an gcomhairle seo:

- Tugadh aon Tástáil déag iomlán i leith Measúnú Oiriúnachta chun críche do SACanna and SPAanna muirí ag SAC na Maóile Rua; Bá Thrá Lí agus Leithinis an Mhachaire, siar a fhad le SAC an Chlocháin; SPA Choimpléasc Bhá Thrá Lí; SAC Bhaile Mhac Óda (Cluain Pruachais agus an Poll Mór); SPA Bhá Bhaile Mhac Óda; SAC Choimpléasc an Mhuirthead/Chuan an Fhóid Duibh; SAC Bhá Chnocán na Líne; SAC Choimpléasc Phortach Ghleann na Muaidhe; SPA Chuan an Fhóid Duibh/Chnocán na Líne. Cabhróidh na measúnuithe seo le dul chun cinn a dhéanamh ar thart ar 85 cinneadh ceadúnaithe. Soláthraíodh athbhreithnithe de bhun iarrataí ón RTBM do thrí láithreán Natura.
- Leanann monatóireacht ar siúl ar bhearta maolaithe maidir le cultúr oisrí agus idirghniomhaíochtaí éan i SPA Dhún Garbhán agus SPA Chuan Bhanú.
- Scagadh um Measúnú ar an Tionchar ar an gComhshaoil le haghaidh iarratas ar cheadúnais neamshalmáinide agus Tástáil i leith Measúnú Oiriúnachta le haghaidh iarratas ar cheadúnas i suíomhanna neamh-Natura.
- Comhairle ar 101 iarratas ar cheadúnas dobharshaothraithe, a chumhdaíonn 129 láithreán aonair.
- Prótacail theicniúla a fhorbairt do struchtúir dhobharshaothraithe.

Comhairle ar Shábháilteacht Sliogéisc

Sholáthair an fhoireann sábháilteachta sliogéisc comhairle ar shábháilteacht bhia sliogéisc don SFPA agus don FSAI do rialuithe oifigiúla leanúnacha faoi na cláir mhonatóireachta i leith biotocsaín sliogéisc agus rangú micribhitheolaíoch. Chuige sin, b'fhairsing don idirbheartaíocht leis an gCoimisiún Eorpach in 2017 (agus leantar ar aghaidh leis) ar bhailíochtforálacha a dhearbhaigh siad lena chinntiú sábháilteacht muiríní a saothraíodh in uisce amach ón gcósta, agus an fhéidearthacht go mbíonn siad

éilithe le haigéad dómóch. San idirbheartaíocht seo, sholáthraíomar fianaise dhaingean eolaíochta don SFPA agus an FSAI chun tacú leis na modhanna anailíseacha reatha faoina dtugann Foras na Mara ar an táirge scilte oiriúnach don fheidhm, agus cinntíonn siad go mbíonn leibhéil d'aigéad dómóch i dtáirge muirín ar an margadh go mór faoi bhun na leibhéil riosca rialála.

Lean an fhoireann, chomh maith leis sin, le tacaíocht a sholáthar d'údarais inniúla in Éirinn agus ar leibhéal Eorpach maidir le saincheisteanna sábháilteachta bia micribhitheolaíche a bhaineann le sliogéisc débhlaoiscach. Ach go háirithe, ghlac an fhoireann páirt i ngrúpa leanúnach teicniúil Údarás Sábháilteachta Bia na hEorpa a bhí dírithe ar thacaíocht a sholáthar do shuirbhé bonnlíne ar fud na AE a bheartaítear lena dheimhniú leitheadúlacht éilíú NoV i measc oisrí.

Céim thábhachtach atá sa suirbhé seo i dtreo rialuithe rialála Eorpacha a bhunú. Lean an fhoireann sábháilteachta sliogéisc le comhairle eolaíochta a sholáthar don SFPA agus an FSAI i dtaca le forálacha a dhearbhaigh an Coimisiún Eorpach do thástáil muiríní ó uisce neamhrangaithe amach ón gcósta.

Comhairle ar Phleanáil Spásúlachta Mhuirí

Uirlis phleanála is ea Pleanáil Spásúlachta Mhuirí (MSP) a chumasaíonn breithniú a dhéanamh ar cathain agus cá bhféadfadh gníomhaíochtaí an duine titim amach go hinbhuanaithe sa timpeallacht mhuirí. Trasúidh Treoir 2014/89/AE lena mbunaítear *Creat le haghaidh Pleanáil Spásúlachta Mhuirí (MSP)* isteach i reachtaíocht na hÉireann i Meán Fómhair 2016. Tá an Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil freagrach as an Plean Spásúil Muirí a dhreachtú agus a chur i bhfeidhm faoi Mhárta 2021, agus tá ról Fhoras na Mara in airm is seirbhísí comhtháite teicniúla agus eolaíochta a sholáthar i gcomhpháirtíocht idir-rannach le comhchistiú. Tá ár ról teicniúil dírithe ar shonraí spásúla agus táirgí fianaise a chur le chéile a bheidh ina lámh chúnta don phlean spásúil muirí, faoi mar a dhéantar coincheap de i dTuarascáil um Pleanáil Spásúlachta Mhuirí Thascfhórsa na gCumasóirí a rinneadh leis an nGrúpa Comhordaithe Mhuirí Idir-Rannach.

Áirítear leis na riachtanais sonraí le haghaidh MSP teorainneacha riaracháin; faisnéis fhisiciúil/cheimiceach/bhitheolaíoch (e.g. saintréithe aigéaneolaíochta, gnáthóg nó brúnna); gníomhaíochtaí/úsáidí; beartas spásúlachta agus sonraí socheacnamaíocha (e.g. dobharshaothrá, iascaireacht, fuinnimh in-athnuaite; suiteálacha agus bonneagar; trácht muirí agus poirt; limistéir faoi chosaint; míleata, cábla agus píblíne, turasóireacht agus áineas; oidhreacht chultúrtha faoin uisce agus cosaint an chósta. Chuir an Foras tús le próis anailíseacha in 2017 chun tacú lesi an MSP trí thacair shonraí ábhartha a shainaithint agus a chatalógú a dhféadfadh bheith áisiúil don MSP. Déanfaidh an Foras agus conraitheoirí breis agus 400 tacar sonraí innmheánach, agus cinn eile atá lasmuigh d'Fhoras na Mara, a bhaint chun aschur spásúlachta a tháirgeadh in 2018 agus ina dhiaidh sin a úsáidfidh an RTPRÁ chun an MSP a mhúnú.

Seirbhísí Comhairleacha Eile

Anuas ar an gcomhairle níos fairsinge a soláthraíodh do cheadúnú dobharshaothraithe agus sábháilteacht sliogéisc, tacaíonn an MEFS, chomh maith, le príomhchliant eile trí chomhairle a sholáthar i limistéir mhuirí eile. In 2017, áiríodh leis seo:

- Comhairle theicniúil a sholáthar do phoirt maidir le hábhar dreidireachta a dhiúscairt ar muir trí thacaíocht theicniúil réamhiarratais, measúnuithe ar oiriúnacht dríodair, agus moltaí a sholáthar don GCC. Ghlac an MEFS páirt, chomh maith, i gCoiste Comhairleach um Dhumpáil ar Muir an GCC, agus d'ullmhaigh sé tuarascáil náisiúnta bhliantúil 2016 ar dhumpáil ar muir do OSPAR.
- Cuireadh comhairle ar 20 iarratas do léasanna/cheadúnais urthrá

trí rannpháirtíocht ar Choiste Grinnfhiosrúcháin Ceadúnas Muirí an RTPRÁ.

- Cuireadh comhairle ar ghnéithe d'fhiosrú agus de tháirgeadh hidreacharbón amach ón gcósta ar fáil don tionscal.
- Cuireadh comhairle ar an RCGAT ar úsáid agus monatóireacht a dhéanamh ar cheimiceáin amach ón gcósta agus ar choinníollacha cuí ceada.
- Tuairiscíodh le OSPAR ar scaoileadh, astaíochtaí agus doirteadh bliantúil ón tionscal ola agus gáis amach ón gcósta in uisce na hÉireann.
- Cuireadh tacaíocht agus comhairle ar an Roinn Cumarsáide, Fuinnimh agus Acmhainní Nádirtha ar an bPlean Forbartha Fuinnimh In-Athnuaite Amach ón gcósta a chur i bhfeidhm trí rannpháirtíocht sna grúpaí stiúrtha agus oibre comhshaoil.
- Soláthraíodh ionchur isteach in agus rinneadh athbhreithniú ar Mheasúnuithe Straitéiseacha Comhshaoil thar ceann an RTBM.

Gníomhaíochtaí Taighde

Lean foireann MEFS le baint a bheith acu i gcláir thaighde Eorpacha agus a bhí á gcistiú go náisiúnta in 2017, agus thug siad faoi thaighde feidhmeach chun tacú le soláthar ár gcláir mhonatóireachta agus seirbhísí comhairleacha. I dteannta a chéile i measc rannóga MEFS, foilsíodh 22 páipéar in irisleabhair ar a ndearnadh athbhreithniú piaraí, a chuaigh i ngleic le taighde a rinneadh roimhe seo. Ina theannta sin, rinneadh an líon nach mór céanna de chuir i láthair agus/nó cuireadh an líon nach mór céanna póstaer i láthair a rinneadh ionadaíocht do thionscadail taighde reatha. Léiríonn an leibhéal seo de tháirgeadh taighde, ar chomhionann é agus an tacaíocht mhór a thugtar do sheirbhísí reachtúil, obair dhian agus diantiomantas na n-eolaithe in MEFS agus ar fud Foras na Mara.

I limistéar na sábháilteachta sliogéisc, áiríodh i measc na ngníomhaíochtaí taighde: Tionscadal NoroRisk a chur i gcrích le UCD chun creat measúnaithe riosca a fhorbairt i dtaobh noraiviris i measc oisrí na hÉireann, agus obair shaotharlainne a chur i gcrích d'obair Chomhaltacht Cullen maidir le cobhsaíocht ábhar samplach noraiviris. Chomh maith leis sin, i limistéar viris sliogéisc, chuir tionscadal FoVira le Saotharlann Tagartha Víreas na hÉireann tús le himscrúduithe agus forbairtí modha i dtaobh Noraiviris, Sapporo-Víreis, Heipititis agus víreas A&E i sliogéisc. I measc na ngníomhaíochtaí taighde eile, tá MARBioFEED a thug faoi obair aonraithe, turgnaimh shaothráin, lipéadú iseatóip chobhsaí agus ábhar DTX2 a aonrú. Déascaigh an tionscadal seo, chomh maith, malartú 12 sheachtain leis an NRC chun obair a dhéanamh ar shaothrú Azadinium agus barrfheabhsú táirgeadh tocsaine.

Leanadh ar aghaidh le Comhaltacht leanúnach Cullen PhD maidir le hAigéaneolaíocht Bhitheolaíoch Azadinium agus áiríodh leis suirbhé deich lá ar RV an Celtic Voyager i Lúnasa. Cuireadh tionscadal i gcrích chun modh inti a fhorbairt chun teitreadotocsain a bhrath i measc shliogéisc na hÉireann. Ábhar dóchais iad na torthaí tosaigh ón obair seo: rinneadh anailís ar nach mór 500 sampla a cartlannaíodh in 2015 ó uisce cósta na hÉireann arb ionann iad agus speicis inveirteabracha éagsúla agus níor braithheadh an tocsain.

Cistíodh dhá tionscadal nua faoi ghairm Limistéar Atlantach INTERREG: Caith Alertox Net súil ar thocsain nua agus atá ag teacht chun cinn (an t-iomlán a fuair an Foras: €254,000) agus faoi 'PRIMROSE', a leanfaidh ar aghaidh le forbairtí ar éillíú biotocsaine agus micribhitheolaíochta i measc sliogéisc a thuar (an t-iomlán a fuair an Foras: €688,000).

I limistéar sláinte éisc agus sliogéisc, áiríodh i measc na mbuaicphointí taighde:

- Cuireadh an tionscadal a bhí á chistiú ag an RTBM—FIRM, 'REPOSUS' i gcrích. Ba é an príomhdhírú tréithiú aonraíoch *Vibrio aestuarianus* a bailíodh i rith imeachtaí básmhaireachta trí thrialacha ionfhabhtaithe atá in ainm is measúnú a dhéanamh ar phataigineacht

Vibrio aestuarianus agus anailís seichimh.

- Bliain a dó de thionscadal VIVALDI (Galair dhébhlaoscacha feirme a chosc agus a mhaolú), a cistíodh faoi H2020. Tugadh trialacha chun críche i sé bhá timpeall an chósta chun imscrúdú a dhéanamh ar thábhacht toska bainistíochta maidir le básmhaireacht in *C. gigas*.
- Cuireadh tús le Comhaltacht Cullen maidir le siondróm cairdimiópaithe i measc bradáin feirme Atlantacha i nDeireadh Fómhair, i gcomhar le Scoil na nEolaíochtaí Bitheacha, UCD.
- Cuireadh tionscadal PhD a bhí á chistiú ag Foras na Mara ar Ghalar Geolbhaigh Aimeibigh i gcrích i measc bradáin Atlantacha.
- Tá tionscadal PhD i gcomhoibriú le UCD, Ollscoil Davis California agus Marine Harvest Ireland nach mór tugtha chun críche. Bhain príomhdhírú an taighde le hanailís líonra, measúnú riosca iompórtála, agus tagarmharcáil bithshlandála a bhaineann le tionscal bradáin na hÉireann.
- Tionscadal a rinne meastóireacht ar stádas galair stoic luaineachán a dhíríonn ar leitheadúlacht *Paramartelia sp.* i gcomhar le comhghleacaithe i Seirbhísí Comhairleacha um Éiceachórais lascaigh

San aonad ceimice muirí, áiríodh leis na tionscadal taighde leanúnacha:

- Bliain 2 de thionscadal AsMARA (Arsanaic in Algaí Muirí agus impleachtaí i dtaobh Úsáidí Tráchtála) le hOllscoil na hÉireann, Gaillimh, arna chistiú ag an RTBM faoi thionscnamh Bhearta Taighde an Tionscail Bhia. Bhain an taighde le modh a bhunú chun gur féidir arsanaic neamhorgánach in algaí muirí lena mbaineann leas tráchtála a aimsiú, agus staidéar a dhéanamh ar thosca a imríonn tionchar ar leibhéil iomlána agus ar leibhéil d'arsanaice neamhorgánai i bhfeamainn na hÉireann.
- Le linn comhpháirtíocht leanúnach le hOllscoil na hÉireann, Gaillimh ar thionscadal iardhochtúireachta ar timthriall bithgheoiceimeach carbóin agus cothaithe in uisce muirí agus inbhir, rinneadh scrúdú ar dhinimic charbóin shéasúrach ar bhánna agus inbhir, agus seoladh tuarascáil deiridh ar aghaidh. Leanann foireann cheimice MEFS ag oibriú go han-dlúth le OÉ, Gaillimh maidir le bithgheoiceimic aigéin ag tacú le tionscadal VOCAB (Inathraitheacht/Leochaileacht Carbóin agus Bithgheoiceimic Aigéin) a tosaíodh in 2017.
- Cuireadh tús le tionscadal COMPASS INTERREG ina bhfuil baint ag foirne ceimice MEFS agus OSIS sa phaca oibre aigéaneolaíochta chun líonra comhtháiteach a chur i bhfeidhm de mhonatóireacht a dhéanamh ar bhaoithe i measc fharraige réigiúnacha Phoblacht na hÉireann, Thuaisceart Éireann agus Iarthar na hAlban.
- Tugadh bliain de Chomhaltacht Cullen ar éilleáin in uibheacha éin mhara chun críche agus rinneadh dul chun cinn suntasach ar shampláil, agus tá anailís cheimiceach ar bun le tamall anuas a chuirfear chun cinn i rith Bhliain 2.
- Ar deireadh, maidir le cúrsaí pleanáil spásúlachta mhuirí, tá tionscadal SIMCelt ag druidim lena chríochnú i ráithe 1 in 2018. Tugadh faoin tionscadal píolótach dhá bhliain seo chun tacú le cur i bhfeidhm pleanáil spásúlachta mhuirí sna Mara Ceilteacha trí chomhoibriú barrfheabhsaithe trasteorann a léiriú idir ballstáit an AE. Trí dhul i ngleic leis na bacainní straitéiseacha agus dlínsiúla atá roimh phleanáil spásúlachta mhuirí a chur i bhfeidhm, tá de chuspóir tionscadal SIMCelt chun barr feabhais a chur ar chomhoibriú ar phleanáil spásúlachta mhuirí a chur i bhfeidhm, lena chur ar chumas úsáid inbhuanaithe a bhaint as acmhainní muirí ar fud réigiúin iomlán na Mara Ceilte. Tá súil le foilseacháin ó tionscadal SimCelt in 2018.

Seirbhísí Comhairleacha um Éiceachórais lascaigh

Ráiteas an Stiúrtóra »

Dhírigh obair Sheirbhísí Comhairleacha um Éiceachórais lascaigh (FEAS) ar bhailiú sonraí, measúnú ar acmhainní agus comhairle eolaíochta ardchaighdeán. Cinntíonn an chomhairle seo go sábháiltear acmhainní iascaigh mhuirí agus go gcosnaítear na héiceachórais mhuirí ina maireann siad. Tá sna huiscí timpeall na hÉireann roinnt de na limistéir iascaireachta is táirgiúla san Eoraip, agus tugann cabhlaigh idirnáisiúnta gach bliain a thugann breis agus aon mhiliún tonna d'iasc i dtír ar fiú €1 billiún measta é.

Cuireann an ghníomhaíocht iascaireachta seo go mór le go leor pobail chósta an AE agus leis an nGeilleagar Gorm. Tá comhairle shoiléir neamhchlaonta eolaíochta ar staid na hacmhainne luachmhaire seo agus ar na héiceachórais mhuirí a thacaíonn leis an acmhainn mar bhunchloch ár soláthair seirbhíse don Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara (RTBM).

Gné bhunriachtanach is ea comhoibriú idirnáisiúnta dár gclár oibre, agus oibrímid go dlúth leis an AE agus le ICES (an Comhairle Idirnáisiúnta um Thaiscéaladh na Mara) chun an chomhairle eolaíochta a mhúnlú a bhuntacaíonn le cur i bhfeidhm Comhbheartas Iascaigh an AE do na huiscí timpeall na hÉireann. Oibríonn FEAS chomh maith le heagraíochtaí eile idirnáisiúnta OSPAR agus Coimisiún Bradán an Atlantaigh Thuaidh (NASCO) ina measc chun príomhghnéithe dár n-obair eolaíochta a chomhordú.

Sholáthair an fhoireann seirbhísí tacaíocht rialta don RTBM ag idirbheartaíocht bhliantúil iascaireachta na Stát Cóta agus Chomhairle an AE a dheimhnigh deiseanna iascaireachta do chabhlaigh na hÉireann. Tacaíonn ár dtacaí shonraí agus acmhainneacht fhorleathan eolaíochta le príomhlimistéir bheartas éiceachórais *NATURA 2000* agus *Chreat-Treoir na Straitéise Muirí*, chomh maith. Tá clár do bharshaothraithe FEAS dírithe ar mhonatóireacht ar mhiolta mara agus ar thaighde feidhmeach a thacaíonn le do bharshaothráir inbhuanaithe. Oibrímid go han-dlúth lenár gcomhghleacaithe in MEFS agus OSIS ar chlár thrasghearrthacha éagsúla (e.g. caighdeán sonraí) lena chinntiú go soláthraítear

seirbhís ardchaighdeán don RTBM.

I measc na mbuaicphointí, bhí an méid seo a leanas:

- I Samhain, cuireadh an *Stocleabhar* faoi bhráid an Aire Talmhaíochta, Bia agus Mara. Soláthraítear ann achoimre ar an gcomhairle eolaíochta is déanaí ar stádas na hacmhainne iascaigh mhuirí sna huiscí timpeall na hÉireann. Seo an phríomhthagairt i rith idirbheartaíocht an AE a dheimhníonn deiseanna iascaireachta na hÉireann don bhliain 2018. Ba phríomhghné é faisnéis achomair faoin stoc éisc de mheasúnú inbhuanaitheachta an Aire a cuireadh faoi bhráid an Oireachtais i Samhain.
- Is é an CEMI an phríomhfhoinse cistithe do bheagnach obair uile FEAS maidir le sonraí a bhailiú agus comhairle eolaíochta a sholáthar. Fuarthas cistiú €8 milliún do bhailiú sonraí faoin CEMI don bhliain 2017 mar chuid de phacáiste cistithe níos fairsinge a chinntíonn cistiú ó 2014 go 2020.
- D'fhreastail na sonraí eolaíochta a bailíodh faoin Scéim Bailithe Sonraí (SBS) ar riachtanais úsáideoirí deiridh ICES agus an AE. In 2017, rinneadh breis agus 500,000 iasc/sliogiasc a thomhas, agus bailíodh sonraí aosaithe ó bhreis agus 50,000 iasc aonair chun sonraí a sholáthar do na samhlacha a úsáidtear i measúnuithe idirnáisiúnta stoic ag ICES.
- Cuireadh barr feabhais ar chomhordú réigiúnach an SBS trí ghrúpaí réigiúnacha comhordaithe (GRCanna) a bhunú chun tacú le comhoibriú idir Ballstáit an AE.
- D'oibrigh FEAS go dlúth le OSIS chun samhail sonraí réigiúnach nua a chruthú a úsáidfeá i ngairmeacha sonraí ICES amach anseo.
- Ghlac foireann FEAS páirt i mbreis agus 110 cruinniú eolaíochta a bhí dírithe ar bhailiú sonraí a chomhordú (suirbhéanna ar áiríochtaí taighde ina measc), caighdeánú na modheolaíochta, measúnú stoic agus comhairle agus oiliúint. Cistíodh rannpháirtíocht FEAS ag na cruinnithe seo faoin CEMI.

- Thug RV an *Celtic Explorer* agus RV an *Celtic Voyager*, i dteannta a chéile, faoi chlár fairsing suirbhéanna inar caitheadh 269 lá ar muir agus 2,331 lá eolai ar muir. Áiríodh leo seo suirbhéanna ar iasc grinnill, suirbhéanna fuaimiúla agus suirbhéanna faoi uisce teilifíse, agus soláthraíodh innéacsanna flúirse lena n-ionchur i measúnuithe ar stoc éisc.
- D'fhreagair foireann FEAS ar bhreis agus 12 ghairm idirnáisiúnta ar shonraí do shonraí a bhaineann le hiascaigh a thacaíonn le measúnú agus comhairle ar stoc idirnáisiúnta. Príomhtháscaire feidhmíochta is ea freagairt ar na gairmeacha seo ar bhealach éifeachtúil agus éifeachtach d'Éirinn maidir le cistiú an AE.
- Bunaíodh aon tionscadal déag nua faoi scéim bithéagsúlachta muirí an CEMI chun na limistéir athshlánaithe speicis, iascaigh agus idirghníomhuithe do bharshaothraithe le NATURA agus tacaíocht don MSFD a chumhdach.
- Thug FEAS faoi chruinnithe rialta leis an tionscal iascaireachta agus BIM trí Chomhpháirtíocht Taighde Eolaíochta Iascaigh na hÉireann (IFSRP), a chas ar a chéile gach ráithe i gcaitheamh 2017.
- Cuireadh Atlas de ghníomhaíocht iascaireachta taobh istigh de shé mhúirmhíle i dtoll a chéile don RTBM, agus foilsíodh Atlas d'Iascaigh Sliogéisc taobh istigh de shé mhúirmhíle, chomh maith.
- Tugadh faoi anailís chuimsitheach ar ghníomhaíocht iascaireachta chabhlach na hÉireann in uisce na hÉireann agus na Ríochta Aontaithe. Áiríodh leis seo léarscáiliú a dhéanamh ar an iarracht shéasúrach agus spásúil agus gabhálacha ártai Éireannacha, AE agus na Ríochta Aontaithe in EEZ na hÉireann agus na Ríochta Aontaithe. D'úsáid an RTBM na tuarascálacha seo chun réamhshuíomh iascaighwre BREXIT a fhorbairt ag Éirinn agus an AE.
- D'éirigh linn clár bliantúil scoláireachta Sparánai a chur i bhfeidhm agus roghnaíodh 24 mac léinn do 17 dtionscadal éagsúla ar fud Fhoras na Mara idir Meitheamh agus Meán Fómhair.
- Rinneadh comhoibriú dlúth leis an earnáil tríú leibhéal trí mhaoirseacht a dhéanamh ar chomh-mhic léinn PhD, naoi gComhaltacht PhD Cullen ina measc.
- Baineadh ceadúnais do bharshaothraithe agus urthrá amach do Bhaile Uí Fhiacháin agus don láithreán taighde cásanna mara ag Cuan na Beirtrí Bui, atá oibríochtúil anois.
- Caitear go leor am foirne ar muir, i mbun sampláil poirt agus páirt á glacadh ag príomhchruinnithe náisiúnta agus idirnáisiúnta. Bhí pleanáil agus cumarsáid mar chuid lárnach i gcónaí dár gclár oibre. Cinntíodh gur soláthraíodh seirbhís éifeachtúil agus éifeachtach dár bpríomhchliant, an RTBM, trí chruinnithe rialta foirne agus bainistíochta i rith 2017 chomh maith le córas bainistíochta agus forbartha feidhmíochta foirne Fhoras na Mara a chur i bhfeidhm.

An Dr Paul Connolly

Stiúrthóir: Seirbhísí Comhairleacha um Éiceachórais Iascaigh

An Ciste Eorpach Muirí agus Iascaigh

Is é an Ciste Eorpach Muirí agus Iascaigh (an CEMI) an fhoinsé cistithe d'fhorhóir d'obair FEAS maidir le comhairle eolaíochta a sholáthar. Fuarthas cistiú €30 milliún don scéim bailithe sonraí (SBS) don tréimhse ó 2014 go 2020. Cuireadh an SBS i bhfeidhm go hiomlán in 2017 agus áiríodh leis plean oibre cuimsitheach a rinneadh a mheasúnú agus a fhaomhadh ag an AE.

D'fhaomh an RTBM agus an AE an tuarascáil bhliantúil ar ghníomhaíochtaí don bhliain 2016, chomh maith. D'fhaomh an RTBM an ráiteas costais don tréimhse ó 2014 go 2016, chomh maith. D'fhreastail na sonraí eolaíochta a bailíodh faoin SBS ar riachtanais úsáideoirí deiridh ICES, an AE agus OSPAR. In 2017, rinneadh breis agus 500,000 iasc/sliogiasc a thomhas, agus bailíodh sonraí aosaithe ó bhreis agus iasc aonair a rinneadh a aosú i measc na gclár eolaíochta go léir. Úsáideadh na sonraí seo mar ionchur leis na samhlacha a úsáideadh i measúnuithe stoc idirnáisiúnta ag ICES.

Tugadh faoi bhreis agus 160 turas samplála ar muir ar ártai tráchtála iascaireachta. Tugadh conradh do Emerald Marine Environmental Consulting chun bainistíocht a dhéanamh ar an gclár samplála mara ón eascair feabhas suntasach ar an líon turais samplála ar muir faoinar tugadh. D'fhorbair foireann FEAS dearadh samplála a bhí daingean i dtaobh staitisticí de chun turais bhreathnóra a roghnú.

In 2017, cuireadh barr feabhais ar chomhordú réigiúnach an SBS trí ghrúpaí réigiúnacha comhordaithe (GRCanna) a bhunú chun tacú le comhoibriú idir Ballstáit an AE. Áiríodh le hobair idirsheisiúnach CRC an Atlantaigh Thuaidh roinnt tascanna agus comhoibriú ar shuirbhéanna iascaigh; anailís ar shonraí samplála; meastóireacht ar thionchar na hoibleagáide um thabhairt i dtír, saincheisteanna rialachais agus idirchaidreamh le húsáideoirí deiridh. Rinne Éire comhchathaoirleacht ar an ngrúpa seo agus cuireadh an chéad chruinniú bliantúil ar siúl ag Foras na Mara i Meán Fómhair 2017.

Socraíodh aon tionscadal déag nua faoi scéim bithéagsúlachta muirí an CEMI chun na limistéir athshlánaithe speicis, iascaigh agus idirghníomhuithe do bharshaothraithe le NATURA agus tacaíocht don MSFD a chumhdach. Áiríodh leis na tionscadail clár barrfheabhsaithe samplála seachghabhála d'iascaigh eangai socraithe; suirbhé ar léarscáiliú scairbhe amach ón gcósta; athshlánú speicis le haghaidh gliomach fionnuisce, roc agus sciataí, agus faisnéisíocht chun tacú le bainistíocht iascaigh éiceachóras-bhunaithe. Chothaigh tionscadail faoin gclár seo comhoibriú dlúth idir Foras na Mara, an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra (an NPWS) agus Suirbhéireacht Gheolaíochta na hÉireann (GSI).

Suirbhéanna ar Ártai Taighde

Thug FEAS faoi réimse fairsing de shuirbhéanna ar ártai taighde i gcaitheamh 2017. Tugadh faoi sheacht suirbhé dhéag ar RV an *Celtic Explorer*, RV an *Celtic Voyager* agus ar ártai iascaireachta cairte tráchtála. B'éard a bhí sna suirbhéanna seo 269 lá mara agus 2,331 lá eolai ar muir. Bíonn toise thréan idirnáisiúnta ag go leor de na suirbhéanna seo mar gheall go gcomhoibríonn FEAS le heolaithe ón Iorua, an Íoslainn, an

Phortaingéil, an Spáinn, an Fhrainc, an Bheilg, an Ísiltír, an Ghearmáin agus an Ríocht Aontaithe. Is ionann na suirbhéanna seo agus gealltanas mór acmhainní daonna ag foireann FEAS i dtaobh ullmhúchán, ártach mabáil ártach, tabhairt faoin suirbhé, dímhábáil ártach agus anailís ar thorthaí. Oibríonn foireann FEAS go dlúth leis an bhfoireann bhainistíochta ártach taighde in OSIS lena chinntiú go soláthraítear clár suirbhé an ártach taighde go héifeachtúil agus go héifeachtach.

Tugadh faoi chlár iomlán suirbhé fhuaimiúil, suirbhé sé seachtaine WESPAS san áireamh a chumhdaigh uisci scairbh ón mBioscáin Thuaidh go hAlbain Thuaidh agus Banc Porcupine agus an Mhuir Cheilteach Thoir san áireamh. Soláthraíonn an suirbhé innéacsanna flúirse lena n-ionchur sna measúnuithe a dhéantar ar stoic thorcéisc ghoirm agus scadáin agus déantar é a chomhcheangal le clár taighde institiúide tríú leibhéal maidir le ceimic agus zóplanctón saile.

Is fiú os cionn €62 milliún gach bliain acmhainn na gCloicheán do chabhlach na hÉireann, agus b'ionchur rithabhachtach iad torthaí an chlár shuirbhé teilifíse faoi uisce chun comhairle a thabhairt ar dheiseanna iascaireachta don bhliain 2018. Tugadh faoi shuirbhéanna teilifíse faoi uisce (UWTV) ar Bhanc Porcupine, tailte Árann amach ón gCosta Theas agus i Muir Éireann. D'éirigh le Foras na Mara suirbhéanna UWTV ar Chloicheáin agus measúnuithe a chur i gcrích agus sholáthair sé comhairle bainistíochta do na príomhiascaigh uile timpeall na hÉireann in 2017. Chomhoibrigh FEAS leis an Institiúid Agraibhia agus Eolaíochtaí Bitheacha (an AFBI) i dTuaisceart Éireann agus an CEFAS i Sasana chun tabhairt faoi shuirbhéanna UWTV ar Chloicheáin i Muir Éireann. Chomhoibrigh FEAS, chomh maith, le IFREMER sa Fhrainc a chairtfohostaigh RV an Celtic Voyager chun tabhairt faoi shuirbhé bliantúil UWTV i mBá na Bioscáine. I rith 2017, soláthraíodh córas nua iomháithe UWTV do FEAS ar féidir leis fiseán ardghléine agus iomhánna grianghraif ultra-ardghléine a ghlacadh i gcomhthráth. Cuirfidh an teicneolaíocht nua seo ar chumas Foras na Mara leanúint de bheith ar thús cadhnaíochta i dtaobh suirbhéanna UWTV a úsáid chun measúnú a dhéanamh ar stoic Chloicheán agus monatóireacht a dhéanamh ar an éiceachóras muirí.

Bhunaigh Foras na Mara clár nua tiomnaithe suirbhé bhunaigh a nua tiomnaithe láimhínigh-scoileáin in 2016 ar RV an *Celtic Explorer*. Lean an clár suirbhé lae seo in 2017, agus dhírigh sé ar shonraí a fheabhsú chun measúnú a dhéanamh ar stoc agus comhairle eolaíochta faoi na stoic seo lena mbaineann tábhacht gheilleagrach. 42- Is fiú os cionn €150 milliún na stoic láimhíneach agus scoileáin i gcur i dtír bliantúil do chabhlach an AE a dhéanann iascaireacht amach ó chósta thiar na hÉireann.

Tugadh faoi shuirbhé na hÉireann ar iasc grinnill i gcaitheamh tréimhse 40 lá sa Mhuir Cheilteach agus amach ó chósta thiar na hÉireann. Imscrúdaítear sa suirbhé seo dáileadh agus flúirse speicis éisc, go háirithe na héisc óga (an ghabháil tráchtála amach anseo).

Tá an clár suirbhé fhuaimiúil dírithe ar mheasúnú a dhéanamh ar acmhainní faoitín ghoirm, torcéisc agus scadáin ar fiú breis agus €90 milliún iad do gach cabhlach tráchtála san Atlantach

thuaidh. Anuas air sin thug FEAS faoi shuirbhéanna fuaimiúla ar scadán na Mara Ceiltí. D'oibrigh eolaithe go dlúth le Coiste Bainistíochta Scadáin na Mara Ceiltí chun an suirbhé fuaimiúil a dhearadh chun freastal ar athruithe ar dháileadh agus iompar scadáin.

Teicneolaíocht Faisnéise

Is iad sonraí an bunábhar dár gcomhairle eolaíochta agus rinneadh iarrachtaí nach beag chun ár mbunachair shonraí agus teicneolaíocht faisnéise a fhorbairt. Tacaiodh le agus forbraíodh fiche iarratas ar FEAS agus a gcuid bunachair shonraí faoi seach in 2017, agus tugadh faoi 63 scaoileadh bogearraí i rith na bliana agus réitíodh 114 gairm ar thacaíocht. Ina theannta sin, cuireadh teicneolaíocht nua in ionad roinnt bunachair shonraí thábhachtacha. D'oibrigh FEAS go dlúth le OSIS chun sonraí réigiúnacha nua a chruthú a úsáidfear i ngairmeacha sonraí ICES amach anseo. Príomhchuid de chlár oibre FEAS is ea ceannaireacht sonraí agus ghlacamar páirt ag cruinnithe an Choiste Stiúrtha an Bhunachair Shonraí Réigiúnaigh, Ghrúpa Sonraí agus Faisnéise ICES, sainghrúpaí oibre STECF, na nGrúpaí Stiúrtha agus Oibre Teicniúla, um Cháilíocht Sonraí, agus Rialachais Sonraí.

D'éirigh linn freagairt ar ghairmeacha ar sonraí a rinneadh ar ICES i dtaobh breis agus seacht sainghrúpa. Chuir comhghleacaithe ó FEAS agus seirbhísí agus forbairt faisnéise tús le tionscadal faisnéisíochta an CEMI tras-seirbhísí. Tugadh earcaíocht chun críche, bunaíodh foireann nua agus cuireadh an chéad aschur i dtoll a chéile. Forbraíodh bunachar sonraí nua (Paradigm 3) chun bainistíocht níos éifeachtúla ar threalamh sábháilteachta FEAS a chur i bhfeidhm.

Idirghníomhú le Páirtithe Leasmhara

Gné thréan dár gclár oibre is ea idirchaidreamh le páirtithe leasmhara. Thug FEAS faoi chruinnithe rialta leis an tionscal iascaireachta agus BIM trí IFSRP, a chas ar a chéile gach ráithe i gcaitheamh 2017. Arna bhunú in 2008, chuaigh IFSRP i ngleic le saincheisteanna, limistéir bhearna i dtaighde, suirbhéanna breise a chistiú, measúnú ar acmhainní, cáilíocht sonraí, tuinnín gorm Atlantach, trialacha agus roghnaíocht trealamh, an oibleagáid maidir le tabhairt i dtír agus géineolaíocht scadáin. Chuir FEAS cruinnithe ráithiúla ar bun, chomh maith, leis na heagraíochtaí neamhrialtasacha comhshaoil chun plé a dhéanamh ar a mhacasamhail de shaincheisteanna maidir le hiascaigh agus an tionchar a imríonn siad ar éiceachórais mhuirí.

Bhí comhoibriú agus idirghníomhú nach beag ann, chomh maith, le Comhairlí Comhairleacha an AE (Comhairle Chomhairleach na nUisci Thiar Thuaidh agus an Chomhairle Chomhairleach Pheiligeach). Ghlac FEAS páirt, chomh maith, ag an bhFóram Iascaigh Chladaigh réigiúnach (RIFF) agus ag an bhFóram Iascaigh Chladaigh Náisiúnta (NIFF) a dhírigh ar shaincheisteanna a bhaineann le measúnú stoic agus comhairle ar iascaigh shliogéisc agus ar oibleagáidí NATURA 2000. Rinne FEAS cathaoirleacht ar agus ghlac sé páirt i gceardlann le páirtithe leasmhara chun samhlacha éiceachórais agus gréasán bia a fhorbairt do Mhuir Éireann (WKIRISH4). Is é aidhm phróiseas WKIRISH chun cur chuige iomlánaíoch a fhorbairt

i leith bainistíocht a dhéanamh ar na príomhstoic éisc i Muir Éireann. Dhirigh comhoibriú le foireann FEAS a ghlac páirt ag sraith laethanta oscailte ar na hoibleagáidí maidir le tabhairt i dtír. D'eagraigh an SFPA iad seo agus bhí an tionscal, BIM agus Foras na Mara bainteach iontu.

Comhairle Eolaíochta

Is í comhairle eolaíochta croíghnó FEAS. I rith 2017, ghlac foireann FEAS páirt i mbreis agus 110 cruinniú eolaíochta a bhí dírithe ar bhailiú sonraí a chomhordú (suirbhéanna ar áirtheaigh ina measc), caighdeánú na modheolaíochta, measúnú stoic agus comhairle agus oiliúint. I measc na saincheisteanna eile a ndeachthas i ngleic leo, bhí NATURA 2000, MSFD, MPAanna, pointí tagartha MSY, measúnú ar gha agus roic, meastóireacht a dhéanamh ar phlean bainistíochta agus ar an oibleagáid maidir le tabhairt i dtír. Chistigh an AE formhó na gcruinnithe seo tríd an DCMAP.

Rinne FEAS cathaoirleacht ar chruinniú tagarmhairc ICES le haghaidh stoic pheiligeacha a thug faoi mheasúnuithe nua le haghaidh stoic ronnach agus dhá mheasúnú ar bholmán Atlantach. D'eascair innéacs nua le haghaidh bolmán Atlantach óg as sonraí an tsuirbhé ar iasc grinnill Éireannach agus d'éirigh le hé a chorprú isteach sa mheasúnú nua ar Bholmán Atlantach an lathair. In 2017, bhí ualach oibre trom d'obair chomhairleach trí ACOM ICES (Coiste Comhairleach). Áiríodh leis seo comhairle a dhreachtú agus a fhaomhadh ar na stoic go léir arb ábhar spéise d'Éirinn iad. Tugadh aird ar leith ar shaincheisteanna cáiliúchá i dtaobh chomhairle ICES agus saincheisteanna a bhain le meascadh idir stoic scadáin Mhuir Éireann agus na Mara Ceiltí. D'eascair tairiscint rathúil as an tsaincheist mheasctha seo i dtaobh chistiú EASME an AE in 2017. Is éard a bhainfidh leis na iarratas rathúil tionscadal comhoibritheach idir Foras na Mara, UCD agus Marine Scotland. Úsáidfídh an tionscadal seo seicheamhú den chéad scoth den chéad ghlúin eile agus anailís Mhorfaiméadrach chun stoc scadáin timpeall na hÉireann a scaradh.

Bhí baint ghníomhach ag FEAS san athbhreithniú a rinne ICES ar mheasúnuithe ar stoc éisc i Muir Éireann (WKIRISH). B'éard a d'eascair as seo ná go ndearnadh trosc, cadóg, faoitín, leathóg agus scadán i Muir Éireann agus feabhas suntasach ar an mbonn eolaíochta chun stoic éisc a bhainistiú i Muir Éireann. Thug an measúnú nua ar thosc le fios gur fheabhsaigh an stoc agus moladh gabháil neamhnialasach den chéad uair ó 1999 ar aghaidh.

In 2017, thug eolaithe FEAS faoi obair chun feabhas a chur ar an tsamhail mheasúnaithe le haghaidh bráthar. Déanfaidh ICES an tsamhail nua seo a thástáil agus a mheasúnú in 2018. Cuireadh tús le tionscadal taighde mór de chuid an AE ina gcaithfear súil ar aosú agus idirdhealú stoic bráthar in 2017 agus áireofar leis teicnící micricheimice chun tuiscint níos fearr a fhorbairt ar éiceolaíocht an speicis éisc thábhachtaigh seo. Cuireadh tús le tionscadal MYDAS agus diríonn sé ar phointí tagartha MSY le haghaidh stoic atá teoranta i dtaobh sonraí.

I Samhain, cuireadh an *Stocleabhar* faoi bhráid an Aire Talmhaíochta, Bia agus Mara. Soláthraítear ann achoimre ar an gcomhairle eolaíochta is déanaí ar stádas 74 stoc éisc atá saothraithe ag cabhlach na hÉireann sna huiscí timpeall

na hÉireann. Is fiú breis agus €200 milliún an acmhainn seo do chabhlach na hÉireann. Is é an *Stocleabhar* an phríomhthagairt i rith idirbheartaíocht an AE a dheimhníonn deiseanna iascaireachta na hÉireann don bhliain 2018. Ba phríomhghné é faisnéis achomair faoin stoc éisc de mheasúnú inbhuanaitheachta an Aire a cuireadh faoi bhráid an Oireachtais i Samhain. Áiríodh leis, chomh maith, mir ar staid stoic éisc maidir le hoibleagáidí na hÉireann faoin MSFD.

Iascaigh Shliogéisc Cladaigh

Thug FEAS faoi réimse fairsing de chlár bhailithe sonraí ar iascaigh shliogéisc cladaigh. Sholáthair seo an bunábhar chun measúnuithe stoic agus comhairle a sholáthar don RTBM. Cuireadh *Atlas d'Iascaigh Tráchtála do Shliogéisc* timpeall na hÉireann le chéile don RTBM, agus foilsíodh *Atlas d'Iascaigh Shliogéisc* taobh istigh de shé mhuirmhíle, chomh maith.

Cuireadh leis an gclár suirbhé sliogéisc chun suirbhé nua suntasach ar sceana mara a chur san áireamh i Muir Éireann thuaidh. Tá baint anois ag breis agus 70 ártach san iascach seo. Rinneadh modhanna measúnaithe do shonraí suirbhé a fhorbairt agus a uathoibriú.

Cuireadh tuarascáil ar thionscadal trí bliana ar chórais VMS d'árthaí iascaireachta cladaigh i dtoll a chéile don RTBM agus an SFPA, foilsíodh tairiscint nua chun leanúint leis an tionscadal agus é a fhairsingiú i Nollaig 2017.

Cuireadh tús le tionscadal nua atá cistithe ag an CEMI ar an nglíomach spíonach luachmhar a athshlánú. Is éard a bhaineann leis an tionscadal seo sceireacha cladaigh a léarscáiliú, clár chlibeála agus scaoilte leis an gcabhlach tráchtála agus samhaltú scaipthe lárbaigh.

Cuireadh i gcrích athbhreithniú ar bhearta caomhnaithe theicniúil, an clár v-eanga 20 bliain a chuir BIM i bhfeidhm agus a úsáideadh chun an t-iascach tábhachtach gliomaigh a bhainistiú (bhí baint ag >900 ártach) agus cuireadh faoi bhráid grúpaí tionscail é.

Monatóireacht Dobharshaothraithe ar Iasc Eite

Tá clár dobharshaothraithe FEAS dírithe ar mhonatóireacht ar mhiolta mara agus ar thaighde a dhéanamh le haghaidh dobharshaothrú inbhuanaithe. Leanadh le hobair chun Straitéis an RTBM a chur i bhfeidhm le haghaidh *Rialú Feabhsaithe Lotnaidí ar Fheirmeacha Bradán Éireannacha*. Tugtar cuntas sa straitéis ar réimse cuimsitheach ar bhearta lena chur ar chumas rialú barrfheabhsaithe miolta mara. D'éascaigh seiceálacha leanúnacha i dtaobh miolta mara ar an bhfeirm idirghabháil luath, ónar eascair rialú miolta mara níos fearr i rith 2017. Foilsíodh torthaí chlár 2016 agus scaipeadh iad ar pháirtithe leasmhara i Márta. Mar gheall ar chur chuige malartach chun cur le cóir leighis, anuas ar mhaoirseacht dhian réamhghníomhach, rinneadh bainistiú maith, go ginearálta, ar leibhéil mhiolta mara in 2017.

Áirítear leis an straitéis do shaoráid taighde Bhaile Uí Fhiacháin gné láidir dobharshaothraithe agus ceangal le saoráid cásanna mara. Baineadh ceadúnais dobharshaothraithe agus urthrá amach do Bhaile Uí Fhiacháin agus don láithreán taighde

cásanna mara ag Cuan na Beirtrí Buí, atá oibriochtúil anois. Cuireadh conradh seirbhíse i bhfeidhm chun an láithreán a bhainistiú mar shaoráid taighde do bharshaothraithe. Rinneadh "an tseanghorlann" ag Baile Uí Fhiacháin a uasghrádú chun cabhrú le turgnaimh óna dteastaíonn gorlann tréshreafa, athshruithú ar scála beag agus saoráidí atá slán i dtaobh na bitheolaíochta de.

Cuireadh tús le hobair ar dhá príomhthionscadal taighde do bharshaothraithe nua. TAPAS atá i gceist leis an gcéad cheann (Uirlisí chun Measúnú agus Pleanáil a dhéanamh ar Inbhuanaitheacht Dobharshaothraithe / Tools for Assessment and Planning of Aquaculture Sustainability), ar tionscadal ceithre bliana é a chaitheann súil ar uirlisí agus cleachtais bhainistíochta atá costéifeachtúil d'earnáil do bharshaothraithe na hEorpa. Thug TAPAS faoi chomhairliúchán fairsing le páirtithe leasmhara do bharshaothraithe ar fud na hEorpa chun baic agus fadhbanna reatha i dtaobh ceadúnú agus rialála a shainiú. Cuireadh tuarascáil eatramhach ar thionchar agus baic bhraite sna creataí ceadúnaithe ar aghaidh agus rinneadh plé uirthi le linn ceardlann an-rathúil dhá lá leis na comhpháirtithe tionscadail. Cuirfear seo le cáipéis chomhairliúcháin maidir le cur chuige solúbtha i leith rialáil do bharshaothraithe san Eoraip agus tá sí le foilsiú i Márta 2018.

Is é an dara príomhthionscadal IMPAQT (Córas Cliste Bainistíochta d'Il-Dobharshaothrú Trófach / Intelligent Management system for integrated multi-trophic Aquaculture), ar tionscadal H2020 é a dhíríonn ar dhobharshaothrú inbhuanaithe a tháirgeadh. Déanfaidh an tionscadal seo braiteoirí nua agus teicneolaíochtaí atá ag teacht chun cinn a fhorbairt agus a bhailiú. Príomhghnéithe den tionscadal iad monatóireacht, samhaltú, anailísíocht sonraí agus cinnteoireacht atá gafa chun cinn.

Saoráid Taighde Foras na Mara, Baile Uí Fhiacháin, Contae Mhaigh Eo

Saoráid Taighde Foras na Mara, Baile Uí Fhiacháin, Contae Mhaigh Eo

Ghlac Bord Foras na Mara le Straitéis Bhaile Uí Fhiacháin i Meán Fómhair 2015 agus lean obair ar aghaidh ar a cur i bhfeidhm. Tá an straitéis bunaithe ar 13 bhráiste taighde lena dtacaíonn meascán de thaighdeoirí tríú leibhéal agus d'fhoireann Foras na Mara. Tá na tionscadail taighde dírithe ar obair a uasmhéadaíonn an úsáid a bhaintear as an tsaoiréad agus a shócmhainní sonraí.

Lean foireann FEAS ag Baile Uí Fhiacháin lena n-obair ar mheasúnú stoic agus comhairle i dtaobh bradáin agus eascainne, agus ghlac siad páirt ag príomhchruinnithe sainghrúpa ICES sna limistéir seo. Leagann daonáireamh éisc Bhuiríos Umhaill (bradáin, breac, agus eascann) an bhunchloch faoi go leor de mheasúnú agus comhairle stoic an Fhorais le haghaidh bradáin agus eascainne. Leagtar béim ar leith anois, chomh maith, ar mheastóireacht a dhéanamh ar mharthanacht agus borradh muirí, go háirithe maidir le hathruithe sa timpeallacht agus ar shuirbhé ar theicnící suirbhé ar eascanna a fhorbairt chun tacú le Rialachán an AE maidir le hAthshaothrú an Stoic Eascann. Chruthaigh Foras na Mara grúpa measúnaithe ad hoc le hlascaigh Intíre Éireann (IIÉ) chun an chomhairle náisiúnta ar ghabháil a sholáthar do bhradán

in 2017, ar feitheamh go gcruthófar Buanchóiste nua Eolaíochta do bhradán a bhunóidh IIÉ. Sholáthair FEAS an cathaoirleach do Ghrúpa Comhairleach Eolaíochta Bhord Idirnáisiúnta Taighde ar Bhradán Atlantach NASCO in 2017 agus rinneadh iad a chomhthoghadh, chomh maith, le Buanchóiste Eolaíochta NASCO don bhliain 2017.

Bhí FEAS ina chathaoirleach, chomh maith, ar na Buanchóistí Eolaíochta um Eascanna. Cuireadh i gcrích comhthionscadal PhD idir Foras na Mara / Institiúid Teicneolaíochta na Gaillimhe-Maigh Eo / Gníomhaireacht na Lochanna / an Institiúid Taighde Mhuirí, Bergen, maidir le hÉiceolaíocht Bradáin ar Muir in 2017. Leagann an obair seo béim ar a thábhachtaí atá sé scrúdú a dhéanamh ar amshraith marthanachta muirí agus ar fhás iarbhrainliní i measc bradáin maidir le hathrú aeráide agus athruithe éiceolaíochta a imríonn tionchar ar speicis éisc an-imirceacha. Cuireadh obair allamuigh i gcrích a bhain le Comhaltacht Cullen an Chláir Theiliméadrachta Fuaimiúla de chuid Institiúid Teicneolaíochta na Gaillimhe-Maigh Eo (GMIT) (básmhaireacht bhrainliní bradáin a dheighilt i rith imirce an earraigh).

Thug an RTBM tús áite do thuiscint a fháil ar ghluaiseachtaí tuinnín ghoirm Atlantaigh (TGA) sna huiscí timpeall na hÉireann. Leanadh leis an gclár clibeála TGA i gcaitheamh na bliana. Rinneadh aon TGA dhéag a chlibeáil mar thoradh ar chomhoibriú rathúil le hOllscoil Stanford, California, Ollscoil Acadia in Novia Scotia agus Ollscoil na Banríona, Béal Feirste. Rinneadh na héisc seo a chlibeáil i ngar do chósta Dhún na nGall le clibeanna satailíte atá fáiscithe den iasc. Rinneadh trí iasc sa bhreis a chlibeáil le clibeanna méadar luasghéaraíthe chun leibhéal struis a imscrúdú i measc na n-iasc. Chuir clár clibeála TGA 2017 le hobair 2016, nuair a rinneadh 16 TGA a chlibeáil amach ó chósta Dhún na nGall. Ina theannta sin, fuarthas sonraí clib satailíte ó dhá iasc in Eanáir, dhá iasc i Márta agus dhá iasc i Lúnasa/ Meán Fómhair. Tá scrúdú á dhéanamh ar na sonraí seo faoi láthair ag an gcuibhreannas atá bainteach sa tionscadal taighde.

Tá obair dhoingean mara bunaithe i mBaile Uí Fhiacháin agus i nDún Mór ar an gcósta theas. Cuireadh PhD comhoibritheach Foras na Mara / UCC maidir le doingean mara i gcrích go rathúil in 2017. Léirigh an obair dílseacht thréan suímh i measc doingean mara ar an gcósta theas. Rianaíodh doingean mara a clibeáladh le clibeanna satailíte chomh maith. Bhog doingean mara amháin a clibeáladh amach ó Loch Garman suas anéas i Muir Éireann go Learpholl. Glacadh leis an gcéad bhunfhoilseachán ón staidéar seo lena fhoilsiú in irisleabhar mór. In 2017, cistíodh taighde ar dhoingean mara ar feadh ceithre bliana sa bhreis trí thionscadal BLUEFISH (clár INTERREG na hÉireann/na Breataine Bige).

Cuireadh tús le tionscnamh mangaigh Foras na Mara in 2017 agus tugadh tacaíocht do ghrúpaí oibre ICES a raibh comhairle faoi ghabháil á forbairt acu i Limistéir 6 agus 7 ICES. Tugadh faoi obair, chomh maith, chun an measúnú agus na sonraí Éireannacha a fheabhsú a bhí á n-úsáid don mheasúnú anuas ar anailís shiarghabhálach ar shonraí faoi mhangach a thabhairt i dtír in Éirinn. Cuireadh tús le clár samplála agus clibeála bitheolaíoch i gCuan Mó chun scrúdú a dhéanamh ar imirce agus dháileadh mangaigh, anuas ar thús agus méid na himirce sceite. Áireofar leis an obair seo samplaí géiniteacha a bhailiú ó iascaigh thráchtála agus sampláil taighde chun aitheantas stoic agus dílseacht a

dheimhniú i dtaobh láithreáin bheathaithe agus sceite. Cuireadh an clár faoi bhráid chruinní na Comhpháirtíochta Eolaíoch Tionscail i nDeireadh Fómhair 2017.

D'éirigh linn na croishreafaí sonraí taighde éiceolaíochta fadtéarmacha (LTER) ó dhobharcheantar Bhuiríos Umhaill i mBaile Uí Fhiacháin a choimeád, an t-áireamh éisc ina measc (féach larscribhinn 6) agus suirbhéanna ar éisc óga agus eascanna. Rinneadh breis agus 30 iarraidh ar shonraí agus soláthar breise sonraí do PhD Cullen agus do thionscadail nua CLUSTER a sholáthar go rathúil.

Tá baint ag Saoráid Taighde Bhaile Uí Fhiacháin i roinnt tionscadail nua a úsáideann a sócmhainní sonraí uathúla. Tionscadal atá cistithe ag an nGníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil is ea DETECT a bhfuil de chuspóir aige creat measúnaithe a fhorbairt chun tacú leis na príomhstrusairí a dhéanann athshaothrú éiceolaíochta a shrianadh i ndobharlaigh uisce.

Úsáideann PROGNOS saoráid Bhaile Uí Fhiacháin mar chás-staidéar. Scrúdaíonn an tionscadal lochanna agus taiscumair atá faoi bhrú leanúnach ag uirbiú agus diansaothrú talmhaíochta, agus ag athruithe ar an aeráid, imeachtaí móra aeráide a thiteann amach níos minice ina measc. Úsáideann WATExR creat comhfhorbartha ina bhforbróidh samhaltóirí um cháiliocht an uisce, saineolaithe aeráide maidir le tuar séasúrach agus úsáideoirí deiridh ó sheacht gcás-staidéar san Eoraip agus san Astráil réitigh shaincheaptha a bhaineann le tionchar imeachtaí móra aeráide ar sholáthar uisce, iascaigh, agus cur i bhfeidhm na Creat-Treorach Uisce.

Tá dul chun cinn maith á dhéanamh ag ceithre Chomhaltacht Cullen i mBuiríos Umhaill agus tá siad ag tosú le foilseacháin ar a ndéantar athbhreithniú píaraí a chur i dtoll a chéile – féach Kelly et al. (2017). I gcomhar le OSIS, suiteáladh trí mhéadar taoide/leibhéal uisce i gCuan Mó, Inbhear Bhuiríos Umhaill agus ag sceitheadh Léim an Bhradáin amach ó Loch Fíoch. Rinneadh léitheoirí seasta clíbe PIT a shuiteáil i ngaistí Léim an Bhradáin Suas an Sruth agus Síos an Sruth. Soláthróidh na braiteoirí clíbe seo faisnéis bhreise ar éisc a clíbeáladh i dtionscadal Salmainide Óige Cullen, an croi-áireamh bradáin agus bric, an clár measúnaithe ar stoc eascainne agus roinnt de na tionscadail sheachtracha, chomh maith, ar nós tionscadal UCC ERC maidir le breac geal.

D'éirigh leis na deisiúcháin faoinar tugadh ar Abhainn an Tarae in 2016, agus athchóiríodh an pasáiste iomlán d'éisc imirceacha i rith shéasúir 2016 agus 2017. Ghin clár bradáin rainse ioncam €23,000 i rith shéasúr Mheitheamh-Lúnasa 2017.

Gné an-tábhachtach den ghníomhaíocht taighde ag saoráid Bhaile Uí Fhiacháin é leas éisc. Oibríonn Foras na Mara go dlúth leis an Údarás Rialála Táirgí Sláinte (HPRA) lena chinntiú go gcomhlíonann ár dtaighde an reachtaíocht leasa ainmhithe a cheanglaítear. Rinne an HPRA cigireacht ar Bhaile Uí Fhiacháin i bhFeabhra 2017 agus d'éirigh leis san iniúchadh. Tugadh faoin gcigireacht seo mar chuid den phróiseas chun údarú póraitheoir/soláthraí/úsáideoir HPRA Fhoras na Mara a athnuachan agus lena dheimhniú go n-oibrítear an bhunaíocht i gcomhréir leis an reachtaíocht eolaíochta um chosaint ainmhithe.

Taighde Feidhmeach

Gníthe tábhachtacha d'obair thaighde FEAS is ea tuiscint a fháil ar conas a oibríonn éiceachórais mhuirí agus an tionchar a imríonn gníomhaíocht iascaireachta agus athrú aeráide ar éiceachórais. Cuireann an obair seo barr feabhais ar ár gcomhairle eolaíochta agus bionn sé cistithe trí thionscadail náisiúnta agus idirnáisiúnta chomhoibritheacha taighde.

In 2017, Thosaigh FEAS le tionscadal FishKOSM (Eolas Iascaigh le haghaidh Bainistíocht Inbhuanaithe Optamach). Tionscadal comhoibritheach atá cistithe ag an RTBM é seo a scrúdaíonn roghanna laistigh de choincheap an Uastoraidh Inbhuanaithe chun inbhuanaitheacht iascaigh agus éiceachórais a chomhcheangal. Comhoibriú atá ann idir QUB, AFBI, GMIT agus UCC.

Thug FEAS faoi cheardlann nuálach le hiascairí agus le páirtithe leasmhara eagraíochtaí neamhrialtasacha. Ba iad na príomhaidhmeanna chun an bia-eangach a atógáil do Mhuir Éireann inár mbonnbhliain 1973 agus chun amshraith iarrachta a atógáil de réir trealaimh ar ais chuig 1973, chomh maith. D'éirigh go geal leis seo, agus luaigh na páirtithe leasmhara agus na heolaithe gur bhain idir spraoi agus oideachas leis.

Laistigh de thionscadal DiscardLess atá cistithe ag H2020 (Straitéisí chun deireadh a chur le héisc a chaitheamh ar ais san fharraige de réir a cheile in iascaigh Eorpacha), chuireamar lámhleabhar tosaigh seachanta i dtoll a chéile inár áiríodh cur chuige beartach, straitéiseach agus bunaithe ar threalamh, lenar comhaontaigh eolaithe agus iascairí, chun éisc a chaitheamh ar ais san fharraige a sheachaint.

Lean FEAS ag oibriú ar thionscadal atá cistithe ag SFI "An t-eolas a chruthú do bhainistíocht bheacht a dhéanamh ar iascaigh: 'poiteadh' feasach ar spás a dhéanamh chun Uastoradh Inbhuanaithe a bhaint amach trí leas á bhaint as dreasachtaí iascaigh fíor-ama". Tugadh faoi fhiche agallamh aghaidh ar aghaidh le hiascairí, eagraíochtaí neamhrialtasacha agus páirtithe leasmhara eile. Cuireadh na torthaí i láthair ag Comhdháil Eolaíochta Bhliantúil ICES 2017.

Lean leis an obair ar thionscadal clíbeála throsca Mhuir Éireann. Cistítear an obair seo, ina ndéantar comhoibriú dlúth le heolaithe Thuaisceart Éireann, tríd an gCoimisiún Eorpach agus clíbeáladh 2,624 trosc in 2017.

Cuireadh tús le Comhaltacht Cullen PhD in 2017, a dhirigh ar an mbia-eangach i Muir Éireann a shamhaltú i gcomhthéacs pobal laghdaithe iasc tráchtála. Tugtar faoin tionscadal seo le Cumann Eolaíochta Muirí na hAlban in Oban agus tá sé nasctha le sraith ceardlann de chuid ICES. Tá se dírithe ar a fhiosrú cén fáth nach bhfuil mórán athshaothrú le tabhairt faoi deara ar stoic thráchtála i Muir Éireann in ainneoin iarracht laghdaithe.

Seirbhísí Aigéaneolaíochta agus Faisnéise

Ráiteas an Stiúrtóra »

Lean Seirbhísí Aigéaneolaíochta agus Faisnéise (OSIS) le réimse fairsing seirbhísí a sholáthar. Áiríodh leis seo bonneagair, tionscnaimh theicneolaíochta agus cláir thábhachtacha bhreathnóireachta agus léarscáilithe a chur chun feidhme chun sonraí a fháil – a fhad le hanailísíocht sonraí agus seirbhísí sonraí, samhaltú oibriochtúil ina measc. Tá sonraí ar ardchaighdeán riachtanach mar bhunús le taighde, teicneolaíocht, forbairt agus nuálaíocht mara chomh maith leis an acmhainn mhara a bhainistiú. Áirítear leis seo seirbhísí le haghaidh cliaint náisiúnta agus idirnáisiúnta mhuirí, cláir ina measc ina mbíonn go leor de ghníomhaíocht Fhoras na Mara bainteach.

Ghlac foirne OSIS páirt i réimse fairsing de chlár náisiúnta, Eorpacha agus idirnáisiúnta agus bhí siad gníomhach i measc go leor clár a bhí cistithe ag an AE, tionscadail nua ina measc. Cuireann seo feabhas ar ár gcumas chun seirbhísí tacaíochta a sholáthar atá saincheaptha i dtaobh riachtanais na gclár eolaíochta comhtháite a chuireann faisnéis ar fáil do chomhairle faoi bheartas trasearnála.

I measc ghníomhaíochtaí suntasacha na bliana, bhí an méid seo a leanas:

- Bhí bliain ar leith ag árthaí taighde RV an *Celtic Explorer* agus RV an *Celtic Voyager*, a chaith 586 lá eolaíochta, faoi mar a thugtar chun solais thíos.
- Rinne Ardseirbhísí Léarscáilithe, i gcomhar lenár gcomhpháirtithe, GSI, léarscáiliú ar bhreis agus 2,877 km² de ghrinneall na farraige sa Mhuir Cheilteach i rith 87 lá árthaigh a leithdháileadh agus gníomhaíocht bheisluacha.
- Ar dhul chun cinn suntasach ar ghníomhaíocht aigéaneolaíochta ag an bhFoireann Seirbhísí Aigéaneolaíochta, bhí gníomhaíochtaí samhaltaithe oibriochtúla nua, a sholáthair ionchur muirí mar chuid d'oiriúnú náisiúnta um athrú aeráide agus pleanáil maolaithe agus tionscadail nua fhéideartha atá cistithe ag an AE a fhorbairt.
- Ar cheann de na príomhbhuaiçpointí, bhí GO-SHIP trasatlantach ar a raibh an rath geal i rith Aibreán/Bealtaine ar RV an *Celtic Explorer* agus faoi stiúir na hÉireann (OÉ, Gaillimh agus Foras na Mara) inar ghlac foireann OSIS, bainistíocht tionscadal ina measc páirt mhór.
- Leanann foireann Sheirbhísí aigéaneolaíochta ag tacú leis an RTBM i dtreo a plean um Oiriúnú Earnála Muirí a ullmhú, agus suíonn siad ar an gCoiste um Oiriúnú Earnála Muirí agus an Foghrúpa Rialachais araon, a chomhordaíonn an RCGAT.
- Thacaigh an ROV Holland 1 agus trealamh eile, OSIS agus pearsanra Sheirbhísí Muirí P&O leis an gcuardach ar raic ar iarraidh héileacaptar Gharda Cósta na hÉireann, Tarrtháil 116 i rith Mhárta agus Aibreáin 2017.
- Bhí an fhoireann seirbhísí agus forbairt faisnéise an-ghníomhach i bpleanáil agus cur i bhfeidhm straitéise, Straitéis nua TF a shainiú, an Straitéis Sonraí a thabhairt isteach, tionscnaimh chomhtháthaithe sonraí a fhorbairt ar fud an Fhorais chun tacú le cláir MSP agus MSFD a fhorbairt, agus ionchur na n-earraí gaolmhara isteach i bpleanáil straitéise an Fhorais ina measc. Bhí an fhoireann gníomhach, chomh maith, i bhforbairt bhreise a dhéanamh ar choincheap Aigéan Digiteach na hÉireann chun go mbeadh teacht níos fearr ar shócmhainní digiteacha muirí na hÉireann le haghaidh seirbhísí poiblí, taighde agus nuálaíochta. I Nollaig 2016, bronnadh léas ar Fhoras na Mara don láithreán tástála chun tacú le tástáil a dhéanamh ar ghléasanna aigéin in-athnuaite ar cheathrú scála, braiteoirí muirí agus TFC.
- Lean OSIS le Faireachlann Chábla SmartBay, an t-ardán fomhuirí taighde mhuirí agus taispeána teicneolaíochta i gCuan na Gaillimhe a oibriú, agus lean sé le réimse fairsing seirbhísí a sholáthar

mar chuid dár gComhaontú Seirbhíse leis an SEAL. Cuireadh gléas fuinneamh tonnta SeaPower i ngníomh ag an láithreán go dtí Márta – agus ba é sin an chéad uair a cuireadh gléas ar cheathrú scála i ngníomh le roinnt blianta anuas.

Léiríonn an réimse fairsinge de sheirbhísí an-teicniúla a sholáthair OSIS tiomantas, gairmiúlacht, saineolas teicniúil, éiteas maith poiblí agus sárobair bhuine na foirne agus Foras na Mara níos fairsinge, na gcomhoibrithe agus na gconraitheoirí Táim ag tnúth le bliain thábhachtach eile ina ndéanfaimid éachtaí agus ina mbeidh buaicphointí gaolmhara in 2018, go háirithe maidir le cláir shonraí breisluacha a leagann béim ar chomhtháthú agus na straitéisí TF agus sonraí a chur chun cinn; breathnóireacht agus aeráid mhuiri; samhaltú muiro; tástáil teicneolaíochta agus breis luacha a chur le cláir INFOMAR.

An tUasal Michael Gillooly

Stiúrthóir: Seirbhísí Aigéaneolaíochta agus Faisnéise

Oibríochtaí Árthaí Taighde

Is é misean na foirne oibríochtaí taighde chun oibriú dhá ártach taighde Foras na Mara, RV an *Celtic Voyager*, RV an *Celtic Explorer* mar aon leis an bhFeithicil Chian- Rialaithe domhainuisce, an ROV Holland I a chomhordú agus a bhainistiú agus chun seirbhísí tacaíochta a chur ar fáil d'úsáideoirí na n-árthaí seo, lena n-áirítear ionstraimí agus seirbhísí tacaíochta innealtóireachta.

Bhí dianbhliain ghníomhaíochta ag na hárthaí in 2017 i ndiaidh gur cuireadh 586 lá eolaíochta i gcrích ar an dá ártach. Chuir an ROV Holland I trí shuirbhé eolaíochta i gcrích in 2017; ceann amháin a thit amach ar RV an *Celtic Explorer* agus dhá cheann ar an *ILV Granuaile*. Úsáideadh an ROV Holland I, chomh maith, chun tacú le cuardach a dhéanamh do raic ar iarraidh héileacaptar Gharda Cósta na hÉireann, Tarrtháil 116, i Márta/Aibreán 2017.

RV an Celtic Explorer

Chuir RV an Celtic Explorer 17 suirbhé i gcrích, agus thit tréimhsí tiomnaithe cothabhála amach ag tús agus deireadh na bliana. Ba shuirbhé monatóireachta aigéaneolaíochta agus comhshaoil i mBiochta na Gearmáine agus i Muir Bhailt chéad suirbhé na bliana. Bhí an t-ártach cairtfhostaithe ag an ártach Bundesamt für Seeschifffahrt und Hydrographie de chuid na Gearmáine. I measc na bpríomhoibríochtaí bhí teilgean CTD feadh rian réamhdhearbhaithe.

Le linn an dá mhí ina dhiaidh sin, tugadh faoi shuirbhéanna faoi stiúir Foras na Mara, suirbhé aigéaneolaíochta bliantúil ar Rocal, ceithre chéim an tsuirbhé ar thrál láimhinigh agus scoilteáin agus an suirbhé fuaimiúil ar fhaoitin gorm.

Príomh-bhuaicphointe de RV an *Celtic Explorer* a bhí i gcur i gcrích Chlár trasatlantach Imscrúduithe Hidreagrafacha Long-Bhunaithe an Aigéin Dhomhanda (GO-SHIP) i rith Aibreán/Bealtaine a baineadh amach tríd an gcur chuige comhoibritheach a bheartaítear i Ráiteas na Gaillimhe. Bhí an clár faoi stiúir eolaithe ó Foras na Mara agus OÉ, Gaillimh, agus áirítear leis comhpháirtíocht idirnáisiúnta le foirne ar bord ó Ceanada, an Ghearmáin, an Ríocht Aontaithe, agus SAM, anuas ar thacaíocht bhreise amach ón gcósta ó shaineolaithe sa Danmhairg agus sa Fhrainc. B'éard a bhain leis an suirbhé tomhais leanúnacha faoi bhealach a ghlacadh, seoltacht agus teocht sáile dromchla ina measc, feadh shuirbhé líne an A02. Gabhann líne an A02 ó imill na mBruach Mór, laistear de Newfoundland, chuig imeall scairbh na Mara Ceiltí amach ó dheisceart na hÉireann. Tugadh faoin suirbhé i gcaitheamh 27 lá.

I ndiaidh an turais thrasatlantaigh bhí chéad suirbhé an ROV Holland I in 2017, faoi stiúir an Dr Louise Allcock, OÉ, Gaillimh. Chistigh deontas Foras na Mara/Fhondúireacht Eolaíochta Éireann an suirbhé ar Acmhainní Géiniteacha Domhainfharraige um Shaothrú agus Caomhnú. Áiríodh le cuspóirí an tsuirbhé píosá scannáin fiseán ardghléine agus samplaí bitheolaíoch a bhailiú ag cúig láthair; dhá shuíomh shonracha ag an dá bhun de Chainneon Whittard; suíomh i gCainéal Gollum; suirbhé amháin i ngaireacht dhumhaí Belgica agus ceann amháin i gcainneoin beag gan ainm soir ó thuaidh de Mhuirbhíochta Porcupine.

I ndiaidh go ndearnadh an ROV a dhishlógadh, chuir an t-ártach tús leis an gcéad chéim (24 lá) de Shuirbhé Fuaimiúil Peiligeach

Scairbh larthar na hEorpa (WESPAS), faoi stiúir eolaithe an Fhorais agus úsáid á baint acu as teicnící fuaimiúla chun faisnéis faoi stoc sceite torcéisc a bhailiú feadh rian réamhdhearbhaith sa Mhuir Cheilteach. Ghlac an suirbhé sos chun cuairt a thabhairt ar Fhéile na Mara 2017 i gCathair na Gaillimhe, agus d'fháiltigh sí breis agus 9,000 cuairteoir chuig an ártach chun dul ar turais i gcaitheamh trí lá oscailte. Cuireadh tús leis an dara céim de shuirbhé WESPAS inar shín rian an tsuirbhé ó Ghaillimh go Cionn Mhálanna agus ó thuaidh go dtí Inse Ghall Sheachtrach i gcaitheamh 18 lá. Bhí i measc an lín foirne eolaíochta ceathrar foirne BBC a rinne taifeadadh ar phiosa scannáin an réimse leathain de bheatha mhuiri ar thángthas air i gcaitheamh an tsuirbhé trí seachtaine lena chraoladh ar *The One Show* in Eanáir 2018.

Cuireadh tús le chéad suirbhé INFOMAR RV an *Celtic Explorer* ag deireadh lúil agus bhain comhoibriú leis idir eolaithe agus an Lárionad um Léarscáiliú Cósta agus Aigéin/an Comh-Lárionad Hidreagrafach (CCOM/JHC) agus Ollscoil Dalhousie, Ceanada. Áiríodh leis an slógadh an próifíleoir ártach gluaisteach (MVP) lena chumasú sonraí níos réidh agus níos éifeachtúla i dtaobh ama de a fháil ó dhá chóras ilbhioma an ártach, ilbhioma uisce tanalachta EM2040 and ilbhioma domhainuisce EM302. Thit léarscáiliú ilbhioma amach sa Mhuir Cheilteach fad a bhí sondálaí fuaime EK60 na loinge agus Próifíleoir Reatha Doppler Fuaimiúil (ADCP) á bhfeidhmiú i gcomhthráth. Chuimsigh achar an tsuirbhé 1,280 km².

The vessel also completed a 39-day North Sea oceanographic survey under charter to BSH (Federal Maritime and Hydrographic Agency of Germany) before completing the second leg of the Celtic Sea INFOMAR survey in September, covering an area of 720 km².

Chuir an t-ártach na suirbhéanna bliantúla ar iasc grinnill agus ar scadán na Mara Ceilti i gcrích sular ghabh sé go clós A&P in Falmouth, Cornwall, go ndéanfaí aiseisteiú cúig bliana air, lenar áiríodh aonad nua SU92 a chur in ionad shondálaí fuaime iascaireachta SP70; ollchóiriú ar cheartaitheoir cheann an bháid agus cigireachtaí ar an gcóras tiomána, sa mhullach ar uasghrádú ar roinnt cábán.

RV an Celtic Voyager

Bhí RV an *Celtic Voyager* gnóthach i gcónaí i gcaitheamh 2017 i ndiaidh dó 41 suirbhé a chur i gcrích. I ndiaidh aiseisteiú, cuireadh tús leis an mbliain suirbhéanna go luath i bhFeabhra nuair a tugadh faoi 'Suirbhé Comhshaoil an Gheimhridh' bliantúil ina ndearnadh sampláil bheantach feadh na gcunta móra ar dheisceart agus iardheisceart na hÉireann. I Márta, cuireadh oiliúint mic léinn ar bun i gcalafor Chorcaí mar chuid de chlár SMART (Comhaontas Straitéiseach Muiri um Thaighde agus Oiliúint / Strategic Marine Alliance for Research and Training), anuas ar thrí lá mic léinn de chuid an NMCI.

Sheol an t-ártach ar ais go Gaillimh go dtabharfadh GMIT faoi oiliúint bhreise do mhic léinn air. I ndiaidh oiliúint mic léinn, d'aistrigh an t-ártach chuig gníomhaíochtaí geofisiceacha a thosaigh le suirbhé faoi stiúir Ollscoil na hÉireann, Má Nuad, 'MARA: Malin shelf sediment ReseArch'. Bhain trealamh seisimeach agus oibriochtaí ilbhioma leis an suirbhé anuas ar ghníomhaíochtaí fírice ón talamh amach ó Chionn Mhálanna. Thug

Coláiste na hOllscoile, Corcaigh (UCC) faoin suirbhé geolaíochta ina dhiaidh sin agus bhain sonraí seisimeacha a fháil leis sa Mhuir Cheilteach agus i Muir Éireann. Thug UCC faoi shuirbhé breise geolaíochta, chomh maith, ag deireadh lúil/tús Lúnasa amach ó Chuan an Fhóid Duibh. Áiríodh le cuspóirí shuirbhé lúil acmhainní gainimh mhianraigh a chainníochtú ag príomhláithreacha amach ó chósta thiar na hÉireann trí úsáid a bhaint as trealamh éagsúil suirbhé, crith-chroileacú, Day Grab agus spréachaire ina measc.

Go luath i mBealtaine, chuir an t-ártach suirbhé teilifíse Langolf faoin Uisce (UWTV) ar Chloicheáin thar ceann Institiúid na Fraince um Thaighde ar Shaothrú na Mara (IFREMER) i gcrích i mBá na Bioscáine don cheathrú bliain i ndiaidh a chéile. Thit an chéad cheann de dhá shuirbhé BLUEFish faoi stiúir Fhoras na Mara agus a bhí cistithe ag an AE amach ag deireadh na Bealtaine i Muir Éireann agus sa Mhuir Cheilteach. D'úsáid BLUEFish I an trealamh UWTV chun talamh muirín laistias de na Sailti agus laistias de Phort Láirge a aimsiú. I gcomhar leis, bailíodh samplaí planctóin trí úsáid a bhaint as ileangach. Leanadh ar aghaidh le taighde ar mhuirín i Meán Fómhair i rith BLUEFish II, inar baineadh úsáid as dreidireacht muirín chun eiseamail a bhailiú chun anailís flúirse a dhéanamh orthu.

Chuir an t-ártach gach ceann de na trí shuirbhé UWTV ar Chloicheáin de chuid FEAS i gcrích, tailte Porcupine ina measc, gan saincheist ar bith; agus baineadh cumhdach iomlán na n-aonad agus na dtailte feidhmiúla amach i gcaitheamh na dtrí shuirbhé.

Bhí beirt phríomheolaithe céaduaire ar RV an *Celtic Voyager* i rith shéasúr suirbhé an fhómhair. Ba shuirbhé bithgheoicimiceach iCrag an chéad cheann feadh chósta thiar na hÉireann faoi stiúir OÉ, Gaillimh ina raibh oibriochtaí ina raibh baint ag teilgean CTD agus imlonnú eangacha neostóin. Ba thuras taiscéalaíochta le haghaidh mamaigh mhuiri an tsuirbhé ina dhiaidh sin inar glacadh cur chuige ildisciplíneach i leith staidéar a dhéanamh ar mhiolta móra tumtha agus a ngnáthóg. Ba é an miol mór socach an príomhspeiceas a bhí á imscrúdú thart ar 150km amach ó Mhaigh Eo. I measc na n-oibriochtaí, bhí breathnóireacht ar mhamaigh mhuiri i gcomhar le hiascaireacht sa tsraith mhéisipheiligeach. Thit iascaireacht pheiligeach amach a dhoimhne le 356 m, an doimhneacht iascaireachta ba dhoimhne a chuir RV an *Celtic Voyager* i gcuntas. Ar cheann de na buaicphointí bhí ceithre ghrúpa ar leith de mhiolta móra socacha a thabhairt faoi deara, arb annamh a fheictear iad in uiscí Éireannacha.

Cuireadh deireadh leis na mbliain le suirbhé de chuid GMIT chun imscrúdú a dhéanamh ar dháileadh micríphlaistice i gCuan na Gaillimhe. Tugadh faoi mhodhanna fírice ón talamh, tráláireacht bioma agus oibriochtaí CTD chun cur chuige éiceachórais a chuimsiú i limistéar an tsuirbhé.

Árthaí Cairtfhostaithe agus an ROV Holland I

Ghlac an ROV *Holland I* páirt i dtrí shuirbhé thiomnaithe eolaíochta, ceann amháin ar RV an *Celtic Explorer* agus dhá cheann ar an ILV Granuaile cairtfhostaithe, a ghlac 49 lá suirbhé, ar an iomlán.

Cé go raibh RV an *Celtic Explorer* gnóthach ag tabhairt faoi na suirbhéanna fuaimiúla ar iascaigh, cuireadh an ROV *Holland I* ar bord an ILV *Granuaile* chun piosaí scannáin fiseán ardghléine agus samplaí geolaíochta a bhailiú le haghaidh turas taiscéalaíochta

faoi stiúir an Ollaimh Andrew Wheeler, UCC. Cuireadh tús leis an suirbhé 15 lá ó Ghaillimh i lár Mheithimh agus sheol sé chuig codanna de Cainneoin Bhanc Porcupine (codanna uachtaracha tuaisceartacha agus deisceartacha láir) chun codanna nach ndearnadh taiscéaladh orthu roimhe seo de na gnáthóga nua coiréalacha fuaraisce a fhiosrú.

Thit imscrúduithe amach, chomh maith, ag an gcainneoin ina aice, áit ar thug na Dumhaí Fáil le fios gurb ann do bhreis gnáthóga coiréalacha. Bhain úsáid a bhaint as dhá ionstraim nua ar *ROV an Holland I*, chomh maith, leis an suirbhé, druileáil carraige agus crith-chroileacóir ina measc. Baineadh amach agus sáraíodh cuspóirí piosa scannáin fiseáin ROV, agus chaith an ROV a mhéid le 79 uair an chloig ar ghrinneall na farraige. Bailíodh trí shampla dhéag de chrith-chroileacú ar a raibh croifhad uasta 1.09 méadar ó na dumhaí coiréalacha carbónáite fuaraisce agus na dríodair ghaolmhara feadh bhéal agus fhána an chainneoin. Cuireadh dhá dhruileáil charraige aghaidh aille i gcrích, chomh maith, agus úsáid á baint as an ROV *Holland I*. D'fhill an *ILV Granuaile* ar Ghaillimh an 29 Meitheamh le haghaidh Fhéile na Mara agus bhí an ROV *Holland I* ar taispeáint ar deic deiridh i rith an imeachta for-rochtana trí lá.

Cuireadh tús le suirbhé SeaRover an ROV ina dhiaidh sin ag tús lúil agus ba shuirbhé domhainuisce geoigineach é ar sceir amach ó chósta thiar na hÉireann a bhí faoi stiúir Fhoras na Mara. Comhoibriú a bhí sa suirbhé leis an tSeirbhis Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra (an SPNF). Tugadh faoi phiosa scannáin fiseáin ardghléine ag caoga suíomh agus thit samplaí amach ag tromlach mór na stáisiún siúd chomh maith.

Scéim na mBreathnóirí ar Árthai Eachtracha

Tugadh faoi thríocha a trí suirbhé ar árthai eachtracha taighde mhuiri in uisci na hÉireann in 2017. Tá faomhadh iomlán ag an RV *Corystes* ó Thuaisceart Éireann chun feidhmiú in uisci na hÉireann agus rinne sé 15 cinn de na suirbhéanna seo. As na 18 suirbhé eile, rinne árthai ó na tiortha seo leanas iad: an Ríocht Aontaithe (10), an Fhrainc (1), an Iorua (2), an Spáinn (1), an Danmhairg (3), agus an Ghearmáin (1). Chuir Foras na Mara naonúr breathnóirí Éireannacha, céimithe a bhain a gcáilíocht amach le déanaí san eolaíocht mhuiri an chuid ba mhó díobh, ar shuirbhéanna ar árthai eachtracha agus cuireadh 171 lá ar muir, ar an iomlán, i gcrích.

Seirbhísí Ard-Léarscáilithe

Sholáthair foireann Sheirbhísí Ard-Léarscáilithe (AMS) comhordú suirbhé, sonraí, taighde agus forbairt oibriochtúil, anuas ar thacaíocht chomhairleach, go himmheánach laistigh d'Fhoras na Mara, agus don tionscal, rialtas agus páirtithe leasmhara poiblí, in Éirinn, agus go hidirnáisiúnta araon.

Rinneadh forbairt bhreise ar an gcur chuige straitéiseach a d'fhorbair AMS do ghníomhaíochtaí léarscáilithe amach ón gcósta INFOMAR atá cistithe ag an RCGAT i gcomhpháirtíocht le Suirbhéireacht Gheolaíochta na hÉireann, agus táthar ag glacadh leis anois le haghaidh oibriochtaí cladaigh agus cósta. Feabhsaíodh agus fairsingíodh tuairiscíú ar dhul chun cinn i measc sheastáin oibriochtúla, sonraí agus bheirsluacha INFOMAR agus bronnfaidh sé trédhearcacht ar aschur cláir do thairbhíthe féideartha. Ach go háirithe, féadfaidh riachtanais náisiúnta monatóireachta, bhainistíochta, phleanála riachtanais

agus tosaíochtaí ailíniú níos fearr a dhéanamh le pleananna, gníomhaíochtaí agus aschur INFOMAR.

Mar chuid de chlár Saothraithe Breisluacha INFOMAR, chomhordaigh agus thacaigh an fhoireann le gníomhaíochtaí taighde, oiliúna, oideachais, for-rochtana agus taighde agus forbartha fiontair bheaga agus mheánmhéide. Rinneadh dul chun cinn, chomh maith, chun inrochtaineacht sonraí cláir a fhorbairt, agus forbraíodh comhéadain nua chairtíthe agus sonraí chun íoslódáil nó anailís dhíreach ar líne a shimpliú. B'éard a bhain le hoibriochtaí suirbhé INFOMAR 13,182km de shonraí agus léarscáilíú ilbhíoma thar bhreis agus 2,877 km² de ghrinneall na farraige sa Mhuir Cheilteach i rith 87 lá árthaigh a leithdháileadh.

Clár 1 – Sonraí a Fháil, a Bhainistiú agus a Thuiscint

Go hoibriochtúil, dhirigh AMS go príomha ar thacú le gníomhaíocht suirbhé ar ghrinneall na farraige de chuid INFOMAR i Muir Éireann, agus ar léarscáilíú amach ón gcósta sa Mhuir Cheilteach. Fuarthas sonraí suirbhé ilbhíoma, chomh maith, a thacaigh leis an nGarda Cósta agus leis an Aonad um Imscrúdú Aerthionóiscí, chun cabhrú leis an iarracht chuardaigh agus tarrthála le haghaidh R116 amach ó chósta Mhaigh Eo. Tacú le riachtanais náisiúnta mhonatóireachta agus bhainistíochta iascaigh agus comhordaíodh agus tugadh faoi chlár tábhachtach léarscáilithe gnáthóg sceire ROV, SeaRover, feadh imeall na scairbhe ilchríche thiar. Cistithe ag an CEMI agus an SPNF, tugadh faoi i gcomhoibriú le GSI, agus foirne FEAS agus oibriochtaí ártach taighde an Fhorais agus an SPNF, le tacaíocht bhreise ó Ollscoil Plymouth agus AQUAFAC International Services Ltd. Go nuálach, baineadh triail rathúil as ciantacaíocht léarscáilithe oifigbhunaithe in 2017, a d'éascaigh traschrios suirbhé thrasatlantaigh ar ghrinneall na farraige, anuas ar ilbhíoma a fháil ar imeall scairbh agus cainneoin fhomhuiri an iardheiscirt, mar thacaíocht le tionscnamh taighde faoi stiúir OÉ, Gaillimh agus cistithe ag SFI.

Clár 2 – Comhtháthú agus Malartú Sonraí

- Rinneadh próiseáil iomlán ar 85 faoin gcéad de shonraí bataiméadrachta INFOMAR 2017 a fuarthas ar bord RV an *Celtic Explorer* agus RV an *Celtic Voyager*, agus tá an fuilleach le cur i gcrích i ráithe 1 2018.
- Cuireadh i gcrích táirgeadh na dteimpléad cairte don tsraith scála 1:100,000 de chairteacha INFOMAR d'achar iomlán uisci cósta na hÉireann, agus cuirfear an t-ábhar iontu de réir mar a bhíonn sonraí breise ag teastáil.
- Gineadh comhrianta digiteacha bataiméadrachta INSPIRE agus is féidir iad a íoslódáil anois trí IWDDS INFOMAR (Seirbhis Íoslódála Gréasáin).
- Forbraíodh Seirbhísí Tileanna INFOMAR agus tá siad inrochtana anois trí Aigéan Digiteach d'fhorbróirí lena n-ionghabháil mar bhunléarscáileanna. Taispeántar ar na tileanna gréasáin mear-rochtana seo bataiméadracht scáthaithe faoisimh le comhrianta. Tá tileanna cúlscaipthe á bhforbairt faoi láthair, chomh maith, chun faisnéis tháscach faoi chruas ghrinneall na farraige a sholáthar.
- Cuireadh ábhar i bhfréamhshamhail chomhéadain léarscáile nuafhorbartha le haghaidh rochtain ar fhardal ar longbhrísteacha agus 3D.

- Tá sonraí faoi léarscáiliú gnáthóige á dtiomsú ó roinnt foinsí, agus tá léarscáileanna gnáthóige agus rangaithe ghrinneall na farraige á bhforbairt chun cur le tuairisciú INFOMAR, EMODnet, OSPAR, MSFD agus na Treorach maidir le Gnáthóga.
- Rinneadh forbairt bhreise ar Uirlis Phleanála Suirbhé GIS-bhunaithe ar líne le haghaidh phleanáil suirbhé allamuigh INFOMAR, a chorpraíonn tacair shonraí iolracha a theastaíonn chun cabhrú le lóistíocht agus beartú tosaíochta iarrachta.

Clár 3 – Saothrú Breisluacha

Bhí Ard-Seirbhísí Léarscáilithe ag tabhairt faoi agus ag tacú le comhoibriú tábhachtach taighde idirnáisiúnta agus Éireannaigh, fad a bhí tacaíocht forbartha oideachais, oiliúna agus acmhainneachta á soláthar. Trí pháirt a ghlacadh sa ghrúpa oibre Idirnáisiúnta um Léarscáiliú Ghrinneall na Farraige agus i dtionscnaimh idirnáisiúnta a bhain le léarscáiliú ghrinneall na farraige agus gnáthóige, aithnítear agus cuirtear in iúl ról na hÉireann i léarscáiliú ghrinneall na farraige agus sa teicneolaíocht ghaolmhar. Tá coinne leis go dtiocfaidh deiseanna breise gaoimhara chun solais.

- Rannchuidíodh le dhá thogra tionscadal taighde iomaíoch Chéim 1 faoi INTERREG VA agus Clár Comhoibrithe na hÉireann-na Breataine Bige (MarPAMM, e-INSIST). Tá togra tionscadail Horizon 2020 á dhréachtú faoi láthair agus tá sé le seoladh ar aghaidh i ráithe 1 2018. Tá obair chlár ar thionscadail DGMARE ProAtlantic agus Ghnáthóga Ghrinneall na Farraige EMODnet ar bun, agus baineadh gníomhaíochtaí móra tiomsaithe sonraí amach in 2017.
- Óstáladh taighdeoirí agus mic léinn ó Ollscoil New Hampshire agus Charleston, SAM, agus ó chlár oiliúna Scoil Mhara SMART na hÉireann a chomhordaigh GMIT ar shuirbhéanna INFOMAR. Óstáladh mic léinn Mháistreachta GIS DIT ó oifig Hidreagrafach Ómanach do shocrúcháin oibre oifighbunaithe, agus cuireadh oiliúint ar scoláirí na hidirbhliana i rith sheachtain na hidirbhliana. Rinneadh cuir i láthair réamheolais a chur ar fáil do mhic léinn eolaíochta agus innealtóireachta in Institiúid Teicneolaíochta Shligigh, Institiúid Teicneolaíochta Phort Láirge agus Institiúid Teicneolaíochta Thrá Lí, anuas ar Ollscoil na Banríona, Béal Feirste.
- Tacáidh le himeachtaí agus gníomhaíochtaí forleathana líonraithe agus for-rochtana poiblí, taispeántáin ina measc ag Taispeántas Eolaithe Óga agus Teicneolaíochta BT, Féile na Mara 2017, agus d'óstáil Féile Teicneolaíochta agus Eolaíochta na Gaillimhe saineolaithe léarscáilithe idirnáisiúnta, Stiúrthóir Oifig um Shuirbhé Cósta an NOAA, agus cuir i láthair ag comhdhálacha agus ceardlanna éagsúla, Comhdháil Idirnáisiúnta na gCoiréal Fuaruisce ina measc.

Seirbhísí Aigéaneolaíochta

Príomhghníomhaíocht don fhoireann seirbhísí aigéaneolaíochta, i gcomhoibriú le comhghleacaithe san fhoireann seirbhísí agus forbairt faisnéise agus MEFS, a bhí i gcur i gcrích rathúil shuirbhé A02 GO-SHIP ó St John's Nova Scotia go Gaillimh. Tá de chuspóir Chlár Imscrúduithe Hidreagrafacha Longbhunaithe an Aigéin Dhomhanda (GO-SHIP) na hathruithe a dhoiciméadú a tháinig ar fhardail teasa, fionnuisce, charbóin, ocsaigine, chothaitheach

agus rianairí neamhbhuana, a chumhdaíonn na himchuacha aigéin ó chósta go cósta nó ó chósta go hoighear, agus sampláil a dhéanamh a dhoimhne atá an t-aigéan. Ba é seo an chéad uair a bhí náisiún beag faoi stiúir a leithéid de shuirbhé, atá costasach, atá éilitheach i dtaobh cúrsaí lóistíochtúla agus óna dteastaíonn foirne pearsanra ar a bhfuil ardoiliúint agus trealamh speisialaithe. Trí chomhoibriú de shaineolas, acmhainní agus cistiú idirnáisiúnta a thabhairt le chéile ar aon dul le meanma Ráiteas na Gaillimhe, chinntigh Éire go mbainfí toradh an-rathúil amach agus chuir sí lena hinfheictheacht i measc an phobail bhreathnaithe aigéin.

Chuir an fhoireann seirbhísí aigéaneolaíochta ní ba mhó lena n-iarrachtaí breathnóireachta trí bheith mar bhall gníomhach de Cholún Ildisciplíneach Uisce agus Ghrinneall Farraige na hEorpa (EMSO) agus de Chuibhreannais Bhonneagair Thaighde Eorpacha (ERICanna) na hEorpa-Argo. I Samhain, ghlac Éire le leas-chathaoirleacht Bhord Bainistíochta na hEorpa-Argo agus d'éirigh leis an bhfoireann trí bhleainí a chur i ngníomh agus soláthraíodh chéad bhleainí bithgheoiceimiceach Argo na hÉireann a chuir deiseanna nua ar fáil do bhailiú agus anailís sonraí. Ba léir gur thaispeántáin ar a raibh an-tóir i rith Fhéile na Mara 2017 bleainí taispeántais Argo anuas ar an bhFaoileoir a athchóiríodh le déanaí. Chuir ERICanna EMSO agus na hEorpa-Argo araon ar chumas Fhoras na Mara chun cistiú a ghíarail trí chlár H2020.

Rinne an fhoireann fuinneamh aigéin na saoráidí tástála agus taispeántais a bhainistiú ag an láithreán tástála fuinneamh aigéin ar cheathrú scála i gCuan na Gaillimhe agus leanadh ar aghaidh le próiseas iarratais an léasa urthrú agus soláthraíodh seirbhís leanúnacha oibríochtúla ag láithreáin tástála fuinneamh aigéin Bhéal an Mhuirthead agus Westwave faoi Chomhaontú Seirbhíse leasaithe le hÚdarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann.

Deonáidh léas nua 35 bliain do Láithreán Tástála Fuinnimh Mhuirí agus In-Athnuaithe Chuan na Gaillimhe an 15 Nollaig 2017 agus éascóidh seo leanúint ar aghaidh le gníomhaíochtaí in earrach 2018 agus is iomaí forbróir leasmhar atá ann atá díocasach leis an láithreán a chur chun feidhme.

Lean an Fhaireachlann Chábala le an-chuid sonraí a sholáthar agus suiteáladh scáileáin i bpríomhláithreáin phoiblí ar nós Mhúsaem na Gaillimhe agus Uisceadán na Gaillimhe, a sholáthair an deis chun breathnóireacht aigéin garchladaigh a fheiceáil ar bun. Soláthraíonn an Fhaireachlann Chábala ardán do réimse ilchineálach tionscadail taighde agus éascaíonn sí monatóireacht comhshaoil, agus aithneofar i go luath mar Nód Réigiúnach ERIC EMSO. Tá pleananna ar bun lena chinntiú go ndéanfar saothrú breise ar mhóracmhainn na faireachlainne i rith 2017.

Leanann an fhoireann samhaltaithe ag dul i méid mar fhreagairt do riachtanas méadaitheach dá seirbhísí. Áirítear leo seo Seirbhís Monatóireachta Comhshaoil Mhuirí (CMEMS) a sholáthar do réigiún na hÉireann-na Bioscáine-na hIbéire mar chuid de chuibhreannas Ionad Réamhaisnéise Muirí na hÉireann-na Bioscáine-na hIbéire (IBI-MFC). Tá Foras na Mara freagrach as an tseirbhís réamhaisnéise muirí bithgheoiceimicí a sholáthar. Leanann an fhoireann le réamhaisnéisí agus siarthástálacha rialta aigéin, toinne agus borradh stoirme atá ar fáil gan stró a sholáthar d'úsáideoirí deiridh i bhForas na Mara agus taobh amuigh de. Leanann siad ar aghaidh, de bheis air sin, le tacú leis an tseirbhís agus i a forbairt le haghaidh thionscnamh idirghníomhaireachta Tarrthála agus Cuardaigh Chuan na Gaillimhe agus soláthraíonn siad comhairle agus eolas leanúnach don Gharda Síochána, an Biúró nuabhunaithe Náisiúnta um Imscrúdú Daoine ar Iarraidh ina measc.

Leanadh go dian dícheallach le hobair ar an iomaí clár reatha atá cistithe ag an AE, AtlantOS (Optamú agus Feabhsú Chórais Breathnóireachta Chomhtháite an Aigéin Atlantaigh); COOP+ (Comhoibriú Bonneagair Thaighde chun dul i ngleic le dúshláin dhomhanda sa réimse comhshaoil); EMSOdev (Faireachlann Grinnill Ildánaigh na hEorpa); JERICO-Next (I dtreo Comh-Bhonneagar Taighde d'Fhaireachlanna Cósta) agus seicphointí imchuach farraige ProAtlantic Líonra Breathnóireachta agus Sonraí Mara na hEorpa (EMODnet) ina measc.

Mar thoradh ar sholáthar ardchaighdeán seo na gclár atá cistithe ag an AE, bhí bliain an-rathúil ag foireann iomlán sheirbhísí aigéaneolaíochta i dtaobh cistiú tionscadail nua AE a bhaint amach. Beidh an fhoireann samhaltaithe ag cur le trí thionscadal nua INTERREG i Limistéar an Atlantaigh (CleanAtlantic, iFADO, MyCoast) agus tionscadal COMPASS INTERREG VA. I measc na dtionscadal nua bonneagair eile, bhí EMSO-LINK agus Maritec-X H2020 agus tionscadal JPI Climate ERA4CS CoCliME, atá comhordaithe ag Foras na Mara, ar cuireadh tús leis i Meán Fómhair. Tá foireann OS ag tabhairt tacaíocht bhreise do thionscadal PRIMROSE Atlantach INTERREG atá comhordaithe ag MEFSS agus do thionscadal H2020 TAPAS atá faoi stiúir FEAS.

Tá an fhoireann gníomhach i gcónaí i gCóras Breathnóireachta Aigéin Dhomhanda na hEorpa (EuroGOOS), Córas Oibríochtúil Réigiúnach Aigéaneolaíochta na hÉireann-na Bioscáine-na hIbéire (IBIROOS), Córas Oibríochtúil Aigéaneolaíochta Scairbh Iarthuaisceart na hEorpa (NOOS), agus le sonraí a sholáthar ó chúrsaí bhliantúil Aeráid Aigéin Umar Rocal do Ghrúpa Oibre ICES maidir le Hidreagrafaíocht Aigéanach.

I gcaitheamh 2017, tá athrú aeráide agus a thionchar le feiceáil níos minice ar an gclár náisiúnta i dtaobh beartais agus feachtas phoiblí araon. Leanann foireann tacú leis an RTBM i dtreo a plean um Oiriúnú Earnála Muirí a ullmhú, agus suíonn siad ar an gCoiste um Oiriúnú Earnála Muirí agus an Foghrúpa Rialachais araon, a chomhordaíonn an RCGAT. Spreag Foras na Mara iarrachtaí méadaitheacha, chomh maith, i dtreo comhordú náisiúnta gníomhaíochtaí a bhaineann leis an aeráid i measc príomhranna agus gníomhaireachtaí trí phlé rialta ardleibhéil agus teicniúla agus taighde aeráide a chomhchistiú chun dul i ngleic le príomhriachtanais náisiúnta. Déanfar gné níos tábhachtaí i gcónaí den obair d'athrú aeráide laistigh d'fhoireann Sheirbhísí Aigéaneolaíochta, agus ar fud an Fhorais de réir mar a dhruideann 2018 linn.

Seirbhísí agus Forbairt Faisnéise

Déanann foireann Sheirbhísí agus Forbairt Faisnéise an bonneagar TFC agus sonraí a fhorbairt agus a bhainistiú ar fud Foras na Mara chun ardán daingean oibríochtúil a sholáthar. Leanann an fhoireann, chomh maith, le hacmhainní nua teicniúla a fhorbairt agus tacú le feabhsúcháin ar sholáthar seirbhíse Foras na Mara.

In 2017, bhí an fhoireann an-ghníomhach i bpleanáil agus cur i bhfeidhm straitéise, Straitéis nua TF a shainiú, an Straitéis Sonraí a thabhairt isteach agus ionchur na n-earraí gaolmhara isteach i bpleanáil straitéise an Fhorais ina measc. Bhí an fhoireann gníomhach, chomh maith, i bhforbairt a dhéanamh ar choincheap Aigéan Digiteach na hÉireann chun go mbeadh teacht níos fearr ar shócmhainní digiteacha muirí na hÉireann le haghaidh seirbhísí poiblí, taighde agus nuálaíochta.

Tacaíocht Oibríochtúil

D'fhreastail foireann Sheirbhísí agus Forbairt Faisnéise ar bhreis agus 2,100 iarraidh ar thacaíocht inmheánach a chuimsigh crua-earraí, bogearraí agus bainistíocht sonraí, agus thug siad faoi réimse d'oilíúint inmheánach. Mar gheall ar an mbagairt mhéadaitheach chibearshlánda agus an Rialachán Ginearálta um Chosaint Sonraí (an RGCS) a thiocfadh i bhfeidhm go luath, dhirigh an fhoireann, chomh maith, ar na riachtanais oibríochtúla athraitheacha seo a athbhreithniú agus a chur i bhfeidhm.

Tugadh tacaíocht cláir do Bhailiú Sonraí lascaigh, cláir INFOMAR agus Fuinneamh Aigéin Mhuirí, agus na gníomhaíochtaí timpeallachta muirí agus próiseála sonraí agus anailíse spásúlachta.

Comhordaíonn an fhoireann seirbhís iarrata ar shonraí Foras na Mara, chomh maith, a phróiseáil 175 iarraidh ar shonraí de láimh in 2017, arb ionann sin agus méadú 28 iarraidh ar 2016.

Tá inrochtaineacht ar shonraí Foras na Mara ag dul i méid fad a chuirtear níos mó sonraí ar fáil ar líne trí láithreáin ghréasáin, <http://atlas.marine.ie>; <http://data.marine.ie>; agus www.oceanenergyireland.ie ina measc. Thug 44,000 úsáideoir cuairt ar na láithreáin ghréasáin seo in 2017. Rud lenar bhain suntas ar leith a bhí sa mhéadú tobann faoi dheich a tháinig ar an úsáid a baineadh as www.digitalocean.ie ar an lá a tháinig iar-Huracán Ophelia i dtír.

Gníomhaíocht Tionscadal

Bhí baint ag foireann Sheirbhísí agus Forbairt Faisnéise le réimse tionscadal, acmhainneacht nua a fhorbairt do chórais bhainistíochta sláinte éisc, uasghrádú ar láithreán HABS agus uasghráduithe tábhachtacha bonneagar freastalaí agus gréasáin ina measc.

Rinneadh forbairt in 2017, chomh maith, ar choincheap Aigéan Digiteach na hÉireann, agus tá bealaí nua anois ann chun teacht ar fhaisnéis, sonraí fíor-ama ina measc ó shonraí shamhail faireachlainne Chuan na Gaillimhe do chuardach agus tarrtháil, agus ard-léirshamlú sonraí, sonraí ó chlár suirbhé INFOMAR ar ghrinneall na farraige ina measc.

Príomhchlár a bhí i gcur i bhfeidhm Straitéis nua Sonraí Foras na Mara chun tacú le forbairt acmhainní sonraí laistigh den Fhoras a fhad le 2020. Tacóidh an obair seo le clár nua thraseagraíochta, rochtain ar shonraí lena n-athúsáid, anuas ar rialachas agus bainistíocht fheabhsaithe sonraí.

Bhí an fhoireann gníomhach, chomh maith, i dtionscadail AE, ar nós líonraí sonraí AE EMODNET agus SeaDataCloud, tionscadal COMPASS INTERREG a d'oibrigh chun acmhainní bainistíochta agus seirbhíse sonraí a chomhordú le comhpháirtithe i dTuaisceart Éireann agus in Albain. Leanaimid ag oibriú le INSIGHT-NUI Galway ar thionscadal OpenGovIntelligence a dhéanfaidh teicneolaíochtaí nasctha sonraí a ghiorrúil le haghaidh sonraí aigéaneolaíochta.

Beartais, Nuálaíocht agus Tacaíocht Taighde

Ráiteas an Stiúrthóra »

Glacann Seirbhísí Beartais, Nuálaíochta agus Tacaíochta Taighde (PIRS) le príomhról i dtacú le agus i gcur chun cinn taighde agus nuálaíochta muirí laistigh d'Fhoras na Mara agus ar leibhéal náisiúnta agus idirnáisiúnta. Laistigh den Fhoras, tacaíonn PIRS le foirne taighde ó limistéir sheirbhíse eile a thugann faoi thaighde go gníomhach, chun comhpháirtíochtaí láidre taighde a chruthú, chun tograí taighde ardchaighdeán a fhorbairt agus chun na riachtanais tuairiscithe airgeadais agus riaracháin a bhainistiú thar ceann rannpháirtithe Fhoras na Mara.

Ar leibhéal náisiúnta, comhordaíonn PIRS forbairt comhairle agus ionchuir lena chinntiú go bhfuil straitéisí agus beartais náisiúnta taighde chomh hailínithe sin agus is féidir i dtaobh spriocanna *Fheidhm a Bhaint as Saibhreas ár nAigéin agus Phlean Náisiúnta Taighde agus Nuálaíochta Muirí 2017-2021*. Mar thacaíocht leis seo, déanann agus comhordaíonn PIRS anailís bheartais, tuar tionscail, agus cuireann sé le forbairt straitéise d'Fhoras na Mara agus go náisiúnta.

Bainistíonn PIRS clár um chistiú taighde seachtrach an Fhorais, cuireann sé gairmeacha taighde agus forbartha acmhainní i bhfeidhm atá ailínithe go straitéiseach i gcaitheamh na bliana agus bainistíonn sé thart ar infheistíocht chaipitil ar fiú thart ar €10 milliún é faoin mBeart um Thaighde Muirí.

Ina theannta sin, óstálann nó comhordaíonn PIRS rannpháirtíocht an Fhorais ag fóraim bheartas eolaíochta idirnáisiúnta chun comhoibriú taighde idirnáisiúnta agus tionchar na hÉireann a uasmhéadú ar chlár thaighde idirnáisiúnta. Thar ceann an Fhorais, solátharíonn PIRS seirbhísí chun tacú le pobal taighde mara agus mhuirí na hÉireann chun an rath a bhíonn orthu a uasmhéadú chun cistiú taighde idirnáisiúnta a bhaint amach.

I measc phríomhbhuaicphointí limistéar Sheirbhíse PIRS, bhí:

- Seoladh na *Straitéise Náisiúnta Nuálaíochta agus Taighde Mhuirí (2017-2021)* ag an Aire Michael Creed ag Cruinniú Mullaigh Shaibhreas ár nAigéin i Meitheamh.
- Bhainistigh an Oifig Taighde agus Forbartha infheistíochtaí nua arbh fhiú €8.26 milliún iad a bronnadh in 2017 faoi Chlár Taighde Mhuirí Fhoras na Mara.
- I Samhain, d'fhógair an tAire Creed dámhachtainí cistithe €2.5 milliún do 14 Institiúid Ardoideachais agus cúig FBM le haghaidh saintrealamh taighde agus bonneagar beag.
- Bronnadh beagán faoi bhun €7 milliún ar thaighdeoirí Éireannacha muirí de chistiú *Horizon 2020*.

Tugtar cuntas níos mionsonraithe thíos ar dhul chun cinn agus éachtaí breise. I ndiaidh glacadh le post Stiúrthóir PIRS i Lúnasa 2017, léirim ómós do mo réamhtheachtaí, an tUasal John Evans, a d'éirigh as in Iúil. Stiúir an tUasal Evans foireann PIRS chun an iomaí rath a bhaint amach a dtugtar cuntas orthu anseo, agus is ann go fóill do leagáid thréan éachtaí ón iomaí bliain a chaith sé le Foras na Mara. Guím gach rath air amach anseo agus táim ag tnúth le cur lena chuid oibre agus le sárobair mo chomhghleacaithe in PIRS in 2018 agus ina dhiaidh sin.

An tUasal Niall McDonough

Stiúrthóir: Beartas, Nuálaíocht agus Tacaíocht Taighde Support

Tacaíocht Beartais

Ar cheann de na rudai ba mhó ar thug PIRS tús áite dó ná cur i gcrích agus faomhadh *Straitéis Náisiúnta Nuálaíochta agus Taighde Mhuirí (2017-2021)* ag an rialtas, a sainaithníodh mar phríomhghníomh cumasaithe i bplean comhtháite muirí na hÉireann, *Feidhm a Bhaint as Saibhreas ár nAigéin*. I ndiaidh athbhreithniú a dhéanamh ar aiseolas a fuarthas trí chomhairliúchán poiblí i Nollaig 2016, tugadh an Straitéis chun críche agus d'fhoilsigh an tAire Creed í i rith Chruinniú Mullaigh Shaibhreas ár nAigéin i Meitheamh. Soláthraítear sa straitéis creat do mhaoinitheoirí taighde chun measúnú a dhéanamh ar thionchar na hinfheistíochta taighde i dtéamaí taighde muiribhunaithé agus an toradh is dóchúil a bhainfidh an Stát aisti. Tá sé in ainm is a chinntiú, chomh maith, go mbíonn ar chumas thaighdeoirí na hÉireann dul san iomaíocht ar leibhéal idirnáisiúnta agus páirt iomlán a ghlacadh i dtionscadail taighde thrasnáisiúnta mar thoradh ar an tacaíocht a thugann an Stát do thaighde muirí.

Tá cúig théama dhéag taighde, Fuinneamh, Iompar agus Bithéagsúlacht agus Bithacmhainní ina measc cuimsithe sa Straitéis. Bhí gach ceann díobh seo mar ábhar athbhreithnithe mhionsonraithe ar an acmhainn taighde in Éirinn, agus ar na bearta a theastaíonn chun seo a ardú chun freastal ar riachtanais taighde straitéisí náisiúnta, ar nós *Food Harvest 2025* agus an Páipéar Bán Fuinnimh, *Aistriú na hÉireann chuig Todhchaí Fuinnimh Ísealcharbóin 2015-2030*. Glacadh an cur chuige seo lena chinntiú go bhfuil an Straitéis dírithe ar thaighde feidhmeach agus bunaithe ar éileamh, agus a aithint, i gcomhthráth, an tábhacht a bhaineann le córas taighde mhuirí atá go hiomlán feidhmiúil a chuimsíonn taighde bunúsach, taighde feidhmeach agus úsáid aistritheach a bhaint as aschur taighde.

In 2017, lean PIRS le seirbhísí a sholáthar do Bhiúró an Ghrúpa Comhordaithe Mhuirí. Áiríodh leis seo tacú le Cruinniú Mullaigh bliantúil Shaibhreas ár nAigéin a cuireadh ar bun ag OÉ, Gaillimh mar chuid de chlár imeachtaí Fhéile na Mara 2017. I gcomhthráth leis na gCruinniú Mullaigh, chomh maith, chabhraigh PIRS leis an *Athbhreithniú Bliantúil ar Dhul chun Cinn Fheidhm a Bhaint as Saibhreas ár nAigéin* a fhoilsiú. Thacaigh PIRS le cur i bhfeidhm an Bheartais Chomhtháite Mhuirí (IMP) in Éirinn, chomh maith, trí láithreán gréasáin agus ardán meán sóisialta tiomnaithe a óstáil agus a chothabháil. Oibríonn PIRS, chomh maith, le grúpaí seirbhíse laistigh den Fhoras. Thacaigh PIRS, chomh maith, leis an RTBM agus le comhghleacaithe ar chlár oibre faoi 'Tosaíocht 6 an Aontais – Cothú agus Cur i bhFeidhm an IMP' de chuid an CEMI i bhfás gorm agus pleanáil spásúlachta mhuirí.

Chuir PIRS go gníomhach le roinnt plé ar bheartas taighde náisiúnta. Príomhábhar a bhaineann leis seo is ea rannpháirtíocht i nGrúpa Nuálaíochta 2020, a d'óstáil an Roinn Gnó, Fiontair agus Nuálaíochta (an RGFN). In 2017, thug an RGFN faoi phróiseas mionsonraithe chun cleachtadh um Beartú Tosaíochta Taighde Náisiúnta 2012 a athnuachan. Thar ceann Fhoras na Mara, chuidigh PIRS ag go leor céimeanna den phróiseas lena chinntiú go ndearnadh na príomhspríocanna nuálaíochta a leagtar amach i Saibhreas ár nAigéin agus sa *Straitéis Náisiúnta Nuálaíochta agus Taighde*

Mhuirí a leabú sa chreat nua um beartú tosaíochta. Soláthróidh an rialtas an leagan deiridh go luath in 2018.

Lean PIRS ag cistiú agus ag oibriú leis an Aonad Taighde Mhuirí (SEMRU) in OÉ, Gaillimh ar bhailiú agus anailís leanúnach a dhéanamh ar shonraí geilleagracha atá dírithe ar gheilleagar aigéin na hÉireann a luacháil. Soláthraíonn taighde SEMRU treochtaí i measc 13 earnáil mhuirí d'Fhoras na Mara agus don lucht déanta beartas. Léiríonn aschur an taighde, i gcaitheamh na tréimhse ó 2014 go 2016, tháinig méadú 23 faoin gcéad ar láimhdeachas, méadú 20 faoin gcéad ar oll-bhreislach (GVA) agus méadú 10 faoin gcéad ar fhostaíocht gheilleagar aigéin na hÉireann.

An Oifig Taighde agus Forbartha

Bhainistigh an Oifig Taighde agus Forbartha infheistíochtaí nua arbh fhiú €8.26 milliún iad a bronnadh in 2017 faoi Chlár Taighde Mhuirí Fhoras na Mara: €2.68 milliún d'am loinge ar na hárthaí taighde agus an fheithicil chianoibrithe (ROV) agus €5.58 milliún ar thionscadail taighde nua (soláthraítear sonraí iomlána in Aguisín 1).

Chistigh an infheistíocht am loinge na hárthaí taighde agus an ROV do thaighde ildisciplíneach muirí agus an oiliúint mic léinn in uisce na hÉireann agus níos faide i gcéin. Faoi gclár, tugadh tacaíocht do 68 lá i dtaobh taighde, 98 lá le haghaidh tacaíocht beartais agus soláthraíodh 57 lá le haghaidh oiliúna ar bord RV an *Celtic Explorer* agus RV an *Celtic Voyager*.

Tugadh faoi chlár chomhchistithe le SFI agus an GCC/Met Éireann trí infheistíochtaí €0.9 milliún agus €0.1 milliún, faoi seach. Soláthraítear i gclár SFI pointe tosaigh d'phríomh-imscrúdaitheoirí chun cistiú breise a ghairil trí Horizon 2020 agus babhtai amach anseo de chistiú náisiúnta. Cuirfidh tionscadal comhchistithe an GCC/Met Éireann ar stádas aeráide na hÉireann le Plean Maolaithe um Athrú Aeráide na hÉireann. Ghlac Foras na Mara páirt, chomh maith, i ngairmeacha faoi chlár ERA-NETs for MarTERA and BioDiversa de chuid Horizon 2020 an AE. Cisteofar na gairmeacha seo in 2018.

Seoladh gairm cistithe call chun tacú le hinfheistíocht i Saintrealamh Taighde Mhuirí i mBealtaine. Dearadh an ghairm seo chun díriú ar bhearna i dtrealamh taighde mhuirí agus cistiú bonneagair bhig arb ann di idir tacaíochtaí atá ar fáil d'Institiúidí Ardoideachais (an ÚAO) trí dheontais chaipitil an Údarais um Ard-Oideachas agus Fiontraíocht Éireann. Bhí glacadh an-mhaith leis an ngairm agus fuarthas 41 togra. Cistíodh ceithre thionscadal déag faoi stiúir an HIE agus cúig thionscadal faoi stiúir an Tionscail ar a raibh luach €1.97 milliún agus €0.57 milliún, faoi seach.

Seoladh gairm a cuireadh siar ó 2016 ar Dhlí Aigéin agus Rialachas Muirí, chomh maith, in 2017. Bronnadh seo ar thaighdeoirí ó COC, agus cuirfidh an tionscadal rathúil le hacmhainní in Éirinn sa limistéar taighde seo. Is ionann a bheidh luach iomlán na hinfheistíochta seo i gcaitheamh ceithre bliana agus €0.8 milliún.

Chistigh an Foras ceithre Chomhaltacht Cullen in 2017, arb ionann anois líon iomlán na gcomhaltai sa chlár agus 22. Óstáladh Comhaltai Cullen le haghaidh lá lionraithe agus

cuir i láthair i Samhain, nuair a bhí an deis ag comhaltaí chun plé a dhéanamh ar a dtaighde trí chuir i láthair, líonrú agus taispeántaí póstaer.

Bhí an rath geal ar na dámhachtainí Líonraithe, chomh maith, i ndiaidh gur cistíodh 81 taighdeoir agus naoi gcomhdháil. Ba é costas iomlán chlár 2017 clár €0.1 milliún.

Foilsíodh an tuarascáil deiridh le haghaidh thionscadal the NutraMara ar Bhianna Feidhmiúla Mara chomh maith. Fuair an tionscadal seo cistiú iomlán €4.6 milliún a sholáthair an Foras agus an RTBM.

Cláir Idirnáisiúnta

Anuas ar an gcomhoibriú idirnáisiúnta a rinne na limistéir sheirbhíse eile i bhForas na Mara, is é PIRS atá chun tosaigh ó thaobh comhordú taighde idirnáisiúnta agus tacaíocht beartais. Cuimsíonn an fheidhm seo ionadaíocht a dhéanamh d'Éirinn ag fóraim taighde idirnáisiúnta lena chinntiú go bhfuil taighdeoirí na hÉireann ar an eolas maidir le agus bainteach i dtionscnaimh idirnáisiúnta agus sna deiseanna taighde, teicneolaíochta, forbartha agus nuálaíochta.

I gcomhar le ionadaithe an RTBM, is i an Dr Fiona Grant an toscaire náisiúnta leis an gCoiste Cláir um Dhúshlán Sochaíoch 2 de chuid Chlár Horizon 2020 an AE. In 2017, lean sí ag gníomhú ina ról mar phointe teagmhála náisiúnta do ghnéithe muirí de chistiú Horizon 2020. I measc na hionadaíochta eile a sholáthair PIRS, bhí Bord Muirí na hEorpa; EurOcean agus an Coimisiún Idir-Rialtasach Aigéaneolaíochta arna n-óstáil ag UNESCO agus Bord Bainistíochta an Chomhthionscnaimh Ríomhchláraithe um Fharraigi agus Aigéin Shláintiúla agus Tháirgiúla (Aigéin JPI). D'óstáil an Foras cruinniú iomlánach Bhord Muirí na hEorpa an Fómhair i nGaillimh i nDeireadh Fómhair, ar fhreastail daichead a dó toscaire ó áiteanna ar fud na hEorpa air.

I nDeireadh Fómhair, seoladh an chéim dheireanach agus ba mhó de chistiú faoi chlár Horizon 2020 (a chuimsíonn an tréimhse 2018-2020). D'eagraigh PIRS imeacht tiomnaithe faisnéise faoi chistiú muirí i Nollaig chun gairmeacha oscailte ar Horizon 2020 a chur chun cinn. Chumhdaigh seasca a haon clárúchán trasghearradh de rannpháirtithe ó na HEIanna, ionaid taighde, FBManna agus comhlachtaí poiblí. Áiríodh leis an imeacht seisiún ag AquaTT ar conas tabhairt faoi chistiú Horizon 2020, agus bhí seisiún tiomnaithe ar dheiseanna le haghaidh FBManna faoi stiúir Fhiontraíocht Éireann. Comhóstáladh imeachtaí seó bóthair in Institiúidí Ardoideachais Dúshlán Sochaíoch 5 - Pointí Teagmhála Náisiúnta (PTNanna), agus i dTuaisceart Éireann le hIdir-Thrádail Éireann.

Seoladh go hoifigiúil i bhFéile na Mara 2017 Ceangail Nua III - Eolaire ar Thionscadail Idirnáisiúnta Taighde Mhuirí na hÉireann 2014-2016. Ón mbliain 2014 ar aghaidh, rinne 41 ionad taighde mhuirí Éireannach comhpháirtíocht rathúil i 77 tionscadal a bhaineann le cúrsaí muirí ar fiú breis agus €400 milliún iad, a thugann €29.7 milliún, ar a laghad, i gcúnamh deontais go hÉirinn trí ionstraimí Horizon 2020, INTERREG, Life + agus Erasmus +. Léiríonn seo rannpháirtíocht an-bheoga i measc institiúidí taighde mhuirí agus FBManna

eolasbhunaithe Éireannacha i gcláir chomhchistithe Eorpacha.

In 2017 amháin, rinneadh líon mór dámhachtainí straitéiseacha i measc réimse ionstraimí cistithe Horizon 2020, a léiríonn go bhfuil ag éirí go geal i gcónaí leis an bpobal taighde mhuirí in Éirinn. Faoi ghairmeacha Fhás Gorm, faomhadh tionscadal SOPHIE (Farraigi, Aigéin agus Sláinte Phoiblí san Eoraip), agus sholáthair seo cistiú €293,463 do OÉ, Gaillimh, ceann amháin de na hocht gcomhpháirtithe sa tionscadal. D'éirigh le AquaTT i nGníomh Nuálaíochta dar teideal SEAFOODTOMORROW - bia mara cothaitheach, sábháilte agus inbhuanaithe do thomhaltóirí amach anseo - ar bronnadh cistiú €329,919 air. Léiríonn iad seo ráta ratha 15.4 faoin gcéad sa chuid seo den chlár, agus ghlac Éire 1.5 faoin gcéad de ranníocaíocht iomlán an CE a bhí ar fáil. Sáraíonn na figiúirí sprioc *juste retour* 1.2 faoin gcéad de bhuiséad leithdháilte Horizon 2020.

In ábhair Shláidail Bhia Inbhuanaithe 2017, d'éirigh go geal le taighdeoirí Éireannacha sa ghairm an-iomaíoch dhá chéim le haghaidh doibharshaothrú (Tacú le héicea-diansaothrú córais táirgthe doibharshaothraithe agus é a chur chun cinn). Tá rannpháirtithe sa tionscadal atá rangaithe ar barr, GAIN (Diansaothrú Dobharshaothraithe Ghlais san Eoraip), ó IBM Ireland (€599,000) agus Longline Environmental (€580,000). Tá páirt á glacadh ag an bhForas agus Tyndall sa tionscadal atá rangaithe sa dara háit ón mbarr (IMPAQT - Córas bainistíochta cliste do dhobharshaothrú chomhtháite iltrófach) agus rinne an AE ranníocaíochtaí €460,390 agus €412,925, faoi seach.

Faoi phobail tosaithe na mBonneagar Taighde, d'éirigh le hOllscoil Luimnigh (OL) agus an Foras i dtionscadal Róbataice Muirí an AE agus rinneadh dámhachtainí €252,345 agus €339,911, faoi seach. Ghlac Foras na Mara agus SmartBay Ireland páirt in MaRITeC-X (Ionad Sármhaitheasa Teicneolaíochta, Taighde agus Nuálaíochta Mara agus Muirí), a cistíodh faoin gclár *Sármhaitheas a Leathadh agus Rannpháirtíocht a Fhairsingiú*. B'ionann na dámhachtainí agus €65,346 agus €28,408, ar an iomlán, faoi seach.

Faoi lonstraim an FBM, bronnadh tionscadal Chéim 1 (€50,000) ar Resolute Marine Ltd le hindéantacht gheilleagrach córas dishalannaithe faoi chumhacht tonnta a thaispeáint. Cistíodh tionscadal tábhachtach Chéim 2 le haghaidh Design Pro, Contae Luimnigh, chomh maith, chun imscrúdú a dhéanamh ar réimse de thuirbíní hidrichinéiteacha a bhí inmharthana go geilleagrach, nuálach agus cruthaithe a chuirfeadh ar chumas úsáideoirí chun acmhainn fuinnimh ghlain intuatha a shaothrú in aibhneacha, canálacha agus inbhir an domhain. Ba é €1,934,657 an dámhachtain iomlán. I Nollaig, d'fhógair Éire Composites agus WIDa go mbronnfaidh siad Tionscadal lonstraime FBM Chéim 2 chun comhábhair mhuirí a fhorbairt. Bunaithe ar an measúnú seo, b'ionann na dámhachtainí iomlána do gach tionscadal cistithe a bhain le cúrsaí muirí de chuid Horizon 2020 in 2017 agus €6,996,364.

Comhordú agus Gníomh Tacaíochta Chomhaontas Taighde an Aigéin Atlantaigh

In 2017, dhirigh AORA CSA ar chabhrú leis na limistéir thaighde ar leith a shainiú le haghaidh comhoibriú trithaobhach agus chun na hiarrachtaí seo a chur in iúl ar fud Cheanada, an AE, SAM agus níos faide i gcéin. Tionóladh cruinnithe in Eanáir agus Feabhra de Ghrúpa Oibre AORO um Chur Chuige Éiceachórais i leith Sláinte agus Strusairí Aigéin san Íoslainn, agus Grúpa Oibre um Léarscáiliú Ghrinneall na Farraige AORO (ASMIWG) i SAM. I Márta, thit an tríú cruinniú de Bhord Comhairleach Ardleibhéil AORA-CSA amach sa Bhruiséil ag oifigi Ionadaíocht Irish Permanent don AE. Thug cainteoirí ó ATLAS agus SponGES nuashonrú ar thionscadail chlibeáilte Ráiteas na Gaillimhe de chuid Horizon 2020. Chuir an Afraic Theas agus an Bhrasail Comhaontas Taighde an Aigéin Atlantaigh ar an eolas ar an dul chun cinn atá á dhéanamh chun Comhar na hAfraice Theas a fhorbairt, agus ar Ráiteas Bhelém um Chomhar an Atlantaigh Theas. Go luath in Aibreán, chas Coiste um Chur i bhFeidhm Ráiteas na Gaillimhe lena chéile ag Roinn Stáit SAM in Washington DC.

In Aibreán, thug RV an *Celtic Explorer* faoi thraschríos suirbhé eile ar an Atlantach de chuid AORA (TRASNA 2017), a léiríonn a thiomantas do Chomhar Atlantach Ráiteas na Gaillimhe agus Comhaontas Taighde an Aigéin Atlantaigh (AORA). Is ionann anois líon na dtraschríosanna ar tugadh fúthu chun tacú le Ráiteas na Gaillimhe agus sé cinn, agus seo an tríú trasdul léarscáiliú ghrinneall na farraige trasatlantach a rinne RV an *Celtic Explorer*. Ghlac an Dr Margot Cronin le Foras na Mara páirt sa chúrsáil mar bhall den fhoireann eolaíochta idirnáisiúnta.

Go luath i Meitheamh, chuir AORA-CSA taispeántas an-rathúil ar bun ag chéad Chomhdháil Aigéin na NA i dtreo Sprioc Forbartha 14 Inbhuanaithe a Chur i bhFeidhm i Nua-Eabhrac, agus chabhraigh sí le roinnt imeachtaí ar an imeall a bhain le tionscadal clibeáilte Ráiteas na Gaillimhe de chuid Horizon 2020. Ba é cuspóir na cuairte chun an cur chuige a bhí á ghlacadh ag tiortha an Atlantaigh Thuaidh a thabhairt chun solais trí Ráiteas na Gaillimhe ar Chomhar Atlantach chun cabhrú le tuiscint a fháil ar ár gcomhacmhainn, an tAigéan Atlantach.

In Iúil, tugadh cuireadh don AORA-CSA chun páirt a ghlacadh i gcomhdháil ardleibhéil i mBelém, an Phortaingéil, an tráthnóna sular seoladh Ráiteas Bhelém um Chomhar an Atlantaigh Theas a síníodh idir an tAontas Eorpach, an Bhrasail agus an Afraic Theas. Soláthraítear i Ráiteas Bhélem ardán chun comhoibriú eolaíochta AE, na Brasaile agus na hAfraice Theas a threisiú i limistéir, inathraitheacht aeráide agus cur chuige éiceachórais; slándáil bhia; bainistíocht iascach; dobharshaothrú agus bithéagsúlacht; éifeachtaí truaileán atá ag teacht chun cinn; breathnóireacht aigéin; próisis agus córais tuartha agus mhonatóireachta; teicneolaíocht aigéin agus taighde polach ina measc. Síneann comhoibriú an AE san Atlantach anois ó phol go pol agus ó chósta go cósta.

I nDeireadh Fómhair, tugadh cuireadh don AORA-CSA chun freastal ar ár gComhdháil 'Ár nAigéan' 2017 i Málta a chuir Coimisinéir an AE Coimisinéir, Karmenu Vella, ar bun. Ag an gcomhdháil seo, d'fhógair Éire cistiú os cionn €6 milliún i limistéar an taighde mhuirí; a ndírítear €4 milliún de i dtreo

am loinge ártach taighde (2018-2021) agus a dhiríonn ar ghníomhaíochtaí lenar comhaontaidh faoi Chomhaontas Taighde an Aigéin Atlantaigh mar chuid de chur i bhfeidhm Ráiteas na Gaillimhe, go mór mór i dtaobh léarscáiliú ghrinneall na farraige agus breathnóireacht aigéin.

Cuireadh cruinnithe breise de ghrúpaí oibre AORA ar bun níos déanaí in 2017, 8ú cruinniú Ghrúpa Oibre Léarscáiliú Ghrinneall na Farraige AORA in Halifax, Nova Scotia, Ceanada (Deireadh Fómhair) agus Ceardlann Ghrúpa Oibre Léarscáiliú Ghrinneall na Farraige AORA in Bergen, an Iorua (Samhain) ina measc. I Nollaig, chruthaigh cruinniú Cheannairí Ghrúpa Oibre AORA-CSA sa Bhruiséil and deis d'Ard-Stiúrtóireacht Taighde agus Nuálaíochta an Choimisiúin Eorpaigh chun breith suas leis an ngníomh comhordaithe agus tacaíochta agus a riachtanais a leagan amach i dtaobh an Chomhair Atlantaigh a chur chun cinn in 2018. Bliain thábhachtach i 2018 mar gheall go mbeidh ann cúig bliana imithe thart ó síníodh Ráiteas na Gaillimhe.

Riarachán Ginearálta

An Coiste Iniúcháireachta agus Riosca »

Ballraíocht

Le linn na bliana dar críoch an 31 Nollaig 2017, áiríodh ar an gCoiste Iniúcháireachta agus Riosca (ARC) na baill neamhfheidhmiúcháin seo a leanas den Bhord: Patricia Barker, David Owens, Donal Kelly agus Dermot Clohessey.

Cruinnithe

Tionóladh ocht gcruinniú i rith 2017 agus seo a leanas tinreamh na gcomhaltai:

Dáta	Patricia Barker	Dermot Clohessey	Donal Kelly*	David Owens
An 31 Eanáir	✓	✓	✓	✓
An 28 Feabhra	✓	✓	✓	✓
An 28 Márta *	✓			
An 25 Aibreán	✓	✓	✓	✓
An 30 Bealtaine	✓	✓	✓	✓
An 26 Meán Fómhair	✓	✓	✓	✓
An 7 Samhain	✓	✓	✓	✓
An 5 Nollaig	✓	✓	✓	✓

*Cruinniú pleanála réamhiniúcháireachta a bhí i gcruinniú an 28 Márta leis na hiniúcháirí seachtracha agus níor theastaigh córam uaidh.

Ról an Choiste Iniúcháireachta agus Riosca

Is é ról an ARC chun maoirseacht a dhéanamh ar agus comhairle a chur ar Bhord Foras na Mara agus an Priomhoifigeach Feidhmiúcháin maidir le ceisteanna a bhaineann leis an méid seo a leanas:

- » Rioscaí airgeadais, oibriochtúla agus rialachais, lena n-áirítear bainistiú riosca foriomlán
- » Éifeachtúlacht na rialuithe inmheánacha agus na bainistíochta riosca
- » Éifeachtúlacht na feidhme iniúchta inmheánaigh
- » Cumarsáid a dhéanamh leis an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste
- » Scrúdú a dhéanamh ar cheisteanna a thug an tIniúcháir Inmheánach chun solais
- » Leordhóthanacht na nósanna imeachta rialachais, agus
- » Saincheisteanna maidir le luach ar airgead.

Cé go bhfuil sé de dhualgas ar choistí iniúcháireachta agus

riosca (ARCanna) an tIniúcháir Seachtrach a cheapadh, monatóireacht a dhéanamh ar a c(h)uid oibre agus glacadh le tuarascálacha uaidh/uaidh, go ginearálta, is é an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste a dhéanann iniúchadh ar Fhoras na Mara. Áiríodh ar na príomhdhualgais a bhí ar an ARC casadh leis an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste dhá uair, sular cuireadh tús leis an iniúcháireacht agus i ndiaidh gur tugadh an iniúcháireacht chun críche chun plé a dhéanamh ar an litir bhainistíochta, chomh maith le maoirseacht a dhéanamh ar an gcaidreamh leis an Iniúcháir Seachtrach.

Rinne an Coiste monatóireacht, chomh maith, ar iomláine na ráiteas airgeadais a d'ullmhaigh an Foras.

Limistéir a aithníodh ar a ndíreofar i rith 2017

Anuas ar an obair a chur i gcrích a bhaineann leis na ról thuasluaite, dhirigh an ARC ar na limistéir seo a leanas:

- Beatais agus nósanna imeachta chun an Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, 2016 a chur i bhfeidhm. Faoi Nollaig, bhí an ARC sásta go raibh Foras na Mara ag cloí go hiomlán leis an gCód.
- Thug comhairleach seachtrach neamhspleách faoi athbhreithniú feidhmíochta ar obair an ARC. Áiríodh leis seo scrúdú ar obair agus cáipéisíocht an choiste; agallaimh leis na baill go léir agus le comhaltai boird eile; freastal ar chruinniú iomlán an ARC agus comparáid a dhéanamh le dea-chleachtas sa limistéar. Go ginearálta, bhí toradh an athbhreithnithe seo sásúil, agus cuireadh na torthaí faoi bhráid an bhoird. Ghlac an ARC le gach moladh agus cuirfear i bhfeidhm iad.
- Leanadh le hathbhreithniú leanúnach a dhéanamh ar éifeachtacht rialuithe inmheánacha an Fhorais (agus rinne sé maoirseacht ar chreat a thabhairt isteach chun measúnú a dhéanamh ar rialuithe inmheánacha, agus úsáid á baint as samhail COSO) agus as córais bhainistíochta riosca.
- Rinneadh monatóireacht ar an gCóras Bainistíochta Riosca agus ar ghluaiseacht rioscaí ar an gclár. Ina thaobh seo, rinneamar maoirseacht, chomh maith, ar chur i bhfeidhm an Phlean Leanúnachais Gnó.
- Rinneadh idirchaidreamh leis an iniúcháir inmheánach chun plé a dhéanamh ar chlár oibre agus torthaí na n-iniúchtaí inmheánacha, agus rinneadh measúnú ar ár mbrath ar chonclúidí an iniúcháir inmheánaigh.
- Tugadh faoi Athbhreithniú Feidhmíochta Iniúcháireachta Inmheánaí agus rinneadh moltaí leis an mBord.
- Rinneadh idirchaidreamh leis an bPriomhoifigeach

Airgeadais agus an POF leis na breithiúnais chuntasaíochta a cuireadh i bhfeidhm ar ráitis a dhearbhu dúinn féin.

- Rinneadh maoirseacht ar an mBeartas ar Chalois.
- Leanadh le monatóireacht a dhéanamh ar obair a rinne an fhoireann bhainistíochta sinsearaí um Chibearshlándaíl.
- Rinneadh monatóireacht ar ullmhú don RGCS agus don bhainistíocht riosca choimhdeachtach.

Téarmaí Tagartha

D'fhaomh an Bord téarmaí tagartha an Choiste Iniúcháireachta agus Riosca agus déantar athbhreithniú orthu ar bhonn bliantúil agus leasaítear iad mar is cuí. Leasaíodh iad, go háirithe, i rith 2017 chun Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú a chur i gcutas.

Creat Bainistíochta Riosca Fhoras na Mara

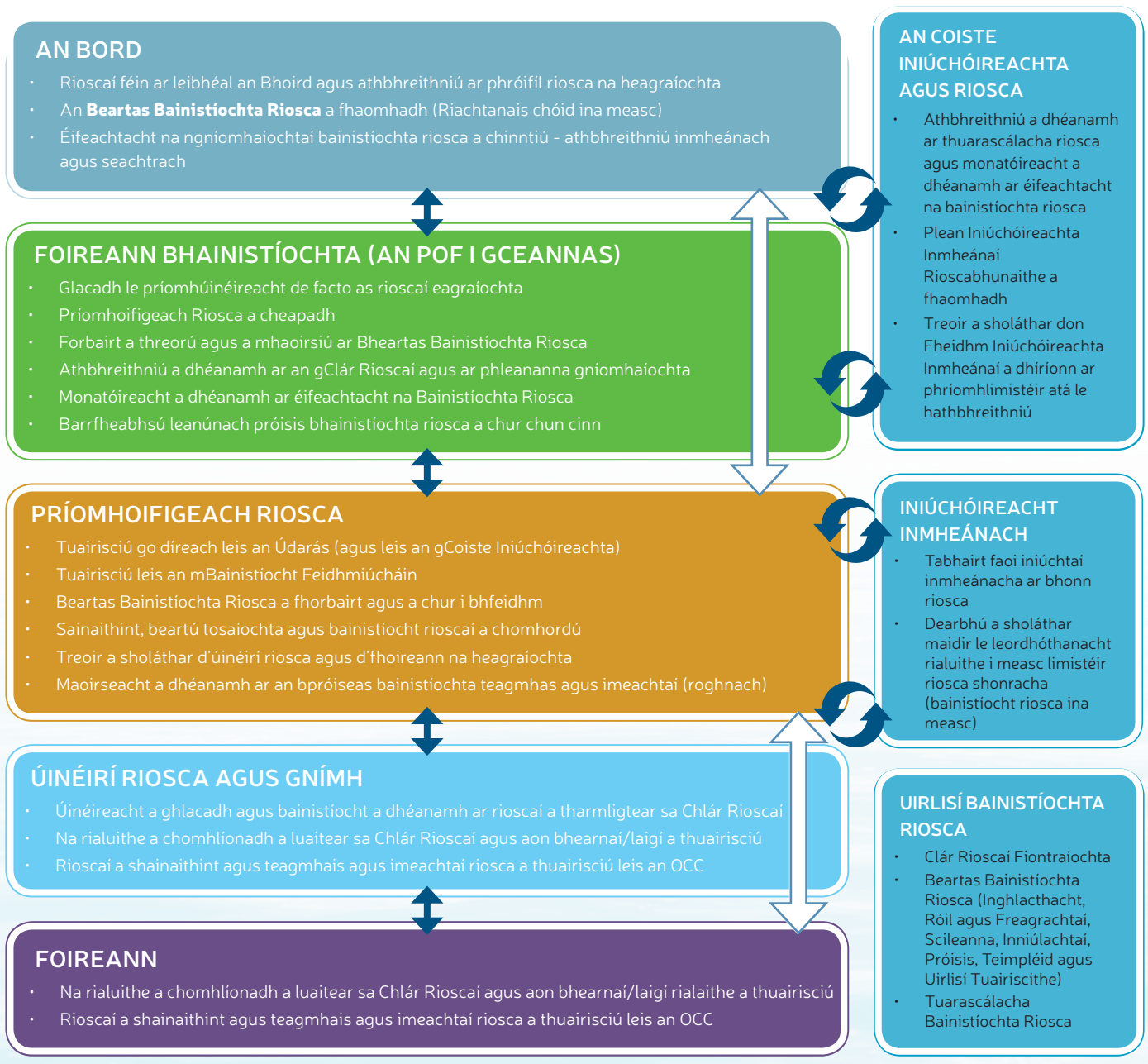
Coinbhleacht Leasa

Ag gach ceann de chruinnithe an ARC, tuigtear go bhféadfai coinbhleacht leasa teacht chun solais i leith a chlár agus má thagann, déileáiltear leo de réir bheartas an Bhoird.

Ní mheasann an ARC, i ndiaidh breithniú a dhéanamh ar gach caidreamh idir an Foras agus an gnóthas iniúcháireachta inmheánaí, go mbaineann an caidreamh sin de bhreithiúnas ná de neamhspleáchas an iniúcháora.

Tuarascáil Bhainistíochta Riosca »

Bhunaigh agus coimeádann Bord Fhoras na Mara creat daingean bainistíochta riosca a thacaíonn le bainistíocht leanúnach riosca i gcomhréir leis an inghlacthacht bhunaithe

riosca agus an straitéis chorpáraideach bhunaithe. Téitear i ngleic sa chreat riosca seo le riachtanais uile an Chóid Chleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016) agus is próiseas praiticiúil é chun bainistíocht fhoirmiúil a dhéanamh ar rioscaí eagraíochtúla.

Leagtar amach sa bheartas riosca, a athbhreithníonn an Bord gach bliain, cuspóirí bainistíochta riosca na heagraíochta; inghlacthacht riosca na heagraíochta; agus an creat bainistíochta riosca ina sonraítear ról agus freagrachtaí na foirne agus comhaltaí Boird, agus an próiseas chun riosca a shainaithint, a chatagóiriú agus nuair a théann riosca in olcas.

Riosca	Maolú
Iontaoibh agus muinín na Roinne Talmhaíochta, Bia agus Mara (an RTBM), Ranna Rialtais agus Gníomhaireachtaí Stáit eile, cliant, príomhpháirtithe leasmhara, pobal áitiúil, agus an phobail i gcoitinne a choinneáil.	Straitéis Fhoras na Mara 2018-2022 <i>Eolas Aigéin a Fhorbairt a chur i bhfeidhm. Seirbhísí Aigéin a Sholáthar;</i> Comhaontú Maoirseachta agus Soláthair Feidhmíochta leis an RTBM a chur i bhfeidhm agus tuairisciú a dhéanamh air; Comhaontuithe seirbhíse le Gníomhaireachtaí Stáit
Riosca go dteipfidh nó go gcaillfear bonneagar suntasach, áirthe, saoráidí agus trealamh a imlonnóidh ar muir ina measc.	Beartais agus nósanna imeachta sábháilteachta a chur i bhfeidhm, a chloíonn le cóid ISM do na hárthai; Tá Plean Sláinte, Sábháilteachta, Timpeallachta agus Cáilíochta i bhfeidhm. I gás caillteanas iomlán, tá na hearraí ardluacha cumhdaithe ag árachas; Oiliúint do mhairnéalaigh, traenáil chun teacht slán ar muir san áireamh; Tá Pleananna Teagmhais Gnó i bhfeidhm chun rochtain a fháil ar áirthe taighde agus saotharlanna malartacha
Tá rialuithe agus nósanna imeachta leordhóthanacha slándála i bhfeidhm chun cosaint a dhéanamh in aghaidh cibearionsaithe agus caillteanas feidhmiúlachta agus cosaint sonraí.	Beartais agus nósanna imeachta sonraí agus slándála TFC a chur i bhfeidhm; Infheistíocht in oiliúint don fhoireann agus nuashonrú leanúnach a dhéanamh ar chosaintí slándála; Pleananna athshlánaithe ó thubaiste a chur i bhfeidhm d'Fhoras na Mara mar chuid de phleanáil fhoirmiúil leanúnachais gnó

Tá Clár Rioscaí i bhfeidhm ina sainaithnítear na príomhrioscaí atá roimh Fhoras na Mara agus ina sonraítear na rialuithe agus na gníomhartha a theastaíonn chun rioscaí a mhaolú agus sanntar ann freagracht as oibriú rialuithe d'úinéirí sonracha riosca. Déanann na Comh-Oifigigh Riosca an Clár Rioscaí a athbhreithniú agus a nuashonrú gach ráithe, agus déantar é a thuairisciú leis an gCoiste Iniúchóireachta agus Riosca agus an Bord araon.

Deimhníonn Foras na Mara gur thug sé faoi mheasúnú ar rioscaí na heagraíochta agus sainaithníodh na príomhrioscaí seo a leanas:

Foghrúpa Straitéise an Bhoird »

In 2017, d'oibrigh foghrúpa boird ina raibh an tUasal Lorcán Ó Cinnéide, an tUasal Dermot Clohessy agus am tOllamh Alan Dobson go dlúth leis an bhFeidhmeannacht chun plean straitéiseach a fhorbairt don tréimhse 2018-2022. Tugadh faoin obair seo le hidirchaidreamh na foirne agus na bpríomhpháirtithe leasmhara agus é mar rún dréachtphlean straitéiseach a sheoladh ar aghaidh go bhfaomhfaidh an tAire é i Ráithe 1 2018.

Idirchaidreamh »

Cuimsíonn clár Fhoras na Mara réimse leathan gníomhaíochtaí óna dteastaíonn idirchaidreamh agus comhoibriú dlúth le go leor daoine agus eagraíochtaí. Áirítear orthu siúd an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara, an Roinn Airgeadais; an Roinn Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil; an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt, anuas ar ranna rialtais agus gníomhaireachtaí Stáit eile, fiontar príobháideach agus an earnáil ardoideachais. Aithníonn an Foras tacaíocht agus comhoibriú leanúnach gach duine a bhí bainteach.

Sláinte agus Sábháilteacht »

I gcomhréir leis an Acht Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair, 1989, rinne Foras na Mara gach Ráiteas Sláinte agus Sábháilteachta a nuashonrú. Leanann an Foras le bearta cuí a chur i bhfeidhm chun sábháilteacht agus sláinte gach fostaí agus cuairteora chuig a n-áitreabh a chosaint.

An tAcht um Eitic in Oifigi Poiblí »

Comhlíonann gach duine a bhfuil post sainithe acu laistigh d'Fhoras na Mara riachtanais an Choimisiúin um Chaighdeán in Oifigi Poiblí i gcomhréir le hAcht 18 agus 20 den Acht um Eitic in Oifigi Poiblí, 1995.

Comhionannas Fostaíochta »

Tá Foras na Mara tiomanta do bheartas comhionannais deiseanna, agus glacann sé cur chuige réamhghníomhach i leith an chomhionannais. Tá roinnt scéimeanna i bhfeidhm ag

an bhForas a thugann deiseanna don fhoireann freastal ar a riachtanais ghairme agus phearsanta, ar nós comhroinnt post, saoire staidéir agus cláir oideachais.

Cód Cleachtais (Tuairisciú) »

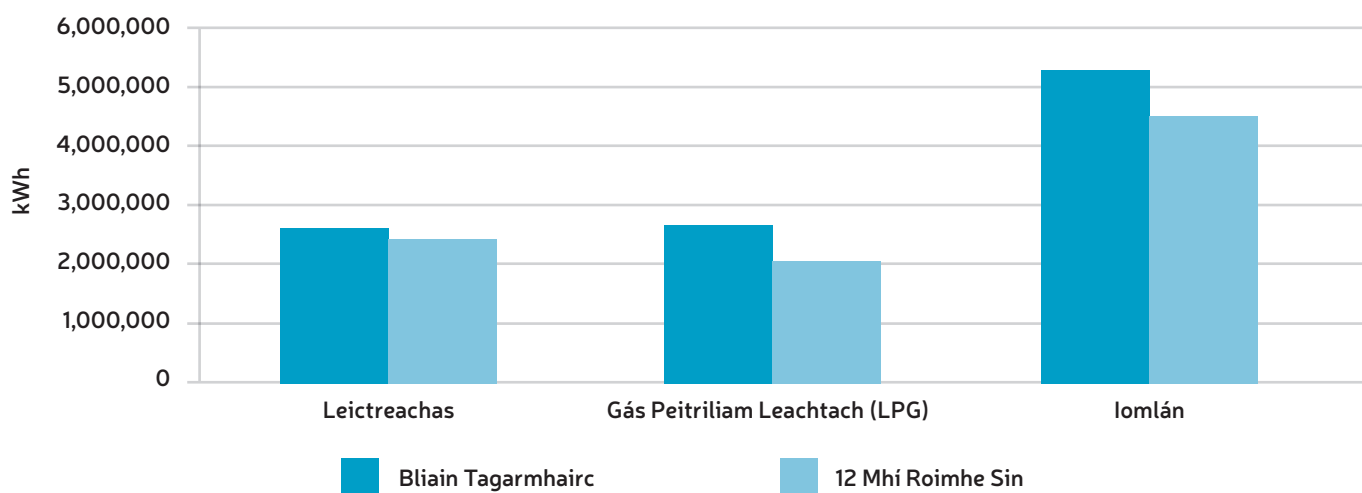
Cloíonn Foras na Mara leis na Cód reachtúla Chleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit de réir mar atá leagtha síos ag an Roinn Airgeadais. Dearbhaíonn an Foras gur ghlac na Stiúrthóirí agus na fostaithe leo seo a leanas agus go gcuirtear oiliúint orthu ina leith:

- » Cód iompair foirmiúil um choinbhleacht leasa agus cairt chustaiméirí
- » Coistí iniúchóireachta a rinneadh a bhunú go cuí
- » Nósanna imeachta soláthair
- » Saincheisteanna iogaire.

Tuairisciú um Éifeachtúlacht Fuinnimh i measc Comhlachtaí san Earnáil Phoiblí (I.R. Uimh. 542 de 2009) »

Is féidir an fuinneamh a d'ídh an Foras a roinnt idir dhá phríomhúsáideoir: 75 faoin gcéad ag na hárthai taighde, RV an *Celtic Explorer* agus RV an *Celtic Voyager* agus 25 faoin gcéad ag foirgnimh, go príomha oifig na ceanncheathrún agus an tsaoráid saotharlainne in Órán Mór. Go dtí seo, dhirigh an Foras ar ídiú fuinnimh a laghdú laistigh de na foirgnimh trí athruithe oibriochtúla agus iompraíochta. Direofar go príomha in 2018/19 ar dheiseanna chun ídiú na n-árthai taighde a laghdú, anuas ar thionscadail iarfheistithe a shuiteáil laistigh den seomra gléasra, an seomra freastalaí TF agus saotharlanna.

A bhuíochas leis na héachtaí go dtí seo, baineadh laghdú 14.2 faoin gcéad amach ar an bhfuinneamh foriomlán a ídiodh sna foirgnimh (Nollaig 2017).

Cur Síos	Leictreachas	Gás Peitríliam Leachtach (LPG)	Iomlán
Bliain Tagarmhairc	2,599,985	2,675,075	5,275,060
12 Mhí Roimhe Sin	2,455,911	2,069,656	4,525,647
% Difríocht	-5.5%	-22.6%	-14.2%

Bhí an fhoireann Get Greener Energy an-ghníomhach in 2017. Tugadh faoi na gníomhaíochtaí seo a leanas le cabhair Chomhairleoir Cumhacht a Bharrfheabhsú ag an Obair agus le Seirbhísí Eolaíochta agus Saoráidí an Fhorais:

- » Cuireadh trí iniúchadh oifige lasmuigh d'uaireanta i gcrích
- » Cuireadh iniúchtaí mionsonraithe fuinnimh i gcrích ar gach ceann de na 54 saotharlann
- » Suiteáladh amadóirí ar an bpríomhthrealamh sa duga caife, sa phríomhchistin agus roinnt trealamh saotharlainne
- » Cuireadh soilse LED in ionad an tsoilsithe sa charrchlós
- » Cuireadh athbhreithniú i gcrích ar na Cochaill Eastarraingthe (CEanna) agus ar riachtanais stórála ceimicí scaoilte i ngach saotharlann
- » Laghdáidh an luas éadain ar gach cochall eastarraingthe i saotharlanna
- » Cuireadh athbhreithniú i gcrích ar shocruithe teochta agus ar úsáid a bhaint as aerchóirí i saotharlanna
- » Cuireadh athbhreithniú i gcrích ar shreabhadh aeir i saotharlanna i rith amanna múchta CE
- » Reáchtáladh feachtas 'Múchta' a mhair mí le haghaidh monatóirí, riomhaire pearsanta agus riomhairí glúine
- » Tugadh isteach 'Múchadh' i rith Lá Saoire Bainc ar aon dul le Feachtas Cumhacht a Bharrfheabhsú ag an Obair de chuid Oifig na nOibreacha Poiblí
- » Bunaíodh leathanach inlín chun sonraí a thabhairt ar an bhfeachtas agus chun naisc áisiúla a sholáthar le haghaidh smaointe coigilte fuinnimh
- » Cuireadh ábhar ar fheasacht ar fhuinneamh ar fáil don chlár taispeána faisnéise leictreonach laistigh de Cheanncheathrú Órán Mór.

D'ídigh Foras na Mara an méid seo a leanas in 2017:

- » 2,678,307 kWh de leictreachas
- » 20,000 lítear de Cheirisín
- » 294,068 lítear de bhuilcghás própáin le haghaidh téimh
- » 6,795 lítear de dhíosail bóthair
- » 1,786,942 lítear de ola gháis mhuirí do shuirbhéanna taighde a chistigh Foras na Mara.

Tá an Táscaire Feidhmíochta Fuinnimh 7.6 faoin gcéad níos fearr ná 2016 agus 26.8 faoin gcéad níos fearr ná bonnline 2009. Tabharfar faoi iniúcháireacht agus forbheathnú iomlán ar na straitéisí agus nósanna imeachta oibriochtúla agus, ar a uain sin, soláthróidh sé Clár Deiseanna.

Nuashonrú ar Scéim Gaeilge 2017 »

Bunaíodh an Grúpa Gaeilge chun Scéim Gaeilge/Scéim Fhoras na Mara a ullmhú faoi Alt 11 d'Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003. Rinne an Grúpa Gaeilge maoirseacht ar an dara céim den scéim Gaeilge agus tá sí i bhfeidhm go dtí deireadh 2017. Cuireann seo leis na hiarrachtaí forleathana chun na ceanglais faoin Acht a chur i bhfeidhm a ceanglaíodh le linn na chéad tréimhse i ndiaidh gur aithníodh limistéir ina raibh seirbhísí Gaeilge le barrfheabhsú ag an bhForas.

Thug an Coimisinéir Teanga faoi mhonatóireacht ar bhliain a haon den dara tréimhse den scéim (2015-2016) lenar áiríodh cuairt ag na Coimisinéirí ar Fhoras na Mara in Órán Mór. De réir mheastóireacht an Choimisinéara ar an bpróiseas go dtí seo, bhí an scéim á cur i bhfeidhm go sásúil, agus sholáthair sé roinnt moltaí. Rinne an Grúpa Gaeilge athbhreithniú ar chur i bhfeidhm na moltaí seo, agus nuashonraigh sé leathanaigh ghréasáin an Fhorais agus rinne sé socruithe chun Seachtain na Gaeilge a cheiliúradh. Áiríodh leis seo maidineacha caife labhartha Gaeilge, fiseáin théamúla Ghaeilge a chur i láthair, ranganna Gaeilge a eagrú agus lámhleabhar Gaeilge a chur le chéile don fhoireann, anuas ar ghníomhaíochtaí gréasánbhunaithe eile.

Tugadh aird ar thiomantas Fhoras na Mara sa dara tréimhse chun measúnú leanúnach a dhéanamh ar an leibhéal éilimh ar sheirbhísí trí Ghaeilge, agus lena chinntiú go leanann an Foras ag freastal ar an éileamh seo ar bhealach pleanáilte, soiléir agus inrochtana. Faoi tríú scéim, atá le tosú in 2018, leanfaidh Foras na Mara leis an leibhéal éilimh ar a sheirbhísí as Gaeilge a mheas tríú thabhairt faoi iniúchtaí rialta. Áireofar leis seo córas ina ndéanfar an leibhéal ceisteanna agus iarrataí ar sheirbhísí trí Ghaeilge a chur i dtábla i dtréimhse áirithe, feasacht a dhoiciméadú agus a chur chun cinn i measc na foirne agus cliant i dtaobh cén seirbhísí ar cheart don Fhoras a sholáthar i nGaeilge.

AGUISÍN 1:

CLÁR TAIGHDE MHUIRÍ 2014-2020

DÁMHACHTAINÍ AN CHLÁIR AM LOINGE 2017

Téama Taighde	Saghas an Tionscadail	Tagairt an Tionscadail	Teideal an Tionscadail	Deontai/An Cúnamh	Deontais Iomlán
Litearthacht agus Oideachas Aigéin	Clár Oiliúna Tiomnaithe	CV17002/ CV17006/ CV15028 CV17009	Oiliúint Choláiste Náisiúnta Mara na hÉireann	Choláiste Náisiúnta Mara na hÉireann	€32,000
Litearthacht agus Oideachas Aigéin	Clár Oiliúna Tiomnaithe	CV17028	BSc in Eolaíocht Mhuirí agus BSc in Eolaíocht an Domhain agus an Aigéin SMART OÉ, Gaillimhe	Institiúid Teicneolaíochta na Gaillimhe-Maigh Eo	€80,000
Litearthacht agus Oideachas Aigéin	Clár Oiliúna Tiomnaithe	CV17004	Fuinneamh Aigéin SMART UCC	Institiúid Teicneolaíochta na Gaillimhe-Maigh Eo	€8,000
Litearthacht agus Oideachas Aigéin	Clár Oiliúna Tiomnaithe	CV17032	SMART Eolaíocht ar Muir: Oiliúint Ildisciplíneach Loinge do Mhic Léinn Eolaíochta a bhaineann le Cúrsaí Mara	Institiúid Teicneolaíochta na Gaillimhe-Maigh Eo	€32,000
Litearthacht agus Oideachas Aigéin	Clár Oiliúna Tiomnaithe	CV17010	Oiliúint Fochéime Loinge ar Mhodhanna Taighde Aigéaneolaíochta, Bheantaigh, Meigeafhána agus Iascach	Institiúid Teicneolaíochta na Gaillimhe-Maigh Eo	€64,000
Litearthacht agus Oideachas Aigéin	Clár Oiliúna Tiomnaithe	CV17030	Oiliúint MSc sa Bhitheolaíocht Mhuirí UCC	Coláiste na hOllscoile, Corcaigh	€24,000
Litearthacht agus Oideachas Aigéin	Clár Oiliúna Tiomnaithe	CV17025	Oiliúint Iarchéime Chuan na Gaillimhe OÉ, Gaillimh	Ollscoil na hÉireann, Gaillimh	€32,000
Litearthacht agus Oideachas Aigéin	Clár Oiliúna Tiomnaithe	CV17003	SMART SEMRU OÉ, Gaillimh	Institiúid Teicneolaíochta na Gaillimhe-Maigh Eo	€8,000
Litearthacht agus Oideachas Aigéin	Clár Oiliúna Tiomnaithe	CV17012	SMART UU BSc in Eolaíocht Mhuirí	Institiúid Teicneolaíochta na Gaillimhe-Maigh Eo	€16,000
Litearthacht agus Oideachas Aigéin	Clár Oiliúna Tiomnaithe	CV17031	Oiliúint SMART ar Scileanna Fuinnimh Ghoirm	Institiúid Teicneolaíochta na Gaillimhe-Maigh Eo	€48,000
Litearthacht agus Oideachas Aigéin	Clár Oiliúna Tiomnaithe	CV17005/ CV17029	BSc i nGeo-Eolaíocht UCC SMART	Institiúid Teicneolaíochta na Gaillimhe-Maigh Eo	€32,000
Litearthacht agus Oideachas Aigéin	Clár Oiliúna Tiomnaithe	CV17007	MSc i nGeolaíocht Allamuigh Taiscéalaíochta SMART UCC	Institiúid Teicneolaíochta na Gaillimhe-Maigh Eo	€16,000
Litearthacht agus Oideachas Aigéin	Clár Oiliúna Tiomnaithe	CV17026	Pleanáil Ildisciplíneach Suirbhé – Cleachtadh Foghlama le Cúnamh Piarai faoi Stiúir Mic Léinn Iarchéime	Institiúid Teicneolaíochta na Gaillimhe-Maigh Eo	€64,000

Athrú Aeráide	Suirbhé ar Thacaíocht Beartais	CE17002	An Rannóg Aeráid Aigéin: Iarthar na hÉireann	Foras na Mara	€216,000
Bithacmhainní: Acmhainní Fiáine	Suirbhé ar Thacaíocht Beartais	CE17003/ CE17005	Suirbhé ar Láimhneach, Anglait agus Scoilteán	Foras na Mara	€302,400
Bithacmhainní: Acmhainní Fiáine	Suirbhé ar Thacaíocht Beartais	CE17009	Suirbhé Fuaimiúil ar Thorciasc	Foras na Mara	€151,200
Athrú Aeráide	Suirbhé ar Thacaíocht Beartais	CE17006/ CE17007	Clár Imscrúduithe Hidreagrafacha Long-Bhunaithe an Aigéin Dhomhanda (GO-SHIP) Traschrios an Imchuach Atlantaigh agus AORA Thiar Transect	Foras na Mara	€630,000
Lítearthacht agus Oideachas Aigéin	Suirbhé ar Thacaíocht Beartais	CE17010	Féile na Mara 2017: Turais ar Árthai, Gaillimh	Foras na Mara	€96,000
Athrú Aeráide	Suirbhé ar Thacaíocht Beartais	CV17001	Suirbhé Comhshaoil Geimhridh ar Uisci Cósta na hÉireann	Foras na Mara	€64,000
Bithéagsúlacht, Éiceachórais agus Bia-Eangaí	Suirbhé Comhtháite ar Thaighde	CV17022	Dáileadh Bitheolaíoch Azadinium in Uisci na hÉireann	Foras na Mara	€88,000
Breathnóireacht Aigéin agus Léarscáiliú Ghrinneall na Farraige	Suirbhé Comhtháite ar Thaighde	RH17002 (ROV only)	Cóimheastóirí i nGnáthóga Cóiréalacha Fuaruisce i gCainneoin Fomhuirí (CoCoHaCa)	Coláiste na hOllscoile, Corcaigh	€135,000
Acmhainní Fomhuirí	Suirbhé Comhtháite ar Thaighde	CV17020	Acmhainní Plásair Mhuirí na hÉireann a Chainníochtú (QuIMPeR)	Coláiste na hOllscoile, Corcaigh	€128,000
Acmhainní Fomhuirí	Suirbhé Comhtháite ar Thaighde	CV17013	Taiscéaladh Geoifisiceach ar an bhFomhuir Éadomhain	Coláiste na hOllscoile, Corcaigh	€96,000
Breathnóireacht Aigéin agus Léarscáiliú Ghrinneall na Farraige	Suirbhé Comhtháite ar Thaighde	CV17011	<i>MARA: Taighde ar Dhriodar Scairbh Mhálanna</i>	Ollscoil na hÉireann, Má Nuad	€80,000
Athrú Aeráide	Suirbhé Comhtháite ar Thaighde	CV17038	Suirbhé Bithgheoiceimiceach iCRAG	Ollscoil na hÉireann, Má Nuad	€64,000
Truailliú agus Bruscar	Suirbhé Comhtháite ar Thaighde	CV17039	Micreaphlaistic i gCuan na Gaillimhe: cur chuige éiceachórais i leith iomláine ghrinneall na farraige	Institiúid Teicneolaíochta na Gaillimhe-Maigh Eo	€56,000
Bithéagsúlacht, Éiceachórais agus Bia-Eangaí	Suirbhé Comhtháite ar Thaighde	CV17041	Cur chuige ildisciplineach chun staidéar a dhéanamh ar mhiolta móra domhaintumtha agus a ngnáthóg	Coláiste na hOllscoile, Corcaigh	€72,000
Breathnóireacht Aigéin agus Léarscáiliú Ghrinneall na Farraige	Suirbhé Comhtháite ar Thaighde	CV17040	Imscrúdú Pailéi-Thirdreach ar Mhuir Éireann	An Institiúid Teicneolaíochta Shligigh	€48,000
IOMLÁN					€2,682,600

AGUISÍN 2:

CLÁR TAIGHDE MHUIRÍ 2014-2020

TIONSCADAIL TAIGHDE CHISTITHE 2017

Bearrta Taighde	Saghas an Tionscadail	Tagairt an Tionscadail	Teideal an Tionscadail	Deontai/An Phríomheagraíocht	Deontais Iomlán
Athrú Aeráide	Comhaltacht Iarchéime	CF/17/01/01	Comhaltacht Cullen (PhD): Samhlacha cúplálte toinne-aigéin	An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath	€70,500
Athrú Aeráide	Comhaltacht Iarchéime	CF/17/03/01	Comhaltacht Cullen (PhD): Spáis bunaithe ar bhreathnóireacht ar fhiteaplanctón muirí	Ollscoil na hÉireann, Gaillimh	€70,500
Bithachmhainní: Acmhainní Fiáine	Comhaltacht Iarchéime	CF/17/04/01	Comhaltacht Cullen (PhD): Imscrúdú ar leiththeadúlacht PMCV i mBradán Atlantach Feirme	An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath	€73,500
Teicneolaíochtaí Faisnéis agus Spásúlachta, Anailísíocht agus Samhaltú	Comhaltacht Iarchéime	CF/17/05/01	Comhaltacht Cullen (PhD): Comhtháthú agus Anailísíocht	Ollscoil na hÉireann, Gaillimh	€72,000
Beartas agus Rialachas Comhtháite: Dlí	Dámhachtain Thionscadalbhunaithe	PBA/IPG/17/01	Dlí Aigéin agus Rialachas Muirí	Coláiste na hOllscoile, Corcaigh	€799,522
Bithachmhainní: Táirgí Ardluacha	Dámhachtain Thionscadalbhunaithe	PBA/MB/16/02	BlueShell: Fotháirgí Sliogéisc a Fhiosrú mar fhoinsí de Bhithghníomhaíochtaí Gorma	Institiúid Teicneolaíochta Bhaile Átha Cliath	*€150,000
Bithachmhainní: Táirgí Ardluacha	Dámhachtain Thionscadalbhunaithe	PBA/ME/16/03	BlueShell: Fotháirgí Sliogéisc a Fhiosrú mar fhoinsí de Bhithghníomhaíochtaí Gorma	Lucht Cannaithe Éisc na hÉireann	*€150,000
Athrú Aeráide	Taighde an GCC Clár Imscrúdaitheoirí SFI (á bhainistiú ag SFI)	2017-CCRP-MS.48	Meastóireacht struchtúrach ar Fhreagairt na hÉireann do Bheartas Aeráide	Coláiste na hOllscoile, Corcaigh	~€66,656
Breathnóireacht Aigéin agus Léarscáiliú Ghrinneall na Farraige	Clár Imscrúdaitheoirí SFI (á bhainistiú ag SFI)	16/IA/4528 MI (N)	Príomhphróisis agus Príomhrialuithe a Léarscáiliú, a Shamhaltú agus a Mhonatóiriú ar Ghnáthóga Coiréalacha Fuaruisce i gCainneoin Fhionnuirí	Coláiste na hOllscoile, Corcaigh	#€348,961
Breathnóireacht Aigéin agus Léarscáiliú Ghrinneall na Farraige	Clár Imscrúdaitheoirí SFI (á bhainistiú ag SFI)	16/IA/4598 MI (N)	Struchtúr, éabhlóid agus guais sheismeach an limistéir amach ó chósta na hÉireann: Imscrúdú a d'ionlannigh seismiméadar leathanbhanda ghrinneall an aigéin den chéad uair amach ó chósta na hÉireann	Institiúid Ard-Léinn Bhaile Átha Cliath	#€533,029
Athrú Aeráide	Tacaíocht Beartais	N/A	Traschrios an Imchuach Atlantaigh Chlár Imscrúduithe Hidreagrafacha Longbhunaithe an Aigéin Dhomhanda (GO-SHIP)	Foras na Mara	€181,024
Athrú Aeráide	Tairiscintí (do Threalamh agus Crua-Earraí)	Éagsúil	Breathnóireacht Aigéin in Aeráid Athraitheach	Foras na Mara	€631,002
Bithachmhainní: Táirgí Ardluacha	Tairiscintí (do Sheirbhísí)	ITT17-043	Staidéar deisce ar Bhith-Thaisclann Náisiúnta Mhuirí a bhunú i bhForas na Mara	Turnstone Consultants Ltd	€36,900
Éagsúil	Deontais Taistil Lionraithe	NT/17/01 to NT/17/127	Ostáil/Freastal ar Chomhdhála, Ceardlanna agus Imeachtaí Muirí	Éagsúil (deonaíodh 86 dámhachtain in 2017)	€97,213
Le deimhniú	Forbairt Acmhainní (Clár na hÉireann/SAM)	2018/19 (á bhainistiú ag Coimisiún Fulbright)	Comhaltacht(aí) Fulbright Foras na Mara	Le deimhniú	€22,000

Bithachmhainní: Táirgí Ardluacha	Deontais Treailaimh/Bhonneagair	INF/17/001	Treailamh Sreafa Leanúnaigh Ceimice do Thaighde ar Shiúcra	Ollscoil na hÉireann, Gaillimh	€38,857
Athrú Aeráide	Deontais Treailaimh/Bhonneagair	INF/17/003	An Chéad Ghlúin eile d'Ardán Próifílithe Aigéin Uathrialaithe	Ollscoil na hÉireann, Gaillimh	€199,599
Athrú Aeráide	Deontais Treailaimh/Bhonneagair	INF/17/005	Anailís ar gháis a bhaineann le haeráid i sáile	Ollscoil na hÉireann, Gaillimh	€48,569
Athrú Aeráide	Deontais Treailaimh/Bhonneagair	INF/17/006	Anailís ar Rianmhiotail i Sáile le haghaidh Taighde Muiri	Ollscoil na hÉireann, Gaillimh	€58,970
Athrú Aeráide	Deontais Treailaimh/Bhonneagair	INF/17/008	Cainníochtú a dhéanamh ar Thionchar Strusairí ar Acmhainní Beantacha Muiri (QIMS)	Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath	€194,654
Fuinneamh In-Athnuaite	Deontais Treailaimh/Bhonneagair	INF/17/009	Leaba Thástála don Chóras Hibrideach chun Cumhacht Chúnta a Tháirgeadh ar Árthai Muiri	DARE Technology Ltd	€141,698
Bithachmhainní: Dobharshaothrú	Deontais Treailaimh/Bhonneagair	INF/17/013	Bonneagar Cliste Taighde Trialacha Beathaithe Dobharshaothraithe	Ollscoil na hÉireann, Gaillimh	€171,778
Fuinneamh In-Athnuaite	Deontais Treailaimh/Bhonneagair	INF/17/014	Treailamh CNC chun Múnlaí Lainne Taoidí a Dhéantúsú	ÉireComposites Ltd	€200,000
Ardteicneolaíochtaí	Deontais Treailaimh/Bhonneagair	INF/17/016	Ardáin sholúbtha mhonatóireachta timpeallachta (FlexiMon)	Coláiste na hOllscoile, Corcaigh	€178,980
Athrú Aeráide	Deontais Treailaimh/Bhonneagair	INF/17/018	Anailíseoir ar Mhéid Cáithnín do Thaighde Trasdisciplíneach in Eolaíochtaí Muiri	Ollscoil na hÉireann, Gaillimh	€65,333
Bithachmhainní: Táirgí Ardluacha	Deontais Treailaimh/Bhonneagair	INF/17/020	Cíoroptaic Mhuiri	Ollscoil na hÉireann, Gaillimh	€199,936
Breathnóireacht Aigéin agus Léarscáiliú Ghrinneall na Farraige	Deontais Treailaimh/Bhonneagair	INF/17/025	2GROBOTICS - Scanóir Léasair Faoi Uisce	Ollscoil Uladh	€183,196
Bithachmhainní: Táirgí Ardluacha	Deontais Treailaimh/Bhonneagair	INF/17/026	Uasghrádú na saoráidí taighde macralgacha agus micrealgacha ag Stáisiún Taighde Mhuiri Bheanntairi	Stáisiún Taighde Mhuiri Bheanntairi Teoranta	€95,935
Fuinneamh In-Athnuaite	Deontais Treailaimh/Bhonneagair	INF/17/027	Meaisín Anailíse Meicniúla Dinimiciúla a cheannach	ÉireComposites Ltd	€51,203
Ardteicneolaíochtaí	Deontais Treailaimh/Bhonneagair	INF/17/028	Fairsingiú agus Comhdhlúthú Gníomhaíochtaí Bailíochtaíthe Satailíte Dhath an Aigéin	TechWorks Marine Ltd	€85,040
Bithachmhainní: Acmhainní Fiáine	Deontais Treailaimh/Bhonneagair	INF/17/031	Ard-Tréchur Anailís SNP sa Timpeallacht Mhuiri (HTSAME)	Ollscoil na Banríona	€125,555
Fuinneamh In-Athnuaite	Deontais Treailaimh/Bhonneagair	INF/17/033	UAV Hibrideach Sciatháin Sheasta Éirithe agus Tuirlingthe don Earnáil Mhuiri	Ollscoil Luimnigh	€197,925
Bithachmhainní: Dobharshaothrú	Deontais Treailaimh/Bhonneagair	INF/17/038	Anailíseoir MACSQuant@ 10 agus córais chúnta chomhlántacha	Institiúid Teicneolaíochta Bhaile Átha Luain	€136,719
Fuinneamh In-Athnuaite	Deontais Treailaimh/Bhonneagair	INF/17/039	Saoráid Tástála Aigéin Náisiúnta Lir – Tionscadal Feabhsaithe 2017	Coláiste na hOllscoile, Corcaigh	€169,255
IOMLÁN					€5,846,009

* Cistithe faoin Dara Gairm le Tionscadail Taighde Thrasnáisiúnta laistigh den ERA-NET Biteicneolaíochta Muiri.

~ Léiríonn seo ranníocaíocht Fhoras na Mara leis an tionscadal (an tríú cuid), atá cistithe, chomh maith, ag an nGníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil agus Met Éireann.

Léiríonn seo ranníocaíocht Fhoras na Mara leis an tionscadal (an tríú cuid), atá cistithe, chomh maith, ag Fondúireacht Eolaíochta Éireann agus Suirbhéireacht Gheolaíochta na hÉireann.

Tá gach dámhachtain bhonneagair comhchistithe, agus sholáthair deontaithe a ranníocaíocht féin le costais 10 faoin gcéad ag Institiúidí Oideachais agus 25 faoin gcéad ag Cuideachtaí.

AGUISÍN 3:

RANNPHÁIRTÍOCHT NA HÉIREANN I NGAIRMEACHA ‘FÁS GORM’ AGUS GAOLMHARA HORIZON 2020 AN AE

Tacaíonn Foras na Mara le taighdeoirí Éireannacha agus le Fiontair Bheaga agus Mheánmhéide (FBManna) i roinnt cláir chistithe iomaíocha an AE, go háirithe Horizon 2020. Soláthraíonn an Foras Toscaire Náisiúnta (Fiona Grant) do Choiste Chlár Horizon 2020 don Dhúshlán Sochaíoch maidir le ‘Taighde ar Shlándáil Bhia, Talmhaíocht agus Foraoiseacht, Mara, Muirí agus Uisce Intire Inbhuanaithe, agus an Bitheagair’ (SC2). Gníomhaíonn an tUasal Grant, chomh maith, mar Phointe Teagmhála Náisiúnta (PTN) don dúshlán sochaíoch seo agus oibríonn sí le PTNanna i gcláir eile chun rannpháirtíocht na hÉireann a uasmhéadú sa chlár mar chuid de líonra PTN na hÉireann. Áirítear le SC2 limistéar ábhair Fás Gorm atá tiomnaithe d’ábhair mhuirí, agus do chodanna de limistéar ábhair na Slándála Bia Inbhuanaithe. Tá fáil ar dheiseanna chun taighde muirí a dhéanamh, chomh maith, in SC3 (Fuinneamh), SC4 (Iompar), SC5 (Gníomh Aeráide), cláir oibre ionstraim an FBM Bhonneagar Taighde.

D’éirigh go maith le hÉirinn i dtorthaí na ngairmeacha siúd a seoladh in 2017 i ndáil le SC2. Tá achomre ar fheidhmíocht na hÉireann thíos. Maidir le gairmeacha le haghaidh Fás Gorm, fuair SOPHIE (Farraigí, Aigéin agus Sláinte Phoiblí san Eoraip) ina raibh OÉ, Gaillimh bainteach, €293,463. D’éirigh le AquaTT i nGníomh Nuálaíochta dar teideal SEAFOODTOMORROW - bia mara cothaitheach, sábháilte agus inbhuanaithe do thomhaltóirí amach anseo nuair a bronnadh cistiú €329,919 air.

In ábhair Shlándáil Bhia Inbhuanaithe 2017, d’éirigh go geal le taighdeoirí Éireannacha sa ghairm an-iomaíoch dhá chéim le haghaidh dotharshaothrú (Tacú le héicea-diansaothrú córais táirgthe dotharshaothraithe agus é a chur chun cinn). Tá rannpháirtithe sa tionscadal atá rangaithe ar barr, GAIN (Diansaothrú Dobharshaothraithe Ghlais san Eoraip), ó IBM Ireland (€599,000) agus Longline Environmental (€580,000). Tá páirt á glacadh ag Foras na Mara agus Tyndall sa tionscadal atá rangaithe sa dara háit ón mbarr (IMPAQT - Córas bainistíochta cliste do dhobharshaothrú chomhtháite iltrófach) agus rinne an AE ranníocaíochtaí €460,390 agus €412,925, faoi seach.

	Buiséad Coimeádta 2017	IE € 2017	IE % 2017	MI € 2017	MI % 2017
Fás Gorm - Gach Ábhar Muirí	43,623,748	623,381	1.5%	0	0%
Slándáil Bhia Inbhuanaithe - 1 Ábhar Muirí	11,881,975	2,052,315	17.27%	460,390	3.9%
FEIDHMÍOCHT NA HÉIREANN IN SC2 2017	55,505,723	2,675,696	4.82%	460,390	0.83%

Léiríonn iad seo ráta ratha 15.4 faoin gcéad sa chuid seo den chlár Fás Gorm, agus ghlac Éire 1.5 faoin gcéad de ranníocaíocht iomlán an CE a bhí ar fáil. Cé go bhfuil an figiúr seo níos ísle ná mar a bhí se i ngairmeacha a rinneadh roimhe seo le haghaidh Fhás Gorm, sáraíonn an figiúr sprioc juste retour 1.2 faoin gcéad de bhuiséad leithdháilte Horizon 2020 go náisiúnta, go fóill. I dtaobh Slándáil Bhia Inbhuanaithe, is iontach gur ghlac Éire 17.27 faoin gcéad den bhuiséad iomlán don ábhar muirí aonair agus tuar mór dóchais atá ann do ghairmeacha amach anseo a dhéanfar maidir le dotharshaothrú cliste.

Ba léir gur baineadh roinnt torthaí an-láidre amach i measc dúshlán shochaíocha agus colúin H2020 eile. Bunaithe ar an measúnú seo, b’ionann na dámhachtainí iomlána do gach tionscadal cistithe a bhain le cúrsaí muirí de chuid Horizon 2020 in 2017 agus €6,996,364.

Faoi ghairm phobail tosaithe na mBonneagar Taighde, d’éirigh le hollscoil Luimnigh (OL) agus Foras na Mara i dtionscadal Róbataice Muirí an AE agus rinneadh dámhachtainí €252,345 agus €339,911, faoi seach. Ghlac Foras na Mara agus SmartBay Ireland páirt in MARITEC-X (Ionad Sármhaitheasa Teicneolaíochta, Taighde agus Nuálaíochta Mara agus Muirí), a cistíodh faoin gclár Sármhaitheasa Leathadh agus Rannpháirtíocht a Fhairsingiú. B’ionann na dámhachtainí a buadh agus €65,346 agus €28,408, faoi seach.

In Ionstraim an FBM, bronnadh tionscadal Chéim 1 (€50,000) ar Rolute Marine Ltd le hindéantacht gheilleagrach córas dishalannaithe faoi chumhacht tonnta a thaispeáint. Cistíodh tionscadal tábhachtach Chéim 2 le haghaidh Design Pro i gContae Luimnigh chun súil a chaitheamh ar réimse turbiní Hidrichinéiteacha atá marthanach i dtaobh an gheilleagair de, atá nuálach agus ar cruthaíodh go gcuirfidh siad ar chumas úsáideoirí chun teacht i dtír ar ollcmaidh fuinnimh ghlain intuatha in aibhneacha, canálacha agus inbhir an domhain. Ba é €1,934,657 an dámhachtain iomlán a rinneadh. I Nollaig 2017, d’fhógair Éire Composites agus WIDa go mbronnfaidh siad Tionscadal Ionstraime FBM Chéim 2 €1,650,000 chun ard-chomhábhair mhuirí a fhorbairt lena n-úsáid ar bháid áineasa agus seoltóireachta tráchtála agus báid innill. Áireofar leis na torthaí in 2020 comhábhair níos láidre agus níos éadroime óna n-eascróidh córais tiomána leictirí ciúine athghiniúna fuinnimh “astaíochtaí nialasacha” atá neamhdhiobhálach don chomhshaol do bháid.

Tá seo ar aon dul leis an treocht a thosaigh in FP7 agus a lean ar aghaidh i dtorthaí H2020 2017 ina raibh feidhmíocht thréan le tabhairt faoi deara ó Fhoras na Mara agus an pobal muiri níos fairsinge in Éirinn.

Tugtar sa liosta thíos na tionscadail rathúla mhuiri a raibh comhpháirtithe Éireannacha acu in 2017:

Teideal an Tionscadail: Farraigí, Aigéin agus Sláinte Phoiblí san Eoraip: Clár straitéiseach Taighde don Eoraip agus níos Faide i gCéin (SOPHIE)

Ollscoil Exeter (Comhordaitheoir)

OE, Gaillimh (Comhpháirtí Éireannach)

Luach don Chomhpháirtí Éireannach: €293,463

Tionscadal Abstract

Tugann corp fianaise atá ag dul i méid le fios go bhfuil an timpeallacht mhuiri agus sláinte daoine fite fuaite ina chéile. Cuimsíonn na naisc seo idir rioscaí don tsláinte agus folláine, agus réimse sochair agus deiseanna féideartha araon. Bunaíodh go leor den fhianaise luath seo i SAM, áfach, faoi cheannteideal mheidhdisciplin chomhtháiteach na nAigéan agus Sláinte Daoine (OHH). Tá i bhfad níos lú ar eolas faoi na saincheisteanna seo i gcodanna eile den domhan, comhthéacs na hEorpa san áireamh, ina gcruthaítear a shraith féin uathúil de dhúshláin agus deiseanna. Ag cur leis an gceannaireacht luath a léirigh comhaltai an chuibhreannais a rinne na saincheisteanna seo san Eoraip a mhapáil, tugann cuibhreannas Farraigí, Aigéin agus Sláinte Phoiblí san Eoraip (SOPHIE) foireann idirdisciplineach Eorpach de shaineolaithe agus cleachtóirí muiri, sláinte, eolaíochta sóisialta agus geilleagraí chun an caidreamh seo a fhiosrú i gcomhthéacs na hEorpa.

Trí réimse fairsinge de chomhpháirtithe idirdisciplíneacha a chur san áireamh ón earnáil mhuiri agus sláinte araon, féadfaidh SOPHIE aimsiú a léiriú i measc na ndisciplíní agus na bpobal san Eoraip agus go hidirnáisiúnta. Ag freagairt go díreach do ghairm BG-06-2017, is iad bunaidhmeanna SOPHIE chun an méid seo a leanas a dhéanamh: a) Clár Taighde Straitéisigh (CTS) ar Shláinte Dhaoine agus Aigéin atá soiléir agus bunaithe ar fhianaise a sholáthar laistigh de chomhthéacs na hEorpa, bunaithe ar bhaint fhorleathan a bheith ag páirtithe leasmhara fairsinge; agus b) a chinntiú go bhfuil na struchtúir a theastaíonn chun an CTS seo a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm i bhfeidhm agus go mbeidh siad ann mar leagáid i ndiaidh shaolré an tionscadail.

Bainfear na haidhmeanna seo amach tríd an méid seo a leanas a dhéanamh:

- (i) Sintéis chórasach an bhoinn fianaise reatha
- (ii) Pobal Eorpach de pháirtithe leasmhara OHH a fhorbairt agus a chomhordú
- (iii) Réitigh nuálacha a shainaithint chun rioscaí a laghdú agus sochair a chur chun cinn
- (iv) Samhaltú a dhéanamh ar chásanna agus an léaslíne a scanadh
- (v) Eolas a mhalartú trí chlár shaincheaptha oiliúna agus scileanna; agus
- (vi) Comhdháil dhomhanda OHH a chur ar bun chun torthaí

SOPHIE a chur i láthair agus chun barr feabhais a chur ar cheannaireacht Eorpach agus comhoibriú domhanda i dtaighde OHH.

Teideal an Tionscadail: Bia mara cothaitheach, sábháilte agus inbhuanaithe do thomhaltóirí amach anseo (SEAFOODTOMORROW)

Instituto Português do Mar e da Atmosfera - IPMA (Comhordaitheoir)

AquaTT UETP Ltd (Comhpháirtí Éireannach)

Luach don Chomhpháirtí Éireannach: €329,919

Achoimre ar an Tionscadal

Tá de chuspóir SEAFOODTOMORROW réitigh thráchtála a bhailiochtú agus a optamú chun feabhas a chur ar inbhuanaitheacht socheacnamaíoch agus comhshaoil an tionscail táirgthe agus próiseála bia mara, agus cur le cáilíocht agus sábháilteacht táirgí i gcomhthráth. Direoidh gníomhaíochtaí ar tháirgeadh agus próiseáil inbhuanaithe táirgí cothaitheacha agus sábháilte bia mara trí réitigh éiceanuálacha inbhuanaithe de tháirgí agus cothaitheigh bhia atá díorthaithe ó chúrsaí muiri agus dobharshaothraithe a léiriú agus a chur i bhfeidhm den chéad uair sa mhargadh. Cuirfear san áireamh sa togra tionchar i measc réigiúin éagsúla agus deighleoga den daonra, anuas ar shainiúlacht na saghsanna éagsúla de bhia mara. Áireofar le gníomhaíochtaí, i measc cinn eile: úsáid a bhaint as fotháirgí agus as agrahtáirgí bia mara chun beathú inbhuanaithe a fhorbairt le haghaidh dobharshaothrú a chuireann ar chumas táirgí saincheaptha a tháirgeadh atá treisithe le cothaitheigh shonracha bhunriachtanacha le haghaidh tomhaltóirí, measúnú a dhéanamh ar chomhábhair a chuirtear in ionad salainn i mbia mara, bia mara indileáite, mealltach, feidhmiúil agus a oiriúnaíodh go cothaitheach a bhailiochtú do dhaoine breacaosta agus do dhaoine óga, straitéisí a bhailiochtú chun éilleáin a chosc/ a bhaint ó bhia mara, agus braiteoirí agus bithbhraitheoirí a optamú chun measúnú a dhéanamh ar shábháilteacht, i measc rudaí eile. Tá súil leis an gcuibhreannas go dtreiseofar an úsáid níos fairsinge a bhaintear as réitigh éiceanuálacha, mar thoradh ar ghlacadh níos fairsinge, infheictheacht níos mó i dtaobh na réiteach nuálach seo agus margai inscálaithe a chruthú, agus an fháil a bhíonn ar bhia níos sláintiúla a mhéadú chun feabhas a chur ar chothú agus sláinte tomhaltóirí. Tá an cuibhreannas bunaithe ar fhoirne idirdisciplíneacha taighde ina bhfuil baint ag 19 RTD, agus ar a bhfuil cáil i dtaobh fhorbairt na teicneolaíochta feidhmi ar scothchaighdeán agus na nasc láidir agus comhtháiteach a rinneadh a chnuasach le linn gníomhaíochtaí cistithe ar tugadh fúthu roimhe seo (e.g. FP7 ECsafeSEAFOOD), agus is ar an gcúis sin a bhfuil súil le torthaí rathúla. Anuas air sin, déanfaidh ceithre IAG agus 13 FBM arb ábhar spéise éagsúil agus comhlántach dóibh na réitigh faoi bhailiochtú agus barrfheabhsú an cuibhreannas a chomhathú, chomh maith.

Teideal an Tionscadail: Ionad Sármhaitheasa Teicneolaíochta, Taighde agus Nuálaíochta Mara agus Muiri (MARITEC-X)

Bardas Larnaca (Comhordaitheoir)

Foras na Mara (Comhpháirtí Éireannach)

Luach don Chomhpháirtí Éireannach: €65,346

SmartBay Éireann (Comhpháirtí Éireannach)

Luach don Chomhpháirtí Éireannach: €28,408

Achoimre ar an Tionscadal

Tá de chuspóir chuibhreachann MARITEC-X Ionad Sármhaitheasa Teicneolaíochta, Taighde agus Nuálaíochta Mara agus Muirí a chruthú atá bunaithe sa Chipir a ghníomhaíonn mar chumasóir sármhaitheas eolaíochta agus ghnó i dtaobh saincheistanna Mara agus Muirí sa Mheánmhuir Thoir agus Thoir Theas níos fairsinge. Beidh an tIonad ailínithe leis an Straitéis Speisialaithe Chliste fhoriomlán don Chipir (S3CY) agus do thosaíochtaí na hEorpa maidir le colúin ar leith lena mbaineann buntáistí iomaíochta do gheilleagar na Cipire. Ag díriú ar phríomhearnálacha tosaíochta a shainiú nitear laistigh den Straitéis Speisialaithe Chliste don Chipir ar nós fuinnimh, turasóireachta, iompair agus loingseoireachta, lorgóidh Ionad Sármhaitheasa MARITEC-X caidreamh comhpháirtíochta le hinstiúidí Eorpacha móra le rá a chabhróidh le heolas a aistriú, cláir inbhuanaitheachta agus thaighde a chomhfhorbairt, dea-chleachtais a aistriú agus dul i gcomhairle i dtreo mais chriticiúil bhonneagair agus caipiteal daonna a chruthú sa réigiún.

Teideal an Tionscadail: Líonra bonneagar taighde ar róbataic mhuirí (EUMarineRobots)

Bardas Larnaca (Comhordaitheoir)

Ollscoil Luimnigh (Comhpháirtí Éireannach)

Luach don Chomhpháirtí Éireannach: €339,911

Foras na Mara (Comhpháirtí Éireannach)

Luach don Chomhpháirtí Éireannach: €252,345

Achoimre ar an Tionscadal

Tá inár n-aigéin an réigiún is lú a taiscéaladh ar domhan. Cruthaíonn cosaint agus forbairt inbhuanaithe acmhainní aigéin dúshláin ollmhóra. Glacfaidh róbait le príomhról méadaitheach go gairid amach anseo agus cuirfear leis an ról seo agus éireoidh sé níos dúshlánaí de réir mar a bhainimid timpeallachtaí níos doimhne, níos iargúlta agus níos doicheallaí amach. Tá an Eoraip ar thús chadhnaiochta in go leor gnéithe de chúrsaí muirí, ach tá easpa de bhonneagar nó láithreachta róbataice aigéanach uirthi atá dea-chomhtháite agus dea-chomhordaithe.

Tá borradh mear ag teacht ar an tionscal róbataice muirí. Earnáil rithábachtach ar a bhfuil ardluach/ardchostas í ar a bhfuil bacainní suntasacha iontrála chuig taighde agus forbairt. Cuirfear barr mór feabhais ar acmhainneacht bhorrtha iomlán an tionscail seo ina mbeidh rochtain ar bhonneagar chomhroinnte taighde róbataice.

Beartaíonn EUMarineRobots (AE) bonneagar rochtana chun sócmhainní fodhromchla dromchla agus aeir réimse iomláin a imlonnú, ar fiú i bhfad níos mó a gcomhluach ná suim a gcodanna. Oslóidh EUMR rochtain ar thrasnáisiúnta ar shócmhainní taighde agus forbartha róbataice suntasach náisiúnta muirí ar fud na hEorpa.

Tá 15 chomhpháirtí ó 10 dtír i gcuibhreachann EUMR, ar féidir leo, i dteannta a chéile, portfoilió cuimsitheach de shócmhainní muirí róbataice a imlonnú ag a bhfuil na sócmhainní agus saineolas

gaolmhar tacaíochta. Grúpáil láidir agus chothromaithe de scoth-phríomhimreoirí atá sa líonra ina bhfuil cuntas fairsing teiste de shármhaitheas i measc na n-earnálacha muirí / róbataice. Comhaltai de réimse fairsing de líonraí reatha, agus comhoibriú bonneagar taighde, idir chomhoibriú foirmiúil agus neamhfhoirmiúil, iad na comhpháirtithe ar fud na hEorpa agus an domhain. Tá EUMR ar an gcéad chéim chun na líonraí agus na hacmhainní seo a chomhliomlánú mar líonra den chéad scoth ar mhaithe le fás agus le tacú le pobal láidir de chleachtas i róbataic mhuirí agus i gcúrsaí muirí.

Teideal an Tionscadail Chéim 1 FBM: Indéantacht gheilleagrach córas dshalannaithe faoi chumhacht tonnta a léiriú (W20)

Resolute Marine Limited (Comhordaitheoir)

Luach don Chomhpháirtí Éireannach: €50,000

Achoimre ar an Tionscadal

Bíonn breis agus aon bhilliún duine thíos le héifeachtaí ganntanas uisce agus cónaitheoirí bochta i dtíortha atá i mbun forbartha an tromlach mór diobh. Réiteach iontach is ea sáile a dshalannú ach teastaíonn ceangal le heangach tréan leictreach ó chórais thraidisiúnta dshalannaithe cúlosmóise (R/O). Mar gheall nach mbíonn acmhainneacht dhóthanach eangai leictirí i dtíortha atá i mbun forbartha, áfach, agus nach féidir leo íoc as gcaipiteal ná an t-am a chaitheamh a theastaíonn chun córais thraidisiúnta chúlosmóise a thógáil agus a imlonnú, tá réiteach nuálach á bheartú ag Resolute Marine Limited ar an bhfadhb seo - an chéad chóras dshalannaithe faoi chumhacht tonnta ar domhan (ar a dtugtar Wave20™) ar féidir é a imlonnú go tapa, a oibriú go hiomlán "ón eangach" agus ar féidir leis méideanna móra d'uisce úr a sholáthar ar chostas iomaíoch.

Mar chóras táirgthe uisce faoi thiomáint fuinnimh in-athnuaite atá neamhspleách ón eangach agus atá ar scála meánach, bainfidh fiontas fadréimseach ag Wave20™ i dtíortha atá i mbun forbartha agus i náisiúin oileáin taobh amuigh den Eoraip. Taobh istigh den Eoraip, tá i measc na margai féideartha na Ranna thar lear agus na Críocha atá nasctha le ballstáit an AE (e.g. na hOileáin Chanáracha, an Nua-Chaladóin, etc.). Bhí Resolute Marine Limited gníomhach cheana féin i roinnt tíortha agus bhain sé ceangaltas amach le haghaidh ionaid Wave20™ ar scála píolótach plandaí i Rinn Verde, an Afraic Theas agus Oileán Mhuiris. Tá i Rinn Verde an bealach is gaire chuig tráchtálú. Baineadh amach cheana féin an láthair phíolótach agus tá súil leis go dtosóidh an staidéar measúnaithe suimh i ráithe 3 2017 á mhaoiniú ag African Development Bank trí dheontas \$1.0 milliún SEFA (Ciste Fuinnimh Inbhuanaithe don Afraic). Is é cuspóir thionscadal W20 chun cur le staidéar measúnaithe suimh atá cistithe at SEFA lena dheimhniú indéantacht gheilleagrach Wave20™ i Rinn Verde agus chun an bealach a réiteach don chlár píolótach tráchtála in 2019. Cabhróidh imlonnú domhanda ionaid Wave20™ faoi dheireadh le tionscal easpórtála an-iomaíoch Eorpach a chruthú.

Teideal an Tionscadail Chéim 2 FBM: Réimse turbíní Hidrichinéiteacha atá marthanach i dtaobh an gheilleagair de, atá nuálach agus ar cruthaíodh go gcuirfidh siad ar chumas úsáideoirí chun teacht i dtír ar ollacmhainn fuinnimh ghlain intuatha in aibhneacha, canálacha agus inbhir an domhain (DP Renewables)

DP DESIGNPRO LIMITED (Comhordaitheoir)
Luach don Chomhpháirtí Éireannach: €1,934,657

Achoimre ar an Tionscadal

Tá de chuspóir thionscadal DP Renewables réimse turbíní nuálacha hidrichinéiteacha a thráchtáil a chuirfidh réiteach iontaofa ar fáil chun fuinneamh carbóin nialasaigh a ghiniúint ó aibhneacha, inbhir agus canálacha. Tá sa réimse táirgí a sheolfar ar an margadh i Meitheamh 2019 dhá ghléas turbín de mhéid éagsúil, 25Kw agus 60Kw, faoi seach, atá deartha go sonrach chun freastal ar mhargadh nideoige giniúna fuinnimh 'isealchumhachta' ar scála beag. D'éascair DP Renewables as an rath a bhí ar 'HydroKinetic-25', tionscadal Chéim 1 Ionstraim FBM a chuir DesignPro i bhfeidhm i Márta-Meán Fómhair 2016 a chruthaigh inmharthanacht gheilleagrach an smaoinimh nuálach seo agus a shainigh plan gnó chun é a thabhairt a fhad leis an margadh. Le linn Chéim 2, cuirfear an plan gnó straitéiseach agus bailíochtaithe seo i bhfeidhm agus déanfar tionscadal a fhíorú a imreoidh tionchar dearfach ar shaincheisteanna sochaíocha, geilleagracha agus comhshaoil. Freastalóidh an tionscadal orthu siúd a bhfuil suíomh oiriúnach imlonnaithe acu, agus freastalóidh sé ar an ngá atá acu le slándáil agus neamhspleáchas fuinnimh, a laghdaíonn a mbrath ar bhreoslai iontaise iompórtáilte agus chun astaíochtaí carbóin a laghdú. Tá an tionscadal seo go hiomlán ailínithe le straitéis bhorrtha an FBM agus caitear leis mar chéim mhór chun tosaigh i dtreo a láithreachta idirnáisiúnta a chomhdhlúthú agus aitheantas a bhaint amach i gcomhthráth mar rannchuiditheoir leis an speictream fuinnimh in-athnuaite. In ainneoin a chumais mhóir acmhainne, is beag leas atá á bhaint as fuinneamh hidrichinéiteach go fóill agus níor baineadh leas go dtí seo ach as 5 faoin gcéad. Tá san Eoraip, agus in go leor tíortha timpeall an domhain, flúirse d'aibhneacha beaga agus meánmhéide agus caolais idir oileáin. Teastaíonn ó theicneolaíochtaí reatha luasanna sreafa an-tapa agus spásanna móra imlonnaithe chun aschur turbín a dhéanamh inmharthana. Déanann seo formhór mór an mhargaidh atá ar fáil a scoitheadh ó réiteach indéanta a bheith aige lena úsáid. Cuireann ár dtionscadal, DP Renewables, an réiteach seo ar fáil, a chuireann ar chumas na hEorpa agus an domhain chun acmhainn fhluirseach an-inrochtana a úsáid trí fhuinneamh costéifeachtúil, glan agus iontaofa d'úsáideoirí a shaothrú.

Teideal an Tionscadail Chéim 2 FBM: Báid Astaíochtaí Nialasacha Ard-Ilchodacha atá Neamhdhíobhálach don Chomhshaol agus Inbhuanaithe (SEABOAT)

EireComposites Teoranta (Comhordaitheoir)
W1dA Experience Ltd (Comhpháirtí)
Luach do na Comhpháirtithe Éireannacha: €1,650,000.

Achoimre ar an Tionscadal

Rachaidh coincheap SEABOAT i ngleic le saincheisteanna dúchasacha atá sa tionscal déantúsaíochta bád caitheamh aimsire, agus diriú ar leith ar dhul i ngleic le próisis déantúsaíochta ceann bád atá as dáta, neamhéifeachtúla, costasacha agus nach faoi bhun caighdeáin i dtaobh an chomhshaoil de agus nach gcomhlíonfaidh an reachtaíocht nua. Soláthróidh SEABOAT tionchar dearfach suntasach i dtaobh iomaíocht an tionscail/an AE, borradh cuideachta ar scála in ioncam agus poist, anuas ar réimse fairsing de thairbhí feidhmíochta agus comhshaoil. Bainfear seo amach tríd an méid seo a leanas a dhéanamh

- Tráchtáil an phróisis déantúsaíochta Teicneolaíochta Eapocsaigh ilchodaigh (C-PET) laistigh den deighleog déantúsaíochta báid caitheamh aimsire agus trí dhearadh ceannródaíoch Báid Leictirigh a thabhairt isteach ina gcorpraítear an ceann bád a rinne CPET a dhéantúsú a chuimsiú isteach sa mhargadh,
- A chur ar chumas na gcomhpháirtithe ÉireComposites agus W1Da chun breis agus €45 milliún a bhaint amach de chomhioncam carnach agus 260 post ó 2021-2023.

Cuspóir an Tionscadail:

- An costas tá ar dhéantúsaíocht ceann bád a laghdú 30%.
- Meáchan cinn bháid a laghdú 45%.
- Ceann báid 8 m a dhéantúsú trí úsáid a bhaint as teicneolaíocht déantúsaíochta a sheachnaíonn VOCanna díobhálacha a astú.
- A léiriú gur féidir báid a chumhachtú le leictreachas glan in-athnuaite seachas innill dócháin inmheánaigh faoi chumhacht breosla, a chuirfidh deireadh, dá bharr, le húsáid a bhaint as breoslai hidreacharbón-bhunaithe, a laghdóidh go mór an lorg carbóin agus an truailliú ó oibríochtaí báid

AGUISÍN 4:

FOILSEACHÁIN FHORAS NA MARA

(Tugann údair faoi chló trom le fios gur rannchuiditheoirí de chuid Fhoras na Mara iad)

TUARASCÁLACHA SPEISIALTA

Foras na Mara (2017). *Tuarascáil Bhliantúil 2016*. Foras na Mara. <http://hdl.handle.net/10793/1323>

Foras na Mara (2017). *Newport Research Facility, Annual Report, No. 60, 2015*. Foras na Mara. <http://hdl.handle.net/10793/1329>

Foras na Mara (2017). *The Stock Book 2017: Annual Review of Fish Stocks in 2017 with Management Advice for 2018*. Foras na Mara. <http://hdl.handle.net/10793/1337>

Foras na Mara (2017). *Monitoring trace metals and organohalogens in shellfish (2014) and physicochemical parameters and trace metals in seawater (2015) under the Shellfish Waters Directive*. CHEMREP 2017-002. <http://hdl.handle.net/10793/1315>

Foras na Mara (2017). *2016 microtag recovery report: report on the coded wire tag returns for 2016*. Foras na Mara. <http://hdl.handle.net/10793/1321>

Foras na Mara (2017). *Summary Report on 2015 Residue Monitoring of Irish Farmed Finfish and 2015 Border Inspection Post Fishery and Fishery Product Sample Testing*. CHEMREP 2017-001.

IRISH FISHERIES BULLETIN - ISSN 1649-5055

O'Donohoe, P., Kane, F., Kelly, S., McDermott, T., D'Arcy, J., Casserly, J., Nixon, P. & Jackson, D. (2017). National Survey of Sea Lice (*Lepeophtheirus salmonis* Kroyer and *Caligus elongatus* Nordmann) on Fish Farms in Ireland – 2016. *Irish Fisheries Bulletin* No. 47. Foras na Mara. <http://hdl.handle.net/10793/1320>

TUARASCÁLACHA SUIRBHÉ

Clements, A., Doyle, J., Lordan, C., Lundy, M., McCorriston, P., McArdle, J., McCausland, I., Burns, G. & Schön P.-J. (2017). *Western Irish Sea Nephrops Grounds (FU15) 2017 UWTV Survey Report and catch options for 2018*. Tuarascáil Shuirbhé UWTV AFBI agus Fhoras na Mara. <http://hdl.handle.net/10793/1333>

Doyle, J., Fitzgerald, R., O'Brien, S., Ryan, G., McGeady, R. & Lordan, C. (2017). *FU19 Nephrops Grounds (FU19) 2017 UWTV Survey Report and catch options for 2018*. Tuarascáil Shuirbhé UWTV Fhoras na Mara. <http://hdl.handle.net/10793/1332>

Doyle, J., Fitzgerald, R., O'Brien, S., Ryan, G., McGeady, R. & Lordan, C. (2017). *The Labadie, Jones and Cockburn Banks Nephrops Grounds (FU20-21) 2017 UWTV Survey Report and catch options for 2018*. Tuarascáil Shuirbhé UWTV Fhoras na Mara. <http://hdl.handle.net/10793/1330>

Lordan, C., Doyle, J., Butler, R., Sugrue, S., Allsop, C., O'Connor, S. and Vacherot, J.P. (2017). *Aran, Galway Bay and Slyne Head Nephrops Grounds (FU17) 2017 UWTV Survey Report and catch options for 2018*. Tuarascáil Shuirbhé UWTV Fhoras na Mara. <http://hdl.handle.net/10793/1335>

Lordan, C., Doyle, J., Butler, R., Sugrue, S., Allsop, C., O'Connor, S. and Vacherot, J.P. (2017). *Porcupine Bank Nephrops Grounds (FU16) 2017 UWTV Survey Report and catch options for 2018*. Tuarascáil Shuirbhé UWTV Fhoras na Mara. <http://hdl.handle.net/10793/1334>

Foras na Mara, Wageningen Marine Research, an Institiúid Taighde Mhuiri, PINRO, Institiúid Taighde Mhuiri Oileáin Fharó, Saotharlann Mhuiri Marine Scotland, Johann Heinrich von Thünen-Institut, Institiúid Taighde lasaigh na Danmhairge, Cairde Éanlaith Éireann, an Grúpa Éireannach maidir le Míolta Móra agus Deilfeanna, UCC, an Grúpa Oibre um Shuirbhéanna Peiligeacha Idirnáisiúnta agus Grúpa Oibre um Stoic atá Dáilte go Fairsing. (2017). *International Blue Whiting Spawning Stock Survey (IBWSS) Earrach 2017*. Foras na Mara. <http://hdl.handle.net/10793/1318>

O'Brien, S., Blaszkowski, M., Butler, R., Fee, D., Hernon, P., Santana, C., Lordan, C. and Doyle, J. (2017). *The "Smalls" Nephrops Grounds (FU22) 2017 UWTV Survey Report and catch options for 2018*. Tuarascáil Shuirbhé UWTV Fhoras na Mara. <http://hdl.handle.net/10793/1331>

O'Donnell, C., Johnston, G., Mullins, E., Keogh, N. and O'Callaghan, S. (2017). *Blue Whiting Acoustic Survey cruise report, March 19-April 11, 2017*. Sraith Shuirbhé FSS: 2017/01. Foras na Mara. <http://hdl.handle.net/10793/1319>

O'Donnell, C., O'Malley, M., Lynch, D., Lyons, K., Keogh, N. and O'Driscoll, D. (2017). *Celtic Sea Herring Acoustic Survey Cruise Report 2017, 15-04 November 2017*. Sraith Shuirbhé FSS: 2017/04. Foras na Mara. <http://hdl.handle.net/10793/1338>

O'Donnell, C., O'Malley, M., Mullins, E., Lynch, D., Keogh, N., and O'Sullivan, C. (2017). *Western European Shelf Pelagic Acoustic Survey (WESPAS) 06 June - 21 July, 2017*. Sraith Shuirbhé FEAS: 2017/03. Foras na Mara. <http://hdl.handle.net/10793/1326>

O'Malley, M., Clarke, M., O'Donnell, C. & Murphy, I. (2017). *Atlantic Herring in 6aS/7b, c Industry Acoustic Survey Cruise Report 28 November – 07 December, 2016*. Sraith Shuirbhé FEAS: Shuirbhé Tionscail: 01/2016. Foras na Mara. <http://hdl.handle.net/10793/1203>

OIFIG FORBARTHA MUIRÍ NA hÉIREANN ISSN 1649-5225

Oifig Forbartha Muirí na hÉireann (2017). *The Irish Maritime Transport Economist, Imleabhar 14*. Oifig Forbartha Muirí na hÉireann, Baile Átha Cliath, Éire.

FOCHLÁR TAIGHDE MHUIRÍ (PLEAN FORBARTHA NÁISIÚNTA 2007-2013) ISSN 1649-0053

Troy, D. J., Tiwari, B. K., Hayes, M., Ross, P., Stanton, C., Johnson, M., Stengel, D., O'Doherty, J. V., Fitzgerald, R. J., McSorley, E. and Kerry, J. (2017). *Marine Functional Foods Research Initiative (NutraMara). Marine Research Sub-Programme (NDP 2007-'13) Sraith: MFFRI/07/01*. Foras na Mara.

LEABHRÁIN FAISNÉISE

Dromgool-Regan, C., Burke, N. and Allard, B. (2017). *Explorers planning guide for primary school teachers: ocean literacy and engagement*. Foras na Mara. <http://hdl.handle.net/10793/1336>

de Eyto, E. and Pierson, D. (2017). Data handling: cleaning and quality control. In Obrador, B., Jones, I.D. and Jennings, E. (Eds.) *NETLAKE toolbox for the analysis of high-frequency data from lakes (Factsheet 1)*. Tuarascáil theicniúil. Gníomh ES1201 COSTAS NETLAKE. Lch 2-6. <http://eprints.dkit.ie/id/eprint/532>.

Laas, A., **de Eyto, E.**, Pierson, D. and Jennings, E. (2017). (Eds.) *NETLAKE Guidelines for automatic monitoring station development*. Tuarascáil theicniúil. Gníomh COSTAS NETLAKE ES1201. Lch 58 <http://eprints.dkit.ie/id/eprint/524>

LEABHAIR AGUS CAIBIDLÍ LEABHAIR

Burrell, S. and Turner, A. D. (2017) Detection of Paralytic Shellfish Poisoning Toxins in Molluscs, in *Analysis of Food Toxins and Toxicants* (eds Y.-c. Wong and R. J. Lewis), John Wiley & Sons, Ltd, Chichester, UK. doi: 10.1002/9781118992685.ch12

Tully, O. (2017). *Atlas of commercial fisheries for shellfish around Ireland*, Marine Institute, March 2017. ISBN 9781902895611 Lch 58.

AGUISÍN 5:

PÁIPÉIR AGUS FOILSEACHÁIN EOLAÍOCHTA

Bal, G., Montorio, L., Rivot, E., Prevost, E., Bagliniere, J.-L., & Nevoux, M. (2017). Evidence for long-term change in length, mass and migration phenology of anadromous spawners in French Atlantic salmon *Salmo salar*. *Journal of Fish Biology*, 90(6), 2375–2393. <https://doi.org/10.1111/jfb.13314>

Bornarel, V., Lambert, P., Briand, C., Antunes, C., Belpaire, C., Ciccotti, E., ... **Poole, R.**, ... Drouineau, H. (2017). Modelling the recruitment of European eel (*Anguilla anguilla*) throughout its European range. *ICES Journal of Marine Science*, fsx180–fsx180. <https://doi.org/10.1093/icesjms/fsx180>

Bralatei, E., Nekrosiute, K., **Ronan, J.**, Raab, A., **McGovern, E.**, Stengel, D. B., ... Feldmann, J. (2017). A field deployable method for a rapid screening analysis of inorganic arsenic in seaweed. *Microchimica Acta*, 184(6), 1701–1709. <https://doi.org/10.1007/s00604-017-2151-1>

Breen, P., Brown, S., **Reid, D.**, & Rogan, E. (2017). Where is the risk? Integrating a spatial distribution model and a risk assessment to identify areas of cetacean interaction with fisheries in the northeast Atlantic. *Ocean & Coastal Management*, 136, 148–155. <https://doi.org/10.1016/j.ocecoaman.2016.12.001>

Bresnan, E., Baker-Austin, C., Campos, C. J. A., Davidson, K., Edwards, M., Hall, A., ... **Silke, J.** (2017). Human health. *Marine Climate Change Impacts Partnership (MCCIP)*, Lowestoft, UK. <https://doi.org/10.14465/2017.arc10.008-huh>

Callier, M. D., Byron, C. J., Bengtson, D. A., Cranford, P. J., Cross, S. F., Focken, U., ... **O'Beirn, F.** ... McKindsey, C. W. (2017). Attraction and repulsion of mobile wild organisms to finfish and shellfish aquaculture: a review. *Reviews in Aquaculture*. <https://doi.org/10.1111/raq.12208>

Clarke, M., & Egan, A. (2017). Good luck or good governance? The recovery of Celtic Sea herring. *Marine Policy*, 78, 163–170. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2016.10.025>

Dedman, S., Officer, R., Brophy, D., **Clarke, M., & Reid, D. G.** (2017a). Advanced Spatial Modeling to Inform Management of Data-Poor Juvenile and Adult Female Rays. *Fishes*, 2(3), 12. <https://doi.org/10.3390/fishes2030012>

Dedman, S., Officer, R., Brophy, D., **Clarke, M., & Reid, D. G.** (2017b). Towards a flexible Decision Support Tool for MSY-based Marine Protected Area design for skates and rays. *Ices Journal of Marine Science*, 74(2), 576–587. <https://doi.org/10.1093/icesjms/fsw147>

Dedman, S., Officer, R., **Clarke, M., Reid, D. G., & Brophy, D.** (2017). Gbm.auto: A software tool to simplify spatial modelling and Marine Protected Area planning. *PLOS ONE*, 12(12), e0188955. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0188955>

Downes, J. K., Rigby, M. L., Taylor, R. S., Maynard, B. T., MacCarthy, E., O'Connor, I., Marcos-Lopez M, Rodger HD, **Collins E, Ruane N. M.** & Cook, M. T. (2017). Evaluation of Non-destructive Molecular Diagnostics for the Detection of *Neoparamoeba perurans*. *Frontiers in Marine Science*, 4. <https://doi.org/10.3389/fmars.2017.00061>

Fitzpatrick, M., Maravelias, C. D., Eigaard, O. R., Hynes, S., & **Reid, D.** (2017). Fisher's preferences and trade-offs between management options. *Fish and Fisheries*, 18(5), 795–807. <https://doi.org/10.1111/faf.12204>

Giltrap, M., Ronan, J., Bignell, J. P., Lyons, B. P., Collins, E., Rochford, H., **McHugh, B., McGovern, E.,** Bull, L. & Wilson, J. (2017). Integration of biological effects, fish histopathology and contaminant measurements for the assessment of fish health: A pilot application in Irish marine waters. *Marine Environmental Research*, 129, 113–132. <https://doi.org/10.1016/j.marenvres.2017.04.004>

Glover, K. A., Solberg, M. F., **McGinnity, P.,** Hindar, K., Verspoor, E., Coulson, M. W., ... Svasand, T. (2017). Half a century of genetic interaction between farmed and wild Atlantic salmon: Status of knowledge and unanswered questions. *Fish and Fisheries*, 18(5), 890–927. <https://doi.org/10.1111/faf.12214>

Hegarty, A., Omerdic, E., **Westbrook, G., & Toal, D.** (2017). Lagrangian waverider and wave filtering system for use in ROV control (Lch 1–8). *IEEE*. <https://doi.org/10.1109/OCEANSE.2017.8084650>

Jackson, D., Moberg, O., Stenevik Djupevåg, E. M., **Kane, F., & Hareide, H.** (2017). The drivers of sea lice management policies and how best to integrate them into a risk management strategy: An ecosystem approach to sea lice management. *Journal of Fish Diseases*. <https://doi.org/10.1111/jfd.12705>

Jennings, E., **de Eyto, E.,** Laas, A., Pierson, D., Mircheva, G., Naumoski, A., ... Langenhau, D. (2017). The NETLAKE Metadatabase-A Tool to Support Automatic Monitoring on Lakes in Europe and Beyond. *Limnology and Oceanography Bulletin*, 26(4), 95–100. <https://doi.org/10.1002/lob.10210>

Kelly, S., de Eyto, E., Dillane, M., Poole, R., Brett, G., & White, M. (2017). Hydrographic maintenance of deep anoxia in a tidally influenced saline lagoon. *Marine and Freshwater Research*. <https://doi.org/10.1071/MF17199>

Kenton, N. T., Adu-Ampratwum, D., Okumu, A. A., McCarron, P., **Kilcoyne, J.,** Rise, F., ... Forsyth, C. J. (2017). Stereochemical Definition of the Natural Product (6 R, 10 R, 13 R, 14 R, 16 R, 17 R, 19 S, 20 S, 21 R, 24 S, 25 S, 28 S, 30 S, 32 R, 33 R, 34 R, 36 S, 37 S, 39 R)-Azaspiracid-3 by Total Synthesis and Comparative Analyses. *Angewandte Chemie International Edition*, 57(3), 810–813. <https://doi.org/10.1002/anie.201711008>

Kenton, N. T., Adu-Ampratwum, D., Okumu, A. A., Zhang, Z., Chen, Y., Nguyen, S., ...**Kilcoyne, J.**, ... Forsyth, C. J. (2017). Total Synthesis of (6 R,10 R,13 R,14 R,16 R,17 R,19 S,20 R,21 R,24 S,25 S,28 S,30 S,32 R,33 R,34 R,36 S,37 S,39 R)-Azaspiracid-3 Reveals Non-Identity with the Natural Product. *Angewandte Chemie International Edition*, 57(3), 805–809. <https://doi.org/10.1002/anie.201711006>

Leonardo, S., Rambla-Alegre, M., Samdal, I. A., Miles, C. O., **Kilcoyne, J.**, Diogène, J., ... Campàs, M. (2017). Immunorecognition magnetic supports for the development of an electrochemical immunoassay for azaspiracid detection in mussels. *Biosensors and Bioelectronics*, 92, 200–206. <https://doi.org/10.1016/j.bios.2017.02.015>

Marcos-Lopez, M., **Ruane, N. M.**, Scholz, F., Bolton-Warberg, M., Mitchell, S. O., O'Sullivan, S. M., ... Rodger, H. D. (2017). Piscirickettsia salmonis infection in cultured lumpfish (Cyclopterus lumpus L.). *Journal of Fish Diseases*, 40(11), 1625–1634. <https://doi.org/10.1111/jfd.12630>

Marín, S., Mancilla J., Hausdorf MA., Bouchard D., Tudor S., **Kane F.** (2017) Sensitivity assessment of sea lice to chemotherapeutants: current bioassays and best practices. *Journal of Fish Diseases*, DOI: 10.1111/jfd.12768

McGovern, E., Cusack, C., Wallace, D., & Croot, P. (2017). The GO-SHIP A02 Survey 2017 Taking the Pulse and Temperature of the North Atlantic Ocean. *The Journal of Ocean Technology*, 12(4).

McPartlin, D. A., Loftus, J. H., Crawley, A. S., **Silke, J.**, Murphy, C. S., & O'Kennedy, R. J. (2017). Biosensors for the monitoring of harmful algal blooms. *Current Opinion in Biotechnology*, 45, 164–169. <https://doi.org/10.1016/j.copbio.2017.02.018>

Morrissey, T., Houtsma, E., **Cheslett, D.**, Yatabe, T., **Geoghegan, F.**, & **More, S. J.** (2017). Mortality in Crassostrea gigas oysters in Ireland during 2012. *Bulletin of the European Association of Fish Pathologists*, 37(2), 50–61.

O'Malley, M. B., Saunders, R., Stevens, J. R., Jech, J. M., & Sheehan, T. F. (2017). Using Hydroacoustics to Describe Pelagic Fish Distribution in the Penobscot Estuary, Maine. *Transactions of the American Fisheries Society*, 146(5), 817–833. <https://doi.org/10.1080/00028487.2017.1308883>

Paterson, R. F., McNeill, S., Mitchell, E., Adams, T., Swan, S. C., **Clarke, D.**, ... Davidson, K. (2017). Environmental control of harmful dinoflagellates and diatoms in a fjordic system. *Harmful Algae*, 69, 1–17. <https://doi.org/10.1016/j.hal.2017.09.002>

Pelin, M., **Kilcoyne, J.**, Nulty, C., Crain, S., Hess, P., Tubaro, A., & Sosa, S. (2018). Toxic equivalency factors (TEFs) after acute oral exposure of azaspiracid 1, –2 and –3 in mice. *Toxicology Letters*, 282, 136–146. <https://doi.org/10.1016/j.toxlet.2017.10.016>

Plank, M. J., Kolding, J., Law, R., **Gerritsen, H. D.**, & **Reid, D.** (2017). Balanced harvesting can emerge from fishing decisions by individual fishers in a small-scale fishery. *Fish and Fisheries*, 18(2), 212–225. <https://doi.org/10.1111/faf.12172>

Rindorf, A., Dichmont, C. M., Levin, P. S., Mace, P., Pascoe, S., Prellezo, R., ...**Reid, D. G.** ... Clausen, L. W. (2017). Food for thought: pretty good multispecies yield. *ICES Journal of Marine Science: Journal Du Conseil*, fsw071. <https://doi.org/10.1093/icesjms/fsw071>

Rindorf, A., Dichmont, C. M., Thorson, J., Charles, A., Clausen, L. W., Degnbol, P., ...**Reid, D. G.** ... Voss, R. (2017). Inclusion of ecological, economic, social, and institutional considerations when setting targets and limits for multispecies fisheries. *ICES Journal of Marine Science: Journal Du Conseil*, fsw226. <https://doi.org/10.1093/icesjms/fsw226>

Rindorf, A., Mumford, J., Baranowski, P., Clausen, L. W., Garcia, D., Hintzen, N. T., ... **Reid, D. G.** (2017). Moving beyond the MSY concept to reflect multidimensional fisheries management objectives. *Marine Policy*, 85, 33–41. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2017.08.012>

Ronan, J. M., Stengel, D. B., Raab, A., Feldmann, J., **O'Hea, L.**, Bralatei, E., & **McGovern, E.** (2017). High proportions of inorganic arsenic in Laminaria digitata but not in Ascophyllum nodosum samples from Ireland. *Chemosphere*, 186, 17–23. <https://doi.org/10.1016/j.chemosphere.2017.07.076>

Sandlund, O. T., Diserud, O. H., **Poole, R.**, Bergesen, K., **Dillane, M.**, **Rogan, G.**, ... Vollestad, L. A. (2017). Timing and pattern of annual silver eel migration in two European watersheds are determined by similar cues. *Ecology and Evolution*, 7(15), 5956–5966. <https://doi.org/10.1002/ece3.3099>

Scholz, F., **Ruane, N. M.**, **Morrissey, T.**, Marcos-López, M., Mitchell, S., O'Connor, I., ... Rodger, H. D. (2018). Piscine myocarditis virus detected in corkwing wrasse (Symphodus melops) and ballan wrasse (Labrus bergylta). *Journal of Fish Diseases*, 41(1), 147–152. <https://doi.org/10.1111/jfd.12661>

Tiedeken, E. J., Tahar, A., **McHugh, B.**, & Rowan, N. J. (2017). Monitoring, sources, receptors, and control measures for three European Union watch list substances of emerging concern in receiving waters – A 20 year systematic review. *Science of The Total Environment*, 574, 1140–1163. <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2016.09.084>

Weyhenmeyer, G. A., Mackay, M., Stockwell, J. D., Thiery, W., Grossart, H.-P., Augusto-Silva, P. B., ...**de Eyto, E.**, ... Woolway, R. I. (2017). Citizen science shows systematic changes in the temperature difference between air and inland waters with global warming. *Scientific Reports*, 7, 43890. <https://doi.org/10.1038/srep43890>

Wilding, T. A., Gill, A. B., Boon, A., Sheehan, E., Dauvin, J.-C., Pezy, J.-P., **O'Beirn, F.**, ... De Mesel, I. (2017). Turning off the DRIP ('Data-rich, information-poor') - rationalising monitoring with a focus on marine renewable energy developments and the benthos. *Renewable & Sustainable Energy Reviews*, 74, 848–859. <https://doi.org/10.1016/j.rser.2017.03.013>

Woolway, R. I., Verburg, P., Merchant, C. J., Lenters, J. D., Hamilton, D. P., Brookes, J., **Kelly, S.**, ... Jones, I. D. (2017). Latitude and lake size are important predictors of over-lake atmospheric stability. *Geophysical Research Letters*, 44(17), 8875–8883. <https://doi.org/10.1002/2017GL073941>

Woolway, R. I., Verburg, P., Merchant, C. J., Lenters, J. D., Hamilton, D. P., Brookes, J., **de Eyto, E.**, ... Jones, I. D. (2017). Global climate - lake surface temperature. *Bulletin of the American Meteorological Society*, 98 (8), supplement State of the climate in 2016. S13-S14.

COMHAIRLE IDIRNÁISIÚNTA UM THAISCEÁLADH NA MARA (ICES) FOILSEACHÁIN

Gluais maidir le giorrúcháin ICES:

CM	-	Cáipéis Chomhdhála agus Chruinnithe
ACOM	-	Coiste Comhairleach
FTC	-	Coiste Teicneolaíochta lascaigh
CAD	-	Coiste Acmhainní Maireachtála
RMC	-	Coiste Bainistíochta Acmhainní
DFC	-	Coiste lasc Dédhromach
WKROUND	-	Ceardlann Tagarmhairc maidir le hlasc Cruinn
SCICOM	-	Coiste Eolaíochta
SSGEF	-	Grúpa Stiúrtha um Fheidhmú Éiceachórais
WGNAS	-	Grúpa Oibre um Bradán an Atlantaigh Thuaidh
WGECO	-	Grúpa Oibre um Thionchair Gníomhaíochtaí lascaireachta ar an Éiceachóras
WGMHM	-	Grúpa Oibre um Léarscáiliú Gnáthóige Mara
SSGSUE	-	Grúpa Stiúrtha um Úsáid Inbhuanaithe na nÉiceachóras
WGOH	-	Grúpa Oibre um Hidreagrafaíocht Aigéin
CRR	-	Tuarascáil ar Chomhthaighde

Alfjorden, A., Areskog, M., Bruno, D., Carnegie, R., **Cheslett, D.**, Feist, S., Ford, S.,...**Ruane, N.** ... (2017). *New Trends in Important Diseases Affecting the Culture of Fish and Molluscs in the ICES Area 2002 – 2015*. Tuarascáil ar Thaighde Comhoibritheach ICES Uimh. 337. Lch 50 <http://doi.org/10.17895/ices.pub.2800>

AORA. (2017). *Working Group on the Ecosystem Approach to Ocean Health and Stressors*, Eanáir 2017, Réicivíc, an Íoslainn. Lch 53 (Údar rannchuiditheach: **Margaret Rae**)

ICES. (2017). *Interim Report of the Working Group with the Aim to Develop Assessment Models and Establish Biological Reference Points for Sea Trout (Anadromous Salmo trutta) Populations (WGTRUTTA)*, an 24–26 Aibreán 2017, Gothenburg, an tSualainn. ICES CM 2017/SSGEPD:21. Lch 8 (Údair rannchuiditheacha: **Ross Finlay agus Russel Poole**)

ICES. (2017). *Interim Report of the Working Group on Ecosystem Assessment of Western European Shelf Seas*. ICES WGEAWESS REPORT 2017 an 24–28 Aibreán 2017. Liospóin, an Phortaingéil. ICES CM 2017/IEASG:02. Lch 23 (Údair rannchuiditheacha: **Dave Reid agus Debbi Pedreschi**)

ICES. (2017). *Workshop on Age estimation of Blue Whiting (Micromesistius poutassou) WKARBLUE2*, an 6–9 Meitheamh 2017, Liospóin, an Phortaingéil. ICES CM 2017/SSGIEOM:22.

Lch 60 (Údair rannchuiditheacha: **Eugene Mullins, Ross Fitzgerald and Susan Galligan**)

ICES. (2017). *Report of the Benchmark Workshop on the Irish Sea Ecosystem (WKIrish3)*, an 30 Eanáir–an 3 Feabhra 2017, Gaillimh, Éire. ICES CM 2017/BSG:01. Lch 165 (Údair rannchuiditheacha: **ICES Chair Hans Gerritsen, Colm Lordan, Claire Moore, Sara Jane Moore agus Jonathan White**)

ICES. (2017). *Report of the Working Group on the Science Requirements to Support Conservation, Restoration and Management of Diadromous Species (WGRECORDS)*, an 19 Meán Fómhair 2017, Fort Lauderdale, USA. ICES CM 2017/SSGEPD:17. Lch 45 (Údair rannchuiditheacha: **Cathaoirleach ICES, Russell Poole agus Niall Ó Maoiléidigh**)

ICES. (2017). *Interim Report of the Working Group on Pathology and Diseases of Marine Organisms (WGPDMO)*, an 14–18 Feabhra 2017, Gdynia, an Pholainn. ICES CM 2017/SSGEPI:05. Lch 18 (Údair rannchuiditheach: **Neil Ruane**)

ICES. (2017). *Interim Report of the Scallop Assessment Working Group (WGSCALLOP)*, an 10–12 Deireadh Fómhair 2017, Béal Feirste, Tuaisceart Éireann, an Ríocht Aontaithe. ICES CM 2017/SSGEPD:25. Lch 18 (Údair rannchuiditheach: **Ollie Tully**)

ICES. (2017). *Interim Report of the Working Group on Fisheries, Acoustics, Science and Technology. WGFASST 2017 Report* an 4–7 Aibreán 2017. Nelson, an Nua-Shéalainn. ICES CM 2017/SSGIEOM:12. 40 pp (Údair rannchuiditheach: **Ciaran O'Donnell**)

ICES. (2017). *Report of the Joint Workshop of the ICES-FAO Working Group on Fishing Technology and Fish Behaviour (WGFTFB) and the Working Group on Fisheries Acoustics Science and Technology (WGFASST)*. An 3 Aibreán 2017. Nelson, an Nua-Shéalainn. ICES CM 2017/SSGIEOM:02. Lch 19 (Údair rannchuiditheach: **Ciaran O'Donnell**)

ICES. (2017). *ICES Compilation of Microtags, Finclip and External Tag Releases 2016 by the Working Group on North Atlantic Salmon*, an 29 Márta–an 7 Aibreán 2017, Cóbhanhávan, an Danmhairg. ICES CM 2017/ACOM:20. Lch 26 (Údair rannchuiditheach: **Niall Ó Maoiléidigh**)

ICES. (2017). *Report of the Working Group on Celtic Seas Ecoregion (WGCSE)*, an 9–18 Bealtaine 2017, Cóbhanhávan, an Danmhairg. ICES CM 2017/ACOM:13. Lch 1464 (Údair rannchuiditheacha: **Colm Lordan, Claire Moore, Jennifer Doyle, Sara-Jane Moore, David Stokes, Katie Thomas agus Jonathan White**)

ICES. (2017). *Interim Report of the Working Group on Marine Benthic and Renewable Energy Developments (WGBMBRED)*, an 6–10 Márta 2017, Gdynia, an Pholainn. ICES CM 2017/SSGEPI:01. Lch 55 (Údair rannchuiditheach: **Francis O'Beirn**)

ICES. (2017). *Interim Report of the Working Group on Spatial Fisheries Data (WGSFD)*, an 29 Bealtaine – an 2 Meitheamh 2017, Hamburg, an Ghearmáin. ICES CM 2017/SSGEPI:16. Lch 42 (Údair rannchuiditheach: **Yves Reecht**)

ICES. (2017). *Workshop to scope the ICES framework for ecosystem advice (WKECOFRAME)*, an 9–11 Bealtaine 2017, Ceanncheathrú ICES, Cóbhanhávan, an Danmhairg. ICES CM 2017/ACOM:44. Lch 46 (Údair rannchuiditheach: **Jeffrey Fisher**)

ICES. (2017). *Report of the Workshop on Potential Impacts of Climate Change on Atlantic Salmon Stock Dynamics (WKCCISAL)*, an 27–28 Márta 2017, Cóbanhávan, an Danmhairg. ICES CM 2017/ACOM:39. Lch 90 (Údair rannchuiditheacha: **Hugo Maxwell, Niall Ó Maoiléidigh agus Russell Poole**)

ICES. (2017). *Minutes from the Meeting of the ICES Science Committee (SCICOM)*, an 13 – an 15 Márta 2017. ICES CM 2017/SCICOM:01. Lch 22 (Údair rannchuiditheach: **Niall Ó Maoiléidigh**)

ICES. (2017). *Report of the Working Group on the Ecosystem Effects of Fishing Activities (WGEEO)*, an 5 –12 Aibreán 2017, Réicivíc, an Íoslainn. ICES CM 2017/ACOM:26. Lch 104 (Údair rannchuiditheacha: **Cormac Nolan agus David Reid**)

ICES. (2017). *Report of the Workshop to evaluate trade-offs between the impact on seafloor habitats and provisions of catch/value (WKTRADE)*, an 28–31 Márta 2017, Cóbanhávan, an Danmhairg. ICES CM 2017/ACOM:42. Lch 109 (Údair rannchuiditheacha: **Imelda Hehir agus Jonathan White**)

ICES. (2017). *Report of the ICES – IOC Working Group on Harmful Algal Bloom Dynamics (WGHABD)*, an 25–28 Aibreán 2017, Heilsinci, an Fhionlainn. ICES CM 2017/SSGEPD:11. Lch 115 (Údair rannchuiditheach: **Joe Silke**)

ICES. (2017). *Report of the Working Group on Oceanic Hydrography (WGOH)*, an 4–6 Aibreán 2017, Torshavn, Oileáin Fharó. ICES CM 2017/SSGEPD:08. Lch 104 (Údair rannchuiditheach: **Kieran Lyons**)

ICES. (2017). *Report of the Workshop on the Development of the ICES approach to providing MSY advice for category 3 and 4 stocks (WKMSYCat34)*, an 6–10 Márta 2017, Cóbanhávan, an Danmhairg. ICES CM 2017/ACOM:47. Lch 53 (Údair rannchuiditheach: **Andrew Campbell**)

ICES. (2017). *Final Report of the Working Group on Mackerel and Horse Mackerel Egg Surveys. WGMEGS Report 2017* an 24–28 Aibreán 2017. Vigo, an Spáinn. ICES CM 2017/SSGIEOM:18. Lch 134 (Údair rannchuiditheach: **Brendan O’Hea**)

ICES. (2017). *Report of the Workshop on Designing an Eel Data Call (WKEELDATA)*, an 28 Feabhra–an 2 Márta 2017, Rennes, an Fhrainc. ICES CM 2017/SGIEOM:30. Lch 38 (Údair rannchuiditheach: **Russell Poole**)

ICES. (2017). *Report of the Working Group on Mixed Fisheries Advice (WGMIXFISHADVICE)*, an 22–26 Bealtaine 2017, Cóbanhávan, an Danmhairg. ICES CM 2017/ACOM:18. Lch 128 (Údair rannchuiditheach: **Claire Moore**)

ICES. (2017) *Report of the Data and Information Group (DIG)*. ICES DIG REPORT 2017 an 22–24 Bealtaine 2017. Ceanncheathrú ICES, An Danmhairg. Lch 33 (Údair rannchuiditheach: **David Currie**)

ICES. (2017). *Report on the Eel Stock, Fishery and Other Impacts (WGEEL)* Country Reports 2016/2017. An Bheilg. EIFAAC/ICES/GFCM WGEEL REPORT 2017: Lch 343 (Údair rannchuiditheach: **Russell Poole**)

ICES. (2017). *Interim Report of the International Bottom Trawl Survey Working Group. IBTSWG Report 2017* an 27–31 Márta 2017. ICES CM 2017/SSGIEOM:01. Lch 337 (Údair rannchuiditheach: **David Stokes**)

ICES. (2017). *Report of the Working Group on Biological Parameters (WGBIOP)*, an 2–6 Deireadh Fómhair 2017, an tSairdín, an Iodáil. ICES. ICES CM 2017/SSGIEOM:08. Lch 129 (Údair rannchuiditheach: **Gráinne Ní Chonchúir**)

ICES. (2017). *Report of the Benchmark Workshop on Widely Distributed Stocks (WKWIDE)*, an 30 Eanáir–an 3 Feabhra 2017, Cóbanhávan, an Danmhairg. ICES CM 2017/ACOM:36. Lch 196 (Údair rannchuiditheacha: **ICES Chair Andrew Campbell, Brendan O’Hea agus Afra Egan**)

ICES. (2017). *Interim Report of the Working Group of International Pelagic Surveys (WGIPS)*, an 16–20 Eanáir 2017, Réicivíc, an Íoslainn. ICES CM 2017/SSGIEOM:15. Lch 572 (Údair rannchuiditheacha: **Ciaran Ó Donnell agus Michael O’Malley**)

ICES. (2017). *Herring Assessment Working Group for the Area South of 62 deg N (HAWG)*, an 14–22 Márta 2017, Ceanncheathrú ICES, Cóbanhávan, an Danmhairg. ICES CM 2017/ACOM:07. Lch 856 (Údair rannchuiditheacha: **Maurice Clarke agus Michael O’Malley**)

ICES. (2017). *Report of the Working Group on Elasmobranch Fishes (WGEF)*, an 31 Bealtaine–an 7 Meitheamh 2017, Liospóin, an Phortaingéil. ICES CM 2017/ACOM:16. Lch 1018 (Údair rannchuiditheach: **Graham Johnston**).

ICES (2017). *Report of the Workshop to compile and refine catch and landings of elasmobranchs (WKSHARKS)*, an 20–24 Feabhra 2017 Nantes, an Fhrainc. ICES CM 2017/ACOM:38. Lch 119 (Údair rannchuiditheacha: **Graham Johnston agus Sara-Jane Moore**).

ICES. (2017). *Workshop on Stock Identification and Allocation of Catches of Herring to Stocks (WKSIDAC)*. ICES WKSIDAC Report 2017 an 20–24 Samhain 2017. Gaillimh, Éire. ICES CM 2017/ACOM:37. Lch 99 (Údair rannchuiditheacha: **Maurice Clarke agus Graham Johnston**).

ICES. (2017). *Interim Report of the Working Group on Nephrops Surveys. WGNEPS 2016 Report* an 7–8 Samhain 2016. Réicivíc, an Íoslainn. ICES CM 2016/SSGIEOM:32. Lch 67 (Údair rannchuiditheach: **Jennifer Doyle**).

ICES. (2017). *Report of the ICES Workshop on the Development of Quantitative Assessment Methodologies based on Life-history traits, exploitation characteristics, and other relevant parameters for stocks in categories 3–6 (WKLIFEVI)*, an 3–7 Deireadh Fómhair 2016, Liospóin, an Phortaingéil. ICES CM 2016/ACOM:59. Lch 106 (Údair rannchuiditheach: **Yves Reecht**).

ICES. (2017). *Interim Report of the Working Group on Data Poor Diadromous Fish (WGDAM)*, trí chomhfhreagras. ICES CM 2016/SSGEPD:19. Lch 10 (Údair rannchuiditheacha: **Niall Ó Maoiléidigh agus Russell Poole**)

SCIENTIFIC, TECHNICAL AND ECONOMIC COMMITTEE FOR FISHERIES (STECF) FOILSEACHÁIN

An Coiste Eolaíochta, Teicniúil agus Geilleagrach d'Iascaigh (STECF) (2017). *Evaluation of DCF National Work Plan amendments for 2018/19 (STECF-17-19)*. Oifig Foilseachán an Aontais Eorpaigh, Lucsamburg, 2017, ISBN 978-92-79-67492-1, doi:10.2760/217016, JRC109714. (Údair rannchuiditheach: **Helen McCormick**)

An Coiste Eolaíochta, Teicniúil agus Geilleagrach d'Iascaigh (STECF) (2017). *Evaluation of DCF 2016 Annual Reports & Data Transmission to end users in 2016 & preparation for the new assessment of Annual Reports and Data transmission (STECF-17-10)*. Oifig Foilseachán an Aontais Eorpaigh, Lucsamburg, 2017, ISBN 978-92-79-67482-2, doi:10.2760/036445, JRC107592. (Údair rannchuiditheach: **Grainne Ní Chonchúir**)

COMHDHÁLACHA AGUS SEIMINEÁIR

Bréchon, A., Cheslett, D., & O'Toole, C. (2017). VIVALDI: Understanding and mitigating farmed Crassostrea gigas diseases. Curtha i láthair ag an *18ú Comhdháil Idirnáisiúnta ar Ghalair Éisc agus Shliogéisc*, Béal Feirste, an Ríocht Aontaithe.

Calderwood, J. & Reid, D. (2017). Modelling fishing behaviour in the Irish demersal fleet to determine how changes in the response to poor catch composition may extend fishing opportunities under the Landing Obligation. Curtha i láthair ag an *gComhdháil Ionsamhlúcháin Shóisialta*, Baile Átha Cliath, Éire.

Calderwood, J., Robert, M. & Reid, D. (2017). Modelling fishing behaviour to determine how changes in fishing tactics may assist Irish vessels operating under the Landing Obligation. Curtha i láthair ag *Comhdháil Eolaíochta Bhliantúil ICES*, Fort Lauderdale, SAM.

Calderwood, J., Reid, D., (2017). DiscardLess: Assessment of some impacts of the landing obligation and the development of tools and strategies to achieve its goals within the Irish fishing fleet. Curtha i láthair ag *ENVIRON: 'Putting 'eco' in the economy'*, Baile Átha Luain, Éire.

Cortinas Abrahantes, J., Richardson, J., O'Mahony, M., Pare, A., Bruckers, L., John, R., **Keaveney, S.,** ... Lees, D. (2017). European baseline survey of norovirus in oysters. Curtha i láthair ag an *11ú Comhdháil Idirnáisiúnta ar Shábháilteacht Iasc Sliogáin Moileascach*, Gaillimh, Éire.

Doogan, A. (2017). Investigation into the causes of early migration mortality and return rates of Atlantic salmon (*Salmo salar*). Curtha i láthair ag *Sraith Seimineár an Ionaid Taighde Mhuiri agus Fionnuisce (MFRC)*, Gaillimh, Éire. (Maoirseoirí: Brophy, D., **Cotter, D.** agus **Ó'Maoiléidigh, N.**)

Doogan, A. (2017). Investigation into the causes of early migration mortality in Atlantic salmon (*Salmo salar*) from the Burrishoole National Index River using acoustic telemetry in freshwater and coastal areas. Curtha i láthair ag *Lá Oscailte Chomhaltacht Cullen*, Gaillimh, Éire. (Supervisors: Brophy, D., **Cotter, D.** agus **Ó'Maoiléidigh, N.**)

Dore, B. (2017). The quality of our shellfish waters and the challenges ahead. Curtha i láthair ag *Imeacht Uisce Náisiúnta na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil*, Gaillimh, Éire.

Dore, B. (2017). Issues related to the restoration and future prospects for native oyster stocks - Water quality (*E. coli*) and Norovirus. Curtha i láthair ag an *gCeardlann faoi Oisri Dúchasacha*, Gaillimh, Éire.

Downes, J.K. & Ruane, N. M. (2017). Investigation of co-infections with pathogens associated with gill disease in Atlantic salmon during an amoebic gill disease outbreak in Ireland. Curtha i láthair ag an *18ú Comhdháil Idirnáisiúnta ar Ghalair Éisc agus Shliogéisc*, Béal Feirste, an Ríocht Aontaithe.

Fahy, J., Keaveney, S., Dore, B., & Butler, F. (2017). Storage and transport conditions for oyster samples intended for norovirus analysis. Curtha i láthair ag an *11ú Comhdháil Idirnáisiúnta ar Shábháilteacht Iasc Sliogáin Moileascach*, Gaillimh, Éire.

Fitzhenry, D. & Ó Conchubhair, D. (2017). European Multidisciplinary Seafloor and water-column Observatory (EMSO) Generic Instrument Module. Curtha i láthair ag *ceardlann Teicneolaíochta EMSOdev: Cur i bhFeidhm agus Oibriú EGIM*, Southampton, an Ríochta Aontaithe.

Fitzpatrick, A., Keaveney, S., Dore, B., Butler, F., Coughlan, S., O'Gorman, J. & Ryan, E. (2017). Foodborne viruses in Ireland – Identifying risk and mitigation approaches for hepatitis E virus, hepatitis A virus, norovirus and sapovirus – A project overview. Curtha i láthair ag an *11ú Comhdháil Idirnáisiúnta ar Shábháilteacht Iasc Sliogáin Moileascach*, Gaillimh, Éire.

Leadbetter, A. (2017). Marine Science IoT: Where Big Data meeting Linked Data. Curtha i láthair ag an *Comhdháil Náisiúnta HEAnet*, Gaillimh, Éire.

Leadbetter, A., & O'Grady, E. (2017). Using Erddap as a building block in Ireland's Integrated Digital Ocean. Curtha i láthair ag *Ceardlann Sonraí Comhshaoil an NOAA*, Bethesda, MD, SAM.

Mamoutos, I., **Dabrowski, D., Lyons, K., & McCoy, G.** (2017). A two way nested high resolution coastal simulation in a tidally dominated area: Preliminary results. Curtha i láthair ag *8ú Comhdháil EuroGOOS*, Bergen, an Iorua.

Moore, C., Davie, S., Robert, M., Lionel, Pawlowski. & Lordan, C. (2017). Improving demersal mixed fisheries model and advice: Celtic Sea. Curtha i láthair ag *Comhdháil Eolaíochta Bhliantúil ICES*, Fort Lauderdale, SAM.

Ó Conchubhair, D. (2017). Large scale circulation. Cathaoirleach Seisiúin ag *6ú Ceardlann Úsáideoirí na hEorpa-Argo*, Páras, an Fhrainc.

Ó Conchubhair, D., (2017). European Multidisciplinary Seafloor and water column Observatory: A European Marine Science and Technology Innovation Platform. Curtha i láthair ag *ENVRplus*, Grenoble, an Fhrainc.

Hegarty, A., Omerdic, E., Westbrook, G. & Toal, D. (2017). Lagrangian waverider and wave filtering system for use in ROV control. Curtha i láthair ag *Comhdháil '17 MTS/IEEE na nAigéan*, Obar Dheathain, Albain.

Hegarty, A. (2017). Ocean Observation Technologies. Curtha i láthair ag *Lá Oscailte Chomhaltacht Cullen*, Gaillimh, Éire.

Hegarty, A. (2017). Expanding the Effective Operational

Footprint of a Cabled Observatory Node using an Interconnected Surface Buoy. Curtha i láthair ag *Lá Oscailte Chomhaltacht Cullen*, Gaillimh, Éire.

Hegarty, A. (2017). Expanding the Effective Operational Footprint of a Cabled Observatory Node using an Interconnected Surface Buoy. Curtha i láthair ag *Collóiciam 2017 an Ionaid Taighde ar Róbataic Mhóibíleach agus Mhuiri agus an Ionaid Taighde ar Bhraiteoirí Snáithín Optúil*, Luimneach, Éire.

Höföle, H., **Pedreschi, D.**, Farnsworth, K.D., Kraak, S.B.M., & **Reid, D.G.** (2017). Is a single dimension enough to explain fishers' decision-making? Curtha i láthair ag *Comhdháil Eolaíochta Bhliantúil ICES*, Florida, SAM.

Hoffle, H., **Pedreschi, D.**, Farnsworth, K.D., Kraak, S.B.M., & **Reid, D.G.** (2017). Fish size composition in space – A spatially explicit size spectrum model of the Celtic Sea fish community for testing novel management approaches. Curtha i láthair ag *Comhdháil Eolaíochta Bhliantúil ICES*, Florida, SAM.

Hunt, K., **Dore, B.**, **Keaveney, S.**, **Rupnik, A.** & Butler, F. (2017) A quantitative method for estimating the likely intake of norovirus copies through consumption of Irish oysters. Curtha i láthair ag *an 11ú Comhdháil Idirnáisiúnta ar Shábháilteacht Iasc Sliogáin Moileascach*, Gaillimh, Éire.

Kane F, Jackson D & Casserly J. (2017). A critical review of the existing aquaculture licensing and regulatory frameworks in the EU. Curtha i láthair ag *Aquaculture Europe 2017*, Dubrovnik, an Chróit.

Keaveney, S & Doré, B. (2017). An update on norovirus in Irish Oysters. Curtha i láthair ag *laethanta faisnéise Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann*. Láithreacha éagsúla, Éire.

Kelly, S., de Eyto, E., Dillane, M., Poole, R. & White, M. (2017). High-resolution monitoring of a coastal, brackish lagoon reveals long-term stratification dynamics, deep anoxia and irregular mixing events. Curtha i láthair ag *comhdháil IGRM 60*, Baile Átha Cliath, Éire.

Kelly, S., de Eyto, E., Dillane, M., Poole, R. & White, M. (2017). Hydrographic maintenance of deep anoxia in a tidally-influenced saline lagoon Curtha i láthair ag *comhdháil GLEON 19*, Nua-Eabhrac, SAM.

Kilcoyne, J., Burrell, S., Salas, R., Silke, J., Delgado, F., Albert, I., Canga, M., McCarron, P., ... O. Miles, C. (2017). Enhanced biorefining methods for the production of marine biotoxins and microalgae fish feed (MARBioFEED). Curtha i láthair ag *an Comhdháil ICMSS*, Gaillimh, Éire.

Kilcoyne, J., Burrell, S., Salas, R., Silke, J., Delgado, F., Albert, I., Canga, M., McCarron, P., ... O. Miles, C. (2017). Enhanced biorefining methods for the production of marine biotoxins and microalgae fish feed (MARBioFEED). Curtha i láthair ag *comhdháil deiridh ERA-MBT*, Osló, an Iorua.

Ingunn A. Samdal, Morten Sandvik, Kjersti L. E. Løvberg, Lyn R. Briggs, Craig J. Forsyth, Jianyan Xu, **Jane Kilcoyne**, Pearse McCarron and Christopher O. Miles. (2017). Development of immunoaffinity columns for purification of the marine toxins azaspiracids. Curtha i láthair ag *Comhdháil AOAC*, an Spáinn

Lorente, P., Sotillo, M. G., Gutknecht, E., **Dabrowski, T.**, Aouf, L., Toledano, C., ... Levier, B. (2017). The CMEMS IBI-MFC Forecasting Service in 2017: Evolution and Novelty associated to the CMEMS service release. Curtha i láthair ag *Comhthionól*

Ginearálta Chomhthionól an EGU. Coimrithe ar bun an 23-28 Aibreán 2017 i Vin, an Ostair (Imleabhar 19, lch 9366).

Lorente P., Sotillo M.G., **Dabrowski T.**, ... Alvarez-Fanjul, E. (2017). Intercomparison of different operational oceanographic forecast products in the CMEMS IBI area. I gComhthionól *an EGU Coimrithe na Comhdhála* ar bun an 23-28 Aibreán 2017 i Vin, an Ostair (Imleabhar 19, lch 9423).

M. Pelin, **J. Kilcoyne**, M. Ardizzone, **C. Nulty**, P. Hess, A. Tubaro, S. Sosa. (2017). Toxic equivalency factors (TEFs) of azaspiracid 1, -2 and -3 after acute oral exposure in mice. Curtha i láthair ag *Comhdháil AOAC, an Spáinn*.

Reid, D.G., Pedreschi, D., & Beggs, S. (2017). Linking Ecosystem Service Assessments and Fisheries Management – tridirectional question. Curtha i láthair ag *Comhdháil MARE2017, People & the Sea IX: Dealing with Maritime Mobilities*. Amstardam, an Ísiltír.

Reid, D.G. (2017). Ways to reduce the discarding problem- Lessons from DiscardLess. Curtha i láthair ag *Comhdháil MARE2017, People & the Sea IX: Dealing with Maritime Mobilities*. Amstardam, an Ísiltír.

McDermott, T., Jackson, D., O'Donohoe, P. & Kane, F. (2017). Sea Trout Temporal Variation Review from Catch Data and Inquiry. Curtha i láthair ag *an 18ú Comhdháil Idirnáisiúnta ar Ghalair Éisc agus Shliogéisc*, Béal Feirste, an Ríocht Aontaithe.

Morrissey, T., Ruane, N. M. & Geoghegan, F. (2017). Investigating the prevalence of piscine myocarditis virus (PMCV) in farmed Atlantic salmon in Ireland. Curtha i láthair ag *an 18ú Comhdháil Idirnáisiúnta ar Ghalair Éisc agus Shliogéisc*, Béal Feirste, an Ríocht Aontaithe.

O'Toole, C., Cheslett, D., Collins, E., Swords, F., Ward, G., Ross, S., Bateman, K., Bass, D. & Stentiford, G. (2017) First detection of *Paramarteilia* sp. in *Necora puber* (Velvet crabs) sampled in Galway Bay, Ireland. Curtha i láthair ag *2017 Conference of the European Association of Fisheries Pathologists (EAFP)*, Belfast, UK.

O'Toole, C., Cheslett, D. & Culloty, S. (2017) Advances in our understanding of *Vibrio aestuarianus* infections in cultured *Crassostrea gigas* in the Republic of Ireland. Curtha i láthair ag *Comhdháil 2017 Chumann Phaiteolaithe Iascach na hEorpa (EAFP)*, Béal Feirste, an Ríocht Aontaithe.

Pedreschi, D., Höföle, H., Kraak, S.B.M., Barkai, A., Farnsworth, K.D. & **Reid, D.G.** (2017). Re-inventing the wheel: an alternative fisheries management system. Curtha i láthair ag *ENVIRON: 'Putting 'eco' in the economy'*, Baile Átha Luain, Éire.

Pedreschi, D., Höföle, H., Kraak, S.B.M., Barkai, A., Farnsworth, K.D. & **Reid, D.G.** (2017). Incorporating Your Views into a Novel Fisheries Management System. Curtha i láthair ag *ENVIRON: 'Putting 'eco' in the economy'*, Baile Átha Luain, Éire.

Pedreschi, D., Höföle, H., Kraak, S.B.M., Barkai, A., Farnsworth, K.D. & **Reid, D.G.** (2017). Re-inventing the wheel: an alternative fisheries management system. Curtha i láthair ag *23ú Comhdháil Chumann Eacnamaithe Iascach na hEorpa (EAFE)*. *The socio-economics of adaptation in EU fisheries: Lessons from the new Common Fisheries Policy and beyond*, Baile Átha Cliath, Éire.

Kraak, S.B.M, **Pedreschi, D.**, Hamon, K.G., Uhlmann, S. & Kraan, M. (2017). Roundtable: To nudge or not to nudge; is nudging in fisheries management necessarily libertarian paternalism?

Curtha i láthair ag *Comhdháil WINK the Nudge*, Utrecht, an Ísiltír.
Pafi, M. (2017). Coastal Landscapes: Perceptions and landscape-based conflicts. Curtha i láthair ag *Lá Oscailte Chomhaltacht Cullen*, Gaillimh, Éire. (Maoirseoirí: Flannery, W., Murtagh B. agus Nic Aonghusa, C.).

Pedreschi, D. (2017). The story of sustainable fisheries: solving 'wicked problems' and other tales. Curtha i láthair ag *Soapbox Science*, Gaillimh, Éire.

Pedreschi, D., Höffle, H., Kraak, S.B.M., Barkai, A., Farnsworth, K.D. & **Reid, D.G.** (2017). Real-time Incentives: an improved and innovative fisheries management solution. Curtha i láthair ag *gComhdháil Ionsamhlúcháin Shóisialta SSC2017, Ionsamhlúcháin Shóisialta do Shochaí Dhigiteach*, Baile Átha Cliath, Éire.

Pedreschi, D., Höffle, H., Kraak, S.B.M., Barkai, A., Farnsworth, K.D. & **Reid, D.G.** (2017). Real-time Incentives: Spatio-temporal Management for Sustainable Fisheries. Curtha i láthair ag *Comhdháil Eolaíochta Bhliantúil ICES*, Florida, SAM.

Pedreschi, D., Andonegi, E., de Fatima Borges, M., Llope, M., Beggs, S. & **Reid, D.G.** (2017). WGEAWESS: Integrated Ecosystems Assessment of the Western European Shelf Seas. Curtha i láthair ag *Comhdháil Eolaíochta Bhliantúil ICES*, Florida, SAM.

Pedreschi, D., Höffle, H., Kraak, S.B.M., Barkai, A., Farnsworth, K.D. & **Reid, D.G.** (2017). Real-time Incentives: Spatio-temporal Management for Sustainable Fisheries. Curtha i láthair ag *cruinniú ullmhúcháin STECF ar sciataí agus roic atá nasctha le comhdháil bhliantúil Chumann Ealásmabraínciaigh na hEorpa*, Amsterdam, an Ísiltír.

Pedreschi, D., Höffle, H., Kraak, S.B.M., Barkai, A., Farnsworth, K.D. & **Reid, D.G.** (2017). Co-design, Testing and Stakeholder Buy-in of Real-time Incentive Fisheries Management: The Celtic Sea Case Study. Curtha i láthair ag *MareFrame: Co-creating Ecosystem-based Fisheries Management Solutions*, an Bhruiséil, an Bheilg.

Pedreschi, D. & Reid, D.G. (2017). ODEMM in the Celtic Seas: A Qualitative IEA with Decision Support Tools. Curtha i láthair ag *MareFrame: Co-creating Ecosystem-based Fisheries Management Solutions*, an Bhruiséil, an Bheilg.

Rupnik, A., Keaveney, S., Devilly, L., Fahy, J., Hunt, K., Butler, F. & **Doré, B.** (2017). Reduction of norovirus concentrations in oysters during application of risk management procedures. Curtha i láthair ag *an 11ú Comhdháil Idirnáisiúnta ar Shábháilteacht lasc Sliogáin Moileascach*, Gaillimh, Éire.

Smilenova, A., Reece, Y., Lyons, K., Nolan, G. & White, M. (2017). Variability of water masses in the southern section of the Rockall Through: Detecting Subpolar/Subtropical North Atlantic ocean influence and signals. Curtha i láthair ag *comhdháil YOUMARES 8*, Kiel, an Ghearmáin.

Smilenova, A. (2017). Short scientific work and activities update. Curtha i láthair ag *Lá Oscailte Chomhaltacht Cullen*, Gaillimh, Éire. (Maoirseoirí: White, M., Lyons, K.; Comhoibrithe: Reece, Y., Nolan, G.)

Stephens, P. (2017). How to develop a nascent maritime commerce cluster leveraging national advantage - a marketing perspective. Curtha i láthair ag *Lá Oscailte Chomhaltacht Cullen*, Gaillimh, Éire.

Verner-Jeffreys, D., Ryder, D., Thomas, J., O'Toole, C., Geary, M., Bean, T., Bayliss, S., Feil, E., Feist, S. & **Cheslett, D.** (2017). Vibrio aestuarii Clade A and Clade B isolates are associated with Pacific oyster disease outbreaks from Ireland. Curtha i láthair

ag *Comhdháil 2017 Chumann Phaiteolaithe Iascach na hEorpa (EAEP)*, Béal Feirste, an Ríocht Aontaithe.

TUARASCÁLACHA

Copernicus Marine Environment Monitoring Services (2017). *Product User Manual For Atlantic -Iberian Biscay Irish- Biogeochemical Analysis and Forecast Product: IBI_ANALYSIS_FORECAST_BIO_005_004*. <http://cmems-resources.cls.fr/documents/PUM/CMEMS-IBI-PUM-005-004.pdf> (Údar rannchuiditheach: **Tomasz Dabrowski**)

Copernicus Marine Environment Monitoring Services (2017). *Product User Manual For Atlantic -Iberian Biscay Irish- Biogeochemistry Non Assimilative Hindcast Product: IBI_REANALYSIS_BIO_005_003*. <http://cmems-resources.cls.fr/documents/PUM/CMEMS-IBI-PUM-005-003.pdf> (Údar rannchuiditheach: **Tomasz Dabrowski**)

Copernicus Marine Environment Monitoring Services (2017). *Quality Information Document For Atlantic -Iberian Biscay Irish- IBI Production Centre IBI_ANALYSIS_FORECAST_BIO_005_004*. <http://cmems-resources.cls.fr/documents/QUID/CMEMS-IBI-QUID-005-004.pdf> (Údar rannchuiditheach: **Tomasz Dabrowski**)

Copernicus Marine Environment Monitoring Services (2017). *Quality Information Document For IBI Biogeochemical Analysis Product IBI_REANALYSIS_BIO_005_003*. <http://cmems-resources.cls.fr/documents/QUID/CMEMS-IBI-QUID-005-003.pdf> (Údar rannchuiditheach: **Tomasz Dabrowski**)

Dale, T., Cusack, C., & Ruiz, M. (2017). *Aquaculture site selection Report* (p. 39). AtlantOS. https://doi.org/10.3289/AtlantOS_D8.2

Dore, B., Keaveney, S., Lowther, J., Le Guyader, S., and Vinjé, J. (2017) *Virus testing – New approaches*. Tuarascáil ó cheardlann a cuireadh ar bun ag 11ú Comhdháil Idirnáisiúnta ar Shábháilteacht lasc Sliogáin Moileascach, Gaillimh, Éire.

Holliday, N.P.; et al., (2017), Cúrsáil Fionnachtana RRS DY078/079, an 06-28 Bealtaine 2017, ó Southampton go Réiciv. *Extended Ellett Line 2017 occupation and OSNAP Rockall Trough mooring refurbishment cruise. Ionad Náisiúnta Aigéaneolaíochta Southampton* (lch 118). (Tuarascáil Chúrsála an Ionaid Náisiúnta Aigéaneolaíochta, 48) (Údar rannchuiditheach: Angelina Smilenova)

Horsburgh, K., Williams, J., & Cusack, C. (2017). *Storm surge climatology report* (p.12). AtlantOS. https://doi.org/10.3289/AtlantOS_D8.1

Reece, Y. & Tully, O. (2017). *Trawl and Seine Fisheries in waters inside 6nm around Ireland*. Tuarascáil leis an RTBM (lch 43).

SSCE (2017). Activity report of the Standing Scientific Committee on Eel, 2016. *Tuarascáil leis an RCGAT agus lascaigh Intire Éireann* (lch 176). (Údar rannchuiditheacha: Russell Poole agus Elvira de Eyto)

TRÁCHTAS

Downes, J.K., (2017). *Gill disease in finfish aquaculture with emphasis on amoebic gill disease*. Institiúid Teicneolaíochta na Gaillimhe-Maigh Eo. <http://hdl.handle.net/10793/1328>

AGUISÍN 6:

SONRAÍ ÁIRIMH DO CHÓRAS BHUIRÍOS UMHAILL 2017

Áireamh Éisc

Is é clár áireamh éisc Bhuiríos Umhaill (bradán, breac, eascainn), lena n-áirítear an t-áireamh gaiste in aghaidh srutha agus le sruth, agus an mhonatóireacht ar stoc óg sna srutháin agus lochanna trí leas a bhaint as an leictir-iascach agus as an tsaighneoireacht cois trá, atá mar an bunús do go leor den mheasúnú ar stoc agus den soláthar comhairle stoic agus gabhála i leith na mbradán agus na n-eascann. Áirítear leis an taighde earcaíocht stoic agus nascáil S-R le flúirsí ógánach, uainiú báirí éisc, anailís ar tháirgeadh éisc, bisiúlacht, iompraíocht agus géiniteach éisc. Tá béim ar leith á cur anois ar mheasúnú de mharthanas agus fás mara, go háirithe i dtaobh athruithe sa chomhshaoil, agus ar fhorbairt de theicnící suirbhé eascann chun tacú le Rialachán an AE ar Athshaothrú an Stoic Eascann.

Oibríodh an clár áireamh éisc mar ba ghnách in 2017. Chuir triomach earraigh moill ar imirce brainliní síos an abhainn. D'éascaigh leibhéil uisce sách arda ó lúil ar aghaidh, gan aon tuilte móra, gluaiseacht na n-iasc agus oibriú na ngaistí gan deacracht. D'éirigh leis na deisiúcháin faoinar tugadh ar Abhainn an Tarae in 2016, agus athchóiríodh an pasáiste iomlán d'éisc imirceacha i rith shéasúir 2016 agus 2017. Bhí imirce na mbradán in 2017 ar chóiméid, a bheag nó a mhór, d'imirce 2016 agus bhí sé faoi bhun na teorann caomhnaithe, arís eile, don dobharcheantar. Bhí stoc an-iseal i gceist leis an stoc bric ghil in 2017.

Sonraí áirimh suas an abhainn do Chóras Bhuiríos Umhaill in 2017

Speicis	Léim Bradán Suas an Abhainn 2017	Tarae Suas an Abhainn 2017	Iomláin Suas an Abhainn 2017	Iomláin Suas an Abhainn 2016	Iomláin Suas an Abhainn 2015	Iomláin Suas an Abhainn 2014	Iomláin Suas an Abhainn 2013
Leathaghabhalach Fiáin	481	46	527	530	635	271	710
Bradán Fiáin an Earraigh	7	2	9	16	11	26	23
Leathaghabhalach Feirme	1064	91	1155	1195	1774	1205	1301
Breac Geal Fiáin	3	0	3	15	16	16	20
Fionnóg Fhiáin	6	1	7	66	43	126	50
Breac Donn Fiáin	26	21	47	94	79	91	101

Sonraí áirimh síos an abhainn do Chóras Bhuiríos Umhaill in 2017

Speicis	Léim Bradán Síos an Abhainn 2017	Tarae Síos an Abhainn 2017	Totals Downstream 2017	Iomláin Síos an Abhainn 2016	Iomláin Síos an Abhainn 2015	Iomláin Síos an Abhainn 2014	Iomláin Síos an Abhainn 2013
Brainlín Bradán Fhiáin	6363	999	7362	7034	8150	6357	6357
Brainlín Bric Ghil Fhiáin	340	16	356	426	427	485	485
Eascann Gheal	2189	539	2728	1074	3122	3633	3633

AGUISÍN 7:

CLÁR ÁRTHAÍ TAIGHDE 2017

Achoimre ar Ghníomhaíocht an Chabhlaigh in 2017

Laethanta Eolaíochta ar muir ón 01/01/2017 go dtí an 31/12/2017	Laethanta	Suirbhéanna	Laethanta Eolaí	Laethanta Mic Léinn
<i>RV an Celtic Voyager</i>	275	41	1288	490
<i>RV an Celtic Explorer</i>	311	17	3673	-
Árthaí iomlána Fhoras na Mara	586	58	4961	490
Árthaí cairte	36	2	216	
Iomlán Foriomlán	622	60	5,177	490

Úsáid Breosla an Chabhlaigh Thaighde 2017

Árthach	An fad a seoladh	Ídiú Breosla	EEOI (Tomhas éifeachtúlachta de réir Tonnai Méadracha/Muirmhíle)
<i>RV an Celtic Explorer</i>	41,586 Muirmhíle	1,909,804 Litear	0.045924 M3/Muirmhíle
<i>RV an Celtic Voyager</i>	22,678 Muirmhíle	1,909,804 Litear	0.013852 M3/Muirmhíle

Gníomhaíocht *RV an Celtic Voyager* 2017

Cód Suirbhé	Ainm an tSuirbhé	Dáta Tosaithe	Dáta Críche	Lá Suirbhé	Líon na nEolaithe	Lá Eolaí	Líon na Mac Léinn	Lá Mac Léinn	Lá Eolaí agus Mac Léinn
CV17001	Suirbhé Comhshaoil Geimhridh	12/02/2017	19/02/2017	8	2	16	0	0	16
CV17002	NMCI - Cúrsa agus oiliúint taithíochta ar bord loinge	20/02/2017	20/02/2017	1	2	2	10	10	12
CV17003	SEMRU SMART OÉ, Gaillimh 2017	21/02/2017	21/02/2017	1	3	3	10	10	13
CV17004	Fuinneamh Aigéin MaREI SMART 2017	22/02/2017	22/02/2017	1	4	4	12	12	16
CV17007	Taiscéaladh Praiticiúil Geolaíochta Amach ón gCosta UCC SMART	23/02/2017	24/02/2017	2	4	8	12	24	32
CV17005	CM Earraigh UCC SMART 2016 Cuid 1	25/02/2017	26/02/2017	2	3	6	10	20	26
CV17006	NMCI - Cúrsa agus oiliúint taithíochta ar bord loinge	27/02/2017	27/02/2017	1	2	2	10	10	12
CV17029	CM Earraigh UCC SMART 2016_ Cuid 2	28/02/2017	01/03/2017	2	3	6	12	24	30
CV17033	Trialacha CV	02/03/2017	03/03/2017	2	4	8	0	0	8
CV17009	NMCI - Cúrsa agus oiliúint taithíochta ar bord loinge	06/03/2017	06/03/2017	1	2	2	10	10	12
CV17010	Oiliúint fochéime ar bord loinge ar mhodhanna taighde aigéaneolaíochta, bheantaigh, meigeafhána agus iascach	08/03/2017	15/03/2017	8	6	48	9	72	120
CV17011	MARA: MALin shelf sediment ReseArch	16/03/2017	25/03/2017	10	4	40	0	0	40
CV17013	Geophysical Exploration of the Shallow Sub-seabed (GESS)	27/03/2017	13/04/2017	18	5	90	0	0	90
CV17035	SUIRBHÉ PSE	14/04/2017	16/04/2017	3	4	12	0	0	12
CV17014	INFOMAR	17/04/2017	01/05/2017	15	5	75	0	0	75

CV17012	CM Earraigh UCC SMART 2017	02/05/2017	03/05/2017	2	3	6	10	20	26
CV17037	LANGOLF-TV 2017	06/05/2017	19/05/2017	14	6	84	0	0	84
CV17015	BLUEfish 1	22/05/2017	31/05/2017	10	7	70	0	0	70
CV17016	INFOMAR	01/06/2017	16/06/2017	16	4	64	0	0	64
CV17017	Aran/Porcupine 2017	18/06/2017	29/06/2017	12	6	72	0	0	72
CV17018	Suirbhé UWTV sa Mhuir Cheilteach 2017 Céim 1	03/07/2017	13/07/2017	11	5	55	0	0	55
CV17019	INFOMAR	14/07/2017	22/07/2017	9	4	36	0	0	36
CV17020	Acmhainní Plásair Mhuiri na hÉireann a Chainníochtú (QuIMPeR)	24/07/2017	06/08/2017	14	4	56	0	0	56
CV17021	Suirbhé UWTV sa Mhuir Cheilteach 2017 Céim 2	09/08/2017	18/08/2017	10	6	60	0	0	60
CV17022	Dáileadh Bitheolaíoch Azadinium in Uisce na hÉireann 2017 (AZBO '17)	19/08/2017	29/08/2017	11	6	66	0	0	66
CV17023	INFOMAR	30/08/2017	22/09/2017	24	4	96	0	0	96
CV17024	BLUEfish 2	24/09/2017	02/10/2017	9	5	45	0	0	45
CV17025	Cúrsáil oiliúna larchéime OÉ, Gaillimh	05/10/2017	08/10/2017	4	4	16	6	24	40
CV17026	Pleanáil Ildisciplíneach Suirbhé - Cleachtadh Foghlama le Cúnamh Piarai faoi Stiúir larchéimithe	09/10/2017	16/10/2017	8	5	40	12	96	136
CV17038	Suirbhé Bitheogiceimiceach iCrag	17/10/2017	24/10/2017	8	5	40	0	0	40
CV17041	Cur chuige ildisciplíneach i leith staidéar a dhéanamh ar mhiolta móra tumtha agus a ngnáthóg	29/10/2017	06/11/2017	9	6	54	0	0	54
CV17040	Imscrúdú Pailéi-Thírdhreach ar Mhuir Éireann	08/11/2017	13/11/2017	6	3	18	0	0	18
CV17030	MSc sa Bhitheolaíocht Mhuiri UCC 2017 (Iarraidh Bhliantúil)	14/11/2017	15/11/2017	2	2	4	10	20	24
CV17028	MS agus EOS Geimhridh OÉ, Gaillimh SMART 2017	16/11/2017	21/11/2017	6	4	24	11	66	90
CV17032	Science@Sea SMART 2017	22/11/2017	23/11/2017	2	4	8	9	18	26
CV17031	MSc i dTaiscéaladh Geolaíochta Amach ón gCosta UCC 2017 SMART	24/11/2017	29/11/2017	6	4	24	9	54	78
CV17039	Micreaphlaistic i gCuan na Gaillimhe: Cur chuige éiceachórais i leith iomláine ghrinneall na farraige	04/12/2017	10/12/2017	7	4	28	0	0	28
				275		1288	162	490	1778

Gníomhaíocht RV an Celtic Explorer 2017

Cód Suirbhé	Ainm an tSuirbhé	Dáta Tosaithe	Dáta Criche	Lá Suirbhé	Líon na nEolaithe	Lá Eolai
CE17001	Suirbhé BSH Uimh. 1	19/01/2017	31/01/2017	13	10	130
CE17002	An Rannóg Aeráid Aigéin - Iarthar na hÉireann	06/02/2017	13/02/2017	8	15	120
CE17003	Suirbhé ar thrál láimhínigh agus scoilteáin	14/02/2017	17/03/2017	32	10	320
CE17004	Suirbhé Fuaimiúil ar Fhaoitín Gorm	18/03/2017	07/04/2017	21	11	231
CE17005	Suirbhé ar Thrál Láimhínigh agus Scoilteáin	08/04/2017	17/04/2017	10	9	90
CE17006	Suirbhé ar Iompar	19/04/2017	26/04/2017	8	8	64
CE17007	Rannóg A02 Trasatlantach GO-SHIP	27/04/2017	23/05/2017	27	18	486
CE17008	Acmhainní Géiniteacha Domhainfharraige a Shaothrú agus a Chaomhnú: Cúrsáil I SFI	24/05/2017	05/06/2017	13	4	52

CE17009	WESPAS	06/06/2017	29/06/2017	24	17	408
CE17010	Féile na Mara 2017	30/06/2017	02/07/2017	3		0
CE17011	Céim 2 WESPAS	04/07/2017	21/07/2017	18	18	324
CE17012	INFOMAR	22/07/2017	06/08/2017	16	6	96
CE17013	Suirbhé an Mhuir Thuaidh BSH 2	11/08/2017	18/09/2017	39	11	429
CE17014	INFOMAR	22/09/2017	02/10/2017	11	5	55
CE17016	Céim 1 IGFS 2017	03/10/2017	14/10/2017	12	14	168
CE17015	Suirbhé Fuaimiúil ar Scadán sa Mhuir Cheilteach	15/10/2017	04/11/2017	21	15	315
CE17017	IGFS2017	05/11/2017	09/12/2017	35	11	385
				311		3673

An ROV Holland I

Cód Suirbhé	Ainm an tSuirbhé	Dáta Tosaithe	Dáta Críche	Lá Suirbhé	Líon na nEolaithe	Lá Eolai
RH17002	Cóimheastóirí i nGnáthóga Cóiréalacha Fuaraisce i gCainneoin Fomhuirí (CoCoHaCa)	15/06/2017	29/06/2017	15	6	90
RH17001	Suirbhé ar Sceir Amach ón gCósta	08/07/2017	28/07/2017	21	6	126
				36		216

AGUISÍN 8:

TAIGHDE EACHTRACH EOLAÍOCHTA MARA

GNÍOMHAÍOCHTAÍ IN UISCÍ NA HÉIREANN IN 2017

Gníomhaíocht Árthaí Eachtracha 2017

Laethanta Eolai	Laethanta Eolai
4128	1865

Ainm an Árthaigh	Tír	Ainm / Cód an tSuirbhé	Disciplín	Líon na Laethantain Uiscí na hÉireann	Líon na nEolaithe	Laethanta Eolai
<i>Scotia</i> *	An RA	Suirbhé ar Thrál Grinnill a dhirigh ar speicis ghadóideacha óga	lascaigh	5	7	35
<i>Cefas Endeavour</i>	An RA	Suirbhé ar iasc grinnill a bhain úsáid as trál bioma 4m mar chuid de WGBEAM a comhordaíodh go hidirnáisiúnta	lascaigh	9	9	81
<i>Tridens</i> *	An Ísiltír	Suirbhé ar Stoc Sceite Faoitin Ghoirm	lascaigh	8	6	48
<i>Kings Bay</i> *	An Iorua	Suirbhé ar Stoc Sceite Faoitin Ghoirm	lascaigh	8	6	48
<i>Scotia</i>	An RA	Suirbhé ar Thrál le flúirse láimhinigh a mheas Sceireacha	lascaigh	8	10	80
<i>Pelagia</i> *	An Ísiltír	Fuaruisce Coiréalacha agus ról cainneoin Fhomhuiri	Bitheolaíocht Mhuiri	10	14	140
<i>Fiskebas</i> *	An Iorua	Clibeáil agus Sampláil Bhitheolaíoch Samplála Ronnach	lascaigh	10	5	50
<i>Walter Herwig II</i> *	An Ghearmain	Imscrúdú ar thréithe roghnaitheacha chinn an tráil T90 san iascach measctha trál grinnill ag díriú ar scoilteán, anglait agus colmóir	Teicneolaíocht Trealamh	23	12	276
<i>Pelagia</i>	An Ísiltír	An hipitéis a thástáil go bhfuil ionfhabhtú vireasach fiteaplanctóin á laghdú ag cáithníní trédhearcacha iarpholaiméara	Bithcheimic Mhuiri	1	14	14
<i>Vizconde de Eza</i> *	An Spáin	Meastacháin flúirse agus patrúin dáilte Speicis Bheantacha Ghrinnill	lascaigh	13	15	195
<i>Scotia</i>	An RA	Suirbhé ar Chadóg Rocal	lascaigh	10	12	120
<i>Cefas Endeavour</i> *	An RA	Trál Bioma Bristol agus Mhuir Éireann	lascaigh	10	7	70
<i>Scotia</i>	An RA	Suirbhé ar Thrál Grinnill a dhirigh ar speicis tráchtála ar an bhfána ilchríochach.	lascaigh	4	12	48
<i>Cefas Endeavour</i>						
	An RA	PELTIC (Suirbhé ar an éiceachóras peiligeach in An Caol Thiar agus an Mhuir Cheilteach)	lascaigh	9	7	63
<i>Prince Madog</i>	An RA	BLUEFISH	lascaigh	6	8	48
<i>Thalassa</i>	An Fhrainc	Suirbhéanna ar Thrál Grinnill Evhoe na Fraince	lascaigh	10	25	250
<i>Scotia</i> *	An RA	Suirbhé ar Thráláireacht Ghrinnill a dhéanann measúnú ar stoic throisc, chadóige, faoitin, throscán stopóige na hIorua, ronnaigh agus scadáin.	lascaigh	6	8	48
<i>Corystes</i>	An RA	Éagsúil	Éagsúil	50	66	251
				200	243	1865

* Ghlac breathnóirí Éireannacha páirt sna suirbhéanna seo.

Gluais Ghiorrúchán

AMS	Seirbhísi Ard-Léarscáilithe	ÚFT	An tÚdarás Forbartha Tionscail
ARC	An Coiste Taighde Dobharshaothraithe	IFREMER	Institut français de recherche pour l'exploration de la mer (Institiúid na Fraince um Thaighde ar Taiscéaladh na Mara)
ARGO floats	Bleaindithe ARGO Bleaindithe teochta/próifílithe salandachta	IFSRP	Comhpháirtíocht Eolaíochta Taighde ar lascaigh na hÉireann
ASP	Nimhiú aimnéiseach ó shliogiasc	IHO	An Eagraíocht Idirnáisiúnta Sláinte
BA	Baitsiléir Ealaíon	IMDO	Oifig Forbartha Muirí na hÉireann
BIM	Bord lascaigh Mhara (Bord lascach Mhuir Éireann)	INFOMAR	Léarscáiliú Comhtháite d'Fhorbairt Inbhuanaithe Acmhainní Muirí na hÉireann
BSc	Baitsiléir Eolaíochta	INTERREG	Clár Comhair Inter-Réigiúnaigh an AE
CEFAS	An tIonad Comhshaoil, lascaigh agus Dobharshaothraithe, (an RA)	MSc	Máistreacht san Eolaíocht
POF	Príomhoifigeach Feidhmiúcháin	MSFD	Creat-Treoir na Straitéise Mara
CTD	Seoltacht, Teocht agus Doimhneacht	MSY	Uastoradh Inbhuanaithe
DAFM	An RTBM An Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara	NASCO	Eagraíocht um Chaomhnú Bradán san Atlantach Thuaidh
DCCAE	An RCGAC An Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil	NDP	Clár Forbartha Náisiúnta
DCU	Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath	NMCI	Coláiste Náisiúnta Mara na hÉireann, Corcaigh
DHPCLG	An RTPPRÁ An Roinn Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil	NOAA	Roinn Náisiúnta Riaracháin na nAigéan agus an Atmaisféir
DIT	Institiúid Teicneolaíochta Bhaile Átha Cliath	NPWS	An SPNF An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra
SSP	Nimhiú Buinní Sliogéisc	NUIGalway	OÉ, Gaillimh Ollscoil na hÉireann, Gaillimh
EEZ	An Crios Eorpach Eacnamaíoch	OIE	Office International des Epizooties (an Eagraíocht Dhomhanda um Shláinte Ainmhithe)
EPA	An GCC An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil	OSPAR	Coinbhinsiún Osló agus Pháras (1992)
EU	An AE An tAontas Eorpach	PhD	Dochtúireacht san Fhealsúnacht
EurOcean	Ionad na hEorpa um Fhaisnéis ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht Mhuirí	PSP	Nimhiú Pairiliseach ó Shliogiasc
FIRM	Beart Taighde ar an Tionscal Bia	QUB	Ollscoil na Banríona, Béal Feirste
FP7	An Seachtú Creachtlár	R&D	T agus F Taighde agus Forbairt
FSAI	Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann	ROV	Feithicil Chianoibrithe
FSS	Seirbhísi Eolaíochta lascaigh	RV	Árthach Taighdel
GIS	Córas Faisnéise Geagrafaí	SFI	Fondúireacht Eolaíochta Éireann
OTI	Olltáirgeacht Intíre	SFPA	An tÚdarás um Chosaint lascaigh Mhara
GMIT	Institiúid Teicneolaíochta na Gaillimhe-Maigh Eo	SMEs	FBManna Fiontair Bheaga agus Mheánmhéide
GSI	Suirbhéireacht Gheolaíochta na hÉireann	UCC	Coláiste na hOllscoile, Corcaigh
HABS	Seirbhís Bláis Algaigh Dhiobhálaigh	UCD	An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath
HEI	An Institiúid Ardoideachais	UK	An RA An Ríocht Aontaithe
AD	Acmhainní Daonna	SAM	Stáit Aontaithe Mheiriceá
IBM	An Chorporáid Idirnáisiúnta Meaisíní Gnó	UU	Ollscoil Uladh
ICES	An Chomhairle Idirnáisiúnta um Thaiscéaladh na Mara	VIVALDI	Galair dhébhlaoscacha feirme a chosc agus a mhaolú
TFC	Teicneolaíocht Faisnéise agus Cumarsáide		

Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2017

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste	66
An Ráiteas Rialachais agus Tuarascáil Chomhaltai an Bhoird	68
An Ráiteas ar Rialú Inmheánach	71
An Ráiteas ar Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Ioncaim Coimeádta	74
An Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach	75
An Ráiteas ar an Staid Airgeadais	76
An Ráiteas ar Shreafaí Airgeadais	77
Nótaí leis na Ráitis Airgeadais	78

An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste

Tuarascáil le cur faoi bhráid Thithe an Oireachtais Foras na Mara

Tuairim faoi na ráitis airgeadais

Tá iniúchadh déanta agam ar ráitis airgeadais Foras na Mara don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2017 faoi mar a cheanglaítear faoi fhorálacha Alt 12 den Acht um Foras na Mara, 1991. Cuimsítear sna ráitis airgeadais:

- an ráiteas ar ioncam agus caiteachas agus cúlchistí coinnithe ioncaim
- an ráiteas ar ioncam cuimsitheach
- an ráiteas ar an staid airgeadais
- an ráiteas ar shreafaí airgid, agus
- na nótaí gaolmhara, achoimre ar bheartais shuntasacha chuntasaíochta ina measc.

I mo thuairim, tugtar sna ráitis airgeadais léiriú fíor agus cothrom ar shócmhainní, dliteanais agus staid airgeadais Foras na Mara an 31 Nollaig 2017 agus ar a ioncam agus caiteachas don bhliain 2017 i gcomhréir le Caighdeán um Thuairisciú Airgeadais (FRS) 102 – an Caighdeán um Thuairisciú Airgeadais atá infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann.

Bunús na tuairime

Thug mé faoi m'iniúchadh ar na ráitis airgeadais i gcomhréir leis na Caighdeáin Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht (CIIanna) faoi mar a d'fhógair an Eagraíocht Idirnáisiúnta Uasfhoras Iniúcháireachta. Déantar cur síos ar m'fhreagrachtaí faoi na caighdeáin siúd san aguisín leis an tuarascáil seo. Tá mé neamhspleách ó Foras na Mara agus chomhlíon mé mo chuid freagrachtaí eiticiúla eile i gcomhréir leis na caighdeáin.

Creidim gur leor agus gur cuí an fhianaise iniúcháireachta a fuair mé chun bunús a sholáthar do mo thuairim.

Tuairisciú ar fhaisnéis eile seachas na ráitis airgeadais, agus ar cheisteanna eile

Chuir Foras na Mara faisnéis áirithe eile i láthair, sa mhullach ar na ráitis airgeadais. Cuimsítear ann seo an tuarascáil bhliantúil, an ráiteas rialachais agus tuarascáil chomhaltai an Bhoird agus an ráiteas ar rialú inmheánach. Déantar cur síos ar m'fhreagrachtaí chun tuairisciú a dhéanamh maidir leis an bhfaisnéis siúd, agus ar cheisteanna áirithe eile ar a dtuairiscim mar eisceacht, san aguisín leis an tuarascáil seo.

Nil aon rud le tabhairt le fios agam ina leith sin.

Patricia Sheehan

Le haghaidh agus thar ceann
An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste
An 17 Nollaig 2018

Aguisín leis an tuarascáil

Freagrachtaí Comhaltaí Boird

Leagtar amach sa ráiteas rialachais agus i dtuarascáil Chomhaltaí an Bhoird freagrachtaí na gcomhaltaí Boird. Tá na comhaltaí boird an freagrach as an méid seo a leanas:

- ullmhú na ráiteas airgeadais san fhoirm a fhorordaítear faoi Alt 12 den Acht um Fhoras na Mara, 1991
- a chinntiú go dtugtar sna ráitis airgeadais léiriú fíor agus cóir i gcomhréir le FRS 102
- rialtacht na n-idirbhearta a chinntiú
- measúnú a dhéanamh ar cé acu an bhfuil nó nach bhfuil úsáid an ghnóthais leantaigh chuntasaíochta cuí, agus
- an rialú inmheánach sin a dheimhniú siad is gá lena chumasú ráitis airgeadais a ullmhú atá saor ó mhíshonrú ábhartha, cé acu más calaois nó earráid is cúis leis.

Freagrachtaí an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Ceanglaítear orm faoi Alt 12 den Acht um Fhoras na Mara, 1991 chun iniúchadh a dhéanamh ar ráitis airgeadais an Fhorais agus chun tuairisciú a dhéanamh orthu le Tithe an Oireachtais.

Is é mo chuspóir agus mé ag tabhairt faoin iniúchadh dearbhú réasúnta a fháil faoi cé acu an bhfuil nó nach bhfuil na ráitis airgeadais, ina n-iomláine, saor ó mhíshonrú ábhartha, cé acu más calaois nó earráid is cúis leis. Is ionann dearbhú réasúnta agus ardleibhéal de dhearbhu, ach ní hionann é agus ráthaíocht go mbraithfidh iniúchadh faoina dtugtar i gcomhréir leis na Cllanna i gcónaí míshonrú ábhartha nuair is ann dó. Féadfaidh míshonruithe eascairt ó chalaois nó earráid agus meastar go bhfuil siad ábhartha más féidir súil réasúnta a bheith leis go n-imreoidh siad tionchar ar chinntiú geilleagrasa úsáideoirí a rinneadh ar bhunús na ráiteas airgeadais seo.

Mar chuid d'iniúchadh i gcomhréir leis na Cllanna, déanaim breithiúnas gairmiúil agus leanann amhras gairmiúil a bheith orm i gcaitheamh an iniúchta. Agus amhlaidh á dhéanamh agam,

- Sainaithnim agus measúnaim na rioscaí i leith mhíshonrú ábhartha na ráiteas airgeadais, cé acu más calaois nó earráid is cúis leis, dearaim agus tugaim faoi nósanna imeachta iniúchta a fhreagraíonn ar na rioscaí siúd, agus faighim fianaise iniúchta ar leor agus ar cuí i le bunús a sholáthar do mo thuairim. Tá an riosca a chruthaítear nuair nach mbraitear míshonrú ábhartha a eascraíonn as calaois níos airde ná riosca a eascraíonn as earráid, mar gheall go bhféadfadh claonpháirteachas, brionnú, easnaimh d'aon turas, míléiriú, nó gabháil i dtreis ar rialú inmheánach.
- Faighim tuiscint ar rialú inmheánach a bhaineann leis an iniúchadh d'fhonn nósanna imeachta iniúchta a dhearadh atá cuí faoi na cúinsí, ach nach bhfuil cuí ar mhaithe le tuairim a léiriú faoi éifeachtacht na rialuithe inmheánacha.
- Déanaim meastóireacht ar oiriúnacht na mbeartas cuntasaíochta a úsáidtear agus réasúntacht na meastachán cuntasaíochta agus an nocht ghaolmhair.
- Bainim tatal a bhaint as oiriúnacht na húsáide a bhaintear an bonn gnóthais leantaigh na cuntasaíochta agus, bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a fuarthas, cé acu arb ann nó nach ann d'éiginnteacht ábhartha a bhaineann le himeachtaí

nó coinníollacha a d'fhéadfadh cumas Fhoras na Mara a chur faoi amhras suntasach chun leanúint mar ghnóthas leantach. Má bhainim an tatal as gurb ann d'éiginnteacht ábhartha, ceanglaítear orm aird a thabhairt i mo thuarascáil ar an nochtadh gaolmhar sna ráitis airgeadais nó, mura cuí an nochtadh sin, ceanglaítear orm mo thuairim a bhunathrú. Tá mo chonclúidí bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a fuarthas a fhad le dáta mo thuarascála. D'fhéadfadh go mbeadh imeachtaí nó coinníollacha amach anseo mar chúis leis, áfach, go gcuirfidh Foras na Mara deireadh le leanúint mar ghnóthas leantach.

- Déanaim meastóireacht ar chur i láthair, struchtúr agus ábhar foriomlán na ráiteas airgeadais, an nochtadh san áireamh, agus cé acu an léirítear nó nach léirítear sna ráitis airgeadais na bun-idirbhearta agus imeachtaí ar bhealach a bhaineann cur i láthair cothrom amach.

Déanaim cumarsáid leo siúd atá freagrach as rialachas i ndáil le, i measc ceisteanna eile, scóip agus uainiú pleanáilte an iniúchta agus torthaí suntasacha iniúchta, aon easnaimh i rialú inmheánach ina measc a shainaithnimid i rith m'iniúchta.

Faisnéis eile seachas na ráitis airgeadais

Ní chumhdaíonn mo thuairim faoi na ráitis airgeadais an fhaisnéis eile a chuirtear i láthair sna ráitis siúd agus ní léirim aon fhoirm de chonclúid dearbhaithe faoi.

I dtaobh m'iniúchta ar na ráitis airgeadais, ceanglaítear orm faoi na Cllanna chun an fhaisnéis eile a chuirtear i láthair a léamh agus, nuair atá amhlaidh á dhéanamh, breithniú a dhéanamh ar cé acu an bhfuil nó nach bhfuil an fhaisnéis eile neamh-chomhsheasmhach go hábhartha leis na ráitis airgeadais nó an t-eolas a fuair mé san iniúchadh, nó más dealraitheach, ar bhealach eile, go ndearnadh an fhaisnéis eile a mhíshonrú go hábhartha. Má bhainim an tatal as, bunaithe ar an obair a rinne mé, go ndearnadh an fhaisnéis eile seo a mhíshonrú go hábhartha, tá orm sin a thabhairt le fios.

Tuairisciú ar cheisteanna eile

Tugaim faoi m'iniúchadh trí thagairt a dhéanamh do bhreithniúcháin speisialta a bhaineann le comhlachtaí Stáit maidir lena mbainistiú agus lena n-oibriú. Tuairiscím más ann do cheisteanna ábhartha lena mbaineann an bealach a tugadh faoi ghnó poiblí.

Lorgaim fianaise a fháil faoi rialtacht na n-idirbheart airgeadais i gcúrsa an iniúchta. Tuairiscím más ann d'aon chás ábhartha nár caitheadh airgead poiblí chun a gcíoch beartaithe nó sa chás nach raibh na hidirbhearta i gcomhréir leis na húdaráis a bhí á rialú.

Tuairiscím, trí eisceacht, chomh maith, sna cásanna seo a leanas,

- Ní bhfuair mé, i mo thuairim, an fhaisnéis agus na mínithe go léir a theastaigh uaim chun m'iniúchadh a dhéanamh, nó
- I mo thuairim, níor leor na taifid chuntasaíochta lena ligean dom na ráitis airgeadais a léamh gan stró agus a iniúchadh i gceart, nó
- Níl na ráitis airgeadais, i mo thuairim, i gcomhréir leis na taifid chuntasaíochta.

An Ráiteas Rialachais agus Tuarascáil Chomhaltaí an Bhoird

Rialachas

Bunaíodh Bord Foras na Mara faoin Acht um Fhoras na Mara, 1991. Leagtar amach feidhmeanna an Bhoird in alt 3 den Acht seo. Tá an Bord cuntasach leis an Aire Talmhaíochta, Bia agus Mara agus tá se freagrach as dea-rialachas a chinntiú agus tugann sé faoin tasc seo trí chuspóirí agus spriocanna straitéiseacha a leagan amach agus cinnti straitéiseacha a dhéanamh faoi na príomh-shaincheistanna gnó go léir. Tá an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin (POF) agus an fhoireann bhainistíochta sinsearaí freagrach as bainistíocht, rialú agus treorú rialta laethúil Fhoras na Mara. Caithfidh an POF agus an fhoireann bhainistíochta sinsearaí an treorú straitéiseach foireann a thugann an Bord a leanúint, agus caithfidh siad a chinntiú go mbíonn tuiscint shoiléir ag na comhaltaí Bhoird go léir ar na príomhghníomhaíochtaí agus na príomhchinntí a bhaineann leis an aonán, agus le haon rioscaí suntasacha is dóchúil a thiocfaidh aníos. Gníomhaíonn an POF mar idirchaidreamh díreach idir an Bord agus bainistíocht Fhoras na Mara.

Freagrachtaí an Bhoird

Leagtar obair agus freagrachtaí an Bhoird amach in Buanorduithe an Bhoird, an Sceideal Ceisteanna a bhfuil ar an mBord Cinneadh a dhéanamh orthu agus Róil an Bhoird, an Chathaoirligh, an Phríomhfeidhmeannaigh agus Rúnaí an Bhoird, ina gcuimsítear, chomh maith, na ceisteanna nach féidir ach leis an mBord cinneadh a dhéanamh orthu. I measc na mbuanearraí a bhreithníonn an Bord, tá an méid seo a leanas:

- » Dearbhú leasanna
- » Tuarascálacha ó choistí
- » Ráitis airgeadais agus earraí caiteachais os cionn €50,000
- » Cur i bhfeidhm na straitéise, agus
- » Ceisteanna forchoimeáda.

Cuireann Bord Foras na Mara ceannaireacht agus treoir straitéiseach ar fáil don eagraíocht, a shainíonn misean an Fhorais agus a fhorbraíonn na beartais a theastaíonn chun a spriocanna a bhaint amach. Leagann an Bord spriocanna feidhmíochta amach agus déanann sé dul chun cinn a thomhas ina n-aghaidh seo, chomh maith le monatóireacht dhlúth a dhéanamh ar bhuiséid agus feidhmíocht airgeadais. Stiúran an Bord an eagraíocht chun iompar eiticíúil a chur ar bun agus ar bhealach atá ar aon dul le croiluachanna na heagraíochta.

Ceanglaítear in Alt 12 den Acht um Fhoras na Mara, 1991 ar Bhord Fhoras na Mara chun gach cuntas cuí agus rialta a choimeád ar airgead a fuair sé nó a chaith sé, i cibé foirm a fhaomhfaidh an tAire Talmhaíochta, Bia agus Mara le toiliú an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

Agus na ráitis airgeadais seo á n-ullmhú, ceanglaítear ar Bhord Fhoras na Mara an méid seo a leanas a dhéanamh:

- » beartais chuntasaíochta oiriúnacha a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach
- » breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh atá réasúnta agus stuama
- » na ráitis airgeadais a réiteach ar bhonn gnóthas leantach, mura cuí a mheas go leanfaidh an Bord de bheith ag oibriú
- » a lua cibé acu ar cloíodh nó nár cloíodh le caighdeán infheidhme chuntasaíochta, faoi réir aon imeachtaí ábhartha a nochtar agus a mhínítear sna ráitis airgeadais.

Tá an Bord freagrach as leabhair chuntais chearta a choimeád ina nochtar, le cruinneas réasúnta ag tráth ar bith, seasamh airgeadais an Bhoird agus a chuirfidh ar a chumas cinnte a dhéanamh go gcomhlíonann na ráitis airgeadais Alt 12 den Acht um Fhoras na Mara, 1991. Tá an Bord freagrach as coimeád agus iomláine na faisnéise corparáidí agus airgeadais ar láithreán gréasáin Fhoras na Mara.

Tá an Bord freagrach as an bplean agus an buiséad bliantúil a fhaomhadh. Tá an Bord freagrach, chomh maith, as a shócmhainní a chosaint agus, dá bhrí sin, as dul i mbun bearta réasúnta chun cosc a chur ar chalaíocht agus ar neamhrialtachtaí eile nó iad a bhrath.

Measann an Bord go dtugtar i ráitis airgeadais Fhoras na Mara léiriú fíor agus cóir ar fheidhmíocht airgeadais agus ar staid airgeadais Fhoras na Mara an 31 Nollaig 2017.

Struchtúr an Bhoird

Tá Cathaoirleach agus ochtar gnáthchomhaltaí sa Bhord agus ceapann an tAire Talmhaíochta, Bia agus Mara gach duine díobh. Ceapadh comhaltaí an Bhoird ar feadh tréimhse cúig bliana agus chas siad ar a chéile naoi n-uair in 2017. Sonraítear sa tábla thíos an tréimhse cheapacháin do chomhaltaí reatha:

Board Member	Role	Date Appointed
John Killeen	Cathaoirleach	An 2 Nollaig 2015
David Owens	Gnáthchomhalta	An 5 Nollaig 2012
Patricia Barker	Gnáthchomhalta	An 19 Feabhra 2013
Donal Kelly	Gnáthchomhalta	An 15 Aibreán 2013
Berna Grist	Gnáthchomhalta	An 2 Nollaig 2015
Lorcán O'Cinneide	Gnáthchomhalta	An 2 Nollaig 2015
Dermot Clohessy	Gnáthchomhalta	An 2 Nollaig 2015
Alan Dobson	Gnáthchomhalta	An 2 Nollaig 2015
Owen Lewis	Gnáthchomhalta	An 2 Nollaig 2015

Tháinig deireadh le téarma Berna Grist an 31 Bealtaine 2017 agus tháinig deireadh le téarma David Owens an 4 Nollaig 2017. D'athcheap an tAire an bheirt acu i bhFeabhra 2018.

Bhunaigh an Bord an dá Choiste seo a leanas:

1. Coiste Iniúcháireachta agus Riosca: Is éard atá sa Choiste seo ceathrar comhaltaí Boird, ar comhaltaí neamhfheidhmiúcháin iad go léir. Is é ról an Choiste Iniúcháireachta agus Riosca (an CIR) tacú leis an mBord maidir lena fhreagrachtaí as saincheisteanna riosca, rialaithe agus rialachais agus dearbhaithe ghaolmhair. Tá an CIR neamhspleách ón mbainistíocht airgeadais a dhéantar ar an eagraíocht. Cinntíonn an Coiste, ach go háirithe, go ndéantar monatóireacht ghníomhach agus neamhspleách ar na córais rialaithe inmheánaigh, gníomhaíochtaí iniúcháireachta ina measc. Tuairiscíonn an CIR leis an mBord i ndiaidh gach cruinnithe, agus go foirmiúil i scríbhinn gach bliain.

Is iad na comhaltaí den Choiste Iniúcháireachta agus Riosca: Pat Barker (Cathaoirleach), David Owens, Dermot Clohessy agus Donal Kelly. Thionóil an CIR 8 gcruinniú in 2017.

In 2017, thug an Bord faoi fhéinmheastóireacht ar a fheidhmíocht, agus thug sé faoi mheastóireacht sheachtrach ar an gCoiste Iniúcháireachta agus Riosca.

2. Foghrúpa Straitéise an Bhoird: Is éard atá san Foghrúpa ná triúr comhaltaí Boird, ar comhaltaí neamhfheidhmiúcháin iad go léir. Is é ról Foghrúpa Straitéise an Bhoird (FGSB) chun forbairt Straitéis Fhoras na Mara 2018-2022 a threorú. Is iad comhaltaí an choiste seo: Lorcán Ó Cinnéide (Cathaoirleach), Dermot Clohessy agus Alan Dobson. Thionóil Foghrúpa Straitéise an Bhoird CIR 7 gcruinniú in 2017.

Sceideal Freastail, Táillí agus Costas

Leagtar amach thíos sceideal freastail ag cruinnithe an Bhoird agus Coiste don bhliain 2017, na táillí agus na costas a iocadh le gach comhalta ina measc:

Ainm	Bord	An Coiste Iniúcháireachta agus Riosca	Foghrúpa Straitéise an Bhoird	Táilli 2017	Costais 2017
Líon na gCruinnithe	9	8	7		
John Killeen	9			11,970	0
Patricia Barker	8	8		7,695	1,955
David Owens	9	6		7,115	1,956
Berna Grist	5			3,206	1,032
Lorcán O'Cinneide	9		7	7,695	7,730
Donal Kelly	8	7		7,695	9,716
Dermot Clohessy	9	7	7	7,695	3,710
Alan Dobson	6		7	0	4,025
Owen Lewis	8			7,695	872
Iomlán				60,766	30,996

Níor iocadh táille Bhoird le stiúrthóir amháin, Alan Dobson, faoin bprionsabal Duine Amháin Tuarastal Amháin (OPOS).

Nochtadh a Cheanglaítear sa Chód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016)

Tá an Bord freagrach as a chinntiú gur chomhlíon Foras na Mara riachtanais an Chóid Chleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú ("an Cód"), amhail a d'fhoilsigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe i Lúnasa 2016. Ceanglaítear sa Chód an nochtadh seo a leanas a dhéanamh:

Costais Sainchomhairleoireachta

Áirítear le costais sainchomhairleoireachta an costas a bhíonn ar chomhairle sheachtrach a chur ar an mbainistíocht agus ní áirítear feidhmeanna 'gnó mar is gnách' a seachfhoinsíodh leo.

	2017	2016
	€	€
Dlí	44,226	33,790
Airgeadais agus Rialachas	119,345	39,104
CP/Margaíocht	74,426	24,885
AD agus Pinsean	8,377	3,075
Plean Gnó	115,050	92,255
Meastóirí	75,364	54,431
Forbairt Gnó	213,097	116,996
TF	41,357	11,788
Forbairt Loingseoireachta	161,355	122,979
Bithfhionnachtain	19,987	76,385
Eile	39,207	32,503
Iomlán	911,791	608,191

Costais agus Socraíochtaí Dlí

Ní raibh aon chostais dlí le hioc ag Foras na Mara ná ní raibh aon socraíochtaí dlí le cur ar bun aige. Ní áirítear leis seo caiteachas a taibhíodh maidir le comhairle dlí ghinearálta a fuair Foras na Mara a nochtar i gcostais Sainchomhairleoireachta thuas.

Caiteachas Taistil agus Cothabhála

Déantar an chatagóirí seo a leanas ar chaiteachas taistil agus cothabhála:

Caiteachas Taistil agus Cothabhála		2017	2016
		€'000	€'000
Intire	Bord	31	20
	Fostaithe	757	674
Idirnáisiúnta	Bord	0	0
	Fostaithe	577	445
Iomlán		1,365	1,139

Caiteachas ar Fháilteachas

Áirítear leis an Ráiteas ar Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchisti Coimeádta loncaim an caiteachas seo a leanas ar fháilteachas:

	2017 €	2016 €
	€	€
Fáilteachas Foirne	6,747	9,435
Fáilteachas Cliant	1,362	706
Iomlán	8,109	10,141

Baineann fáilteachas le caiteachas atá coimhdeach i dtaobh tabhairt faoi fheidhmeanna Fhoras na Mara agus áirítear leis cóisirí na Nollag agus scoir, ranniocaíocht leis an spórt agus clubanna sóisialta, bronnánais nó dearbháin bhronntanais don fhoireann. Áirítear leis, chomh maith, caiteachas a taibhíodh maidir le fáilteachas cliant.

Ráiteas Comhlíonta

Ghlac an Bord leis an gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016) agus chuir sé nósanna imeachta i bhfeidhm lena chinntiú go gcomhlíontar an Cód. Chomhlíon Foras na Mara an Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú go hiomlán an 31 Nollaig 2017.

Thar ceann an Bhoird

An Dr John Killeen

Cathaoirleach

4/12/2018

An Ráiteas ar Rialú Inmheánach

1. Scóip na Freagrachta

Thar ceann Fhoras na Mara, aithnim an fhreagracht atá ar an mBord as a chinntiú go bhfuil córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh airgeadais á choimeád agus á fheidhmiú. Tugtar san fhreagracht seo aird ar riachtanais an Chóid Chleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016).

2. Cuspóir an Chórais Rialaithe Inmheánaigh

Tá an córas rialaithe inmheánaigh in ainm is riosca a bhainistiú i leith leibhéal infhulaingthe, seachas fáil réidh leis. Ní féidir leis an gcóras ach a dhearbhu go réasúnta, seachas go hiomlán, go gcosnaítear sócmhainní, go n-údaraítear idirbhearta agus go gcuirtear i dtaifead iad i gceart, agus go gcoisctear earráidí nó neamhrialtachtaí ábhartha nó go mbraithfí iad ar bhealach tráthúil.

Tá an córas rialaithe inmheánaigh, atá ar aon dul leis an treoir a d'eisigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe i bhfeidhm i bhForas na Mara don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2017 agus a fhad le dáta faofa na ráiteas airgeadais.

3. Príomh-Nósanna Imeachta Rialaithe

Bhunaigh Bord Fhoras na Mara timpeallacht rialaithe láidir agus dhaingean i bhForas na Mara tríd an méid seo a leanas a dhéanamh:

- » Cruinnithe rialta Boird a thionól ina n-áirítear leis an gclár saincheistanna straitéiseacha, ar nós rialachas corparáideach, bainistíocht airgeadais agus straitéis chorparáideach
- » Straitéis Fhoras na Mara a chur i bhfeidhm agus straitéis nua a fhorbairt ó 2018 go 2022 faoi stiúir foghrúpa Straitéise Boird
- » Freagrachtaí bainistíochta, údarás agus cuntasacht a shainítear go soiléir, tarmigeann feidhmeanna cuí agus athbhreithniú agus faomhadh a dhéanamh ar bheartais uile Fhoras na Mara
- » Buiséid bhliantúla a fhaomhadh, sreabhadh airgid agus caiteachas clár caipitil a thuar agus athbhreithniú foirmiúil a dhéanamh orthu seo ag gach cruinniú Boird
- » Obair an Choiste Iniúchóireachta agus Riosca, a tionóladh ocht n-uaire in 2017.
- » Tugadh faoi chúig iniúchóireacht inmheánacha in 2017, agus tionóladh cruinnithe rialta idir an Coiste Iniúchóireachta agus Riosca agus na hiniúcháirí inmheánacha chun plé a dhéanamh ar a gclár oibre, na torthaí a bhí ar a n-iniúchtaí, a moltaí agus a gcrúinniú príobháideach gan comhaltaí na feidhmeannachta;
- » Córas bainistíochta riosca a oibriú a dhéanann athbhreithniú bliantúil ar an mbeartas riosca agus a dhéanann athbhreithniú ráithiúil ar an gclár rioscaí agus tuarascáil ó na comhoifigh riosca
- » Córais dhaingne sláinte agus sábháilteachta, a chuireann tuarascálacha míosúla faoi bhráid an Bhoird

- » Monatóireacht a dhéanamh ar chomhlíonadh na reachtaíochta, Saoráil Faisnéise agus Rochtain ar Fhaisnéis faoin gComhshaoil ina measc
- » Na córais rialaithe inmheánaigh faoi mar a shonraítear i gCreat Rialaithe Oibrithe Fhoras na Mara ina leagtar amach gach ceann de na príomhrialuithe atá i bhfeidhm laistigh den Fhoras, sa mhullach ar úinéir gach rialaithe. Chun feabhas breise a chur ar cháilíocht na tuarascála, sheol gach duine de na húinéirí rialaithe Ráiteas Dearbhaithe ar aghaidh do gach sraith rialuithe maidir leis an mbliain 2017.

Athbhreithniú ar an Ráiteas ar Rialú Inmheánach

D'athbhreithnigh an Coiste Iniúchóireachta agus Riosca an Ráiteas ar Rialú Inmheánach an 28 Feabhra 2018.

Córais Bhainistíochta Airgeadais agus Bhuiséadacha

Tá córas buiséadta cuimsitheach ann agus déanann an Bord athbhreithniú agus faomhadh ar ioncam bliantúil, an próiseas leithdháilte buiséid, sreabhadh airgid a thuar agus buiséadú clár caipitil ag tús gach bliana, agus déantar athbhreithniú foirmiúil ag gach cruinniú Boird ina dhiaidh sin. Tá beartais agus nósanna imeachta i bhfeidhm maidir le ceisteanna buiséadacha agus airgeadais, agus cuirtear gach conradh ar a bhfuil luach os cionn €50,000 faoi bhráid an Bhoird lena mbreithniú agus faomhadh. Déanann an Fheidhmeannacht athbhreithnithe rialta ar thuarascálacha bainistíochta airgeadais agus tá Plean Corparáideach Soláthair i bhfeidhm.

Nósanna imeachta chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht an Chórais Rialaithe Inmheánaigh

Cuireadh Plean Iniúchóireachta Inmheánaí 2017 i bhfeidhm ina iomláine agus tugadh na hiniúchtaí seo a leanas chun críche:

- » Athbhreithniú ar Rialuithe Inmheánacha Airgeadais
- » Soláthar
- » Úsáid Árthaí
- » Comhlachtaí an Chóid Chleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú
- » Comhlíonadh um Shaoráil Faisnéise agus Rochtain ar Fhaisnéis faoin gComhshaoil

Faomhann an Coiste Iniúchóireachta agus Riosca pleananna um chur i bhfeidhm chun dul i ngleic le moltaí faoi iniúchóireacht inmheánach. Déanann an Coiste Iniúchóireachta agus Riosca athbhreithniú ar dhul chun cinn ar na gníomhartha a chur i bhfeidhm i ngach ceann de na Pleananna um Chur i bhFeidhm Iniúchóireachta Inmheánaí agus tuairiscítear air leis an gCoiste Iniúchóireachta agus Riosca agus an Bord.

Léirítear sa Phlean Iniúcháireachta Inmheánaí don bhliain 2017 na rioscaí a sainithníodh i gClár Rioscaí Fhoras na Mara, litir bhainistíochta an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, agus forbairtí agus saincheisteanna ginearálta maidir le Rialachas Corparáideach. D'fhaomh an Coiste Iniúcháireachta agus Riosca an Plean Iniúcháireachta Inmheánaí don tréimhse 2018-2020 i Nollaig 2017 agus d'fhaomh Bord Fhoras na Mara é i Márta 2018.

Cumas chun Riosca a Láimhseáil

Tá Coiste Iniúcháireachta agus Riosca (CIR) ag Foras na Mara ina bhfuil ceathrar comhaltaí Boird agus réimse fairsing taithí, saineolas airgeadais agus iniúcháireachta ina measc, agus tá an Cathaoirleach ar dhaoine de na comhaltaí.

Bhunaigh Foras na Mara feidhm iniúcháireachta inmheánaí, chomh maith, a sheachfhóinsítear go leordhóthanach agus a thugann faoi chlár oibre lena gcomhaontaítear leis an CIR. Le leanúnachas cuí gnó a chinntiú, ceapadh beirt Chomhoifigeach Riosca.

Déanann an CIR maoirseacht ar bheartas bainistíochta riosca ina leagtar amach a inghlachtacht riosca Fhoras na Mara, na próisis bhainistíochta riosca atá i bhfeidhm agus sonraítear ann ról agus freagrachtaí na foirne maidir le riosca. Eisíodh an beartas don fhoireann go léir a bhfuil súil acu oibriú laistigh de bheartais bhainistíochta riosca Fhoras na Mara, chun an bhainistíocht a chur ar an eolas ar rioscaí agus laigi rialaithe atá ag teacht chun cinn agus chun freagracht a ghlacadh as rioscaí agus rialuithe laistigh dá limistéar féin oibre.

Rinneadh breithniú ar impleachtaí airgeadais rioscaí gnó tríd an bpróiseas foirmiúil measúnaithe riosca gnó agus nuair a bhí Plean Iniúcháireachta Inmheánaí Fhoras na Mara á n-ullmhú. Cuireadh sraith chuimsitheach Nósanna Imeachta Airgeadais i bhfeidhm chun na gnéithe tábhachtacha airgeadais de ghnó Fhoras na Mara a rialú, teorainneacha údaraithe i dtaobh ceannaigh/caiteachais ina measc.

Creat Riosca agus Rialaithe

Chuir Foras na Mara córas bainistíochta riosca i bhfeidhm a shainithníonn agus a thuairiscíonn príomhrioscaí agus na gníomhartha bainistíochta a bhfuiltear ag tabhairt fúthu chun dul i ngleic leo agus, a mhéid agus is féidir, na rioscaí siúd a mhaolú.

Comhlíonann Beartas Bainistíochta Riosca agus Beartas Bainistíochta Riosca Leanúnachais Gnó Fhoras na Mara an Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016). Cheap Foras na Mara beirt Oifigeach Rioscaí. Tá clár rioscaí i bhfeidhm ina sainithnítear na príomhrioscaí atá roimh Fhoras na Mara agus rinneadh iad seo a shainithint, a mheasúnú agus a aicmiú i dtaobh a thábhachtaí atá siad. Déanann an CIR an clár a athbhreithniú agus a nuashonrú ar bhonn ráithiúil. Úsáidtear toradh na measúnuithe seo chun acmhainní a phleanáil agus a leithdháileadh lena chinntiú go mbainistítear rioscaí i leith leibhéal inghlactha.

Sonraítear sa chlár rioscaí na rialuithe agus gníomhartha a theastaíonn chun rioscaí agus freagracht as oibriú rialuithe a shanntar do chomhaltaí sonracha foirne a mhaolú. Deimhníonn go bhfuil timpeallacht rialaithe i bhfeidhm ina bhfuil na gnéithe a leanas:

- » Rinneadh nósanna imeachta do gach príomhphróiseas gnó a dhoiciméadú
- » Sannadh freagrachtaí airgeadais agus freagracht chomhfhreagrach ar leibhéal bainistíochta
- » Tá córas cuí buiséadta ann ag a bhfuil buiséad bliantúil ar a ndéanann an bhainistíocht shinsearach athbhreithniú leanúnach
- » Tá córais ann atá dírithe ar shlándáil na gcóras teicneolaíocht faisnéise agus cumarsáide a chinntiú
- » Tá córais i bhfeidhm chun na sócmhainní a chosaint, agus
- » Cinntíonn nósanna imeachta rialaithe maidir le cistiú deontais a sholáthar do ghníomhaireachtaí seachtracha go bhfuil dóthain rialaithe ar dheontais a fhaomhadh agus monatóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar dheontaithe lena chinntiú gur cuireadh an cistiú deontais chun feidhme don chuspóir a beartaíodh.

Monatóireacht agus Athbhreithniú Leanúnach

Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla chun monatóireacht a dhéanamh ar phróisis rialaithe agus cuirtear easnaimh rialaithe in iúl dóibh siúd atá freagrach as dul i mbun gníomh ceartaitheach agus don bhainistíocht agus an Bord, sa chás gurb iomchuí, ar bhealach tráthúil. Deimhníonn go bhfuil na córais mhonatóireachta leanúnaí seo a leanas i bhfeidhm:

- » Sainithníodh príomhrioscaí agus rialuithe gaolmhara agus cuireadh próisis i bhfeidhm chun monatóireacht a dhéanamh ar oibriú na bpríomhrialuithe siúd agus aon easnaimh a thugtar le fios a shainithnítear
- » Bunaíodh socruithe tuairiscithe ar gach leibhéal sa chás gur sannadh freagracht as bainistíocht airgeadais, agus
- » Déanann an bhainistíocht shinsearach athbhreithnithe rialta ar thuarascálacha tréimhsiúla agus bliantúla feidhmíochta agus airgeadais a thugann feidhmíocht le fios i leith na mbuiséad/duartha

Soláthar

Deimhníonn go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm ag Foras na Mara le comhlíonadh na rialacha agus na dtreoirilinte reatha soláthair a chinntiú agus gur comhlíonadh Foras na Mara na nósanna imeachta siúd i rith 2017.

Athbhreithniú ar Éifeachtacht

Deimhníonn go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm ag Foras na Mara chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht a nósanna imeachta bainistíochta riosca agus rialaithe, athbhreithniú ina measc ar fheidhmíocht an Bhoird agus a fho-choistí. Tá an mhonatóireacht agus an t-athbhreithniú a dhéanann Foras na Mara ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh curtha ar an eolas ag an obair a dhéanann na hiniúcháirí inmheánacha agus seachtracha, an Coiste Iniúcháireachta agus Rioscaí a dhéanann maoirseacht ar a n-obair, agus an bhainistíocht shinsearach laistigh d'Fhoras na Mara atá freagrach as forbairt agus cothabháil an chreata rialaithe inmheánaigh.

Athbhreithniú Bliantúil ar Éifeachtacht an Rialaithe Inmheánaigh

Tugadh faoin athbhreithniú bliantúil ar éifeachtacht rialuithe inmheánacha idir Samhain 2017 agus Eanáir 2018 agus d'fhaomh an Bord é an 28 Feabhra 2018. Ar thabhairt faoin athbhreithniú seo, rinne an Bord breithniú ar an méid seo a leanas:

- » Beartais, córais agus nósanna imeachta bainistíochta riosca
- » Tugadh faoi chúig iniúchadh inmheánacha in 2017. Sholáthair gach iniúchadh dearbhú substainteach agus tá gach ceann de na moltaí á gcur i bhfeidhm
- » Iniúchadh seachtrach ag an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste
- » Obair an Choiste Iniúcháireachta agus Riosca

Saincheisteanna Rialaithe Inmheánaigh

Ní raibh aon chaillteanais, calaois ná sáruithe ábhartha sa rialú in 2017.

Thug an t-iniúchadh a rinneadh ar ráitis airgeadais 2016 agus athbhreithniú ar iniúcháireacht inmheánach a rinneadh in 2016 laigi i rialú ar shócmhainní seasta chun solais. Áiríodh leis seo neamhábaltacht chun an clár sócmhainní seasta a réiteach leis an luach a cuireadh san áireamh sna ráitis airgeadais, sócmhainní a cuireadh san áireamh sa chlár sócmhainní seasta nach raibh á n-úsáid a thuilleadh agus láthair roinnt sócmhainní nár cuireadh i gcuntas i gceart sa chlár sócmhainní seasta.

Bheartaigh an Foras chun athbhreithniú iomlán a chríochnú ar shócmhainní i rith 2017 agus stocáireamh iomlán ar shócmhainní a dhéanamh, chomh maith. Ní fhéadfaí an t-athbhreithniú seo a chríochnú, áfach, go dtí go ndearnadh na sócmhainní agus an dímhéas ábhartha ar na sócmhainní siúd ó chórais de láimh a uaslódáil chuig an gclár sócmhainní seasta ar ár gcóras airgeadais. Beartaíonn an Foras chun tabhairt faoi athbhreithniú iomlán i rith 2018 agus aon choigeartuithe a theastaíonn a aithint i ráitis airgeadais 2018. Níl coinne leis ag an bhForas go mbeidh aon éifeacht ábhartha ag na coigeartuithe a theastóidh ar an nglanluach de réir na leabhar sna ráitis airgeadais an 31/12/2018.

Íocann Foras na Mara deontais le tríú páirtithe éagsúla (i.e. institiúidí tríú leibhéal, cuideachtaí a bhfuil baint acu i dtaighde muiri) faoin gclár Taighde Mhuiri. I gcomhréir le forálacha Chiorclán 13/2014 na Roinne Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe (an RCPA) (Bainistíocht agus Cuntasacht as Deontais ó Chisti an Státhiste), rinne an Foras iarratas i bhFeabhra 2017, tríd an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara, ar chead ón RCPA chun leanúint leis na deontais seo a réamhchistiú. Ag an dáta a faomhadh na ráitis airgeadais seo, ní raibh cead foirmiúil faighte ag an bhForas ón RCPA. Rinneadh an t-iniúchadh athbhreithniú ar 13 iocaíocht deontais ar luach iomlán €1.3 milliún agus deimhníodh go ndearnadh seacht gcinn de na hiocaíochtaí deontais ar luach iomlán €673,000 a réamhchistiú nach bhfuarthas cead ón RCPA ina dtaobh. Réamhiocaíochtaí a bhí sna hiocaíochtaí, a iocadh go príomha le hinstiúidí tríú leibhéal.

Thar ceann an Bhoird

An Dr John Killeen

Cathaoirleach

4/12/2018

An Ráiteas ar Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Ioncaim Coimeádta

An Bhliain dar Críoch an 31 Nollaig 2017

	Nóta	2017 €'000	2016 €'000
Ioncam			
Deontais an Oireachtais	2	31,363	29,775
Deontais Stáit Eile	3	6,557	5,329
Ioncam ón AE agus Eile	4	5,564	4,608
Glanchistiú larchurtha do Shochair Scoir	17	3,836	2,970
		47,320	42,682
Caiteachas			
Luach Saothair agus Costais Phinsin	5	12,682	11,814
Costais Sochair Scoir	17	3,702	2,863
Costais Oibriúcháin Árthai	6	7,709	7,532
Costais Taistil	7	1,365	1,139
Deontais agus Soláthraithe Seirbhíse Seachtracha	8	9,130	9,375
Costais Saoráidí	9	1,958	2,010
TF, Guthán agus Cumarsáid		1,412	1,315
Costais Saotharlainne agus Allamuigh		1,153	1,044
Costais Eile Riaracháin agus Fruilithe Trealaimh	10	3,617	2,624
Dimheas	14	5,244	4,820
Caiteachas Iomlán		47,972	44,536
Aistriú (chuig)/ón gCuntas Caipitil	13	602	1,882
(Easnamh)/Barrachas don bhliain		(50)	28
Iarmhéid a tugadh anonn an 1 Eanáir		2,043	2,015
Iarmhéid a tugadh anonn an 31 Nollaig		1,993	2,043

Tá an Ráiteas ar Shreabhadh Airgid agus Nótaí 1-22 mar chuid de na ráitis airgeadais seo.

Thar ceann an Bhoird

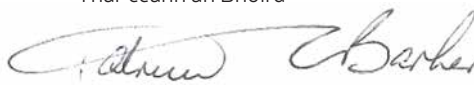

An Dr John Killeen

Cathaoirleach

4/12/2018.

Thar ceann an Bhoird

An tOll. Patricia Barker

Comhalta Boird

4. XII 2018

An Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach

An Bhliain dar Críoch an 31 Nollaig 2017

		2017	2016
	Nóta	€'000	€'000
Barrachas/(Easnamh) don bhliain i ndiaidh Leithreasai		(50)	28
(Caillteanais)/Gnóthachain ó Thaithí ar Oibleagáid na Scéime Sochair Scoir	17	(3,754)	1,251
Athruithe ar thiomhdi faoi luach reatha dhliteanais na hOibleagáide Sochair Scoir	17	(139)	(10,101)
Coigeartú ar Chistiú larchurtha na Scéime Sochar		3,893	8,850
Iomlán an Ioncaim Chuimsitheach don bhliain		(50)	28

Tá an Ráiteas ar Shreabhadh Airgid agus Nótaí 1-22 mar chuid de na ráitis airgeadais seo.

Thar ceann an Bhoird

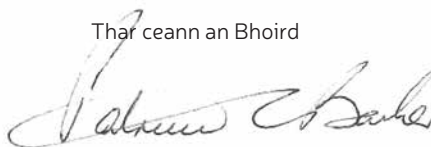

An Dr John Killeen

Cathaoirleach

4/12/2018

Thar ceann an Bhoird

An tOll. Patricia Barker

Comhalta Boird

4. XII. 2018

An Ráiteas ar an Staid Airgeadais

An Bhliain dar Críoch an 31 Nollaig 2017

		2017	2017	2016	2016
	Nóta	€'000	€'000	€'000	€'000
Maoín, Gléasra agus Trealamh	14		18,228		18,830
Sócmhainní Reatha					
Infháltais	15	6,981		5,129	
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim		137		892	
		7,118		6,021	
Dlíteanais Reatha (suimeanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)					
Suimeanna Iníoctha	16	5,125		3,978	
Glansócmhainní Reatha			1,993		2,043
Sócmhainní Iomlána lúide Dlíteanais Reatha roimh an Oibleagáid Scor			20,221		20,873
Oibleagáidí Sochair Scoir larchurtha	17	(59,599)		(51,870)	
Cistiú larchurtha Sochair Scoir	17	59,599		51,870	
Glansócmhainní Iomlána			20,221		20,873
Arna léiriú ag:					
An Cuntas Caipitil	13	18,228		18,830	
An Cuntas Ioncaim agus Caiteachais		1,993		2,043	
			20,221		20,873

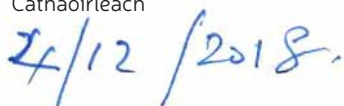
Tá an Ráiteas ar Shreabhadh Airgid agus Nótaí 1-22 mar chuid de na ráitis airgeadais seo.

Thar ceann an Bhoird

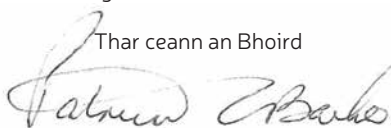

An Dr John Killeen

Cathaoirleach

Thar ceann an Bhoird

An tOll. Patricia Barker

Comhalta Boird

An Ráiteas ar Shreafaí Airgid

An Bhliain dar Críoch an 31 Nollaig 2017

	2017	2016
	€'000	€'000
Glansreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin		
(Easnamh)/Barrachas don bhliain airgeadais	(50)	28
Coigeartuithe le haghaidh:		
Dimheas Maoine, Gléasra agus Trealamh inláimhsithe	5,244	4,820
Aistriú chuig an gCuntas Caipitil	(602)	(1,882)
Laghdú/(Méadú) ar Infháiltais	(1,852)	(678)
(Laghdú)/Méadú ar Shuimeanna Iníochta	1,147	961
Glansreafaí airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	3,887	3,249
Sreafaí airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta		
Íocaíochtaí as Maoine, Gléasra agus Trealamh inláimhsithe	(4,642)	(2,938)
Glansreafaí airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta	(4,642)	(2,938)
(Glanlaghdú)/glanmhéadú ar airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	(755)	311
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ag tús na bliana airgeadais	892	581
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ag deireadh na bliana airgeadais	137	892

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

An Bhliain dar Críoch an 31 Nollaig 2017

1. Beartais Chuntasaíochta

Leagtar amach thíos bonn na cuntasaióchta agus na beartais shuntasacha chuntasaíochta lenar ghlac Foras na Mara. Cuireadh i bhfeidhm go comhsheasmhach iad go léir i gcaitheamh na bliana agus don bhliain roimhe sin. Rinne an Foras anailís ar a chaiteachas bunaithe ar chineál an chostais, seachas ar bhunús cláir.

a) Faisnéis Ghinearálta

Bunaíodh Foras na Mara an 30 Deireadh Fómhair 1992 faoin Acht um Fhoras na Mara, 1991. Tá ceanncheathrú an Fhorais lonnaithe i Rinn Mhíl, Órán Mór, Contae na Gaillimhe, H91 R673.

Is iad príomhchuspóirí Fhoras na Mara, faoi mar a leagtar amach in alt 4 den Acht 'chun taighde agus forbairt mhuiri a ghabháil de láimh, a chomhordú, a chur chun cinn agus chun cur leo agus na seirbhísí sin a bhaineann le taighde agus forbairt mhuiri a chur ar fáil ar bhealach, i dtuairim Fhoras na Mara, a chuirfidh forbairt eacnamaíoch chun cinn agus a chruthóidh fostaíocht agus a thabharfaidh cosaint don timpeallacht mhuiri'.

Aonán Leasa Pobail (ALP) is ea Foras na Mara.

b) Ráiteas Comhlíonta

Ullmhaíodh ráitis airgeadais Fhoras na Mara don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2017 i gcomhréir le FRS102, an caighdeán tuairiscithe airgeadais atá infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus in Éirinn agus a d'eisigh an Chomhairle um Thuairisciú Airgeadais (an CTA), arna bhfógairt ag Cuntasóirí Cairte na hÉireann.

c) Airgeadra

Cuireadh na ráitis airgeadais i láthair in Euro (€), arb é airgeadra feidhmeach an Fhorais. I gcásanna ina ndearnadh suimeanna a shlánú chuig an míle Euro is gaire, tugann an tsiombail €'000 seo le fios.

d) Bonn an Ullmhúcháin

Ullmhaítear na ráitis airgeadais faoi mhodh fabhruithe na cuntasaióchta agus faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil san fhoirm a d'fhaomh an tAire Talmhaíochta, Bia agus Mara le comhthoiliú an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, i gcomhréir le hAlt 12(1) den Acht um Fhoras na Mara, 1991.

Cuireadh na beartais chuntasaíochta seo a leanas i bhfeidhm go comhsheasmhach nuair a bhíodas ag déileáil le hearraí a mheastar atá ábhartha maidir le ráitis airgeadais Fhoras na Mara.

e) Ioncam

Aithnítear ioncam a eascraíonn as Deontais an Oireachtais ar bhonn fáltas airgid thirim, seachas i gcás ioncam an Oireachtais maidir le caiteachas an Chiste Eorpaigh Mhuiri agus lascaigh (an CEMI). Aithnítear seo ar bhonn fabhruithe mar ioncam an Oireachtais mar gheall go gcostítear an caiteachas díreach gaolmhar an bhliain i ndiaidh go ndéantar an caiteachas.

Aithnítear ioncam a fuarthas maidir le tionscadail taighde an AE agus tionscadail taighde ar conradh eile ar bhonn fabhruithe ina n-aithnítear an t-ioncam sa tréimhse chuntasaíochta ina ngearrtar an caiteachas gaolmhar. Caitear le hioncam a fuarthas roimh ré mar ioncam iarchurtha agus cuirtear san áireamh é laistigh de Shuimeanna Iníoctha sa Ráiteas ar an Staid Airgeadais. Taibhíodh caiteachas nuair a chaitear leis an ioncam gaolmhar nach bhfuarthas mar ioncam fabhraithe agus nuair a léirítear é mar Infháltas sa Ráiteas ar an Staid Airgeadais.

f) Maoín, Gléasra agus Trealamh agus Dímhéas

Maoín, Gléasra agus Trealamh ar a gcostas lúide dímhéas carntha, seachas talamh, a thugtar anonn ar a costas. Cuirtear dímhéas ar fáil ar bhonn líne dhíreach ar rátaí a mheastar a laghdóidh na sócmhainní anuas chuig a luach inréadaithe faoi dheireadh a saolré ionchasaí. Seo a leanas na rátaí a úsáidtear:

Foirgnimh	2%
Daingneáin agus Feistis	25%
Ríomhairí	33%
Árthach Taighde	4%
Trealamh Árthach Taighde	20 - 25%
Mótarfheithiclí	20%

Déantar luachanna tugtha anonn na sócmhainní inlámhsithe a athbhreithniú i dtaobh lagú nuair a thugann imeachtaí nó athruithe ar chúinsí le fios go bhféadfadh nach mbeadh an tsuim tugtha anonn inghnóthaithe. Más ann d'fhianaise oibiachtúil i leith lagú luach na sócmhainne, aithnítear caillteanas lagaithé sa Ráiteas ar Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Ioncaim Coimeádta sa bhliain.

g) Sócmhainní Léasaithe

Aithnítear caiteachas ciosa faoi léasanna oibriúcháin sa Ráiteas ar Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coimeádta Ioncaim i gcaitheamh shaolré an léasa. Aithnítear caiteachas ar bhonn líne dhíreach i gcaitheamh thréimhse an léasa, seachas nuair a bhaineann méaduithe ciosa leis an ráta ionchasach boilscithe, agus aithnítear na méaduithe seo sa chás seo nuair a thaibhítear iad. Aithnítear aon dreasachtaí léasa a fhaightear i gcaitheamh shaolré an léasa.

h) An Cuntas Caipitil

Aithníonn an Foras cistiú a fuarthas ar chuspóirí caipitil faoin tSamhail Fabhrúithe in FRS102. Aithnítear an tsuim a fuarthas in ioncam ar bhonn córasach i gcaitheamh shaolré áisiúil ionchasach na sócmhainne.

i) Airgeadraí Eachtracha

Aistrítear idirbhearta in airgeadra eachtrach chuig an airgeadra feidhmiúil agus úsáid á baint as na spotráta malairte a bhíonn i bhfeidhm ag dáta na n-idirbheart. Ag deireadh gach bliain airgeadais, aistrítear earraí airgeadaíochta airgeadra eachtraigh go Euro trí úsáid a bhaint as an ráta dúnta. Aistrítear earraí neamhairgeadaíochta ar chostas stairiúil trí úsáid a bhaint as an ráta malartaithe ag dáta an idirbhirt agus tomhaistear earraí neamhairgeadaíochta a thomhaistear ar luach cóir trí úsáid a bhaint as an ráta malartaithe nuair a deimhníodh luach cóir.

j) Clár Taighde Mhuirí

Iontrálann Foras na Mara isteach i gceangaltais maidir le conarthaí a bronnadh ar thionscadail de chuid an Chláir Thaighde Mhuirí. Gearrtar caiteachas sna ráitis airgeadais ar bhunús iocaiochtaí tosaigh a rinneadh ar shíniú chonradh an tionscadail, is féidir iocaiocht eatramhach a dhéanamh faoi réir feidhmíocht shásúil agus gearrtar iocaiochtaí breise nuair a fhaightear agus nuair a dheimhnítear éilimh maidir le hobair a críochnaíodh. Cistíonn vóta caipitil Fhoras na Mara costais a thaibhígh an Foras nuair a bhí tionscadail an Chláir Thaighde Mhuirí á riar agus gearrtar iad ar na ráitis airgeadais fad a taibhíodh iad.

k) Sochair Fostaí

Sochair ghearrthéarmacha

Aithnítear sochair ghearrthéarmacha, ar nós pá saoire, mar chostas sa bhliain, agus áirítear sochair a fhabhraítear ag deireadh na bliana le figiúirí na suimeanna inioctha sa Ráiteas ar an Staid Airgeadais.

l) Sochair Scoir

Bhunaigh Foras na Mara a scéim pinsin féin le sochar sainithe roimhe seo, a chistítear gach bliain ar bhonn ioc mar a thuillir ó airgead a sholáthair an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara agus ó ranniocaiochtaí a asbaineadh ó thuarastail foirne agus chomhaltaí. Ina theannta sin, oibríonn Foras na Mara Scéim Pinsin Seirbhísí Poiblí Aonair ("Scéim Aonair"), ar scéim le sochar sainithe i d'fhostaithe sa tseirbhís phoiblí atá in aois an phinsin a ceapadh an 1 Eanáir 2013 nó ina dhiaidh sin. Íoctar ranniocaiochtaí chomhaltaí na Scéime Aonair leis an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe (an RCPA).

Léirítear i gcostais phinsin sochair phinsin a thuill fostaithe agus léirítear iad glan ar ranniocaiochtaí pinsin foirne a aisióctar leis an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara. Aithnítear suim atá cothrom leis an táille phinsin mar ioncam sa mhéid is go bhfuil sé in-aisghabhála, agus seach-churtha ag deontais a fuarthas sa bhliain d'fhonn iocaiochtaí pinsin a scaoileadh.

Léirítear gnóthachain nó caillteanais achtúireacha a eascraíonn ar dhliteanais scéime sa Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach agus aithnítear coigeartú comhfhreagrach sa mhéid atá in-aisghabhála ón Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara.

Léirítear sna ráitis airgeadais na sócmhainní agus na dliteanais, ar luach cóir, a eascraíonn ó oibleagáidí pinsin Fhoras na Mara agus as aon chistiú gaolmhar, agus aithnítear na costais a bhaineann le sochair phinsin a sholáthar sna tréimhsí cuntasaiochta inar thuill fostaithe iad. Déantar dliteanais na scéime sochar scoir a thomhas ar bhonn achtúireach agus leas á bhaint as modh na n-aonad réamh-mheasta creidmheasa.

Infháltais

Aithnítear infháltais ar a luach cóir, lúide soláthar i leith fiacha amhrasacha. Is soláthar sonrach é an soláthar i leith fiacha amhrasacha, agus bunaítear é nuair is ann d'fhianaise oibiachtúil nach mbeidh Foras na Mara in ann gach méid atá dlite dó a bhailiú. Aithnítear gach gluaiseacht sa soláthar i leith fiacha amhrasacha sa Ráiteas ar Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Ioncaim Coimeádta.

Teagmhais

Ní aithnítear dliteanais theagmhasacha, a thagann chun solais mar thoradh ar imeachtaí a tharla roimhe seo, sna cásanna seo a leanas: (i) ní dóchúil go mbeidh eis-sreabhadh acmhainní nó ní féidir an tsuim a thomhas go hiontaofa ag an dáta tuairiscithe nó (ii) nuair a dheimhneofar an láithreach m'á tharlóidh nó mura dtarlóidh imeachtaí éiginnte amach anseo nach bhfuil smacht iomlán ag an bhForas orthu. Nochtar dliteanais theagmhasacha sna ráitis airgeadais murach go bhfuil an dóchúlacht go ndéanfar acmhainní a eis-sreabhadh cianda.

Ní aithnítear sócmhainní teagmhasacha. Nochtar sócmhainní teagmhasacha sna ráitis airgeadais nuair is dóchúil go dtarlóidh insreabhadh sochar geilleagrach.

Páirtithe Gaolmhara

Nochtadh idirbhearta na bpáirtithe gaolmhara sna nótaí leis na ráitis airgeadais i gcomhréir le FRS 102. Féach Nóta 19 chun teacht ar nochtadh idirbhearta na bpáirtithe gaolmhara i rith 2017.

Meastacháin agus Breithiúnais Chriticiúla Chuntasaíochta

Is gá bainistíocht a dhéanamh ar ullmhú na ráiteas airgeadais chun breithiúnais, meastacháin agus toimhdí a dhéanamh a dhéanann dífear do na suimeanna a tugadh le fios le haghaidh sócmhainní agus dliteanas amhail an dáta tuairiscithe agus na suimeanna a tugadh le fios le haghaidh ioncam agus costas i rith na bliana. Mar gheall ar chineál an mheastacháin, áfach, d'fhéadfadh torthaí iarbhir a bheith éagsúil ó na meastacháin siúd. D'imir na breithiúnais seo a leanas an tionchar ba shuntasai ar shuimeanna a aithnítear sna ráitis airgeadais.

Lagú Maoine, Gléasra agus Trealaimh

Déantar sócmhainní atá faoi réir amúchta a athbhreithniú i dtaobh lagú pé uair a thugann imeachtaí nó athruithe ar chúinsi le fios go bhféadfadh nach mbeadh an tsuim ghlanluacha inghnóthaithe. Aithnítear caillteanas lagaithe don tsuim sin lena sáraíonn suim ghlanluacha na sócmhainne a suim inghnóthaithe. Is ionann an tsuim inghnóthaithe agus an luach cóir is airde a bhíonn ar shócmhainn lúide an costas a bhíonn ar an tsócmhainn sin a dhiol agus an luach a bhíonn uirthi fad a bhíonn úsáid á baint aisti. Ar mhaithe le measúnú a dhéanamh ar lagú, déantar sócmhainní a ghrúpáil ar na leibhéil is ísle dá bhfuil sreafaí airgid ar féidir iad a shainaithint ar leithligh (aonaid ghinte airgid thirim). Déantar sócmhainní neamhairgeadais a bhí thíos le lagú a athbhreithniú i dtaobh aisiompú féideartha an lagaithe ag gach dáta tuairiscithe.

Dímheas agus Luachanna Iarmharacha

Rinne an Bord athbhreithniú ar na saolréanna sócmhainne agus ar luachanna gaolmhara iarmharacha gach aicme shócmhainne seasta agus, go háirithe, saolré úsáideach gheilleagrach agus luachanna iarmharacha daingneán agus feisteas, agus bhain siad an tátal as go bhfuil saolréanna sócmhainne agus luachanna iarmharacha cuí.

Oibleagáid Sochair Scoir

Nuashonraítear na toimhdí atá faoi na luachálacha achtúireacha a ndéantar cinneadh orthu i dtaobh na suimeanna a aithnítear sna ráitis airgeadais (rátaí lascaine, rátaí méadaithe ar leibhéil chúitimh amach anseo, rátaí básmhaireachta agus treorátaí costas cúram sláinte) gach bliain bunaithe ar choinniollacha reatha geilleagracha, agus i dtaobh aon athruithe a thagann ar théarmaí agus coinniollacha na bpleananna pinsin agus iarscoir.

Is féidir leis an méid seo a leanas tionchar a imirt ar na toimhdí:

- » an ráta lascaine, athruithe ar ráta an toraidh ar bhannaí corparáideacha ardchaighdeán
- » leibhéil chúitimh amach anseo, coinniollacha margadh saothair amach anseo
- » Treorátaí costas cúram sláinte, ráta an bhoilscithe ar an gcostas leighis sna réigiúin ábhartha.

2. Deontais an Oireachtais ón Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara

	2017	2017	2016	2016
	€'000	€'000	€'000	€'000
Cuspóirí Reatha				
Foras na Mara - Vóta 30, Fotheideal A.7	17,047		15,943	
Ioncam ón CEMI (Nóta 15)	4,808		4,285	
Lúide ranníocaíochtaí aoisliúntais atá in-aisíochta	(492)		(453)	
		21,363		19,775
Cuspóirí caipitiúla				
Clár Taighde Mhuiri Vóta 30, Fotheideal A.7 (Nóta 12)	10,000		10,000	
		10,000		10,000
		31,363		29,775

Ón mbliain 2014 ar aghaidh, cuireadh ioncam ón CEMI i gcuntas ar bhonn fabhrúithe mar gheall go gcistítear an caiteachas díreach gaolmhar sa bhliain i ndiaidh go bhfaightear é. Is é an CEMI ciste beartas muiri agus iascaigh an AE a chomhchistíonn an AE agus an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara agus tacaíonn sé le clár oibríochtúil na hÉireann.

Trí chomhaontú leis an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara, aisíoctar ranníocaíochtaí pinsin fostaí go díreach leis an Roinn agus taispeántar iad mar laghdú ar leibhéil deontais. Íoctar ranníocaíochtaí pinsin seirbhíse aonair leis an Roinn Caiteachais Phoibli agus Athchóirithe.

3. Deontais Stáit Eile

	2017	2017	2016	2016
	€'000	€'000	€'000	€'000
An Suirbhé Náisiúnta ar Ghrinneall na Farraige – An Roinn Cumarsáide, Fuinnimh agus Acmhainní Nádúrtha, Vóta 29 Fotheideal D.7	2,000		1,751	
Baoi Sonrai – An Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt Vóta 31, Fotheideal C.3	413		413	
Creat-Treoir na Straitéise Mara (an RCPRA)	0		260	
Natura – An Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara Vóta 30, Fotheideal C.7	0		370	
An Chreat-Treoir Uisce cistithe ag an GCC	1,224		1,261	
Tionscadail FIRM cistithe ag Vóta na Roinne Talmhaíochta, Bia agus Mara	342		154	
Láithreáin Tástála Fuinneamh Tonnta Cistithe ag an SEAI	1,010		1,120	
Tionscadail an CEMI cistithe ag Vóta na Roinne Talmhaíochta, Bia agus Mara	1,568		0	
IOMLÁN		6,557		5,329

4. Ioncam ón AE agus Eile

	2017	2017	2016	2016
	€'000	€'000	€'000	€'000
Taighde ar Chonarthaí an AE		2,545		1,414
Ioncam Eile				
Árthaigh Thaighde a Chairtfhostú	1,652		1,803	
Aisiocaíocht Árachais	0		316	
Ioncam Ilghnéitheach agus Conartha Eile	1,367		1,075	
		3,019		3,194
IOMLÁN		5,564		4,608

Leasaíodh figiúirí na bliana roimhe seo chun athrangú ioncaim €0.089 a léiriú a rinneadh a ghlanluacháil in aghaidh luach saothair agus costas in 2016.

5. Luach Saothair agus Costais Phinsin

Sochair Fostaí Chomhiomlána	2017	2016
	€'000	€'000
Sochair ghearrthéarmacha foirne	11,118	10,446
Íocaíochtaí Foirceanta	0	0
*Ranníocaíocht Pinsin	387	251
Táilli Boird	61	68
Costas Fabhráithe Saoire	58	69
Ranníocaíocht Fostóra le Leas Sóisialach	1,058	980
	12,682	11,814

Áirítear le costais iomlána tuarastail fabhrú carntha €0.324 milliún (2016: €0.265 milliún) maidir le teidlíochtaí bliantúla carntha.

Rinneadh asbhaintí €0.390 milliún a bhaineann le pinsean (2016: €0.387 milliún) ó thuarastail agus aisíocadh iad leis an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara. Rinneadh asbhaintí €0.090 milliún a bhaineann le pinsean (2016: €0.063 milliún) ó thuarastail agus aisíocadh iad leis an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara.

Tá ranníocaíocht pinsin (20% den Ollphá) le hioc as costas iarchurtha leis an Státhiste atá ar theidlíochtaí pinsin amach anseo d'fhostaithe atá ag tabhairt faoi thaighde ar conradh agus poist eile a chistítear go seachtrach. Aisíocadh an tsuim seo leis an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara.

Rinneadh ioncam €0.089 milliún a fuarthas in 2016 d'fhoireann a bhí ar iasacht leis an AE a ghlanluacháil in aghaidh an chostais luach saothair in 2016. Tá costas na foirne ar iasacht seo in 2016 curtha san áireamh faoi luach saothair agus costais phinsin agus rinneadh é a lua athuair don bhliain 2017. Leasaíodh figiúirí na bliana roimhe seo chun athrangú ioncaim €0.089 a léiriú a rinneadh a ghlanluacháil in aghaidh luach saothair agus costas in 2016.

Sochair Ghearrthéarmacha Foirne	2017	2016
	€'000	€'000
Bunphá	10,559	9,916
Ragobair	0	0
Liúntais	559	530
	11,118	10,446

Seo a leanas meánlíon na bhfostaithe de réir láithreach ag deireadh na bliana:

Fostaithe	2017	2016
	Líon	Líon
Rinn Mhil, Gaillimh	179	170
Baile Uí Fhiacháin	16	14
Ardán Wilton, Baile Átha Cliath	11	12
Poirt	10	8
	216	204
Na coibhéisí lánaímseartha ag deireadh gach bliana	207.50	199.9

An Phríomhbhainistíocht agus Pearsanra;	2017	2016
	€'000	€'000
Tuarastal	750	715

Is éard atá sa phríomhphearsanra bainistíochta i bhForas na Mara ná comhaltai an Bhoird, an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin agus stiúrthóirí Feidhmiúcháin Foras na Mara. Leagtar amach thuas luach iomlán shochair na bhfostaithe i measc an phríomhphearsanra. Ní dhearnadh aon íocaíochtaí maidir le hiocaíochtaí foirceanata, liúntais agus árachas sláinte. Ní áirítear leis seo luach na sochar scoir a tuilleadh sa tréimhse. Comhaltai de Scéim Aoisliúntais Foirne 1998 Foras na Mara iad na stiúrthóirí Feidhmiúcháin agus an POF agus ní sháraíonn a dteidlíochtaí ina leith sin téarmaí scéim pinsin seirbhíse samhla na hearnála poiblí.

Príomhoifigeach Feidhmiúcháin Tuarastal agus Costais	2017	2016
	€'000	€'000
Bunphá	138	136

Ba iad na costais iomlána do chuspóirí gnó a íocadh leis an POF don bhliain 2017 €17,449 (2016: €15,708) lena n-áirítear costais taistil eachtraigh €3,079. Ba é €67,192 (2016: €65,633) na costais iomlána a íocadh leis an bpríomhbainistíocht feidhmiúcháin in 2017.

Miondealú ar Shochair Ghearrthéarmacha Fostaí

Déantar sochair ghearrthéarmacha fostaithe a sháraíonn €60,000 a chatagóiriú sna bandáí seo a leanas:

Pá agus Tuarastail miondealú ar Fhostaithe	2017	2016
	Líon	Líon
€60,000 - €69,999	42	45
€70,000 - €79,999	26	21
€80,000 - €89,999	5	2
€90,000 - €99,999	4	5
€100,000 - €109,999	1	1
€110,000 - €119,999	0	0
€120,000 - €129,999	0	0
€130,000 - €139,999	1	1

6. Costais Oibriúcháin Árthai

	2017	2016
	€'000	€'000
Costais Phárolla agus Ghaolmhara	4,321	4,173
Breosla	976	843
Árachas	230	236
Biataíocht	167	179
Táille Bhainistíochta	216	232
Táilli Poirt agus Sábháilteacht	92	89
Léasanna	133	133
Costais Innealtóireachta agus Chothabhála	835	863
Costais Oibriúcháin agus Riaracháin	739	784
	7,709	7,532

Ní áirítear leis na costais oibriúcháin árthai an costas a bhí ar threalamh agus aisfheistithe árthaigh a dhéantar a chaipitliú de réir nóta 14. Tá na hárthai faoi úinéireacht Foras na Mara agus déantar oibriochtaí na n-árthai a fhochoonrú le cuideachta bhainistíochta árthai.

Leasaíodh figiúirí na bliana roimhe seo chun athrangú caiteachais €24,000 a chur san áireamh a bhí faoi chostais oibriúcháin agus riaracháin in 2016. Rinneadh seo a athrangú faoi chostais taistil don bhliain 2016.

7. Costais Taistil

Taisteal agus Cothabháil	2017	2016
	€'000	€'000
Intire	788	694
Eachtrach	577	445
	1,365	1,139

Leasaíodh figiúirí na bliana roimhe seo chun athrangú caiteachais €24,000 a chur san áireamh a bhí faoi chostais oibriúcháin agus riaracháin in 2016. Rinneadh seo a athrangú faoi chostais taistil don bhliain 2016.

8. Deontais agus Soláthraithe Seirbhíse Seachtracha

	2017	2016
	€'000	€'000
Deontais an Chláir Thaighde Mhuiri agus costais tacaíochta (Nóta 12)	3,216	3,828
Oiliúint agus Oideachas Mairnéalaigh	185	184
Conraitheoirí, Soláthraithe Seirbhíse Seachtracha, Táilli Gairmiúla agus Cistiú Eile Taighde	5,233	4,748
Anailís Shimplach	496	615
	9,130	9,375

9. Costais Saoráidí

	2017	2016
	€'000	€'000
Cothabháil	1,074	855
Solas agus Téamh	437	450
Athsholáthairtí	162	468
Eile	285	237
	1,958	2,010

10. Costais Eile Riaracháin agus Fruilithe Trealamh

	2017	2016
	€'000	€'000
Cíos, Rátaí agus Costais Mhaoine Eile	237	237
Suibscribhinní le hIrlisleabhair, Ballraiochtaí agus Costais Leabharlainne	218	138
Oiliúint	183	181
Páipéarachas agus Tomhaltáin	115	127
Foilseacháin, Ábhair agus Dearadh Promóisin	503	436
Árachas	134	123
Táille Iniúchta	18	17
Trealamh agus Árthai a Fhrúiliú	1,299	764
Trealamh Ilghnéitheach	26	136
Costais Eile Riaracháin	884	465
	3,617	2,624

Baineann forálacha na gComhphobal Eorpach (Íocaíocht Dhéanach in Idirbhearta Tráchtála), 2012 (I.R. 580 de 2012) le Foras na Mara.. Ba é an t-ús agus an cúiteamh a íocadh i rith 2017 €11,809 (2016: €3,238).

11. Cánachas

Tá Foras na Mara diolmhaithe go sonrach faoi fhorálacha Alt 32 agus Sceideal 2 den Acht Airgeadais, 1994. Dá réir, nior cuireadh aon mhuirear cánachais san áireamh sna ráitis airgeadais.

12. Clár Taighde Mhuirí agus Beaufort 2014-2020 (an PFN 2007-2013)

	2017	2016
	€'000	€'000
Ioncam ón Oireachtas (Nóta 2)	10,000	10,000
Ioncam eile	322	61
Ioncam iomlán ar Thaighde Muirí	10,322	10,061
Caiteachas ar thionscadail an Chláir Thaighde Mhuirí		
Íocaíochtaí Dámhachtana Am Loinge	2,685	2,997
Deontais an Chláir Thaighde Mhuirí (Nóta 8)	3,216	3,828
Íocaíochtaí Tacaíochta an Bheartais Taighde Mhuirí	1,645	1,346
Caipiteal, TF agus Trealamh Aigéaneolaíochta Fhoras na Mara	1,676	1,690
Trealamh agus Aisfheistiú Árthaí Fhoras na Mara	1,100	200
Caiteachas iomlán ar Thaighde Muirí	10,322	10,061

An PFN Muirí 2007-2013

Diríodh an infheistíocht i dtaighde muirí faoi Fhochlár Taighde Mhuirí an PFN 2007-2013 ar (i) cuspóirí a bhaint amach, (ii) gníomhaíochtaí taighde agus (iii) aschur Athrú Mara, an straitéis nuálaíocht eolais, taighde agus nuálaíochta muirí agus Feidhm a Bhaint as Saibhreas ár nAigéin – An Plean Comhtháite Muirí d'Éirinn (Iúil 2012). Diríodh cistiú ar na Bearta agus Cláir Thaighde den straitéis trí réimse meicníochtaí, ina measc gairmeacha iomaíocha ar thograí taighde (e.g. dámhachtainí tionscaldhbhunaithe, staidéir dheisce, Comhaltachtaí PhD/lardhochtúireachta, rochtain ar árthaí taighde) agus tairiscint chun seirbhísí/ bonneagar a sholáthar.

Tacaíodh le 142 tionscadal, ar an iomlán, faoi Fhochlár Taighde Mhuirí an PFN 2007-2013 agus ní raibh ach ceann amháin de na tionscadail seo ar siúl go fóill ag tús 2017 agus tugadh seo chun críche i bhFeabhra 2017.

Clár Taighde Mhuirí 2014-2020

In 2014, sheol Foras na Mara Clár Chomhaltachtaí Cullen, gairm chun páirt a ghlacadh i gclár bliantúil a sholáthraíonn deiseanna oiliúna taighde iarchéime do mhic léinn in eolaíocht muirí agus disciplíní gaolmhara. Leanadh le hinfheistíocht a dhéanamh sa chlár seo gach bliain agus cuireadh tús le 22 Comhalta Cullen ó shin i leith.

Foilsíodh an Straitéis Taighde agus Nuálaíochta Muirí Náisiúnta 2017-2021 i Meitheamh 2017, inar sainithníodh 15 théama taighde faoi na trí sprioc Feidhm a Bhaint as Saibhreas ár nAigéin, agus leagfar amach sa straitéis seo na tosaíochtaí taighde go ceann cúpla bliain eile. Sheol Foras na Mara dhá ghairm ar thaighde in 2017 agus rinneadh infheistíocht nua €3.3 milliún ar an iomlán do 19 ndámhachtain trealamh agus bonneagair leis an earnáil ardoideachais agus le fiontair muirí, anuas ar thionscadal taighde ar dhlí agus rialachas an aigéin, a dhireoidh ar iarmhairtí dóchúlá Brexit don earnáil muirí agus a thacóidh le trí phost nua taighdeora i gcaitheamh ceithre bliana. Anuas air sin, infheistíodh €1.3 milliún sa bhreis i gcúig tionscadal comhchistithe le gníomhaireachtaí náisiúnta agus idirnáisiúnta cistithe (FEÉ, SGÉ, an GCC, Met Éireann, an AE agus Coimisiún Fulbright) a thabharfaidh faoi thaighde ar bhreathnóireacht aigéin agus léarscáiliú ghrinneall na farraige, athrú aeráide agus bithacmhainní muirí.

Tá Tionscadail Taighde a bhronntar faoi réir conartha ina sonraítear go ndéanfar íocaíocht tosaigh nuair a shintear an conradh; is féidir íocaíocht eatramhach a dhéanamh faoi réir feidhmíocht shásúil agus déanfar íocaíocht deiridh nuair a fhaightear agus nuair a dheimhnítear éilimh. Gearrtar caiteachas sna ráitis airgeadais i gcomhréir le beartas cuntasíochta an Chláir Thaighde Mhuirí. Bhí íocaíochtaí ar luach €446,767 (2016: €526,180) le hóc go fóill an 31 Nollaig 2017 do shuímeanna a gearradh ar na ráitis airgeadais agus cuirtear san áireamh iad laistigh de shuímeanna iníoctha.

Tacaíodh le 189 tionscadal, ar an iomlán, faoi Fhochlár Taighde Mhuirí 2014-2020 agus ní raibh ach 85 de na tionscadail seo ar siúl go fóill ag deireadh 2017.

B'ionann gealltanais chonartha an 31 Nollaig 2017, nár gearradh go fóill ar na ráitis airgeadais, agus €13.1 milliún, agus déantar an anailís seo a leanas orthu:

	Iomlán
	€'000
Ceangaltais amhail an 1 Eanáir 2017	11,230
Ina Cheangaltas in 2017	9,758
Íoctha in 2017	(7,839)
Ceangaltais amhail an 31 Nollaig 2017	13,149

13. An Cuntas Caipitil

	2017	2017	2016	2016
	€'000	€'000	€'000	€'000
Iarmhéid an 1 Eanáir		18,830		20,712
Aistriú (chuig)/ón gCuntas Ioncaim agus Caiteachais				
Ioncam a leithdháileadh do chistiú Caipitil	4,642		2,938	
Muirear dímhéasa don bhliain	(5,244)		(4,820)	
Glanaistriú (chuig)/ón gCuntas Ioncaim agus Caiteachais		(602)		(1,882)
Iarmhéid an 31 Nollaig		18,228		18,830

14. Maoin, Gléasra agus Trealamh

	Talamh agus Foirgnimh	Árthai Taighde	Trealamh Árthaigh	Daingneáin agus Feistis	Riomhairí	Mótarfheithiclí	IOMLÁN
	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000
Costas nó Luacháil							
Iarmhéid an 1 Eanáir 2017	3,743	33,603	7,176	27,497	9,929	405	82,353
Breisiúcháin	-	1,178	208	2,116	999	141	4,642
Diúscairtí	-	-	-	(97)	-	(107)	(204)
Costas an 31 Nollaig 2017	3,743	34,781	7,384	29,516	10,928	439	86,791
Dímhéas							
Iarmhéid an 1 Eanáir 2017	1,226	21,826	5,944	24,921	9,318	288	63,523
Muirear don bhliain airgeadais	75	1,639	786	1,957	722	65	5,244
Diúscairt	-	-	-	(97)	-	(107)	(204)
Iarmhéid an 31 Nollaig 2017	1,301	23,465	6,730	26,781	10,040	246	68,563
Glanluach Leabhar							
An 31 Nollaig 2017	2,442	11,316	654	2,736	889	193	18,228
An 31 Nollaig 2016	2,517	11,777	1,232	2,576	611	117	18,830

Tá ceanncheathrú Foras na Mara ag Rinn Mhil, Órán Mór, Contae na Gaillimhe. Cuirtear an foirgneamh seo, atá faoi úinéireacht OOP, ar fáil saor ó chíos. D'aistríodh Iontaobhas Guinness agus an Ghníomhaireacht um Thaighde ar Bhradáin an tsaoráid agus an talamh i mBaile Uí Fhiacháin chuig an bhForas ar shuim ainmniúil. Déantar an talamh agus na foirgnimh go léir a luacháil ar a gcostas stairiúil agus tabharfar faoi athluacháil ar an talamh agus ar fhoirgnimh i rith 2018 i ndiaidh gur tugadh faoi luacháil ghairmiúil. Tá na háitribh éagsúla eile a úsáideann an Foras i mBaile Átha Cliath agus ag na poirt á gcoimeád faoi léasanna oibriúcháin nó comhaontuithe cíosa faoi mar a leagtar amach i Nóta 18.

15. Infháltais

	2017	2016
	€'000	€'000
Infháltais Trádála	305	74
Ioncam Conartha	1,081	191
Ioncam Fabhratí ón CEMI (Nóta 2)	4,808	4,285
Réamhiocaíochtaí	787	579
	6,981	5,129

Tá gach infháltas dlite laistigh de bhliain amháin. Léirítear infháltais trádála glan ar lagú maidir le fiachais amhrasacha.

16. Earraí Iníoctha

	2017	2016
	€'000	€'000
Suimeanna atá dlíte laistigh de bhliain amháin		
Suimeanna Iníoctha Trádála	2,679	1,783
Ioncam Iarchurtha	1,176	841
Fabhrú an Chláir Thaighde Mhuiri (Nóta 12)	447	526
Fabhruithe	167	218
Fabhruithe Párolla agus Ioncaim	332	345
Fabhrú Pá Saoire (Nóta 5)	324	265
	5,125	3,978

San áireamh i suimeanna iníoctha thuas, tá na suimeanna seo a leanas atá dlíte do na Coimisinéirí Ioncaim:

	2017	2016
	€'000	€'000
Cáin Shiarchoinneálach ar Sheirbhísí Gairmiúla	161	124
ÍMAT/ÁSPC/MSU	332	341
CBL	135	118
Cáin Chonarthaí Iomchuí	1	0
	629	583

17. Scéim Aoisliúntais agus Scéim Sochair scoir Ranníocach na gCéilí agus na Leanaí

a. Cur Síos Ginearálta ar an Scéim

Gníomhaireacht reachtúil Stáit is ea Foras na Mara, a bunaíodh faoi alt 3(1) den Acht um Fhoras na Mara, 1991 (Uimh. 2 de 1991). Foráiltear in alt 9(1) den Acht go ndéanfaidh an Foras scéimeanna chun sochair aoisliúntais a dheonú do agus maidir le comhaltaí foirne, faoi réir faomhadh Aire. Tá dhá cheann de na scéimeanna faofa siúd – Scéim Aoisliúntais Foirne Fhoras na Mara 1998 agus Scéim Pinsin Ranníocach na gCéilí agus na Leanaí 1998 de chuid Fhoras na Mara, á n-oibriú ag an bhForas. Cuirtear sochair scoir san iarscém (cnapshuim agus pinsean) ar fáil do chomhaltaí foirne agus sochair aisece báis má fhaigheann duine bás agus iad ag fónamh. Cuirtear sochair phinsin ar fáil sa dara scéim thuas do chéilí marthanacha agus leanaí cleithiúnacha comhaltaí marbha. Is í gnáthaois scoir breithlá 65 bliain comhalta. Scéimeanna aoisliúntais le sochar sainithe iad an dá scéim. Íoctar ranníocaíochtaí Aoisliúntais Foirne leis an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara.

Ar mhaithe le tuairisciú a dhéanamh i gcomhréir le FRS102, chuir achtúire cáilithe, a d'ullmhaigh luacháil iomlán chun measúnú a dhéanamh ar dhlíteanais na scéimeanna aoisliúntais an 31 Nollaig 2017, comhairle ar an bhForas.

Seo a leanas na príomhthoimhdí achtúireacha sa bhliain:

	2017	2016	2015
Méadú ar an ráta boiscithe	1.95%	1.90%	1.65%
Méadú ar an ráta tuarastail	2.95%	2.90%	2.65%
Méadú ar an ráta pinsin	2.45%	2.40%	2.15%
Ráta lascaine dliteanais scéime	2.00%	1.96%	2.55%

seachas ar mhéaduithe praghais, níl toimhde i dtaobh boilsciú praghais riachtanach ar mhaithe leis an luacháil seo. Mar gheall gur gá tagairt a dhéanamh faoi FRS 102 do ráta measta boilscithe, áfach, bheadh an ráta thuas oiriúnach don chuspóir seo.

Seo a leanas an meánionchas saoil amach anseo de réir na dtáblaí básmhairachta a úsáideadh chun dliteanais phinsin a dheimhniú:

	2017	2016
Fear aois 65	21.2	21.1
Bean aois 65	23.7	23.6

Ar bhunús seo na dtoimhdí seo agus cinn eile agus modh chreidiúint réamh-mheasta an aonaid á chur i bhfeidhm a fhorordaítear in FRS 102, seo a leanas an tsócmhainn chistithe iarchurtha agus an dliteanas sochair scoir:

	2017	2016
Dlitéanas iomlán fabhráithe sochair scoir	€59.60m	€51.80m

b. Anailís ar na Costais Iomlána Phinsin a gearradh ar Chaiteachais

	2017	2016
	€'000	€'000
Costas Seirbhíse Reatha	3,181	2,299
Ús ar dhliteanais na scéime pinsin	1,013	1,017
Ranníocaíochtaí Fostaí	(492)	(453)
	3,702	2,863

c. Anailís ar an tsuim a aithnítear sa Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach

	2017	2016
	€'000	€'000
Caillteanais/(Gnóthachain) ó Thaithí	(3,754)	1,251
Athruithe ar thóimhdí faoi luach reatha na scéime	(139)	(10,101)
Gnóthachan agus caillteanas achtúireach a aithnítear sa Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach	(3,893)	(8,850)

d. Glanchistíú Iarchurtha do Phinsin a Aithnítear sa bhliain

	2017	2016
	€'000	€'000
Costas Reatha Seirbhíse agus Úis	4,194	3,316
Lúide sochair a iocadh sa bhliain	(358)	(346)
	3,836	2,970

Aithníonn Foras na Mara suimeanna atá ar an Stát a íoc mar shócmhainn a chomhfhreagraíonn don dliteanas neamhchistithe iarchurtha le haghaidh pinsean ar bhonn na sraithe toimhdí a ndéantar cur síos orthu thuas, mar aon le líon imeachtaí roimhe seo. Áirítear leis na himeachtaí seo an bonn reachtúil le bunú na scéime aoisliúntais agus an beartas agus an cleachtas atá i bhfeidhm i dtaca le pinsin seirbhíse poiblí a chistiú, lena n-áirítear ranníocaíochtaí ag fostaithe agus an próiseas bliantúil meastachán. Ar aon dul le coitiantacht scéimeanna aoisliúntais seirbhíse poiblí, ní choinnítear aon chiste ar leith, ná ní choimeádtar aon sócmhainní, chun íocaíocht pinsean agus aiscí a mhaoiniú.

Ar aon dul leis an nós agus an cleachtas lenar ghlac an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara go dtí seo, níl aon fhianaise ag Foras na Mara nach leanfaidh an beartas cistithe seo chun íoc as na suimeanna siúd i gcomhréir leis an gcleachtas reatha. B'ionann an tsócmhainn chistithe iarchurtha le haghaidh pinsean amhail an 31 Nollaig 2017 agus €59.6 milliún (2016: €51.87 milliún). Tá cainníochtú an dliteanais bunaithe ar na toimhdí airgeadais a leagtar amach sa nóta seo. Cuirtear an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara ar an eolas ar na toimhdí a úsáidtear, atá bunaithe ar chomhairle ghairmiúil achtúireach, ach ní dhéantar comhaontú foirmiúil orthu leis an Roinn.

e. Anailís ar an ngluaiseacht i nglandliteanas pinsin i rith na bliana

	2017	2016	2015	2014	2013	2012
	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000
Dlitéanas ag tús na bliana	51,870	40,050	30,200	28,200	27,501	26,004
Costas Seirbhíse Reatha	3,181	2,299	1,772	1,800	1,900	1,900
Ús ar Dhliteanais Scéime	1,013	1,017	1,652	1,500	1,500	1,400
(Gnóthachan)/Caillteanas Achtúireach a aithnítear sa Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach	3,893	8,850	6,772	(816)	(2,339)	(1,360)
Sochair a iocadh sa bhliain	(358)	(346)	(346)	(484)	(362)	(443)
Dlitéanas ag deireadh na bliana	59,599	51,870	40,050	30,200	28,200	27,501

f. Stair na nOibleagáidí le Sochar Sainithe

	2017	2016	2015	2014	2013
	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000
Easnamh oibleagáidí sochair	59,599	51,870	40,050	30,200	28,200
Gnóthachain/(Caillteanais) ó Thaithí ar Dhliteanais Scéime	(3,754)	1,251	1,694	816	2,339
Céatadán na nDlitéanas Scéime	6.3%	2.4%	4.2%	2.7%	8.3%
Gnóthachain/(Caillteanais) Toimhde ar Dhliteanais Scéime	(139)	(10,101)	(8,466)	-	-
Céatadán na nDlitéanas Scéime	0%	19.4%	21.1%	0%	0%

Is ionann an caillteanas carnach achtúireach a aithnítear sa Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach agus €12,263,000.

18. Ceangaltais Léas Oibriúcháin

Áitíonn Foras na Mara áitreabh léasaithe agus ar cíós ag na láithreacha seo a leanas:

- Léas 1: Cuireadh tús le Teach Pháirc Wilton, Baile Átha Cliath 2, in 2015 ar feadh tréimhse 4 bliana agus 3 mhí agus tá sé dlite le críochnú an 31 Deireadh Fómhair 2019.
- Léas 2: Cuireadh tús le Páirc Oifigí na Páirce Móire, Gaillimh, i 1999 ar feadh tréimhse 25 bliain agus rinneadh cúig athbhreithniú bhliantúla cíosa.
- Léas 3: Cuireadh tús le Trádstóras Red Sail, Cuan na Gaillimhe, in 2013 ar feadh tréimhse 11 bhliain agus rinneadh athbhreithniú cíosa in 2018.
- Léas 4: Cuireadh tús le Talamh Thionsclaíoch, Cuan na Gaillimhe, in 2014 ar feadh tréimhse 5 bliana agus bhí an rogha ann chun é a fhairsingiú a fhad le Lúnasa 2024.
- Léas 5: Cuireadh tús le Talamh Thionsclaíoch, Páirc Teicneolaíochta na Gaillimhe, i 1988 ar feadh tréimhse 999 bliain agus déantar cúig athbhreithniú bhliantúla gach bliain.
- Léas 6: Deonáiodh léas urthrá sa Spidéal ar feadh 35 bliain le héifeacht ón 15 Nollaig 2017.
- Comhaontuithe Poiblí: Tá roinnt comhaontuithe cíosa ag an bhForas a bhaineann le céanna, saotharlanna agus seideanna, a bhfuil gach ceann díobh in-athnuaite ar bhonn bliantúil.

Seo a leanas na hiocaíochtaí iosta léasa iomlána amach anseo faoi léasanna oibriúcháin dochealaithe, a mbaineann gach ceann díobh le Talamh agus Foirgnimh:

Bainteach le Léasanna:	2017	2016
	€'000	€'000
Iníochta laistigh de 1 bhliain	308	308
Iníochta idir 2 agus 5 bliana	849	900
Iníochta ina dhiaidh sin	227	342
	1,384	1,550

B'ionann iocaíochtaí léas oibriúcháin a aithnítear mar chostas agus €308,737 (2016: €308,750).

19. Idirbhearta Páirtithe Gaolmhara

Bunaíodh Smartbay (Ireland) Ltd, chun tionscadal Smartbay an Chláir Thaighde in Institiúidí Tríú Leibhéal (PRTL) a chur i bhfeidhm chun Ardán Taighde, Tástála agus Taispeána Muirí a fhorbairt ina bhfuil bonneagar cumarsáide agus braite a imlonnaíodh i gCuan na Gaillimhe. Bunaíodh an chuideachta mar chuideachta atá faoi theorainn ráthaíochta ag comhpháirtithe tionscadail PRTL Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath (DCU) agus Ollscoil na hÉireann, Gaillimh i bhFeabhra 2012.

Ba chomhalta boird POF an Fhorais go dtí Bealtaine 2016 agus is é Ceann Seirbhísí Corparáideacha an Fhorais atá sa Rúnaí. I rith 2017, rinne an Foras cistiú €365,550 a réamhíoc le Smartbay Ltd (2016: €350,585). Cuirtear an caiteachas seo san áireamh laistigh de chaiteachas taighde i Nóta 8 leis na ráitis airgeadais seo. Tá an iocaíocht maidir le conradh chun tacaíocht oibriochtúil a sholáthar maidir le forbairt an Láithreáin Tástála Fuinneamh Aigéin i nGaillimh agus an Láithreáin Tástála Atlantaigh ag Béal an Mhuirthead agus ba é an t-iarméid a bhí le híoc go fóill le Smartbay Ltd an 31 Nollaig 2017 €0 (2016: €0).

20. Clár leasanna

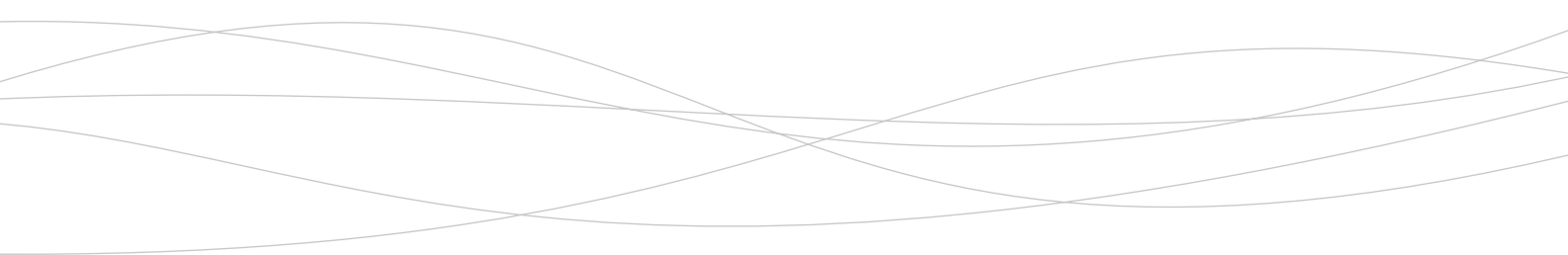
Ghlac an Foras le nósanna imeachta i gcomhréir leis na treoirilint a d'eisigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe maidir le nochtadh leasanna ag an mBord agus chloígh an Foras leis na nósanna imeachta seo. Níorbh ann d'aon idirbhearta sa bhliain maidir le gníomhaíochtaí an Fhorais ina raibh aon leas tairbhiúil ag na Comhaltaí Boird.

21. Imeachtaí i ndiaidh dheireadh na bliana airgeadais

Níl cur amach ag an mBord ar aon imeachtaí a tharla i ndiaidh an 31 Nollaig 2017 a dhéanann difear do na ráitis airgeadais seo.

22. Faomhadh an Bhoird

D'fhaomh an Bord na ráitis airgeadais an 4 Nollaig 2018.

A series of horizontal blue lines for writing, spanning the width of the page.

Foras na Mara
Marine Institute

www.marine.ie

[www.facebook.com/
marineinstituteireland](https://www.facebook.com/marineinstituteireland)

[www.linkedin.com/
company/marine-institute](https://www.linkedin.com/company/marine-institute)

[@marinelnst](https://twitter.com/marinelnst)

An Rinn Mhíl,
Órán Mór,
Co na Gaillimhe.
H91 R673
Teil: +353 91 38 7200
Facs: +353 91 38 7201
Ríomhphost: institute.mail@marine.ie

Foras na Mara Bhaile Átha Cliath
Teach Páirce Wilton,
Plás Wilton,
Baile Átha Cliath 2.
D02 NT99
Teil: +353 1 7753900
Facs: +353 91 387201
Ríomhphost: institute.mail@marine.ie

Áis Taighde Dobharcheantair Fhoras na Mara
An Fhoirnéis,
Baile Uí Fhiacháin,
Co Mhaigh Eo
F28 PF65
Teil: +353 98 42300
Facs: +353 98 42340
Ríomhphost: institute.mail@marine.ie